AXIS LIBRI

REVISTĂ CULTURALĂ

trimestrială
editată de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia“ Galați
Anul VII, Nr. 24, septembrie 2014

ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEȚULUI GALAȚI

2014 - Anul Vasile Alexandrescu Urechia

Vasile Alexandrescu Urechia

(n. 15/27 februarie 1834, Piatra Neamţ – d. 22 noiembrie 1901, Bucureşti)

180 de ani de la naştere

„Generaţiunea mea v-a dat România, voi aveţi să-i asiguraţi existenţa şi mărirea."

V.A. Urechia

„Popor mic, dar în momentul suprem, cu deplina conştiinţă a datoriei noastre vom şti apăra ţara aceasta lăsată de strămoşi să treacă... la copiii şi urmaşii copiilor noştri."

V.A. Urechia

„Un popor fără datine e un popor născut de ieri sau un popor care-şi aşteaptă moartea mâine."

V.A. Urechia

„Istoria are altă misiune decât a crea în mod nedocumentat oameni mari şi eroi. Facem deci istorie, când urmăm şirul legendei."

V.A. Urechia

„Pornirea firească a lui Urechia nu era spre cugetare, ci spre acţiune: acţiune, iarăşi acţiune, neîntreruptă acţiune pe aceeaşi întinsă sferă a naţionalităţii române în toate raporturile ei."

(B.P. Haşdeu)

V. A. Urechia a ştiut să găsească „fapte de căpetenie pe care ni le-au păstrat cronicele sau legendele româneşti şi să reînvie sub ochii publicului voinţele şi graiul timpilor noştri trecuţi."

(Al. I. Odobescu)

În nuvelele lui V. A. Urechia „ce te atrage nu este numai episodul sau maniera artistică a povestitorului, ci şi modul cu care el ştie să reconstituiască în imaginaţia ta acele vremuri trecute în icoane pipăite... le înfăţişează cu o întreită iubire: de cronicar, de artist şi de patriot."

(I.L. Caragiale)

„Prin carte om de vreme nouă, prin inimă – de vreme vechie."

(Al. Macedonski)

Colegiul editorial:
Acad. prof. dr. Dinu C. Giurescu
Acad. prof. dr. Gheorghe Buzatu
Acad. prof. univ. dr. Constantin Gh. Marinescu
Prof. univ. dr. Adrian Dinu Rachieru
Conf. univ. dr. Elena Tîrziman
Dr. Doru Bădără
Lector univ. dr. Cătălin Negoiţă

Editorial

În primele rânduri ale iubirii de carte

Prof. dr. ***Zanfir Ilie***
Manager,
Biblioteca Județeană
„V.A.Urechia” Galați

Cineva spunea că, dacă, prin absurd, omenirea ar fi văduvită de electricitate și, ca urmare, sistemul mijloacelor moderne de comunicare ar fi inutilizabil, o carte tot poate fi citită, fie la lumina zilei, fie la cea a unei torțe, fie chiar și lângă un foc, în peșteră... În aceste condiții, cartea ar rămâne singura noastră legătură cu propriul trecut. Ea este mai sigură decât orice alt mod de comunicare din simplul motiv că nu depinde de nimic, ea are, cum spuneau latinii, o soartă a sa, iar orice altă formă de informare nu poate fi decât complementară și benefică. Este foarte greu astăzi să ne închipuim lumea fără *Albă ca Zăpada*, *Făt Frumos*, *Don Quijote*, *Don Juan* sau *Hamlet*, fără întreaga bogăție de personaje, povești, întâmplări și învățături care se ascunde în universul cărților, și, cu toate acestea, lumea zilelor noastre, din ce în ce mai grăbită, din ce în ce mai preocupată și acaparată de rezolvarea problemelor presante ale existenței cotidiene, pare să situeze tot mai evident „cetitul cărților”, cum spunea cronicarul, într-un plan secund. Și, paradoxal, nu este adevărat că, „nu se mai citește”, cum se spune, ci, dimpotrivă, s-ar putea afirma că astăzi se citește mai mult decât oricând, dacă ne gândim la titrarea filmelor, la mesajele telefoniei mobile, la informațiile transmise prin intermediul poștei sau a rețelelor de socializare cu ajutorul calculatoarelor, la răspândirea masivă a tuturor acestor modalități moderne de transmitere a informației. Dar una e să citești un mesaj primit în fugă pe ecranul telefonului mobil, unul lapidar, prescurtat și inexpresiv, și alta e să parcurgi pasajele încântătoare ale unei cărți de beletristică, operă a unui maestru al scrisului, a unui vizionar, a unui cronicar și visător al timpului său.

Prin 1939, tânărul Mircea Eliade publica la București o lucrare cu un titlu ciudat, „Cărți pascale sau despre necesitatea unui manual al perfectului cititor”. Numărul impresionant de lecturi pe care le avusese până atunci viitorul mare filosof și istoric român al religiilor își spunea cuvântul și Eliade vorbea deja despre o funcție magică a lecturii, despre calitatea ei „de a stabili contactul dintre om și cosmos, de a aminti memoriei scurte și limitate a omului modern o vastă experiență colectivă”, subliniind că lectura este capabilă „să ne reveleze ritmurile din afara noastră” și că fiecare carte în parte reprezintă un „timp concentrat”. Din păcate, „perfectul cititor” reprezintă din ce în ce mai puțin un ideal, și, cu toate acestea, lumea de astăzi poate fi considerată încă o civilizație a cărții, prezentă în diferite ipostaze și cu diverse conținuturi în mai toate palierele sociale și în majoritatea domeniilor de interes. Trebuie subliniat că, și dacă am lua în

considerare doar funcţia principală de informare şi formare a cărţilor, lectura ar fi fundamentală pentru dobândirea unui nivel de cultură personal, dar ceea ce pare să fie mai important decât orice, ţine de această funcţie magică a literei tipărite, aceea de a ne prilejui contactul cu lumi ireale şi nebănuite, legătura cu dimensiunea divină a omului, cea a visului, a mitului, a poveştii, a fanteziei, a imaginaţiei şi speranţei nestăvilite. Se vorbeşte tot mai mult despre „boala" epocii postmoderne, despre efectul devastator al stresului, invocându-se, ca remediu, prestaţia unui personaj care tinde să devină indispensabil, psihiatrul, şi uitându-se mai întotdeauna că se află mereu la îndemâna noastră un „vraci" şi un „sfătuitor" mult mai agreabil, mult mai ieftin şi incomparabil mai vindecător – cartea.

Nimic nu poate fi mai minunat, mai reconfortant şi mai fidel, aducător de linişte şi satisfacţie sufletească decât lectura a câtorva pagini din marea literatură a lumii, din ultima carte pe care tocmai ai cumpărat-o sau ai împrumutat-o de la o bibliotecă, sau, de ce nu, din volumul unui scriitor debutant, care tocmai bate la porţile unei lumi magice, una paralelă cu cea reală şi adesea ostilă, una mult mai umană şi mult mai aproape de visele noastre cele mai îndrăzneţe. Cartea se află pretutindeni în preajma noastră, nu ne rămâne decât să întindem mâna şi să o extragem din odihna ei dintre rafturi, fie că acestea sunt în casă, fie într-o librărie, fie într-un chioşc stradal şi – dintotdeauna, de la legendarul edificiu din Alexandria încoace – în aceste mari depozite de informaţie şi înţelepciune care sunt bibliotecile publice. Din acest punct de vedere, gălăţenii trăiesc în preajma unei comori nebănuite, dar inestimabile, a unui tezaur spiritual pe care doar lipsa de interes şi ignoranţa nu l-ar putea aprecia la adevărata valoare. Şi, dacă spunem că Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia" din Galaţi dispune în acest al doilea deceniu al secolului al XXI-lea de peste 800.000 de titluri de cărţi, din diferite domenii şi din diferite epoci, aproape acoperind întreaga istorie naţională şi universală, avem în faţă adevărata dimensiune a acestei comori. În toamna lui 1889, când se înfiinţa, biblioteca publică gălăţeană avea peste 5000 de volume, donate, toate, de fondatorul şi patronul ei spiritual, Vasile Alexandrescu Urechia, acum numărul total de cărţi tinde să atingă impresionanta cifră de un milion, ceea ce ar însemna că, la atingerea acestei „cote", fiecare locuitor al municipiului va avea la dispoziţie, în medie, câte cinci volume... Este un „indicator" care ne poate asigura un loc fruntaş la nivel de ţară, în speranţa la cultură şi ea, această speranţă, chiar se împlineşte zi de zi, de vreme ce tot mai mulţi cititori calcă pragul acestei instituţii publice (peste 1000 de vizitatori zilnic), fie pentru a zăbovi câteva ore deasupra filelor magice, fie pentru a duce acasă o carte cât un univers întreg.

Cu atât mai relevantă este această prezenţă reală a cărţii în viaţa noastră de zi cu zi, cu cât, printre cei care recurg la ea şi nu la alte forme de informare (dar cel mai adesea şi la una şi la celelalte, într-o funcţionalitate complementară) copiii, tinerii, cei din primele categorii de vârstă, în general, sunt cei mai activi. Un copil cu o carte în mână trebuie să fie cea mai reconfortantă imagine a încrederii în viitor. La recenta ediţie a Festivalului Naţional al Cărţii „Axis Libri" (editia a VI-a), organizat de Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia", în timp ce maturii - editori scriitori, bibliotecari, librari, cititori - desfăşurau dinamice şi serioase dialoguri pe marginea unui titlu abia ieşit de sub tipare, copiii, însoţiţi de învăţători şi profesori, de părinţi sau de bunici, dar şi singuri, asumându-şi benevol responsabilitatea lecturii, se prefigurau sub cerul liber, aproape de respiraţia secretă a Dunării, ca reprezentanţii unei generaţii care – cât de repede trece timpul! – chiar mâine vor fi în locul nostru, în primele rânduri ale iubirii de carte.

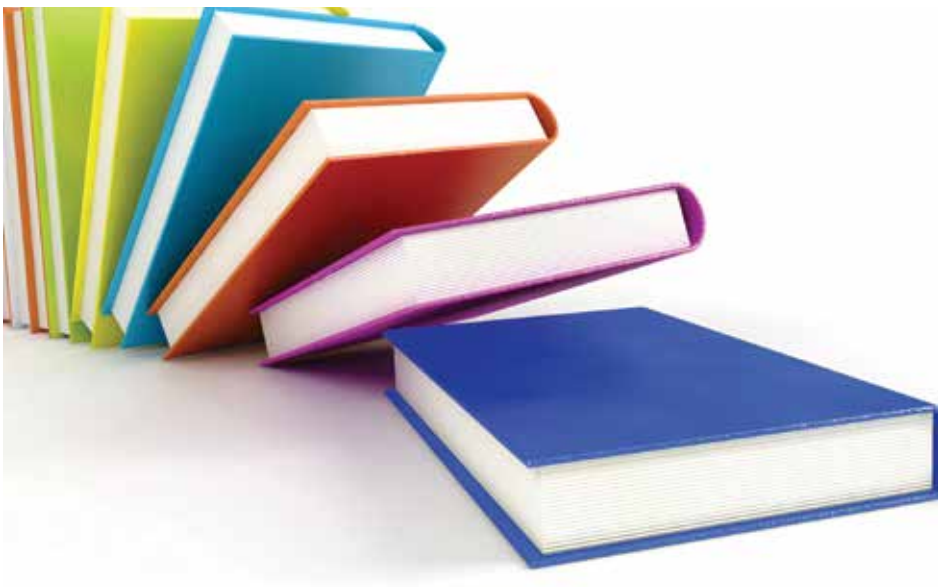

Din Colecţiile Bibliotecii

Donaţia Schwartz (scrisori, fotografii, autografe) O comoară dăruită Bibliotecii „V.A. Urechia” (III)

Violeta Ionescu
scriitoare

Majestatea Sa Regele Albert I al Belgiei. După decesul unchiului său, Leopold al II-lea, Albert îi succede la tron în decembrie 1909. El şi soţia lui, Regina Elisabeta, erau populari în Belgia pentru că aveau o familie armonioasă şi au abordat un stil de viaţă simplu, modest, în contrast cu cel al antecesorului său. În primii ani de domnie, Albert s-a înconjurat de personalităţi liberale şi a încercat să apropie monarhia de popor, eliminând escorta armată şi permiţând jurnaliştilor să-l însoţească în călătoriile sale. A reînviat tradiţia discursului regelui, la 8 noiembrie 1910, când a trecut călare, împreună cu familia regală prin Bruxelles, în aplauzele mulţimii. Discursul său încuraja artele, dezvoltarea învăţământului, opta pentru pensiile minerilor şi pentru limită de vârstă şi viza reforme ale contractului de muncă.

Aceasta personalitate marcantă a începutului de secol XX a corespondat cu Antonie Schwartz din Galaţi, care la acea vreme conducea şcoala societăţii „Lumina”. Răspunsul primit de ea de la Cabinetul Regelui, de Ia Bruxelles, la 16 decembrie 1910, suna astfel: „Doamnă, Regele a primit scrisoarea Dvs. la data de 7 a acestei luni. Majestatea Sa a fost sensibil la nevoile şi dorinţele pe care le-aţi exprimat suveranului nostru pentru o însănătoşire rapidă şi completă şi Majestatea Sa m-a însărcinat să vă transmit mulţumirile sale. Primiţi, doamnă, expresia sentimentelor mele distinse. Ministrul Casei Regale” (Ms.I/442.500).

Contele Angelo de Gubernatis (1840-1913), om de litere italian, s-a născut la Torino şi a studiat filologia la Berlin. În 1862 a fost profesor de sanscrită la Florenţa. A fost un renumit orientalist, publicist şi poet. A fondat mai multe reviste literare, iar în 1878 a început lucrul la *Dicţionarul biografic al scriitorilor contemporani*.

În 1997, Contele De Gubernatis, bun prieten cu academicianul român V.A. Urechia, mulţumeşte Antoniei Schwartz din Galaţi pentru scrisoarea trimisă şi îi scrie că primirea ce i s-a făcut în România i s-a părut „încântătoare”. Urma să plece Ia Câmpina, la casa lui Haşdeu şi la Sinaia, la casa lui V.A. Urechia (Ms I//548). În donaţia Schwartz, aflată în patrimoniul Bibliotecii V.A. Urechia, există şi două fotografii ale contelui, de la vila Urechia din Sinaia.

Contele Costantino de Migra (1828-1907), filolog, poet, diplomat, om politic italian. A studiat jurisprudenţa la Torino, dar a fost extrem de interesat de poezie şi literatură, în general. A scris un nou gen de poezie, epico-narativă. A colaborat cu academiile franceză şi italiană şi a publicat în reviste din ambele ţări. În 1851, a lucrat la Ministerul Afacerilor Externe ca secretar al prim-ministrului. A fost un membru marcant al francmasoneriei, fiind ales, în 1861, Mare Maestru al Marelui Orient al Italiei. I s-a acordat Ordinul Suprem al Bunei Vestiri. Nigra a colaborat cu academiile italiană şi franceză şi a publicat în reviste filologice italiene, franceze şi germane.

La 18 iunie 1898, de la Viena, Contele de Nigra mulţumeşte Antoniei Schwartz pentru volumul „Chanteurs populaires roumaines”, deşi îi scrie că avea această culegere de la regretatul său prieten, Vasile Alecsandri (Ms I/472).

René Armand François Prudhomme (Sully Prudhomme, 1839 - 1907) a fost un talentat poet francez, virtuoz al sonetului, care pleda pentru versificaţiile dificile. În 1881, a fost ales membru al Academiei franceze. La 10 decembrie 1901 a fost primul care a primit premiul Nobel pentru Literatură. La 26 decembrie 1909, Sully Prudhomme

îi mulţumeşte din Paris, Antoniei Schwartz din Galaţi pentru scrisoarea ei emoţionantă: „Asemenea mărturii sunt recompensa eforturilor de a înlătura nedreptăţile" (Ms I/ 275).

Raymond Poineare (1860 - 1934), om de stat francez, de cinci ori prim-ministru şi preşedinte al Franţei (1913-1920). S-a remarcat pentru poziţia sa anti-gemnană. A vizitat de două ori Rusia, aliatul Franţei, pentru menţinerea unor legături strategice.

La 22 mai 1897, îi scria Antoniei Schwartz, mulţumindu-i pentru scrisoarea trimisă după marele incendiu de la „Bazar de la Charite" (Ms 1/179).

Jesko Albert Eugen von Puttkamer (1855 - 1917), şef militar german colonial, de nouă ori guvernator al Camerun, colonie franceză pe atunci şi comisar imperial de Togoland - protectorat german în Africa de Vest 1884 - 1914.

La 9 sept. 1905, din Baden-Baden, el îi mulţumeşte Antoniei, pentru scrisoarea trimisă şi menţionează câteva din titlurile volumelor sale: „Dichtungen" (1885), „Accorde und Gesange (1889), „Offenbarungen" (1894), „Die Aera Manfenffel" (1904) (Ms I 201).

Bruno Paulin Gasten Paris (1839-1903), scriitor francez şi cărturar, nominalizat pentru Premiul Nobel pentru Literatură în 1901, 1902 şi 1903. Şi-a câştigat o reputaţie europeană ca cercetător al romantismului. A învăţat metodele germane de cercetare exactă. A fost un filolog precis şi un critic literar de mare perspicacitate, studiul lui preferat fiind literatura franceză medievală. A contribuit în mare măsură la întocmirea *Istoriei Literare a Franţei*. împreună cu Paul Meyer, a publicat în România un jurnal dedicat studiului literaturii Române.

În 1877, a fost invitat în Suedia pentru aniversarea a 400 de ani a Universităţii din Uppsala, când a primit titlul de Doctor de onoare.

Antoniei Schwartz din Galaţi i-a expediat din Paris o scrisoare, la 23 februarie 1897, prin care îi mulţumea pentru aprecierile măgulitoare asupra discursului rostit de el la Academia franceză (Ms 1/115).

Benjamin Pandolfi (1887 - 1970) s-a remarcat prin faptul că a scris o scurtă biografie a unui decedat şi a prezentat-o lumii. Acest lucru a putut fi considerat ca o experienţă emoţionantă pentru toţi.

La 11 noiembrie 1898, el îi scrie Antoniei, de la Roma, trimiţându-i autograful cerut. Declară că este „un filo-român" şi că ar dori „să devină român" (Ms II 208).

Gabriel Monod (1844-1912), istoric francez, nepotul lui Adolphe Monod (cleric al Bisericii protestante), a fondat o biserică protestantă la Neapole, căreia i-a fost pastor, apoi a predicat la Lyon, în 1827, unde, din cauza ideilor sale reformatoare, a fost interzis. în 1875, a pus bazele „Revistei istorice", de educaţie ştiinţifică. Unele articole ale sale au fost publicate în volumul, „Les Maitres de Fhistoire".

La 20 septembrie 1896, Gabriel Monod îi scrie, din Paris, Antoniei că a citit cu mult interes scrisoarea ei, articolul şi broşura care au însoţit-o. Mulţumeşte pentru felicitările trimise cu ocazia succesului repurtat în afacerea Dreyfus, ale cărei consecinţe le considera asemănătoare celor următoare revoluţiei franceze (Ms II 215).

Emesto Rossi (1827-1896), actor şi dramaturg italian (a nu se confunda cu politicianul omonim!), s-a alăturat în 1852 companiei teatrale Real Sarda, pe care a condus-o. Un timp, a fost în turnee prin Italia şi la Paris, împreună cu celebra actriţă Adelaide Ristori. Rossi a cutreierat toată Europa, ajungând Ia Londra, Viena, Lisabona şi Moscova, admirat pentru rolurile sale shakespeariene în special în „Macbeth", „Regele Lear", „Romeo" şi „Hamlet". A scris şi câteva piese de teatru, dintre care „Adele", cu Adelaide Ristori la premieră în rolul titular. în mai 1896, când a jucat în „Regele Lear" la Odessa, a căzut bolnav şi a fost adus înapoi în Italia, unde a murit câteva săptămâni mai târziu, la Pescara.

În 24 noiembrie 1895 îi scria Antoniei Schwartz, Ia Galaţi, că nu are la dispoziţie nicio fotografie, să i-o poată trimite şi că nu putea participa la reprezentaţiile pe care ea le dădea la Galaţi (Ms I/193).

Emil Holub (1847 - 1902), medic ceh, explorator, cartograf, şi etnograf. Inspirat de David Livingstone, a făcut mai multe expediţii în Africa, unde a practicat medicina, a făcut cercetări ştiinţifice, adunând mult material etnografic. A ajuns până la râul Zambezi şi a făcut prima hartă detaliată a regiunii cascadei Victoria. A dorit să exploreze tot continentul african, de la Cape Town până în Egipt, însă motive independente de voinţa sa nu a reuşit. La întoarcere, a publicat documente, articole şi a ţinut nenumărate conferinţe. Moartea sa timpurie a venit !a Viena, la 21 februarie 1902, suferind de complicaţii ale unor boli contractate în Africa. La 54 de ani de la acest trist eveniment, „Ziarul ştiinţelor", Bucureşti - nr. 41/19 oct. 1948 -

îi dedică o pagină (p. 631) sub titlul: „Un explorator ceh, Dr. Emil Holub": „Nu demult s-au împlinit o sută de ani de la naşterea marelui explorator ceh, Doctorul Emil Holub. Călător pasionat, explorator dârz şi neînfricat, colecţionar fără pereche şi om de ştiinţă de o vastă erudiţie, Holub şi-a dedicat toată viaţa realizărilor folositoare pe tărâmul descoperirilor şi ştiinţei. Africa, acest continent extrem de interesant şi atrăgător, a fost centrul preocupărilor lui"... „Doctorul Holub a adus, din prima sa călătorie în Africa, nu mai puţin de 30.000 de exemplare din felurite raritäţi africane din regnul animal, vegetal şi mineral şi numeroase arme, podoabe şi obiecte casnice folosite de indigeni. O parte din colecţiile lui se găsesc la muzeul Naprstek din Praga". A doua expediţie a fost un eşec, deoarece tabăra i-a fost atacată de sălbatici, iar el şi soţia sa, care-l urma credincioasă peste tot, abia au scăpat cu viaţă. Atunci şi-a pierdut însemnările şi colecţiile valoroase adunate cu atâta trudă şi sacrificii. „Ultimii ani din viaţa exploratorului - scrie „Ziarul ştiinţelor" - au fost deosebit de grei. Bolnav, conştient de faptul că nu va mai revedea pământul Africei, continentul atât de nemilos şi totuşi atât de drag, Holub se stinge din viaţă în ziua de 21 Februarie 1902, la Viena". în 1952, filmul „Marea aventură" are ca subiect expediţiile lui Emil Holub.

Acest om de o bogăţie spirituală vastă a corespondat îndelung cu surorile Schwartz din Galaţi, Rovena şi Antonie, în baza unei pasiuni comune: filatelia. Corespondenţa cu Antonie este mai îndelungată (1895-1901). Scrisorile lui, scrise în limba germană, veneau din Viena, prima fiind după eşecul celei de a doua expediţii africane:

La 31 decembrie 1895, Emil Holub îi promitea Antoniei că îi va trimite fotografia solicitată şi cerea, la rândul său, plicuri şi timbre româneşti, turceşti şi sârbeşti. Declara că doreşte să se revanşeze pentru cele primite de la ea, pentru colecţia sa de timbre (Ms III/ 77). La 11 ianuarie 1896, el se declara mulţumit că Antonie s-a bucurat de fotografiile trimise de el. Mulţumea pentru informaţiile filatelice pe care ea i le dădea şi îi scria că a făcut o excursie la Praga (Ms III/ 78). La 5 mai, îi trimitea ştiri despre preocupările sale filatelice, mulţumiri pentru timbrele trimise şi asigurări că îi va expedia dublele pe care el Ie avea (Ms III/79). La 29 octombrie 1897, Dr. Holub mulţumea Antoniei pentru felicitări şi îi comunica că este foarte ocupat - muncea de la 4 dimineaţa până la 10 seara - şi că o ducea prost cu sănătatea (avea 50 de ani). Promitea să-i trimită cât mai curând câteva publicaţii ale sale (Ms I/ 463).

La 4 aprilie 1898, îi scria Antoniei că se ocupă cu determinarea fosilelor. Fusese invitat să conferenţieze în România, dar regreta că nu poate veni. L-ar interesa în schimb viaţa oamenilor din Delta Dunării (Ms I/ 467). La 23 aprilie, se scuza că nu i-a răspuns imediat, dar lucra foarte intens şi nu avea timp să răspundă la scrisorile primite. Participase la o adunare a „Asociaţiei muncitorilor" şi a fost invitat în Bulgaria (Ms I/465). La 9 septembrie, îi dădea amănunte despre expoziţia industrială de la Viena şi despre publicaţiile sale. La 25 noiembrie, îi scria despre fotografiile pe care ar putea să i le ofere şi îi dădea câteva informaţii despre coloniile africane. îi trimitea şi ultima sa publicaţie (Ms III/ 80). La 30 aprilie 1900 îi trimitea ştiri despre războiul din Africa (Ms II/ 307). La 13 ianuarie 1901 mulţumea pentru felicitările de Anul Nou şi o felicita pentru activitatea desfăşurată la şcoală. Era ocupat cu o serie de conferinţe despre Africa de Sud (Ms II 307).

În 1902, la numai 55 de ani, Dr. Emil Holub murea la Viena, în urma unei boli contractată în Africa.

Loois Hayet (1864-1940), pictor pointillist, post-impresionist, a răspuns, la 26 iunie 1898, din Paris, scrisorii Antoniei Schwartz, prin care ea îi cerea o fotografie cu autograf, spunându-i că „este măgulit că autografele sale sunt căutate, dar că nu are posibilitatea să-i trimită fotografia cerută".

WicoSas Gămălie Flammarioni (26 febr. 1842 - 3 iunie 1925), renumit astronom francez şi scriitor prolific, autor a mai mult de cincizeci de titluri, inclusiv lucrări de popularizare a ştiinţei despre astronomie, mai multe romane science-fiction, multe lucrări despre spiritism etc. A publicat revista L'Astronomie, din 1882. A menţinut un observator privat la Juvisy-sur-Orge, Franţa şi a fost fondatorul şi primul preşedinte al Societăţii Astronomice din Franţa, care publica, încă din 1887, Buletinul Societăţii Astronomice.

Pe 15 febr. 1897, Camille Flammarion îi mulţumea Antoniei, pentru bunele sentimente transmise, exprimându-şi bucuria că ea dorea să fie membră a Societăţii Astronomice Franceze.

(Va urma)

Biblioteca, un univers de imagini în continuă mişcare

Mihaela Bărbulescu
bibliotecar, Biblioteca Universităţii „Dunărea de Jos" Galaţi

Biblioteca ar putea fi comparată cu un organism viu, care pe măsură ce creşte şi se dezvoltă, se adaptează la cerinţele mediului înconjurător, încercând să fie din ce în ce mai performant. Acest fel de a privi lucrurile se poate aplica la toate tipurile de biblioteci, indiferent dacă este vorba de o bibliotecă publică, universitară, specializată sau şcolară.

Biblioteca poate fi percepută ca fiind locul unde se găsesc:

- rafturi cu cărţi; rafturi cu cd-uri, dvd-uri şi alte materiale audio-video; depozite de materiale în format electronic, e-book-uri, spaţiul unde sunt adăpostite adevărate comori tipărite şi anume cele care au o vechime considerabilă, unicate;
- ea poate fi percepută şi ca: spaţiu expoziţional; ca organizatoare de festivaluri, de târguri de carte; de manifestări culturale, de lansări de carte etc.;
- poate oferi spaţiu de socializare, de expunere, de comunicare, spaţiu de studiu, poate organiza cursuri educaţionale pentru toate vârstele.
- poate fi localizată de cele mai multe ori într-o anumită clădire, dar poate fi şi mobilă;
- în mediul virtual, este reprezentată de o adresă de internet de unde se pot culege informaţii utile referitoare la program, la serviciile oferite, se pot descărca documente, citi cărţi în format electronic.

În funcţie de cerinţele şi vârsta fiecărui utilizator, aceştia au formată în minte o anumită imagine despre bibliotecă, despre ceea ce reprezintă ea şi mai ales despre ce anume ar putea ea oferi. Se poate spune că bibliotecarii supraveghează fluxul de informaţie, îl organizează şi îl pun apoi la dispoziţia celor care au nevoie de aceste informaţii.

Pentru persoanele care sunt pentru prima dată într-un oraş, persoane de aceeaşi naţionalitate sau de naţionalităţi diferite, în vizită sau imigranţi, o vizită la biblioteca publică îi poate ajuta foarte mult cu informaţii, hărţi, acces la internet, posibilitatea de a comunica.

Marketingul de bibliotecă trebuie bine pus în aplicare pentru a exista o bună informare asupra a ceea ce oferă biblioteca în cauză şi la ce costuri. De obicei o parte din aceste servicii sunt oferite în mod gratuit. Procesul de marketing este foarte necesar pentru că de multe ori nu se cunoaşte activitatea de bibliotecă, nu se ştie exact ce anume produce ea, ce are de oferit publicului. Nivelul de interactivitate dintre bibliotecă şi cei care îi trec pragul trebuie să fie unul ridicat.

Comunicarea între bibliotecă şi cei care păşesc în incinta ei atât în mod real, cât şi pentru cei care îi trec pragul în mod virtual, poate fi făcută, prin informare de tip afişe, semnalări în presa locală, semnalări în pagina de internet a bibliotecii, pagina de facebook

a bibliotecii, e-mail-uri cu noutăţi, întrebări adresate pe site-ul bibliotecii la care poate răspunde bibliotecarul de la referinţe sau prin comunicare telefonică.

Utilizatorii sau consumatorii de informaţie, în aceste timpuri digitale, timpuri extrem de bogate in vizual, au nevoie mai mult decât oricând de imagini, acestea ajung mai uşor la public şi captează mai mult timp atenţia decât un text. Crearea de cărţi interactive cu multe imagini, desene, explicaţii, dezvoltă mult mai multe abilităţi cititorului, iar procesul de învăţare creşte considerabil.

Copiii reacţionează extrem de bine la o imagine în mişcare, la interactivitate, probabil acesta a fost şi motivul pentru care anul trecut a fost dezvoltată o platformă interactivă prin intermediul căreia copiii pot experimenta diverse jocuri sau proiecţii de imagini denumită Peretele Digital aflată în restaurantul McDonald's, mai multe detalii la adresa www.happystudio.com

În aceeaşi idee se preconizează că primele manuale noi din învăţământul preuniversitar vor fi disponibile la clase din anul şcolar 2014-2015, cărţile tipărite urmând să fie însoţite de o variantă digitală, care va aduce ca noutate exerciţii interactive, jocuri, animaţii si filme. Diferenţa dintre publicaţiile tipărite şi cele în format digital este tocmai acest potenţial pentru interactivitate. Modul de a lectura se schimbă, se diversifică, devine poate mult mai apropiat de această nouă generaţie care putem spune că se naşte cu tableta la îndemână.

Educaţia continuă pe toată durata vieţii şi ea este sprijinită de biblioteci care pun la dispoziţia celor dornici să înveţe ceva nou, baza materială necesară, precum şi cursuri care se referă la utilizarea unui calculator, la utilizarea internetului, la realizarea unui CV de calitate conform cu normele în vigoare. Oferta de acest fel de cursuri este extrem de largă şi ea este pusă la dispoziţie cu precădere de bibliotecile publice: cursuri gratuite de iniţiere în utilizarea unui calculator, cursuri gratuite pentru învăţarea unei limbi străine, cursuri de iniţiere fotografie, cursuri handmade, de blogging etc. La o simplă căutare pe Google, se pot găsi foarte multe astfel de cursuri oferite de către bibliotecile publice în regim gratuit.

Biblioteca oferă o modalitate de a-ţi petrece timpul liber într-un mod plăcut, armonios, făcând ceea ce poate îţi doreai mai demult. Se deprind astfel noi cunoştinţe, noi metode de socializare, metode de a-ţi cunoaşte mai bine potenţiali utilizatori ai bibliotecii. Biblioteca sprijină conceptul de învăţare continuă pe tot parcursul vieţii, cursurile adresându-se doritorilor de toate vârstele. Instrumentele de social media, care pot fi valorificate de către biblioteci oferă şi ele un nivel mare de interacţiune între oameni, o deschidere către cunoaştere pe care altfel cu greu ne-am fi putut-o imagina, internetul contribuind enorm la globalizarea societăţii. Prin intermediul internetului se poate face probabil ocolul pământului, ca să parafrazez binecunoscutul titlu al lui Jules Verne, în 80 de secunde. Educaţia trebuie începută de foarte devreme, pentru a putea fi parte integrantă din viaţa de zi cu zi. În acest proces, biblioteca devine un instrument indispensabil care oferă atât baza materială, cât şi cea informaţională atât de necesară pentru noi toţi.

Webografie selectivă

1.http://www.smark.ro/articol/26804/programele-educative-propuse-de-mcdonald-s-copiilor-peretele-digital-cartile

2.http://www.sewall.com/about/newsinfo/digital-library/

3.http://www.forbes.com/sites/jeremygreenfield/2012/06/22/what-is-going-on-with-library-e-book-lending/

4.http://www.unica-network.eu/sites/default/files/Sirje%20Virkus_0.pdf

4.http://www.wall-street.ro/articol/IT-C-Tehnologie/141998/la-revedere-carti-salut-electronice.html

Fluxul comunicării în biblioteca publică (II)

Andrei Parapiru
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Sistemul circulației informărilor vitale

Bineînțeles, în secțiunea de față, accentul cade pe promptitudinea informării, pe informarea în timp real. Informația este un fapt de valoare ce trebuie clasat în mod activ, așa că fluența lucrului în Biblioteca Publică este marcată direct de prezența ei. În conduita noastră, a celor ce lucrăm într-un asemenea sistem, informația ține de deontologic și de a te asigura că ajunge la vreme exact la persoana sau persoanele mai mult interesate de cuprinsul ei. Balanța informare/valorificare se cere în mod neîntrerupt menținută cu acul spre zero, sau este de urmărit acest lucru, asta presupunând constanta angajare sensibil-interactivă a personalului, în interior și-n relația cu publicul, de a face utile informațiile, pe măsură ce au impact asupra sa. De fapt, specificitatea relațională a fiecăruia în parte îi indică automat pe cine are de acoperit informativ, dacă-și menține vecinătățile funcționale la zi, în stare optimă, fiind simultan acoperit de acestea, în asemenea condiții.

Circularea informaților este echivalentul sistemului sangvin în organismul uman. Ea cuprinde toate datele relevante, deținând aceeași valoare cu acest conținut, deoarece este vitală. Confruntarea verificativă a datelor reale în diferite situații sau aplicații personale este o cinste, iar nu o sfidare. Adevărul ca atare nu este destinat a supăra pe nimeni, ci tocmai a conduce la reintegrarea și reechilibrarea perpetuă a sistemului interpersonal de relații din Biblioteca Publică. Ceea ce se și produce când barometrul specificității relaționale, adică al normalității, este urmărit pentru fiece caz particular.

Un astfel sistem circulator-instituțional, al informărilor reciproce vitale, păstrează comunicarea intercolegială promptă și menține actualizarea continuă a feed-back-urilor profesionale. De asemenea, balanța informare/valorificare dezamorsează, prin asocierea medierii, orice pericol de intrigă sau conflict din interior sau cu persoanele din public. Informarea vitală este punerea în lumină a surselor informative personale și materiale, în mod constructiv, de la bibliotecar la bibliotecar sau de la bibliotecar la utilizator. În împrejurarea de față, specificitatea este coloratura caracterială a unui personal activ, prelungindu-se reciproc între bibliotecarul profesionist și instituția din care face parte.

Aplicarea echilibrată a legislației biblioteconomice

În situațiile de criză, marcate mai mult sau mai puțin de corupție în eșaloanele înalte ale politicii de stat, trebuie urmărită fără încetare mai mult aplicarea spiritului constructiv și favorizant al legii, decât îndeplinirea mașinală a prescripțiilor legale corecte, sau doar în aparență corecte. Legile au valoare edificatoare exclusiv în contextul spiritului pro-uman al **Constituției României** – legea națională, adică în spiritul cultivării și integrării valorilor personale creative în contextul echilibrat al națiunii române. Acesta este, de altfel, atât fundamentul generator, cât și subiectul legislației. Dacă țara noastră vrea să se rupă de practica trecutului comunist, ea este în situația de a nu mai sacrifica persoana concretă de dragul sistemului de stat, ci să urmărească avantajarea reciprocă reală dintre acești doi factori, cinstind unitatea națională cu plecare de la nivelul individului pe socoteala căruia, în ultimă instanță, funcționează toate organizările și reglementările din cadrul statal. Printr-o asemenea transparență, corupția

de profunzime este pusă în situația de restrângere autoeliminativă.

Așa cum într-o zonă inundabilă nu se poate construi, la fel, nu poate fi pretins persoanei-cetățean al României să realizeze mai mult decât i se creează cadru favorizant, legislativ și instituțional. În interiorul Bibliotecii Publice, acest fapt presupune reținere în fața unor situații de abuz față de aplicarea de rea-credință a legislației în vigoare, așa încât, printr-o reciprocă acoperire cu spiritul **Constituției**, să se găsească soluțiile cele mai bune de ieșire din impas. Ca atare, aplicarea echilibrată a legislației biblioteconomice este funcție mediatoare a spiritului legii și a celui cooperant, din interiorul colectivului de lucru.

Crearea condițiilor cooperant-valorificative

Atunci când lucrurile merg cu adevărat, inițiativele deschise, promotoare ale înnoirilor adaptative și simultan echilibrate în specificitate, valorifică potențialul existent în Biblioteca Publică, generând exact condițiile de răspundere participativă. Ceea ce înseamnă faptul că impulsul direcțional-ierarhic trebuie să se lase completat de realitățile semnificative ale membrilor personalului pentru ca formalismul să fie înlăturat, iar proiectele de lucru să aibă susținere viabilă. În această privință, specificitatea constă în implicarea autentică, reciproc-limitativă ca susținere și orizont de așteptări, a celor ce au un cuvânt de spus într-o anumită acțiune sau participare creativă.

La ora actuală, clepsidra stagnată formalist, ce doar pretextează valorile consacrate, s-a umplut în partea ei de jos și este de așteptat răsturnarea unei asemenea stări de fapt. Ca urmare, ar trebui promovată cu delicatețe, în cadrul biblioteconomic, exact originalitatea revigoratoare și relansatoare a proiectelor de lucru. Respectul nu înseamnă uniformizarea ideologică, mașinală sau normativă, impusă în mod forțat sau subtil, ci recunoașterea unicității creatoare, a dialogului interactiv și interdependent valoric, după cum se pot optim integra mesajele și participările individuale. Cooperarea presupune un colectiv capabil de a porni de la ceea ce este autentic-exploatabil din partea fiecăruia, iar aici se are în vedere omul concret, marcat de angajamentul propriei sale specificități.

Crearea condițiilor cooperant-valorificative este modalitatea de a dezvolta și ameliora, în mod convergent, realul potențial al personalului Bibliotecii Publice, pe direcția celor mai avantajoase linii specifice, în măsură a sprijini conducerea unei asemenea instituții.

Aspecte generale privind descrierea bibliografică a unei resurse

Mihaela Bute
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Resursa reprezintă o entitate tangibilă sau intangibilă care cuprinde un conţinut artistic şi/sau intelectual şi este conceput/ produs şi/sau emis ca o unitate, formând baza unei singure descrieri bibliografice. Resursele includ text, muzică, imagini în mişcare, grafice, hărţi, înregistrări sunete şi video, date electronice şi programe, inclusiv cele emise ca seriale.

După cerinţele de prelucrare/consultare, resursele pot fi grupate în: monografii (curente, vechi şi rare); resurse în continuare (seriale şi resurse integrate); documente non-carte (materiale audio-video); materiale cartografice; note muzicale tipărite; resurse electronice; părţi componente.

Descrierea fizică a resurselor este cunoscută sub denumirea de catalogare.

Catalogarea descriptivă este parte a procesului de catalogare şi constă în descrierea resurselor cu toate elementele de identificare necesare, înregistrarea acestora într-un format bibliografic, selectarea şi crearea punctelor de acces la document.

Catalogarea descriptivă a unei publicaţii se realizează ţinând cont de suportul acesteia.

Descrierea publicaţiilor se realizează în conformitate cu regulile stabilite prin ISBD consolidat - *Standardul Internaţional pentru Descrierile Bibliografice* - publicat în 2007, care reuneşte ediţiile ISBD pentru toate tipurile de resurse. Întocmirea acestuia s-a realizat în concordanţă cu normele expuse în raportul FRBR, precum şi cu cerinţele prevăzute de IFLA în *Declaraţia de Principii Internaţionale de Catalogare,* apărută în 2003 la Frankfurt şi finalizată în 2009. În anul 2011, a fost publicată varianta revizuită a standardului, aprobată de Comitetul Permanent al Secţiunii de Catalogare a IFLA.

Ediţia consolidată a ISBD, elaborată de IFLA (Federaţia Internaţională a Asociaţiilor de bibliotecari şi biblioteci) înglobează şapte tipuri de ISBD-uri reprezentând un ansamblu de reguli şi norme validate la nivel internaţional, care se referă la descrierea bibliografică a tuturor tipurilor de resurse dintr-o bibliotecă, indiferent de suportul material.

În pofida schimbărilor, structura şi componentele datelor ISBD şi-au păstrat stabilitatea şi continuă să fie utilizate integral sau parţial de către catalogatori.

Prin Descrierea Bibliografică Internaţională Standardizată se înţelege totalitatea regulilor standardizate pe plan internaţional care reprezintă elementele şi succesiunea elementelor descrierii bibliografice a oricărei resurse, precum şi simbolurile grafice care separă aceste elemente.

Descrierea resurselor trebuie să fie:

- ✓ *completă* – să cuprindă toate informaţiile necesare pentru identificarea documentului;
- ✓ *exactă* – să înregistreze corect indicaţiile furnizate de document;
- ✓ *clară* – să urmeze un sistem de punctuaţie şi de abrevieri acceptat în catalogare;
- ✓ *uniformă* – să se realizeze după forme unice de transcriere şi ordonare a elementelor bibliografice.

Descrierea bibliografică este un ansamblu de date bibliografice care descriu şi identifică o resursă.

Indiferent cărui tip de resursă îi sunt destinate, normele ISBD se ocupă numai de corpul descrierii propriu-zise, pe care îl împarte în nouă zone, stabileşte ordinea elementelor bibliografice componente, obligatorii şi facultative, aparţinătoare fiecărei zone în parte şi prescrie un sistem de punctuaţie specific.

În cadrul fiecărei zone, elementele sunt specificate potrivit unei anumite ordonări, fiind precedate de punctuaţia prescrisă.

Informaţiile obţinute din alte surse decât sursa principală de informare se încadrează între paranteze drepte sau se menţionează în note.

Structura descrierii conform ISBD:

- Zona 0 - Zona formei conţinutului şi a tipului de suport;
- Zona 1 - Zona titlului şi a menţiunii de responsabilitate;
- Zona 2 - Zona ediţiei;
- Zona 3 - Zona datelor specifice anumitor categorii de resurse;
- Zona 4 - Zona datelor de publicare, difuzare şi/sau producere fizică (adresa bibliografică);
- Zona 5 - Zona descrierii fizice (colaţiunea);
- Zona 6 - Zona seriei (colecţiei);
- Zona 7 - Zona notelor;
- Zona 8 - Zona numărului standard (sau alt număr), a modalităţilor de procurare, a preţului.

Sistemul de punctuaţie stipulat în ISBD este foarte riguros.

Sursele de informare pot fi:

➢ *surse principale* – sunt acelea care conţin cele mai multe şi mai relevante informaţii şi au prioritate în furnizarea datelor bibliografice faţă de alte surse de informare;

➢ *sursele complementare* – sunt surse de informare altele decât cele principale, din care sunt preluate informaţiile atunci când sursa principală nu le conţine sau nu există. Acestea pot fi: verso-ul fiecărei pagini de titlu, coperta, căsuţa tipografică etc.

ISBD stabileşte pentru fiecare zonă sursele de informare. Ordinea de prioritate a acestora este: pagina de titlu sau substituentul ei, sursele complementare din cadrul resursei, restul resursei şi sursele exterioare acesteia.

Rolul descrierii este acela de a crea instrumente care să faciliteze accesul utilizatorilor la informaţii, indiferent de suportul de prezentare al acestora, şi de a organiza informaţia într-o structură infodocumentară. Catalogatorul, angrenat în procesul de prelucrare a resurselor, trebuie să analizeze cu mare atenţie, să depisteze şi să aplice soluţiile corespunzătoare, respectând normele biblioteconomice, în vederea îndeplinirii obiectivului primordial pe care îl are orice bibliotecă, acela de a asigura utilizatorilor accesul facil la informaţii prin crearea unor instrumente cât mai competitive, respectiv a cataloagelor performante de bibliotecă.

Bibliografie:

1. **Erich, Agnes; Târzinan, Elena**. *Descrierea bibliografică standardizată : Norme ISBN*. Bucureşti : Editura Universităţii din Bucureşti, 2005.

2. **International Standard Bibliographic Description (ISBD) : Consolidated Edition** [online]. [citat 25 iunie 2014]. Disponibil în Internet: http://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/isbd/isbd_wwr_20100510_clean.pdf

Biblioteca în literatură (I)

Ada Tăbăcaru
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Biblioteca, personală sau publică, este un tezaur de cunoştinţe ale omenirii, o bogăţie a spiritualităţii deschisă spre lume. Nenumăraţi oameni de litere, poeţi şi scriitori, în poezii, romane sau povestiri, au ales magica bibliotecă drept subiect al scrisului lor.

Biblioteca vestită! aşa plină, că-n zadar/ Am dorit să mai încapă şi un bibliotecar.

Savant- **I.L. Caragiale**

Din marile biblioteci plecat / Stolurile de cărţi se scutură deasupra lumii.

Fabula cărţii – **George Alboiu**

Atâţia oameni tac; dar câteodată / Eu îi aud şoptind în tomuri grele.

Biblioteca- **Ştefan Baciu**

Cărturarul dintro-dată, / Mîndru, fericit şi demn, / Le avu dintr-o bucată, / Polițe și cărți de lemn.

Toată spiţa-i boierească / Va avea ce să citească.

Biblioteca - **Tudor Arghezi**

Alături de poeţii **Alexandru Claudian**, **Tudor George**, **Florin Mugur**, **Victor Felea**, **Adrian Păunescu**, **Ioan Alexandru**, **Valeria Boiculesi**, **Dumitru Bălăeţ** care au semnat poezii cu numele *Biblioteca*, amintesc şi pe **Veronica Russo** cu poezia intitulată *În bibliotecă*, peste vechi manuscrise.

Volumul de poezii pentru cei mici al **Anei Blandiana,** *Întâmplări din grădina mea* cuprinde şi poezia *În bibliotecă*, în care autoarea povesteşte cum un şoricel teribil de gurmand, a fost descoperit în bibliotecă ronţăind pe rând cărţi din diferite domenii, de la gastronomie, poezii, istorie, la literatură, chiar filozofie!

Era clar că nu puteam să aştept ca o zevzecă / Să-mi mestece întreaga bibliotecă.

Înştiinţat printr-un bilet scris de autoare, că prin preajmă se găseşte şi vestitul motan Arpagic, şoarecele intelectual o şterge in stil englezesc, părăsind lăcaşul bibliotecii.

Dar de atunci, fără nici un rival, / Sînt în bibliotecă singurul intelectual.

Interesul lui **Mircea Eliade** pentru India, o lume puţin cunoscută cu adevărat, leagănul unei culturi de o originalitate şi de o profunzime deosebită, nu s-a rezumat niciodată la aspectele exotice, de suprafaţă, el căutând sursele pentru a studia limba şi cultura acestei ţări. În *Biblioteca maharajahului* face referire la aspectele ce particularizează bibliotecile lumii, în funcţie de tradiţie, cultură şi spiritualitate. „O bibliotecă orientală nu poate fi comparată cu cele europene. Relativ, cărţile sunt puţine. Valoarea unei biblioteci se măsoară după numărul şi vechimea manuscriselor”.

O mie şi una de nopţi, antologia de basme încântătoare şi misterioase, dezvăluie cum erau alese cele mai frumoase şi apreciate cântări, care exprimau în cuvinte sentimentele nutrite persoanelor iubite, sau respectul pentru înţelepciune, urmând a fi scrise în documente oficiale şi păstrate apoi cu grijă în bibliotecile vremii.

Romanul *Biblioteca din Alexandria* al scriitorului **Petre Sălcudeanu**, descrie condiţia omului anilor ‘50, desfiinţat ca individ de utopia comunistă, găsindu-şi cu greu echilibrul prin recursul la bibliotecă, lectură şi artă. Intelectualul Petre Curta, în sanatoriul special al cărui locatar fragil este, află de la Civilul, colonel de securitate, de practicile care ţinteau anularea individului, de terifianta Bibliotecă a torţionarilor: „Sînt posesorul a câteva zeci de manuscrise. Adică, vreau să înţelegi ca stăpânesc o bibliotecă ilegală şi în mai toate limbile acestui pamânt pe care trăim. Cărţi duşmănoase, domnule Curta, dar cărţi de valoare, unele dintre ele, o data cu trecerea timpului, chiar de mare valoare”.

În literatură, biblioteca poate deveni şi un loc ciudat, în care pot avea loc accidente, uneori crime. Astfel, personajul Grig din povestirea *Bibliotecarul* de **Răzvan Petrescu**, ucide cititoarea iubită care nu-i împărtăşeşte iubirea, chiar în bibliotecă, folosind cotorul, unei cărţi grele, operele complete ale lui Shakespeare, ediţie de lux, prinsă în două catarame mari, de fier”.[1] **Agatha Christie** alege ca loc al crimei tot biblioteca, pentru acţiunea romanului poliţist *Cadavrul din bibliotecă*.

Scriitoarea spaniolă **Maria Duenas** în romanul *Ce avem şi ce uităm*, are ca personaj o profesoară, Blanca Perea, care după eşecuri sentimentale şi conflicte profesionale, nu se poate adapta unei vieţi normale. În roman este descrisă biblioteca, locul în care ea desfăşoară cercetările pentru un proiect academic în

care s-a antrenat tocmai pentru a-şi schimba modul de viaţă. Biblioteca e descrisă ca având secţii clasice, dar majoritatea tinerilor studenţi sunt de găsit în zonele de calculatoare „am răscolit în maţele unui computer de la primul etaj, căutând referiri şi coordonate. Ce tip de căutare doriţi m-a întrebat aparatul? am ales opţiunea autor, apoi am tastat numele şi prenumele, rezultatele mi-au apărut imediat dinaintea ochilor… până ce am ajuns la etajul trei în secţia de literatură spaniolă, am scos câteva volume de pe rafturi, am răsfoit cărţi, am cântărit informaţii. Am cerut informaţii despre presa din ziarul local pentru anul 1969, totul e microfilmat. Un moment, vă rog! În trei minute ţineam în mână microfilmul, în alte patru eram déjà aşezată în faţa unui ecran puternic luminat care trebuia să mărească sub ochii mei paginile unui ziar din urmă cu trei decenii".[2]

Eroul cărţii pentru copii a scriitorului portughez **Rui Zink**, *Cititorul din peşteră*, este un adolescent de 15 ani, care nu a prea pus mâna pe cărţi. Împrejurările îl obligă să se ascundă pe un vas în a cărui cală se găseşte o bibliotecă ascunsă în zeci de saci şi astfel descoperă plăcerea lecturii:

„Tocmai făceam un lucru pe care, din câte îmi aminteam, nu-l făcusem niciodată la şcoală: învăţam. Şi simţeam ceva şi mai straniu: îmi plăcea să învăţ" odată ce îl cunoaşte pe Anibalector, un monstru „devorator", dar nu de oameni (decât în unele circumstanţe), ci de cărţi.

Exista numeroase invitaţii subtile la lectură, care te atrag :

„O carte ne cere să mergem noi la ea. Un ecran cu imagini şi tâmpenii, nu. Este diferenţa dintre a călători şi a sta pe loc. Cartea ne obligă să călătorim, televiziunea să rămânem gură cască. Ştii că e foarte greu să nu ai o bibliotecă publică pe-aproape…."[3] „un cititor trebuie să se menţină neutru faţă de cartea pe care o citeşte întrebi tu? Eu n-aş fi atât de radical. De ce s-ar cădea ca *eu* să încetez a fi *eu* numai pentru că-l aud pe altul cum gândeşte? Şi cum aş putea *eu* să încetez a fi *eu* chiar dacă aş vrea? Să se fi inventat deja chirurgia plastică pentru spirit? Totuşi e adevărat că cititorul trebuie să încerce a vorbi limba cărţii, a se abandona în voia melodiei ei, a se lăsa dus de curent în loc să-şi irosească forţele vâslind contra mareei. Nu zic că trebuie să ne supunem, dar trebuie să fim *disponibili*. Cartea, prin faptul că a fost scrisă, a făcut deja un pas mare spre noi, e un dar. Acum ne revine nouă să mulţumim pentru amabilitate şi să facem un pas către carte". [4]

În romanul *Alteţa Sa cititoare cu umor englezesc*, **Alan Bennett** povesteşte cum Regina Angliei, printr-o întâmplare, devine o cititoare înfocată, care începe să devoreze roman după roman. Biblioteca ambulantă din City of Westminster descinde în faţa palatului, stârnind hărmălaia celor doi căţei ai reginei, drept urmare suverana îşi cere scuze şi politeţea o determină să împrumute o carte, săpămâna următoare alta, lectura acestora trezindu-i interesul pentru citit, în dauna datoriilor oficiale care pierd din importanţă. Întregul aparat de stat englez conspiră pentru a reduce apetitul de lectură al Reginei. „Regina începuse din ce în ce mai des să ia cărţi din propriile ei biblioteci, în special cea de la palatul Windsor, în care, deşi colecţia de romane moderne nu era câtuşi de puţin nelimitată, rafturile se aplecau sub greutatea numeroaselor ediţii clasice, unele dintre ele, desigur, purtând şi semnătura scriitorilor respectivi... Bibliotecarul s-a gândit că acele rafturi antice nu mai pomeniseră un cititor mai perseverent de pe vremea lui George al III-lea.

Farmecul cititului consta tocmai în indiferenţa acestuia. Exista ceva arogant în literatură. Cărţilor nu le păsa cine le citea sau dacă erau citite sau nu. Toţi cititorii erau egali, iar ea nu făcea nicio excepţie. Literatura, se gândea ea este un Commonwealth, literele o republică".[5]

Finalul romanului este scena în care Regina adună toate oficialităţile pentru a-i anunţa despre decizia de a abdica pentru a putea scrie o carte.

Australianul **Markus Zusak**, unul din cei mai poetici şi inovatori scriitori contemporani, în romanul *Hoţul de cărţi*, prin micuţa Liesel, arată triumful inocenţei într-o lume fără speranţă. Acţiunea are loc în timpul celui de al 2-lea război mondial în Germania, fetiţa reuşind să descopere o cale pentru a rezista ororilor vremii, furând cărţi pe care le împarte celor din jur.

„Doamne Iisuse… peste tot cărţi! Fiecare perete era căptuşit cu rafturi supraaglomerate, dar impecabile. Erau stiluri şi mărimi diferite ale literelor pe cotoarele cărţilor negre, roşii, gri şi de toate culorile. Erau cele mai frumoase lucruri pe care le văzuse vreodată... a putut să atingă rafturile după câţiva paşi mici". Mângâie cu dosul palmei primul raft, ascultând foşnetul făcut de unghiile sale pe coloana vertebrală a fiecărei cărţi. Suna ca un instrument sau ca notele unor picioare care aleargă.

Note:

1. Petrescu Răzvan, *Eclipsa*, Ed. Cartea Românească, Bucureşti, 1993, p. 132.
2. Duenas Maria, *Ce avem şi ce uităm*, Ed. Polirom, Iaşi, 2013, p. 328.
3. Zink Rui, *Cititorul din peşteră*, Ed. Humanitas, Bucureşti 2012, p. 39.
4. Zink Rui, *Cititorul din peşteră*, Ed. Humanitas, Bucureşti 2012, p. 46.
5 Bennett Alan, *Alteţa Sa cititoare*, Ed. Leda, Bucureşti, 2009, p. 42.

(Va urma)

Biblioteca, centru de informare în mediere

Laurenţiu-Georgian Dumbravă
Mediator autorizat

În societatea umană contemporană se caută tot mai mult o rezolvare rapidă a tuturor situaţiilor ce apar. Astfel, fiecare om este prins într-o multitudine de activităţi şi încearcă să le rezolve, pe cât posibil, într-un timp record. Printre aceste situaţii, inerent, apar şi dispute ori conflicte. Şi nu sunt puţine în marea de activităţi la care este angajat omul modern.

Multe dintre aceste situaţii ajung în instanţa de judecată şi, astfel, aceste instituţii din domeniul judiciar au ajuns ca să fie sufocate de teancurile de dosare asupra cărora trebuie să se pronunţe. Multe dintre aceste cereri cuprind diferite dispute minore între oameni, dar totuşi ele trebuie să implice şi un al treilea om fără interes în dispută, acesta fiind judecătorul ce trebuie să emită o soluţia la disputele părţilor.

Necesitatea unei mai mari flexibilităţi faţă de unele dispute şi conflicte între oameni a determinat apariţia unei noi profesii în România: mediatorul autorizat. Medierea este o profesie liberală ce a fost creată din necesitatea soluţionării unor dispute şi conflicte ce au la bază nevoia de comunicare a părţilor unui conflict. Totuşi, medierea ca profesie nou apărută, are nevoie şi de o publicitate corespunzătoare în marea masă a beneficiarilor ei: cetăţenii care au dispute şi conflicte, multe dintre ele minore.

Metodele de promovare folosite sunt multiple iar profesioniştii din domeniul medierii au fost dispuşi să îşi unească forţele şi cu alte instituţii pentru a face o promovare corectă a profesiei de mediator şi a procedurilor folosite de aceasta. Printre aceste instituţii, o importanţă deosebită o au bibliotecile publice.

Bibliotecile publice sunt privite ca centre de informare pentru diferite activităţi şi profesii, motiv pentru care Consiliul de Mediere, IREX ROMÂNIA şi Asociaţia Naţională a Bibliotecarilor şi Bibliotecilor Publice din România (ANBPR) au semnat în 10 aprilie 2013 un parteneriat în baza căruia vor putea fi pregătiţi cetăţenii din comunităţile celor peste 2.800 de biblioteci din ţară cu informaţii despre cadrul legal şi dinamica procesului de mediere. În acest fel, organismul care controlează şi promovează oficial profesia de mediator, Consiliul de Mediere, şi-a oferit disponibilitatea de a oferi fiecărei biblioteci accesul la lista mediatorilor activi din fiecare zonă pe care o deserveşte aceasta, dar şi prezentarea de broşuri şi materiale de informare cu tematică de mediere. În plus, este prevăzut faptul că bibliotecarii vor fi informaţi cu privire la paşii ce se vor face ca urmare a acestui proiect de parteneriat.

Faptul că bibliotecile publice devin centre de informare comunitară pentru procedurile de mediere este considerată o premieră europeană. După cum spunea şi domnul Dorin Valeriu

Bădulescu, președintele Consiliului de Mediere din România *„Am ales bibliotecile publice pentru ca au un rol esențial în diseminarea informațiilor corecte de interes public pe întreg teritoriul României. Totodată, aceste instituții asigură un flux constant de cititori și vizitatori care până acum nu a fost atins de acțiunile de promovare în domeniul medierii. O profesie cum este medierea își are locul în fiecare bibliotecă publică, așa cum își au locul autorii clasici de romane precum Hugo sau Balzac”*. Chiar și Dragoș Neagu, președinte ANBPR a declarat că *„Bibliotecile au crescut mult în ultimii ani, iar informațiile pe care acestea le oferă nu se mai rezumă de mult strict la lista de cărți. Avem din ce în ce mai mulți parteneri care conștientizează rolul pe care bibliotecile publice îl au în comunitate și aleg să își transmită informația prin ele, făcând și viața cetățenilor mai ușoară. Ne bucură acest nou parteneriat și încrederea pe care Consiliul de Mediere o are în instituția bibliotecii de azi”*.

În cadrul proiectului sus-menţionat, s-a convenit faptul că, pe termen mediu, va fi oferită o bază de informaţii cuantificabile, un instrument statistic ce are ca scop evaluarea economiei de timp și resurse financiare prin folosirea procedurii de mediere, lucru certificat și de Zeno Șuștac, vicepreședintele Consiliului de Mediere, care a declarat că *„Prin aceste demersuri comune, Consiliul urmărește să ofere un acces cât mai simplu la informație celor interesați. Parteneriatul cu bibliotecile publice din România ne permite să atingem un număr mult mai mare de cetățeni cu informații actualizate și sigure”*.

Trebuie să remarcăm și faptul că bibliotecile publice, prin Asociaţia Naţională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (A.N.B.P.R.), împreună cu IREX România, fundaţie internaţională non-profit ce promovează schimbarea la nivel global, au conceput chiar și o iniţiativă în acest sens: „Programul Biblionet – Lumea în biblioteca mea”. Acest program este o iniţiativă internaţională (Global Libraries) ce are ca scop accesul cetăţenilor din România la informaţie și la mijloace tehnice moderne, lucru ce transformă bibliotecile publice într-un promotor al dezvoltării societăţii informaţionale.

Ţinând cont că ANBPR este cea mai reprezentativă organizaţie profesională a bibliotecarilor și bibliotecilor publice din România, iar cei peste 3.500 de membri activi, organizaţi în 41 de filiale judeţene, aceste acţiuni transformă bibliotecile publice într-o reţea de distribuitori de informaţii în medii diverse ale societăţii româneşti. Profesionalismul unui astfel de sistem este dat de personalul calificat, de echipamentele și serviciile moderne ce sunt implementate în fiecare bibliotecă și care au ca scop direct satisfacerea nevoilor actuale ale utilizatorilor acestor servicii din fiecare comunitate.

Putem spune astfel, din punctul de vedere al profesioniștilor în mediere, că bibliotecile publice pot reprezenta un ajutor deosebit de important în răspândirea informaţiilor despre mediere și mediatori. Chiar dacă există obligativitatea pentru fiecare cetăţean să cunoască legile ţării sale, mulţi dintre aceşti oameni au nevoie de informaţie pentru a se descurca în volumul imens de legi și informaţii ce sunt prezente peste tot.

Medierea, ca modalitate alternativă de soluţionare a disputelor și conflictelor, are nevoie de un contact cât mai strâns cu oameni din toate categoriile sociale, fapt ce este posibil prin intermediul instituţiilor publice. Medierea înseamnă muncă de pregătire de specialitate pentru profesionist, înseamnă avantaje pentru cetăţean în multe cazuri, înseamnă un ajutor adus cetăţeanului pentru adaptarea sa la multele probleme cu care se confruntă societatea modernă. Așa cum spunea și dl. Paul Andre Baran, directorul programului Biblionet cu ocazia prezentării parteneriatului alături de Consiliul de Mediere, *„Atunci când vorbim despre mediere, vorbim în primul rând despre încredere. Accesul la*

informație și faptul că această informație vine de la un centru al comunității, mai exact de la biblioteca publică, ușurează mult întregul demers pentru toți cei implicați într-o acțiune în justiție atât în aspecte de timp, energie, cât și financiare".

Mediatorii sunt profesioniștii care ajută părțile unei dispute să își găsească modalitatea optimă pentru rezolvarea acesteia, fără ca altcineva să hotărască în numele părților, fără ca să-i consilieze și, deosebit de important, fără să-i judece. Pe de altă parte, confidențialitatea de care trebuie să beneficieze fiecare persoană pentru problemele sale reprezintă o obligație legală pentru mediatorul autorizat. Tocmai din aceste motive, profesionistul în medire trebuie să facă o pregătire inițială în profesie, finalizată cu un examen și trebuie să se pregătească în mod constant în ceea ce privește domeniu medierii.

După cum observați, profesia de mediator va trebui să fie, alături de cea de bibliotecar și nu numai, o profesie în slujba cetățeanului, indiferent de rasă, religie, convingeri ori alte particularități ale membrilor comunității. Mediatorul profesionist trebuie chiar să participe la activități ale comunității în care trăiește, iar bibliotecile sunt locurile unde vin oameni de toate vârstele și din toate categoriile sociale pentru a se informa. Este locul unde și mediatorul autorizat poate lua contact direct cu oamenii și unde pot fi făcute programe ce trebuie să aibă ca scop o dezvoltare cât mai armonioasă a societății umane.

Un exemplu în acest sens este proiectul derulat de asociația profesională din domeniul medierii „Centrul de Mediere ALFA" Galați, care alături de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia" din Galați și cu parteneri din domeniul învățământului, au conceput și promovat cu proiect cu titlul „Prevenirea conflictelor în școală". Acest proiect este un exemplu destul de convingător pentru toată lumea că educația prin diferite metode, inclusiv prin mediere, creează condițiile ce determină o dezvoltare armonioasă a personalității copiilor noștri. Copiii înșiși au fost destul de receptivi la informațiile furnizate în cadrul acestui proiect, ce a avut și are activități atât la nivel de școli și licee, cât și prin activitățile derulate în cadrul bibliotecii publice participante. Mediatori din cadrul Centrului de Mediere ALFA au prezentat avantajele medierii pentru toată lumea, inclusiv pentru copii, pentru conflictele școlare, profesorii au văzut că există și alte metode pentru atenuarea unei situații dificile de la locul lor de muncă, iar părinții au văzut că există și o altă modalitate de rezolvare a unor situații apărute în raport cu toate persoanele de la școala copiilor lor. Acesta este un exemplu de proiect prin care biblioteca a devenit un centru de promovare a medierii. Există în acest sens și o activitate de constituire a unui colț al mediatorului în cadrul bibliotecii, secțiune care să cuprindă tot felul de materiale pentru cetățenii ce doresc să știe mai multe despre această profesie și procedurile aplicate.

Pe viitor există și alte propuneri de proiecte prin care mediatorii autorizați vor putea să lucreze cu profesioniștii din cadrul bibliotecilor publice pentru informarea cât mai corectă și completă privind procedura medierii. Sperăm ca inițiativele de acest gen să devină o practică curentă în aceste instituții de cultură și astfel vom putea să ajutăm pe cei interesați să-și elimine stresul generat de unele situații conflictuale, dar să fie și informați ce posibilități au în aceste cazuri.

Pentru a încheia într-o notă cât mai optimistă, voi spune că inițiativele expuse mai sus reprezintă începutul unei colaborări de lungă durată între mediatori și bibliotecile publice, reprezintă începutul unei colaborări între profesioniști pentru servicii profesioniste, reprezintă un mijloc de a servi cetățeanul ce este în situații tensionate din viața și activitatea sa.

E-mail CMA: asociatiacma@gmail.com
E-mail BMA: medieredumbrava@gmail.com
Blog: http://centruldemedierealfa.wordpress.com/
Blog: http://medieredumbrava.wordpress.com/
Facebook CMA: https://www.facebook.com/pages/Centrul-de-Mediere-ALFA
https://www.facebook.com/alfa.centruldemedierealfa
Facebook BMA: https://www.facebook.com/pages/Mediere-Dumbrava
https://www.facebook.com/mediere.dumbrava

Din activităţile Filialei nr. 2 „Paul Păltănea”
Fascinaţia caligramelor eminesciene

Loredana Munteanu
prof. Limba şi literatura română, Şcoala Gimnazială nr. 1 Rediu

Filiala nr. 2 „Paul Păltănea” a fost gazda noastră pentru derularea unei activităţi de suflet, în cadrul proiectului desfăsurat pe parcursul acestui an şcolar, în colaborare cu filiala, intitulat *„Descoperiri literare”*.

În miez de iunie, elevii mei, de la Şcoala Gimnazială Nr. 1 Rediu au vizitat filiala şi pentru a-l omagia pe Mihai Eminescu, întrucât anul acesta s-au împlinit 125 de ani de la moartea „poetului nepereche”. Copiii au recitat câteva poezii, au interpretat romanţe pe versurile sale, apoi cu mari emoţii, şi-au prezentat ***caligramele*** - poezii eminesciene rescrise altfel.

Fiecare şi-a ales poeziile care l-au impresionat sau care i-au marcat copilăria şi le-a transcris într-o altă formă grafică, alta decât cea tradiţională, alegând imaginea unui motiv sau simbol eminescian. Floarea sau pasărea, steaua sau teiul, lacul sau nufărul, au fost reprezentări pentru creaţii precum: *„Floarea albastră”, „Somnoroase păsărele”, „La steaua”* sau *„Povestea teiului”, „Lacul”*, etc. Elevii au simţit nevoia de a trece dincolo de cuvinte, folosind culoarea pentru a da contur atmosferei din poezia eminesciană. Au fost şi elevi care au ales creaţii în afara programei claselor V-VIII, ilustrând poezii cu mare încărcătură simbolică: *„Luceafărul”* şi *„Numai poetul”* au conturat portretul stilizat al poetului, iar tema timpului din *„Glossă”* a fost redată de inocenţa unui copil din clasa a VI-a sub imaginea unei clepsidre şi a ceasului.

Cum s-a închegat ideea *caligramelor*? Discutând cu elevii clasei a VII-a despre poezia sub altă formă grafică şi arătându-le câteva dintre caligramele lui Apollinaire, aceştia au fost foarte receptivi, fiind ceva inedit pentru ei. Li s-a părut interesantă dispunerea versurilor în chip de pasăre, cravată, ceas, Turn Eiffel sau autoportret.

Şi, cum ce e nou sau „altfel” te prinde, am sfârşit ora jucându-ne cu tot felul de cuvinte, alcătuind *caligrame*. Dar bineînţeles că nu a durat mult şi curiozitatea lor a mers mai departe, pentru că a urmat întrebarea „Eminescu a scris *caligrame*? (Tocmai terminaserăm capitolul legat de poemul *„Călin, file din poveste…”*.). Şi, pentru că Eminescu nu a avut timp de poezia-pictură, s-au hotărât ei să-i rescrie unele dintre poezii. A urmat un concurs la nivelul claselor V-VIII, iar cele mai bine realizate au fost expuse în incita ***Filalei nr. 2 „Paul Păltănea”***.

Inocente, colorate, *caligramele* i-au făcut pe elevii mei să se întoarcă la poezia marelui poet. Fără a le impune nimeni versuri de memorat sau de comentat, au început să citească, să analizeze, să desprindă motive, teme şi simboluri, altfel spus, au făcut o analiză literară de suprafaţă, involuntară, totul pentru a-şi alege cea mai potrivită poezie, transformată în caligrama pe care au prezentat-o la bibliotecă.

Consider că activitatea a fost una benefică, pentru că am realizat nişte produse inedite, dar cel mai mare câştig l-au avut copiii, care au citit **neimpus** versuri, ceea ce e mare lucru pentru vremurile în care trăim, şi nu orice fel de versuri, ci versurile lui EMINESCU.

Mulţumim doamnelor bibliotecare de la ***Filala nr. 2 „Paul Păltănea”*** pentru amabilitatea cu care ne-au găzduit si ne-au ascultat, copiii simţindu-se ca nişte artişti la prima expoziţie. Am plecat încântaţi, cu speranţa unei noi colaborări în anul şcolar următor...

Georgescu, Adrian. *Dulcea sărutare.*
București: Editura No 14 Plus, 2014

Catrina Căluian
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Volumul „Dulcea sărutare” este un smerit prinos adus celei mai înalte din toată făptura văzută și nevăzută: Maica lui Dumnezeu sau cum frumos își începe autorul primul capitol: „Maria lui Dumnezeu și a fiecărui om care s-a înomenit de la Iisus Hristos”.

Odată ce L-ai cunoscut pe Dumnezeu este cu neputință să-I mai ignori existența și de aici poate și dorința neistovită a autorului de a scrie, de a publica, de a-L avea lângă sine pe Hristos. Într-un veac haotic și dezechilibrat, omul nu poate trăi decât găsindu-și, regăsindu-și credința, spunea Dostoievski și atunci, astăzi, o astfel de literatură are rolul glasului celui din pustie: „pocăiți-vă căci s-a apropiat împărăția lui Dumnezeu”.

Cartea este structurată pe cele trei momente importante privind persoana Fecioarei Maria: nașterea, bunavestirea și adormirea. Autorul continuă să își grupeze mărturisirile, meditațiile și rugăciunile sub numărul 33, vârsta la care a fost crucificat Mântuitorul Iisus Hristos. O carte despre Maica Domnului nu poate să arate decât sub formă de rugăciuni smerite și de imnuri de laudă și de mulțumire. Chiar în Filocalie, referirile sunt puține la număr și succinte tocmai pentru că toate evenimentele scripturistice din viața Sfintei Fecioare intră în sfera neobișnuitului, care covârșește cuvântul și gândul. Neputința aceasta de a reda în cuvinte tot ce înseamnă Maica Domnului o mărturisește și Sf. Efrem Sirul, care înainte de a scrie laudele sale, se ruga către dânsa așa: „Gura mea este prea mică ca să pot vorbi despre tine și limbă nu am ca să arăt tainele tale. Nu am glas și cuvânt ca să povestesc frumusețea ta. Poruncește-mi ca să spun despre tine!„.

Valorificându-și talentul primit, autorul vă îndeamnă prin acest volum să cunoașteți și să cinstiți pe Cea care s-a făcut scară către cer prin coborârea la noi a lui Dumnezeu prin minunată naștere.

Vă recomand acest volum pentru că este genul de carte care rămâne în inimă și închei printr-o minunată reflecție a părintelui Stăniloae: „În Maica Domnului avem în cer o inima de mamă, inimă care s-a topit cel mai mult pentru Fiul ei și a bătut și bate ea însăși la inima Lui pentru cauza Lui, care e mântuirea noastră, căci mântuirea nu e o chestiune de justiție, ci de iubire între Dumnezeu și oameni.”

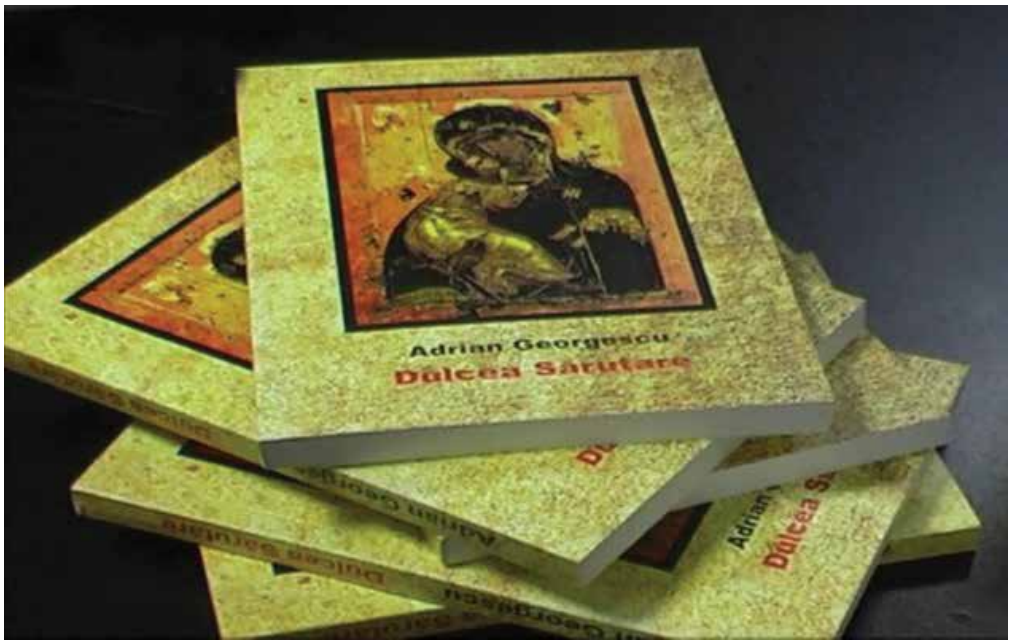

Postelnicu, Grigore. *Femei tinere pe calea regală.*
Galaţi: Axis Libri, 2014

Dorina Bălan
şef birou, Catalogarea colecţiilor. Control de autoritate, Biblioteca „V.A. Urechia”

Romanul epistolar „Femei tinere pe calea regală”, o apariţie recentă la editura Axis Libri, este compus exclusiv din mesajele pe care personajele şi le transmit prin intermediul poştei electronice. Folosirea e-mailului ca mijloc de corespondenţă, o tehnică modernă de comunicare, ghidează consumatorul de lectură al acestei lucrări într-un anumit timp, cuprins probabil între 1995 şi 2007, etapă în care dezvoltarea tehnologiei informaţionale îşi face simţită prezenţa în toate domeniile cunoaşterii şi, de ce nu, şi în literatură.

Cele trei părţi ale romanului - „Primele iubiri”, „Ceva grav în sectorul românesc” şi „Şocul alterităţii” - constituie un întreg în care reflecţiile şi concluziile sunt relatate episodic dintr-un spital de boli nervoase. Poate tocmai acest loc de desfăşurare a inspirat şi cea de-a doua parte a titlului lucrării, având în vedere că a găsi cheia pentru a ajunge la inconştient, acolo unde se pot rezolva mai uşor dificultăţile mentale cu care ne confruntăm, înseamnă a găsi „calea regală” pentru rezolvarea problemelor psihice.

Cartea este plăcută citirii prin umorul fin presărat pe alocuri, prin faptul că nararea în interiorul textelor epistolare îi permit autorului prezentarea directă a gândurilor personajelor, dându-i posibilitatea cititorului să le interpreteze din toate punctele de vedere, prin arhitectonica textului. Naraţiunea este alcătuită din fraze frumos aduse din condei, capabile să captiveze prin figuri de stil sugestive. De exemplu, folosirea aliteraţiei prin repetarea vocalei „u” cu efect psihologic în textele jurnalului Ameliei Crihană – o jurnalistă frumoasă şi talentată, cu probleme psihice şi purtătoare de HIV - „Zvon de vrăbii gureşe îmi picură în auz ca un susur de râu pe pietre de marmură smălţuite”, dar şi existenţa în aceeaşi frază a metaforei, comparaţiei, epitetului sunt strategii narative menite a ţine prins cititorul în mrejele lecturii proiective, participative care i se oferă.

Deşi originile romanului epistolar se trag din poemul-ciclu al lui Aphra Behn, „Scrisorile de iubire ale unui gentleman către sora sa”, apărut în 1683, puţini scriitori autohtoni au avut curajul abordării acestui gen din cauza faptului că în nararea epistolară intervenţia auctorială nu trebuie să se facă simţită, dialogul trebuie să fie limpede iar personajele, adesea feminine, trebuie înzestrate cu o mare doză de cunoaştere de sine pentru a se autocaracteriza.

Autorul, profesor de limba engleză, stăpâneşte tehnicile acestei specii literare, situându-ne în faţa unui text profund existenţialist dat atât de mesajele transmise, cât şi de profunzimea la care pot ajunge personajele prin ele însele. Grigore Postelnicu ocupă un loc meritoriu printre cei care au abordat o asemenea tehnică scriitoricească la nivel naţional, având în vedere şi forma modernă a romanului epistolar, cu ajutorul poştei electronice, a cărui deschizător de drumuri este Cezar Paul Bădescu prin „Luminiţa, mon amour”, în 2006.

Ilie, Zanfir. *Wuhan: Viteza clipei.*
Galaţi: Axis Libri, 2014

Violeta Moraru
şef serviciu, Dezvoltarea, evidenţa şi prelucrarea colecţiilor, Biblioteca „V.A. Urechia”

O călătorie în ţinuturile tainice ale Imperiului ceresc (aşa cum este denumită China de către locuitorii ei), mai ales una neplanificată în prealabil, constituie o experienţă inedită pentru oricine. Dl dr. prof. Zanfir Ilie, director al Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia”, a avut parte de o asemenea deplasare şi ne împărtăşeşte cu mult entuziasm propriile impresii în lucrarea *Wuhan: Viteza clipei*, una dintre cele mai recente apariţii ale Editurii Axis Libri. Delegaţia oficială, propusă pentru vizita de lucru pe aceste meleaguri, a fost alcătuită din dl prof. univ. dr. Nicolae Bacalbaşa, preşedintele Consiliului Judeţului Galaţi şi dl dr. prof. Zanfir Ilie, membru în Consiliul Local Galaţi, care l-a înlocuit pe dl ing. Marius Stan, primarul municipiului, cel desemnat iniţial să participe la eveniment.

Deşi a avut un scop oficial - reprezentarea Galaţiului la Întâlnirea la nivel înalt a oraşelor prietene cu Wuhan - vizita s-a dovedit a fi una încărcată de emoţii, prin descoperirea/redescoperirea unui alt tip de civilizaţie, „un mister şi o revelaţie în acelaşi timp, o bogăţie tainică ce greu se lasă dezvăluită/descifrată”.

Notele de călătorie debutează cu un capitol în care întâlnim o serie de repere istorice, care ne conduc pe traseul unei civilizaţii misterioase şi fascinante, mai ales pentru europeni, aceea a chinezilor, cei care se pot mândri cu invenţii ce au marcat evoluţia umanităţii: praful de puşcă, hârtia, tiparul şi busola.

Este prezentată regiunea Hubei, precum şi capitala acesteia, Wuhan, oraş înfrăţit din 1987 cu municipiul Galaţi. Sunt punctate similitudini între cele două oraşe unite prin relaţii de colaborare, pornind de la faptul că ambele sunt reşedinţe ale unor regiuni, continuând cu observaţia că sunt aşezări vechi, aflate la „îngemănare de ape” şi relatând în paralel legende cu elemente şi semnificaţii comune ale naşterii celor două mari fluvii pe lângă care sunt situate: Dunărea şi Yangtze sau Fluviul Albastru. Comparaţia dintre cele două oraşe este evidenţiată şi din punct de vedere al dezvoltării acestora atât la nivel industrial, cât şi la cel al evoluţiei culturale şi al sistemului de învăţământ. Pe de altă parte, este relevată opoziţia dintre cele două zone în ceea ce priveşte populaţia, Wuhan având cam jumătate din numărul de locuitori ai României, iar Hubei fiind o regiune cu o populaţie de trei ori mai mare decât cea a ţării noastre.

Lucrarea continuă cu prezentarea detaliilor referitoare la călătoria până la Wuhan, cu emoţiile trăite pe parcursul celor aproape 24 de ore de zbor şi cu peripeţiile inerente cauzate de diferenţa de fus orar.

Autorul remarcă atât gradul înalt de dezvoltare industrială din ultima perioadă a oraşului Wuhan, cât şi efectele secundare ale acesteia, cel mai nociv fiind poluarea care „se manifestă foarte vizibil şi foarte periculos (smogul este la el acasă), devenind o problemă pur şi simplu prioritară.”

Contactul oficial cu gazdele, precum şi istoricul relaţiilor dintre Galaţi şi Wuhan sunt prezentate în capitolul „Trei zile de neuitat”. Dr. prof. Ilie Zanfir evidenţiază prestaţia deosebită a preşedintelui Consiliului Judeţului Galaţi, dl prof. univ. dr. Nicolae Bacalbaşa, care „a fost vedeta summitului, cel mai iubit dintre toţi participanţii”. Trebuie remarcat faptul că delegaţia gălăţeană a reprezentat România la această importantă întrunire care a avut ca temă „Construcţia unui oraş ecologic al fericirii”.

Întâlnirea reprezentanţilor municipiului nostru cu oficialităţile oraşului Wuhan a constituit fundamentul întăririi relaţiilor de colaborare între cele două localităţi înfrăţite, cu toate perspectivele ce decurg. Autorul se declară optimist în ceea ce priveşte susţinerea financiară chineză pentru realizarea unor obiective care ar aduce beneficii majore gălăţenilor: o subtraversare a Dunării, o uzină de prelucrare a materialelor refolosibile, un aeroport şi multe alte proiecte care ar determina dezvoltarea urbană şi crearea locurilor de muncă în oraşul nostru.

Şi cum orice călător se întoarce de pe meleagurile vizitate cu suveniruri pentru cei dragi şi gălăţenii noştri au ţinut să aducă acasă, pe lângă încrederea într-un viitor înfloritor pentru urbea noastră, obiecte specifice culturii chineze: soldăţei de teracotă, brelocuri, pliante, „miniaturi ale unor simboluri sacre ale Chinei”. Dar cel mai important lucru pe care dl dr. prof. Zanfir Ilie l-a adus concetăţenilor săi a fost un crâmpei din cultura şi civilizaţia enigmaticului şi atipicului popor chinez, pe care ni l-a împărtăşit prin intermediul acestei cărţi.

Lămureanu, Constantin. *Exil la Pontul Euxin.*
Constanța: Neliniști metafizice, 2014

Veronica Strungă
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Au trecut, deja, două milenii de la trimiterea lui Ovidiu în exil la Tomis. Din locul actualei urbe a Constanţei, ilustrul poet şi-a expediat scrisorile sub formă de elegii în „Cetatea Eternă”. „Tristele” şi „Ponticele” sunt capodoperele sale compuse pe ţărmul Mării Negre. Această mică introducere ne conduce cu gândul la titlul cărţii, pe care l-a ales Constantin Lămureanu şi anume: „Exil la Pontul Euxin”. Acesta face o trimitere evidentă către ilustrul înaintaş latin. În urma lecturii acestui volum de poezii se poate face o paralelă între trăirile sufleteşti ale autorului nostru şi cele ale poetului Ovidiu. Sentimentul de exil, nu neapărat fizic, ci ca stare de spirit, te face să te simţi îngrădit şi fără speranţă. Autorul ar vrea să poată realiza o minune, să ţintuiască timpul în loc, să-l cristalizeze. Se observă că scurgerea timpului este cea mai complexă meditaţie generată de un context extern ostil: „Cum de-am ajuns să fiu exilat?/ Eu,/ care n-am ţinut cont de greşeală/ ori de păcat!/Eu,/ Căruia florile îi mulţumeau că există!/ Eu,/ cel ce făceam viaţa să fie/ nu atâta de tristă!/ (…) Eu,/ care de fapt,/ nici nu exist,/ decât în exilul acesta/ superb şi cam trist!”

În mottoul iniţial „Un an are 365 de zile, dar o clipă din oricare zi poate însemna mai mult decât un an”, se poate vorbi despre relativizarea timpului, care apare subiectiv, el poate fi expandat, poate fi mult mai plin de semnificaţii pentru eul liric, comparativ cu timpul fizic. De fapt, autorul ne poartă prin mai multe momente ale vieţii sale, la loc central fiind întâlnirea cu femeia: „Şi mereu printre sirene,/ Alergând cum se aleargă,/ Tot crezând că sunt perene/ n-a mai fost nici una dragă./ Doar trăgându-ne-n străfunduri,/ Căpitani uitaţi pe mare,/ Adormeam mereu pe gânduri/ Ca un semn de întrebare.”

Fiecare poem îndeamnă la o reverie, la o introspecţie profundă, fiind ca o explorare fantastică a unui gheţar din străfundurile subconştientului. Starea de spirit a poetului îşi găseşte corespondenţă în natură, unde soarele este „vinovat” că s-a prăbuşit în oceanul imens, iar dimineţile albastre şi răcoroase s-au risipit. O altă metaforă inspirată din natură se găseşte în următoarele versuri: „azvârlit sunt pe mare, de valuri, de vânturi,/ nu mai ştiu ce înseamnă un ţărm neumblat,/ închis într-un număr şi aflat printre rânduri/ am uitat şi durata de când sunt plecat.” Toamna trezeşte în sufletul autorului stări de nostalgie, de regret şi de tristeţe, ca un recital de soprană în faţa unei săli pustii: „Mari păsări călătoare,/ înverşunate valuri,/ legănătorul verde/ din august îl preschimbă/ în cafeniu septembrie.” Poetul pendulează între stările de neliniște, tristeţe, melancolie şi singurătate: „eram/ atât de singur,/ uneori:/ ca o pată de sos/ pe o faţă de masă imaculată;/ ba,/ câteodată, ca o urmă de zaţ de cafea/ pe trena rochiei/ unei frumoase mirese,/ dar,/ cel mai adesea,/ ca o pată de cerneală albastră/ pe degetul mare/ al unui inocent elev/ (…) atât de singur eram./ uneori.”

În volumul său de poezii, autorul se foloseşte de personaje din mitologia greacă pentru a descrie stările de spirit ce îl însoţesc, creând o punte către anticul său precursor întru versificaţie. Grafica volumului, care scoate în evidenţă scene mitologice, simbolurile, muzicalitatea versurilor, toate acestea întregesc tabloul unui lirism profund mitic, persistent, dar plăcut.

Totul e simplu şi complex, în acelaşi timp, firesc şi aşezat, pare să curgă natural, dar ochiul sensibil şi intuiţia fină a poetului surprinde esenţialul la fiecare scenă, în fiecare poem, ca într-un stop-cadru care capturează o stare de spirit, un moment unic şi inefabil.

Nentwig-Dumitrescu, Elena. *Naufragiaţii din Brăila.*
Cluj-Napoca: Limes, 2014

Cătălina Şoltuz
şef birou, Biblioteca „V.A. Urechia”

Distinsa doamnă Elena Nentwig-Dumitrescu s-a născut şi a copilărit la Brăila, în anii dinaintea revoluţiei din 1989, iar primele apariţii pe scenă au avut loc la Iaşi, unde s-a remarcat ca fiind una dintre sopranele cele mai îndrăgite. Acest lucru a însemnat, de fapt, debutul său către lumea artistică mondială, uşile marilor teatre lirice germane, italiene, spaniole, franceze, austriece, olandeze fiind deschise larg pentru aceasta.

Regimul şi anii comunismului au însemnat şi au marcat atât viaţa artistică şi muzicală a sopranei, cât şi viaţa familială.

După încheierea carierei de solistă de operă, Elena Nentwig-Dumitrescu şi-a început cariera didactică, pe parcursul căreia a pregătit mai multe generaţii de tineri soliști dintre cei mai talentaţi din toată lumea, şi cariera literară, cu scrieri în limba germană.

Romanul de debut în limba română, prezentat astăzi, în cadrul Târgului Naţional de Carte „Axis Libri” a fost apărut în anul 2014 la editura clujeană Limes.

Pe parcursul celor 305 pagini descoperim un roman plin de sensibilitate şi energie, de întâmplări neprevăzute în care personajul principal, un tânăr inginer, pe nume Marin, abia ieşit din puşcărie, se confruntă cu diverse situaţii. Nu trădarea soţiei, cea care l-a trimis la închisoare, reprezintă impulsul care declanşează intriga romanului, ci solidaritatea prietenilor săi, Jean şi Dan, alături de care învinge cotidianul sufocant al ultimilor ani ai comunismului.

Naufragiaţii de Elena Nentwig-Dumitrescu au caracter, umor şi mai ales talentul de a transforma ura şi dușmănia în artă, punându-se de-a curmezişul sistemului comunist cu graţie. Luptând cu *Securiatea*, cu nedreptăţile vremii şi chiar cu limitele lor, cei trei prieteni ajung la eşecuri personale cât şi socio-profesionale. Dar mai presus de toate acestea, rămâne puterea vindecătoare a prieteniei, a bunului simţ.

Romanul face trimitere la întâmplări trăite aievea de autoare înainte de plecarea din România comunistă, are desfăşurări pline de suspans în care ne putem regăsi fiecare dintre noi, cu neliniști, poveşti de dragoste, eşecuri, victorii.

Scris din dorinţa de a mărturisi despre vremurile comunismului tinerilor de astăzi şi nu numai, romanul „*Naufragiaţii din Brăila*”, plin de umor, este expresia unei firi energice şi generoase care trăieşte pentru cei care o înconjoară, prieteni, familie şi acum pentru cititorii români. Volumul vizează naufragiul unei lumi, eşecul societăţii româneşti, falimentul unei ideologii contrare vieţii şi aspiraţiilor umane în anii comunismului.

Rogojan, Aurel I. *Apusul Agorei – Românii sub al şaselea „...Escu”*

Baia Mare: Proema, 2013

Daniela Ifrim
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Istoria nu moare niciodată, dar ce se întâmplă cu istoricii actuali? Aceasta este întrebarea firească care ar trebui să ne vină în minte când ne gândim la istoria noastră contemporană. Îi mai putem numi istorici pe cei care consideră că datoria lor morală este aceea de a sta în spatele unor catedre şi nu acolo unde „istoria” îşi pune în mişcare energiile sale de ordin geopolitic sau geostrategic? Credeţi că dacă mari istorici ca A.D. Xenopol sau Nicolae Iorga ar fi fost contemporani cu noi, ar fi putut trece cu vederea intrigile infernale din zilele noastre fără a lua atitudine?!

Cartea Generalului Aurel I. Rogojan este o lucrare garnisită de istorie contemporană, dar şi o lucrare publicistică de mare seamă în care demonstrează că „imunitatea naţională” este încă necesară.

Fiind în faţa unui analist perfecţionat în fineţe şi ancorat în profunzimi, trebuie menţionat că pe parcursul celor 564 de pagini simţul balanţei dar şi cel a ceasornicului este solicitat enorm. Lectura te provoacă să iei notiţe, iar temele tratate te scot din cotidian, fiind dezbătute subiecte noi, actuale.

Apusul Agorei... este o lucrare analitică, un compediu de fapte în care originalitatea şi apoi consecinţele formează scheletul tuturor subiectelor. Este o lucrare complexă de o luciditate remarcantă atât prin profesionalismul autorului, cât şi prin exerciţiul tipic publicist, dar mai ales prin vocaţia certă a specialistului în munca sa de informare.

Autorul pune în lumină adevărul după un studiu amănunţit de clasificare, catalogare şi apoi analiză în detaliu. Un astfel de stil nu este deloc simplu, deoarece trebuie să ai capacitatea să distingi între temele aberante din te miri ce zonă a puterii şi subiecte cu adevărat de interes naţional.

Materialele sunt incitante chiar şi prin simpla parcurgere a titlurilor şi subtitlurilor, cartea fiind împărţită în trei mari teme, *Scenarii şi perspective Geopolitice*, *Românii sub al cincilea „...Escu”* şi *Ce mai fac serviciile secrete?*.

Există şi mize secrete ale regionalizării?, Cine trădează România, Din tragedia Trianonului poate răsări ceva bun?, Un nou conflict interetnic mocneşte în Covasna, Autorii regionale din Europa au salutat mitingul de la Târgu Mureş, România la jumătatea şi la sfârşitul secolului sunt doar câteva subiecte din tema *Scenarii şi perspective geopolitice*.

În cadrul celei de-a doua teme întâlnim subiecte ca: *Reforma statului român – o dizgraţioasă obedienţă sau o subminare programată?, Talibanii Curţii Constituţionale, Democraţia partidelor şi noii führeri ai democraţiei, România în presa străină, Corupţia clanurilor politice*. După cum bine observăm, autorul nu se sfieşte să dezbată aşa numitele subiecte tabu, vorbind deschis cu o acurateţe demnă de luat în seamă.

La Bucureşti şi Moscova – săptămâna spionilor, Scandalul Wikileaks: o afacere de stat? Sau Criza financiară şi noua Uniune Sovietică sunt doar unele din subiectele dezbătute în cadrul celei de-a treia teme.

Evocările, dar şi interviurile preţioase ca nişte bijuterii aduc o notă pozitivă într-o lucrare de o asemenea anvergură, o lucrare ce te încarcă de „îngrijorări” majore. Aceste subiecte, dar şi altele sunt pietrele de temelie ce conturează o idee ce este deconspirată chiar din titlu lucrării *Românii sub al şaselea „...Escu”*.

Recomand cu mare drag această carte, îl felicit pe autor şi îl mai aşteptăm şi cu alte volume lansate în cadrul Târgului de carte „Axis Libri”.

Ciorici-Șipote, Gelu. *Din cauza poeților din preajmă.*
Galați: Axis Libri, 2014

Simona Felea
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Volumul poetului Gelu Ciorici-Șipote este construit pe două paliere stilistice diferite, dar reunite în mod armonios de-a lungul paginilor, două registre a căror diferență este, în primul rând, temporală, semnalată și de către Mihail Gălățanu în prefața cărții. Aceste registre sunt cel mai bine evidențiate atunci când grupăm temele abordate de către poet: pe de o parte, avem teme tradiționale precum natura, copilăria, religia, iubirea și mediul rural, iar pe de altă parte, teme și motive ale modernității, precum textualismul (care uneori trece în artă poetică), grafismul, identitatea, referințele explicite la scriitorii contemporani (Mihail Gălățanu, Ion Avram, Simon Ajarescu) și spațiul citadin.

Îmbinarea celor două stiluri și grupuri de teme se face în stil natural, într-un stil pe care cititorul îl percepe, în timpul lecturii, ca aparținând poetului, ca fiind stilul lui Gelu Ciorici-Șipote. Diferențele pot fi puse și pe seama faptului că în volumul de față, autorul adună poezii scrise de-a lungul a câtorva zeci de ani. Cu toate acestea, volumul se constituie ca un tot omogen, poate și datorită apropierii de maniera stilistică a optzeciștilor. Privind volumul prin lentila optzecismului, eterogenul poate fi considerat, în mod paradoxal, ca un semn al omogenității.

În afara acestor două stiluri diferite, se observă de-a lungul volumului de față și o îmbinare a două registre opuse, cel spiritual și cel material, concretizat cel mai vizibil și reușit în poezia „Dragă”, unde nevoia iubirii se contopește la tot pasul cu nevoia primară de mâncare, în versuri precum: „În afară de tine nu este pâine și felul doi/ (...) tu ești plecată după statuia de pâine sărată/ și-n forma căreia șezi/ nefeliată”. Îmbinarea acestor registre este vizibilă și atunci când poetul se apleacă asupra temelor religioase, ajungând deseori la o corespondență interesantă între planul spiritual, sacru, și cel cotidian, profan, ca în cazul ciclului de poeme intitulate, sugestiv, „Distilerie”.

Chiar și atunci când sunt tratate într-un registru mai mult sau mai puțin cotidian, temele religioase sunt întotdeauna sursa unor imagini lirice deosebite, ca de exemplu cea sugerată prin acest vers: „Nu v-am părăsit, de aia nu-s”. Structura aceasta mizează pe un paradox și se păstrează de-a lungul volumului, prin versuri precum „Să nu răspundeți, de aia întreb!” sau „desenați-mă semn, dar să fie pudic-obscen”. Religiozitatea este asumată de către autor aproape corporal, deoarece o putem intui ca sursă de inspirație și în poemele la care referirea la Mântuitor sau Dumnezeu nu este explicită, ca în amplul poem, „Am scris cu hârtia pe scris”. În acest poem, care poate fi considerat de altfel emblematic pentru autor, imaginea descompunerii trupești este oferită ca metaforă pentru descompunerea sinelui, culminând cu negarea de sine sau cu negarea cunoașterii de sine, printr-un vers care degajă forță: „nu de la voi am aflat că scriu un roman?” În unele versuri întâlnim și accente de protest din partea autorului – ce-i drept, acest lucru se întâmplă rar. Protestul este îndreptat împotriva falsității care înconjoară cele mai importante lucruri din punct de vedere spiritual sau intelectual, ca în poemul „Ați simțit din ce parte bate vântul, adormiților!”. Acest lucru se întâmplă explicit în versuri precum „îl omagiați pe Eminescu sătui de mâncare și vin (...) afișați un tragism fals, necazuri nu găsiți nici cu lumânarea”, și în versul următor: „elevii leneși, speriați de bacalaureat și admitere, ascultă cu atenție și aplaudă pentru că așa le-a zis profa de română”.

Prin imaginea lui Eminescu, tema religioasă se împletește cu cea scriitoricească în poemul „Teii ca o carte fără pagini”, prin versurile în care poetul național este înfățișat ca un mântuitor: „anul 101 de la era Eminescu” și „Teii îl petrec pe Domnul Eminescu”.

Dar majoritatea versurilor sunt îndreptate, într-un mod melancolic, resentimentar, spre propria persoană, spre propria condiție, prin imagini negativiste și, deseori, textualiste, ca în următoarele versuri: „Acest text pe care nimeni nu îl va citi”, „fața mea îi stătea oglinzii ca un os în gât” și multe alte versuri care funcționează pe aceeași lungime de undă, producând un puternic impact sentimental cititorului. Forma grafică pe care o folosește autorul în poezia „Extemporal”, care înfățișează o cardiogramă și care se păstrează în josul paginilor din acest volum, această formă reflectă starea poetului, precum și starea pe care o poetul o transmite, fiecare poezie părând a fi scrisă pe ritmul bătăilor de inimă, cu versuri sincere și dureroase, care oferă o conectare directă la sentimentul simțit de autor, un sentiment transpus întotdeauna de către acesta cu deosebită claritate în poezie.

Melinescu, Nicolae. *Uriașul care se trezește.*
Cluj-Napoca: CA Publishing, 2009

Lucian-Florin Pleșa
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Admirat pentru bogăţiile sale exotice, contestat și deplâns pentru problemele sociale și dictaturile pe care le-a suportat, venerat de antropologi ca loc de naștere al omenirii de tip Homo Sapiens Sapiens și înglobând astăzi un teritoriu de aproape 28 de milioane de kilometri pătraţi cu peste 870 de milioane de locuitori, continentul african stârnește interesul domnului profesor Nicolae Melinescu, purtându-l într-un periplu prin ţinuturile sale, observând realitatea africană și strângând totul în cele două volume ale cărţii „Uriașul care se trezește”.

Cercetarea de faţă propune o examinare a evoluţiilor recente din zona subsahariană pentru o actualizare și completare a celor existente și pentru o racordare la fenomenele curente dintr-un perimetru vast, divers în evoluţie, care poate interesa atât mediul universitar de la noi, cât și pe cel de afaceri, politic și militar. Autorul numește încă de la început obiectivele pe care le-a urmărit în acest demers:

„ – analiza evoluţiilor politice, economice, culturale, sociale ale continentului subsaharian, corelarea dintre tradiţia istorică recentă și ceea ce dorește să fie Africa subsahariană în prezent;

– înţelegerea transformărilor petrecute în societatea africană din perspectiva reformelor politice, în special în structurile de administrare a puterii, cu accent pe modificările constituţionale și a mediului în care acestea au produs transformări în comportamentul politic al partidelor și elitelor;

– înţelegerea locului și a rolului media în societăţile subsahariene și a procesului prin care acestea au intrat în dialog cu actorii relaţiilor internaţionale din regiune.”

Deși atinsă târziu de revoluţia industrială și adesea privită ca o sursă de materii prime de mare valoare, Africa pornește pe calea progresului în secolul XX în urma decolonizării, având evoluţii diferite faţă de restul continentelor: (citez) „Mai puţin antrenat în fenomenele galopante ale economiei mondiale, continental negru nici nu s-a aflat în primul pluton al ţărilor prospere, dar nici nu a dat piept printre cei dintâi cu efectele crizelor. Joseph E. Stiglitz oferă alternativa globalizării ca o cale spre echilibru și prosperitate, afirmând că marea speranţă pe care o generează globalizarea este că prin ea se va reabilita nivelul de trai în întreaga lume.”

Și totuși, pe lângă foametea din Somalia, Etiopia și Darfur, pe lângă războaiele civile și conflictele paramilitare din Sierra Leone, Burkina Faso și Guineea, pe lângă problemele sociale și de sănătate, în special a bolilor grave larg răspândite pe mare parte din teritoriul subsaharian, pe lângă toate acestea, cât de bogată este Africa? (citez) „Din primii zece producători mondiali de diamante, șase sunt africani: Angola, locul întâi, Botswana, locul trei, R.D. Congo, locul șase, Ghana, locul șapte, Namibia, locul opt și Africa de Sud, locul zece – așadar, o vastă majoritate. Optzeci la sută din producţia mondială de platină – o sută treizeci de tone anual – provine din Africa de Sud. Între primii zece producători mondiali de minereu de uraniu, Africa de Sud furnizează șapte la sută din producţia mondială, iar Namibia și Nigerul câte șase la sută – un grand total de nouăsprezece la sută. Din zece mari producători mondiali de aur, Ghana este pe locul al patrulea în lume – englezii numind-o la colonizare Coasta de Aur – Mali pe locul al șaselea și Africa de Sud pe locul zece. Guineea este cel mai mare exportator de bauxită din lume, Africa de Sud al patrulea exportator mondial de cărbune iar Angola, Nigeria și Sudan-Darfur locurile opt, nouă și unsprezece la exportul de petrol.”

Cu toate acestea, bogăţiile naturale și cele minerale nu pot garanta un trai decent populaţiilor dacă nu se creează o corelaţie între acestea. Așa cum promisiunile iniţiale de democratizare nu sunt suficiente pentru transformarea socială, ci este nevoie de implementarea în mentalul colectiv și individual dar și în practica socială a valorilor profunde ale egalităţii șanselor de dezvoltare, de repartizarea echitabilă a resurselor materiale și umane, de respectarea drepturilor omului și de o guvernare competentă și corectă. Progresele, ca atare, încep, timid, să se arate, de la constituirea „naţiunii curcubeu” și afirmare a statului sud-african ca primă economie a continentului, la abandonarea apartheid-ului, restrângerea ca teritoriu a răspândirii bolilor grave, reducerea numărului de conflicte armate, mai buna gestionare a apei și a rezervelor de hrană.

Recomand cu bucurie cartea domnului Nicolae Melinescu, cele două volume constituindu-se într-un studiu absolut necesar pentru ridicarea voalului de mister ce înconjoară teritoriile subsahariene, constituind totodată și o lectură de loisir revelatoare despre locuri și situaţii mai puţin studiate la noi.

Mânzat, Liana. *Visul.*
Cluj-Napoca: Limes, 2013

Luminița Obreja
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Liana Mânzat s-a născut la 16.02.1960 la Cluj Napoca. Este absolventă a facultății de jurnalistică din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu (2004). A activat ca jurnalist la ziarele „Olt-Press” din Slatina (1997-2000) și „Tribuna” din Sibiu (2000-2005). Din anul 2007 locuiește în Spania fiind jurnalistă la ziarul „Timpul azi” din Cartagena, provincia Murcia.

A debutat cu romanul „Visul”, aparut la Editura Limes in anul 2013, roman care face parte de Colecția „Romanul Românesc al sec. XXI”.

„Visul” este o carte cutremurătoare despre infernul vieții conjugale, despre relație abuzivă, putere și control. Cu toate că nu există un tipar pentru victimele violenței domestice, femeile sunt cel mai adesea abuzate pentru că ele se află în poziții de victime sigure datorită rolului lor, mentalităților, conformației fizice și caracteristicilor mentale determinate social. Deși din abuzul fizic și cel sexual siguranța vieții însăși este amenințată, abuzul emoțional este cel care distuge de fapt orice urmă de împotrivire din partea victimei. El este cel care creează de fapt alienarea de la tot ceea ce înseamnă nevoi, dorințe, drepturi. El distruge încrederea în sine a persoanei și în propriile capacități de a găsi soluții eficiente de a ieși din situații insuportabie.

Romanul de debut al Lianei Mânzat se sprijină pe o experiență proprie de viață, de un dramatism sfâșietor. Eroina romanului are curajul de a privi retrospectiv cu o luciditate remarcabilă. După evocarea anilor copilăriei și a adolescenței, care au accente aproape idilice cum ar fi: vacanțele petrecute la bunicii dinspre mamă într-un sătuc oltenesc, prima iubire, nevinovatele iubiri adolescentine și altele, romanul ne poartă în interiorul unei căsnicii care se transformă pe zi ce trece în coșmar greu de suportat.

Secvențele de viață conjugală, infernale, se derulează într-un ritm rapid care țin cititorul cu sufletul la gură. Rătăcirile eroinei care trăiește suferința la modul cel mai intens, sunt acelea ale unui suflet blestemat. După parcurgerea romanului trebuie să recunoaștem fără îndoială că mentalitatea și viziunea femeii care are puterea de a se salva dintr-o căsnicie eșuată este remarcabilă.

Din acest punct de vedere, romanul de debut al Lianei Mânzat are o profunzime și o forță emoțională cu totul excepționale. Parcurgeți romanul și vă veți convinge de drama personajului principal, o dramă care poate fi întâlnită oriunde în jurul nostru.

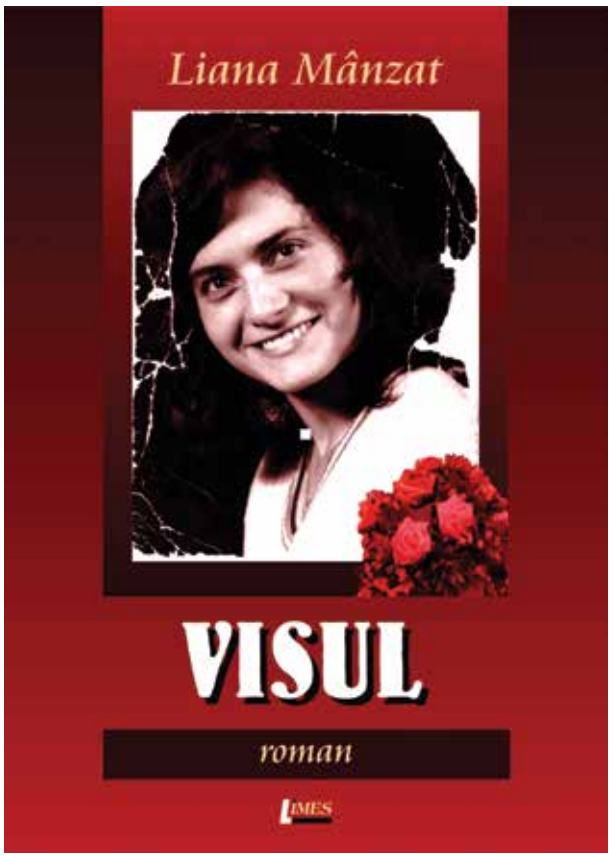

Ion Grosu
inginer, scriitor și epigramist

EPIGRAME PENTRU SALONUL LITERAR AXIS LIBRI „SEARĂ BRĂILEANĂ”

PREOCUPĂRI BRĂILENE DE IERI ȘI DE AZI
Brăila e orașul care
Făcea demult excavatoare,
Și cum s-a terminat acea etapă
Azi brăilenii între ei se… sapă.

MAI ȚINEȚI MINTE …
Seminţe și femei frumoase
Erau odată la Brăila,
Azi nici a sulf nu mai miroase
Iar gropile-s ca la … Surdila.

DE CÂND ESTE IUBITĂ BRĂILA
Orașu-acesta liniștit
Și fără mari evenimente,
De femei a fost iubit
De pe vremea lui … Terente.

DEPARTAJARE MASCULINĂ
Făcând ușor chiar și grimase
Bărbații sunt dispuși s-accepte,
Că brăilencele-s… frumoase !
Și gălătencele-s … deștepte ?!

BUCURIE ȘI SUPĂRARE
Atâţia brăileni lucrează la Galaţi
Și-s mulţumiţi că au un job oricum,
Numai că sâmbăta sunt foarte supăraţi
Știind c-o săptămâna-au fost… pe drum.

PĂREREA UNUI GĂLĂȚEAN DESPRE BRĂILA
Orașu-acesta minunat
Cu vechi tradiţii bizantine,
Pe lângă fluviu așezat
E mare … cam cât trei ȚIGLINE.

UNUI SCRIITOR BRĂILEAN
De câte ori eu te-am zărit
Cu Bachus cochetând atent,
Mi-am explicat că în sfârșit
Te –adapi cu doze de … talent.

AM AFLAT SUPĂRAREA ELVIREI
Ieri am fost pe la Brăila
S-o văd pe tanti Elvira,
Și mi-a zis care-i e baiul
I s-a terminat… mălaiul.

EPIGRAME PENTRU SALONUL LITERAR AXIS LIBRI „SEARĂ VRÂNCEANĂ”

CELOR DOI SCRIITORI VRÂNCENI
Noi din Vrancea primim oricum ar fi
Cam două – trei cutremure pe zi,
Dar volumele ce azi le-aţi prezentat
Emoţional nu m-au … cutremurat.

DOMNULUI CULIȚĂ UȘURELU PENTRU VOLUMUL „JURNALUL UNUI SINGURATIC”
Vrancea iată reînvie
A culturii mândră stea,
Fiindcă UȘURELU scrie
Pentru noi o carte … grea.

LUI GHEORGHE GURĂU PENTRU VOLUMUL „MÂNGÂIAȚI DE PLOI SUNT MACII”
Stimatul meu coleg de poante și de rime
Ca rebusist și ca poet la înălţime
Eu cred c-ai vrut s-alegi un titlu adaptat
Altfel macii dintre strofe … sigur că s-ar fi uscat.

LUI GHEORGHE GURĂU INGINER, ZIARIST, REBUSIST, POET ETC.
Secretul vervei lui eu sper
Că l-aţi ghicit, dar tot insist,
In poezii e inginer
Și-n tehnică ... un eseist.

Vasile Manole
epigramist

COINCIDENȚĂ (POETUL ION ZIMBRU ȘI SUBSEMNATUL AM SCRIS FIECARE CÂTE O CARTE PURTÂND ACELAȘI NUME: „PREZENTUL TIMPULUI TRECUT”)
Mă bucur că sunt „plagiat”
De-un autor mai cunoscut,
Că împărțim automat
Și un prezent și un trecut.

MARCĂ ÎNREGISTRATĂ
Cititorii toți remarcă
Că poetul Ion Zimbru,
La Galați este o marcă
Care merită… un timbru.

POETEI CEZARINA ADAMESCU, PENTRU VOLUMUL „ZÂMBIND SPRE INFINIT” INCHINAT LUI NICHITA STĂNESCU
Tot „zâmbind spre infinit”
C-un surâs ca Mona Lisa,
Sigur s-a îndrăgostit
De Nichita, zisu-mi-s-a.

POETULUI GHEORGHE BURLACU LA 75 ANI DE VIAȚĂ (16 MARTIE 2014)
La trei sferturi dintr-un veac,
De-acum anii sunt un fleac,
Pân’ la sută tot s-o arzi,
Ce mai este suta azi!

POETULUI GHEORGHE BURLACU, AUTORUL VOLUMULUI „MILENIUL GRĂBIT AL SPERANTELOR” CE ARE PE COPERTĂ FOTOGRAFIILE CELOR DOUĂ NEPOȚELE
Cele două nepoțele,
Viitoare top modele,
Dovedesc pe cât se pare:
Nepotismul nu dispare.

SCRIITOAREI LINA CODREANU, AUTOAREA CĂRȚII „POȘTALIONUL”
Cu trenurile noastre toate
Poți avea și ghinionul,
Să fie șinele tăiate
Și să iei „Poștalionul”.

SCRIITORULUI THEODOR CODREANU, AUTORUL PRELEGERII „FEMINITATEA ÎN LITERATURĂ” ÎN CARE A PREZENTAT SOARTA SCRIITOAREI OLYMPE DE GOUGES, AUTOAREA „DECLARAȚIEI DREPTURILOR FEMEII ȘI CETĂȚENEI” (1791), GHILOTINATĂ ÎN 1793
Azi, ce buni mai sunt bărbații
Când femei emancipate,
Le fac zilnic declarații
Fără a fi decapitate.

Ioan Fărcășanu
epigramist

OMAGIU DASCĂLILOR NOȘTRI
Deosebit respect și admirație
Pentru dascălii noștri cu vocație
Care prin munca multa, stăruitoare,
Dau patriei diamante de valoare ...

ZIARIST „INDEPENDENT”
Patronul când l-a angajat
Ia dat un CEC si a „tunat”:
— Până mai ieri, ai fost un zmeu,
De azi, vei scrie, ce-ți spun, eu! ...”

SUB CUPOLA CEA ALBASTRA...
Sub cupola cea albastra
Trăiesc, toți, în jungla noastră:
Oameni buni cu suflet mare,
Inși, cu-apucături de fiare...

FILOZOFIA UNUI CONDAMNAT
Fiind bucuros, c-a fost eliberat,
S-a îmbătat și a distrus un bar
Dar condamnat, din nou, rosti pe dat’:
„Viața-n libertate e-un calvar”...

ANCHETA LA POLIȚIE
— Zi-mi Fordul de-unde l-ai furat?
— Era în cimitir parcat
Și am conchis, fără efort:
„Precis, proprietaru-i mort!”

TIPUL CEL „VORBĂREȚ”
În concediul de-asta vara
Cunoscu o domnișoară
Și-atât „a vorbit” cu ea
Că fata rămase grea...

LA TEATRUL MUZICAL
Tenorul și-a intrat în rol,
Iar partitura - o minune -,
O cântă plin de pasiune,
Dar are buzunarul gol ...

OPINIA ROMÂNULUI DESPRE MEDIC
Omului, Domnu-i da zile!
Se simte rău, ia pastile;
Dacă se îmbolnăvește
Medicul moartea-i grăbește...

OPȚIUNE
Dama ce se vrea isteață
Și-alege-un alt stil de viață;
Ce-i pentru mulți dezolant:
Are și sot și amant...

ADEVĂRURI
Soția care-i bătută
Trăiește-o durere mută:
Își urăște mult bărbatul
Și se-ntâlnește cu altul..

PENSIONAR DACA EȘTI ...
Pensionar daca ești
Și te mai și-mbolnăvești
Iar bani de doctori, nu ai,
Ajungi, sigur, iute-n rai...

FALSA IMPRESIE
Merg pe strada, gânditor,
Iar în spate, zarvă mare:
O doamnă-și certa de zor
Telefonul din dotare...

TELEFONUL MOBIL ȘI LINIȘTEA STRĂZII
Fac atâta gălăgie
Când vorbesc, singuri, pe stradă;
Încât crezi că-i vreo parada
De bolnavi din psihiatrie...

Maria Dunavățu

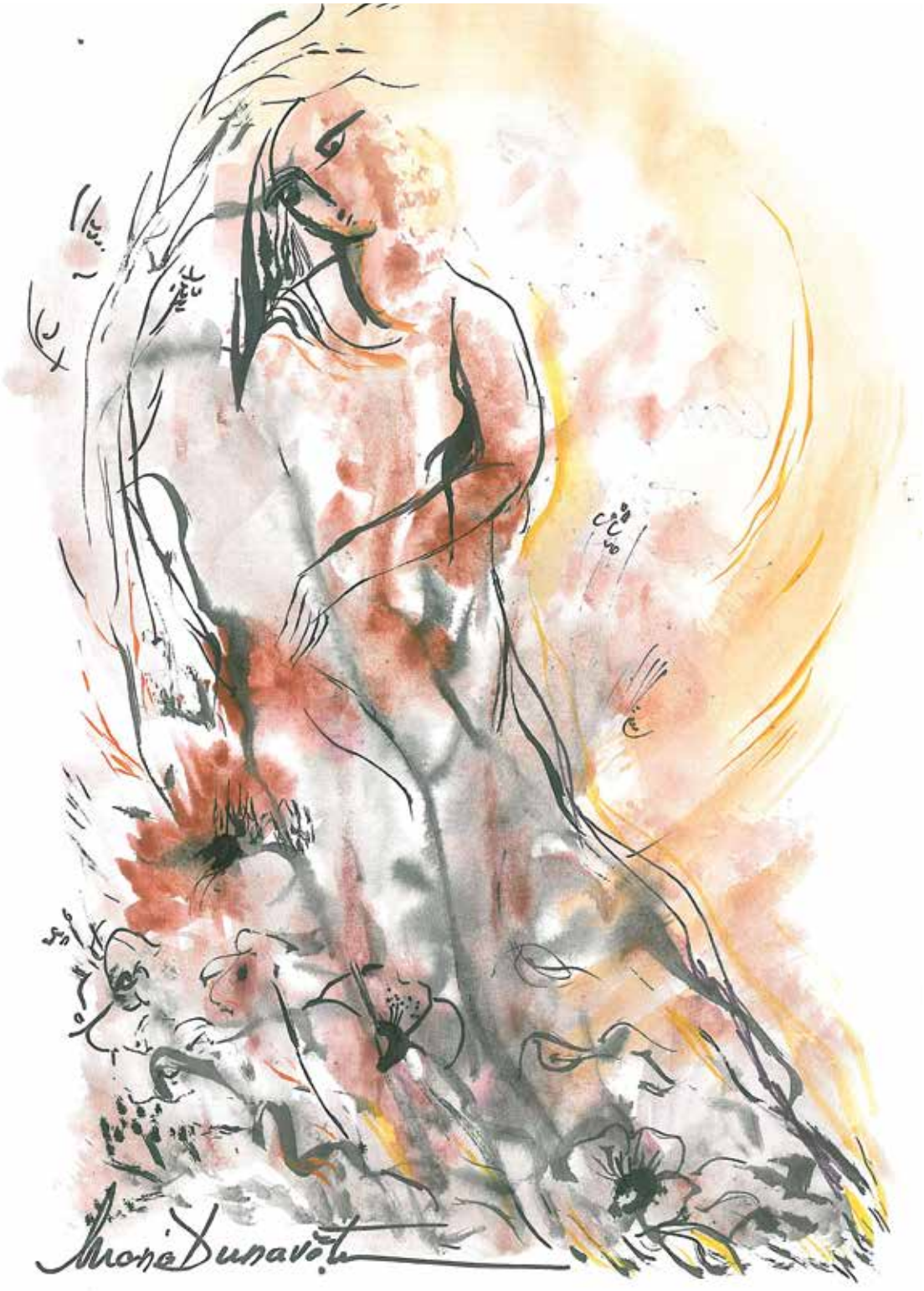

Flora,
compoziţie în tehnică mixtă, 21x29 cm

Eugen Holban

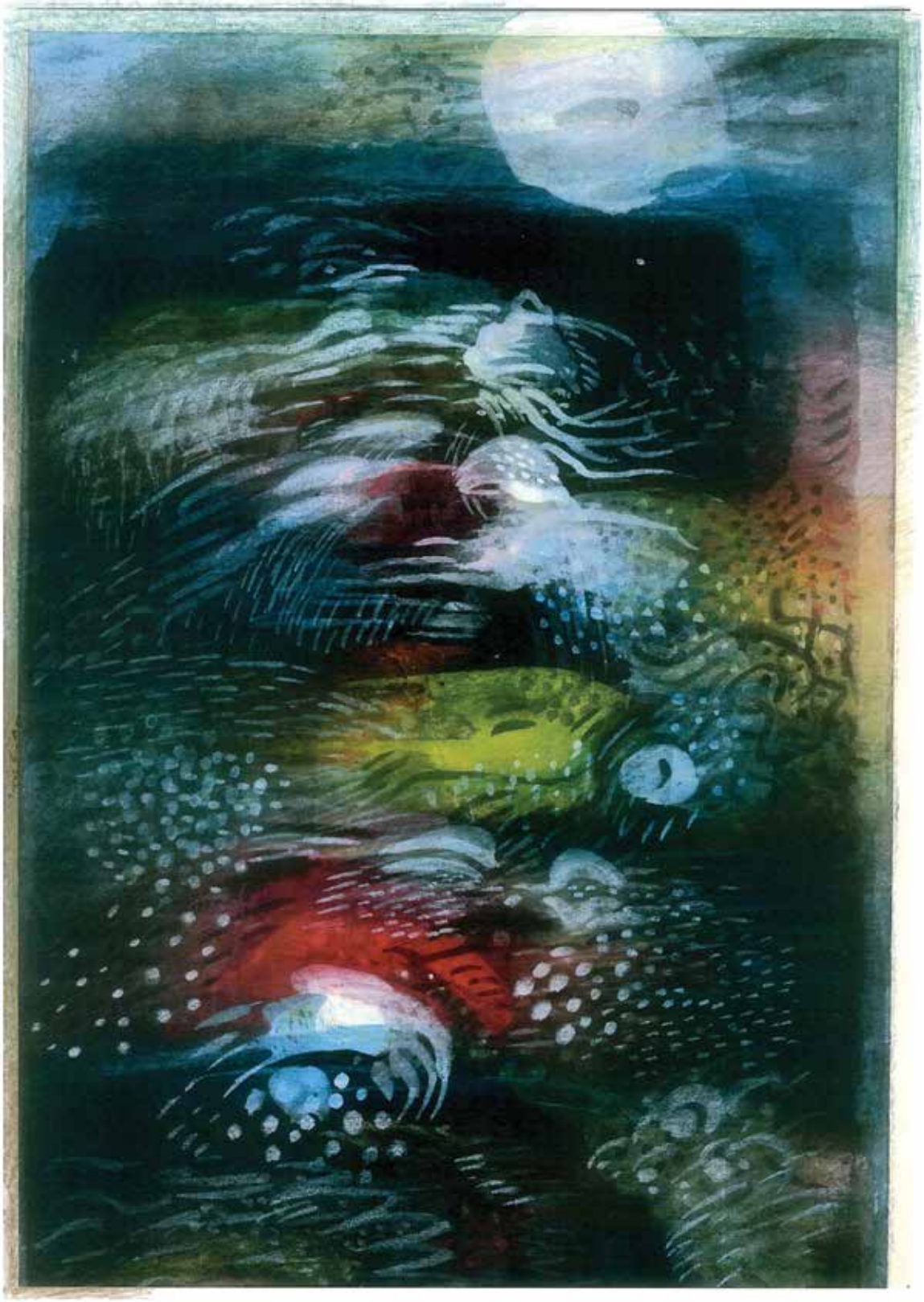

Un basm se înfiripă,
tehnică mixtă (acril, acuarelă, creion colorat)

Oameni și locuri din Țara Făgărașului

Expoziţia „Pro Boholţ”, ediţia a II-a

Corneliu Stoica
scriitor, critic de artă

În 2012, inginerul Vasile Joantă, director general al Fabricii de bere MARTENS S.A. Galaţi, cunoscut și în calitate de colecţionar, a luat iniţiativa organizării, cu suport financiar propriu, a unei Tabere de pictură și sculptură în satul său natal, Boholţ, comuna Becleani, judeţul Braşov. Scopul urmărit este acela de a realiza lucrări cu care să întemeieze un muzeu de artă în casa părintească din această localitate din Ţara Făgărașului. „Rostul taberei, mărturisește el în prefaţa catalogului ediţiei din 2013 a taberei, este acela de a fixa într-o memorie materială imaginea de astăzi a satului Boholţ și a boholţenilor, precum și a ceea ce se mai poate vedea încă din plămădirile trecutului său.”

Mihai Coţovanu, Ionela

Lucrările din prima ediţie a taberei au fost expuse și la Galaţi, mai întâi în foaierul Teatrului Dramatic „Fani Tardini” și apoi la Galeriile de Artă „Nicolae Mantu”. Anul acesta, Vasile Joantă, după ce a prezentat lucrările create în ediţia a II-a a taberei la Galeriile de Artă „Gheorghe Petrașcu” din Tecuci și la Muzeul de Istorie al Municipiului București (Palatul Șuţu), a oferit și iubitorilor de frumos din urbea noastră posibilitatea de a le admira în cadrul unei expoziţii găzduite de Muzeul de Artă Vizuală. Sunt lucrări semnate de pictorii Mihai Coţovanu, Cornelia Victoria Dedu, Ion Aurel Gârjoabă, Marinela Măntescu Isac, Gabriel Mocenco, Raul Popa, Teodor Vișan, Alexandra și Tudor Meiloiu, ultimii doi fiind invitaţi doar cu lucrări în cadrul expoziţiei.

Dacă în prima ediţie artiștii participanţi s-au axat mai mult pe genul peisajului, în expoziţia de faţă predominant este portretul. Mihai Coţovanu, cu ale cărei picturi ne-am întâlnit și la Galeriile de Artă „Nicolae Mantu”, este prezent cu portrete în care reușește să scoată în evidenţă prospeţimea chipului a două tinere fete, candoarea și curăţenia lor sufletească. Îmbrăcate în portul specific zonei Făgărașului, expresia lor este impregnată de lumină, privirea transmite dragoste și sete de viaţă („Ionela”, „Model Goidescu Maria”). Cornelia Victoria Dedu aduce în compoziţiile ei aspecte din timpul Sărbătorii Sânzienelor, celebrată în fiecare an la 24 iunie. Personajele sunt surprinse în grupuri,

Raul Popa, Boholţean

Marinela Măntescu Isac, Podoaba miresei

Cornelia Victoria Dedu, Sânziene

înfăţişate pe fundalul unor peisaje. Accentul artistei se opreşte mai mult asupra pitorescului vestimentaţiei, pe punerea în valoare a frumuseţii portului popular („Sânziene", „Sânziene la sfat"). Redarea specificităţii costumului popular al femeilor face şi preocuparea Marinelei Măntescu Isac („Podoaba miresei", „Fată din Boholţ"), a lui Ion Aurel Gârjoabă („Neîncredere – Fată cu bogaseu", „Tânără cu basma"), a lui Gavril Mocenco („Fată din Boholţ", „Femeie din Boholţ") şi a lui Teodor Vişan („Sărbătoarea Sânzienelor", „Fată cu costum popular din Boholţ", „Femeie din Boholţ cu copil"). Marilena Măntescu Isac este expansivă în culoare şi mai preocupată de detalii, în timp ce Ion Aurel Gârjoabă şi Gavril Mocenco sunt mai sobri, cromatica lor este mai reţinută. Dacă în „Fată din Boholţ", acesta din urmă este atras atât de figura atrăgătoare a tinerei, de ochii ei mari, dar şi de îmbrăcămintea pe care o poartă, în „Femeie din Boholţ" el insistă mai mult pe expresivitatea figurii personajului, urmărind atât redarea trăsăturilor fizionomice, dar mai ales evidenţierea vieţii lăuntrice. Teodor Vişan, în „Sărbătoarea Sânzienelor" ipostaziază personajele feminine într-un cadru floral de toată frumuseţea. Atmosfera tabloului este poetică. Atât femeia din prim plan, purtând o cunună de flori pe cap, cât şi celelalte elemente componente, de un lirism exuberant, exprimă vitalitate şi optimism. Teodor Vişan semnează şi portretele intitulate „Ţăran cu faţa în soare", ca şi pe cel făcut organizatorului taberei, Vasile Joantă. Atât el, cât şi Gavril Mocenco, au fost atraşi de asemenea de chipul învăţătorului Aurel Drăguş, cel care a scris şi monografia satului („Boholţ - sat ardelean al tradiţiei, statorniciei şi speranţei").

Teodor Vişan, Sărbătoarea Sânzienelor

Bătrânul dascăl are ochii mari, privire pătrunzătoare, vremurile şi povara anilor i-au săpat râuri adânci în expresia feţei, şi-au lăsat din plin amprentele.

Manifestat încă de la debutul său din 2011 ca un portretist cu reale abilităţi pentru acest gen (expoziţia „Chipul", Muzeul de Artă Vizuală Galaţi), tânărul pictor Raul Popa a creat şi în această a doua ediţie a taberei de la Boholţ câteva tablouri remarcabile: „Părintele", „Fată cu ulcior", „Boholţean", „Omagiu". Sunt portrete sensibile, realizate cu respect atât pentru desen cât şi pentru culoare, care prezintă figuri umane simple, dar memorabile, pe care retina le păstrează pentru mult timp. Preotul este o fire veselă, optimistă, zâmbetul îi este cald, în deplin acord cu lumina ochilor. Cu un zâmbet blajin şi o căutătură scrutătoare a privirii este înfăţişat şi ţăranul din tabloul „Bohălţean", proiectat pe un fundal oranj, cu nuanţe de gri. Fata care ţine ulciorul în mâini, ridicat la înălţimea umărului drept, este îngândurată, priveşte mai mult în interiorul fiinţei decât la ceea

Gavril Mocenco, Fată din Boholţ

Ion Aurel Gârjoabă, Tânără cu basma

Mihai Coţovanu, Boholţ-Făgăraş

Teodor Vişan, Portretul lui Vasile Joantă

ce este în jur. Cămaşa cu mâneci lungi, largi, este de un alb imaculat. Portretul bătrânei, venită în cimitirul satului, ţinând în mâna stângă o floare, iar cu dreapta sprijinindu-se în baston, este executat cu multe elemente de detaliu. Pe expresia cernită a feţei se citeşte durerea. Capul îi este acoperit cu o broboadă legată sub bărbie. Îmbrăcămintea pe care o poartă este cea din zi de sărbătoare.

Raul Popa, Omagiu

Soţii Alexandra şi Tudor Meiloiu prezintă şi ei câte două portrete, pictoriţa un tablou reprezentând un copil citind („Învăţăcelul") şi un altul cu un instrumentist cântând la nai („Naistul"), ambele de un rafinament deosebit al pastei, iar pictorul semnează lucrările de factură decorativă „Mirele" şi „Mireasa", pânze în care chipul personajelor, desprinse parcă din basme, este învăluit într-o ornamentică florală şi vegetală abundentă, graţios caligrafiată.

Deşi axată mai mult pe genul portretului, şi în ediţia 2013 a taberei s-au creat peisaje importante pentru viitorul muzeu. Amintim: „Boholţ – Făgăraş" al lui Mihai Coţovanu, o privelişte rurală cu o mare adâncime spaţială, „Curtea dispensarului" şi „Peisaj de curte" ale lui Ion Aurel Gârjoabă, pictate pe o dominantă de verde, şi „Cimitirul din Boholţ", al cărui autor este Teodor Vişan.

Bucurându-se şi de un catalog editat în condiţii grafice deosebite, la care şi-au adus contribuţia Vasile Joantă (tehnoredactarea textelor), Cristian Ramba, Valentin Baly (fotografii) şi Liviu Adrian Sandu (prelucrarea imaginilor şi realizarea grafică), expoziţia „Pro Boholţ", ediţia a II-a, a constituit o manifestare artistică de ţinută, iar lucrările prezentate îşi vor găsi în curând locul în casa părintească a organizatorului taberei, viitor spaţiu pentru un muzeu de artă şi bun al unei comunităţi în mijlocul căreia acesta revine de fiecare dată cu dragoste şi respect.

Ion Aurel Gârjoabă, Curtea dispensarului din Boholţ

Biserica „Sfântul Gheorghe” din Ivești (II)

Radu Moțoc
inginer, publicist

Pe pereții exteriori se remarcă o serie de medalioane circulare, frumos ornamentate, ce seamănă cu niște paftale domnești, amplasate după cum urmează:

- 11 medalioane la partea superioară a nișelor în formă de ogivă, amplasate pe un brâu înalt de 2,5 m așezate între contraforți, deasupra unor jardiniere;

- 18 medalioane diferite, în basorelief, amplasate deasupra ferestrelor, dintre care cele amplasate în zona pronaosului, au ca motiv decorativ crucea grecească cu laturile egale;
- medalioane mai mici se regăsesc deasupra ferestrelor din turlele bisericii.

Deasupra pronaosului se ridică majestos două turnuri, care adăpostesc șapte clopote, iar deasupra naosului este amplasat turnul cel mare al bisericii. Biserica este acoperită cu țiglă roșie.

La intrarea principală, în interior, este amplasată pisania din marmură albă pe care este sculptat următorul text: *Cu vrerea Tatălui, cu puterea Fiului și cu ajutorul Harului Mângâitorului Duh, pusu-s-au în anul 1942 luna iulie, ziua 5, temelia Sfintei Bisericii acesteia, cu hramul: Sfântului Gheorghe, Sfântul Nicolae și Înălțarea Sfintei Cruci, ca semn de biruință a ostașilor noștri în Răsăritul îndepărtat și întru pomenirea Eroilor Diviziei I-a Gardă și s-au zidit și terminat acest Sfânt și măreț Locaș, sub glorioasa domnie a M.S. Regelui Mihai I, Conducător al Statului fiind Mareșalul Ioan Antonescu, iar întâiul stătător al altarelor din aceste meleaguri D.D. Lucian al Romanului, când sângele ostașilor români schimbă fața războiului și pecetluiește viitorul neamului, prin victorii glorioase de la Prut și până-n Caucaz, învingând barbarii din răsărit.*

Și pentru pildă, mulțumire cu pomenire neuitată a noastră și-a fiilor noștri care aci se vor ruga, să se știe că toată lucrarea este rodul gândului și muncii Diviziei I-a Gardă din București, începând cu Dl. General Nicolae Șova, Comandantul Diviziei și în urmă Ministru al Marinei, ajutat de statul major, în frunte cu colonel Alex. Dobriceanu, intendent Căpitan Dumitru Haidău, arh. E. Ciorapciu și pictorul Ionel Iacobescu, până la mulțimea de ostași a căror multe nume să le însemne Dreptul judecător, în Cartea Vieții.

Sfânțitu-s-au acest Sfânt Locaș cu bogată cântare și slujbă, în ziua de 19 septembrie 1943.

Păstor de suflet fiind în această comună preot Alex. Cristea pensionar și Paroh Ion Guguianu.

Această pisanie, plasată inițial in exterior, a fost salvată de la distrugere în perioada comunistă și repusă în interiorul pridvorului (tindei), după anul 1990. În locul rămas liber, deasupra ușii de intrare, a fost pictat Sf. Gheorghe.

În **pridvorul** bisericii, de dimensiuni reduse, ctitorul a zidit un sanctuar al Eroilor din Divizia I de Gardă, ca un pios omagiu adus acestor Eroi, morţi pe câmpul de lupta pentru reîntregirea neamului. Cele 8 plăci de marmură cu numele eroilor erau grupate pe regimentele din care făceau parte:

- **Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul”;**
- **Regimentul 1 Vânători Gardă nr. 2 „Regina Elisabeta”;**
- **Regimentul 2 Vânători Gardă nr. 9 „Regele Alexandru”;**
- **Regimentele 2 şi 3 Artilerie Gardă, Pioneri şi Cavalerie**.

Acest sanctuar era străjuit de patru candele, care ardeau încontinuu, pe fiecare perete câte una. În prezent se păstrează suporţi pentru candele, care stau mărturie a locului unde ardeau aceste candele sfinte.

Stema Ţării era încrustată pe fiecare placă de marmură, la partea superioară, sub care stătea scris: „NIHIL SINE DEO”, urmate de numele fiecărui erou [1].

Toate aceste 8 plăci de marmură au fost scoase în perioada comunistă, o dată cu pisania. În prezent, nu se ştie soarta acestora.

În partea de sus a pridvorului, în dreapta şi stânga, sunt pictate două pilde: *Fiul risipitor* şi *Vameşul şi fariseul,* unite de plafon cu o boltă înstelată. Din pridvor, în dreapta se poate pătrunde într-un spaţiu pentru pangar, unde sunt pictaţi Sf. Constantin şi Elena, iar în stânga este amplasată scara de acces în turle, care adăpostesc clopotele.

După ce trecem de pridvorul închis, intrăm în **pronaos** care are o formă aproape pătrată, cu un tavan deosebit, alcătuit din 9 casete pătrate. În caseta centrală este pictată Sf. Treime, înconjurată de patru casete, în cruce, cu simbolul ochiului în triunghi, al lui Dumnezeu Atotţiitorul. În casetele din colţuri sunt scene din activitatea publică a Mântuitorului.

În prezent, pereţii pronaosului sunt pictaţi astfel:

- în dreapta, pe peretele de sub cafas, locul tradiţional al ctitorilor, este pictat Gen. de Divizie Nicolae Şova care dăruieşte simbolic sfinţilor purtători de biruinţe, Sf. Gheorghe şi Sf. Nicolae, biserica al căror hram îl poartă.

- în stânga, tot pe peretele votiv, pictorul a reprezentat doi îngeri în mărime naturală, care ţin o coroană, în semn de slavă, deasupra unei cruci dintr-un cimitir de Eroi, unde crucile sunt acoperite cu o cască militară.

Deasupra uşii de intrare, în pronaos, stă scrisă o a doua pisanie în care este pomenit ctitorul, Generalul Nicolae Şova, arhitectul Epaminonda Ciurapciu, pictorul Ionel Iacobescu, credinciosul părinte Alexandru Cristea şi parohul bisericii, Ioan Guguianu.

Balustrada cafasului este din lemn în care sunt decupate 8 „cruci cu tălpi” cu laturile egale.

Pe peretele lateral drept, între ferestre, sunt reprezentaţi Sf. Antonie, Sf. Ioan cel Nou de la Suceava, Sf. Filofteia şi Sf. Ecaterina. Pe partea stângă sunt reprezentaţi Sf. Stelian, Sf. Paraschiva, Sf. Veronica, Sf. Varvara.

Tot în pronaos, pe pereţii laterali deasupra ferestrelor, sunt reprezentate în mărime naturală: la nord „Coborârea de pe Cruce”, la sud „Predica de pe munte”.

Dacă privim cu atenţie fotografiile din interiorul bisericii, aşa cum arătau în 1943, putem constata modificările făcute ulterior, prin repictarea bisericii, în 1969 (pictor Teodor Ganea) şi 2001 (pictor Vasile Popescu). Aceştia au făcut multe modificări şi adăugiri, doar picturile tematice rămân la fel.

În locul sfinţilor de pe pereţii laterali din pronaos, iniţial, pictorul Iacobescu a împodobit acest spaţiu cu un „covor" de cruci greceşti (militare) încadrate în cercuri, care simbolizau decoraţiile care ar fi trebuit să le primească fiecare dintre eroii căzuţi la datorie.

Pe brâul de sub ferestre era pictată o pânză albă, prinsă în falduri, pe care era reprezentată din loc în loc, crucea de tip irlandeză cu braţele egale terminate cu o frunză de trifoi. Acum crucile sunt înlocuite cu flori cu patru petale.

Putem concluziona faptul că atât în exterior prin medalioane, cât şi în interior la cafas, draperii, pereţii de sub ferestrele din pronaos, era reprezentată crucea grecească cu laturi egale adoptată de armată pe decoraţii şi pe veşmintele bisericeşti purtate de preoţii militari.

Arcada care separă pronaosul de naos are reprezentaţi, de la dreapta la stânga pe: Iisus Hristos, Sf. Arhanghel Gavril, Sf. Nichita, Maica Domnului, Mucenicul Leon, Arhanghelul Mihail şi Maica Domnului cu pruncul. Sfinţii din mijloc sunt pictaţi în medalioane, fiind înconjuraţi de o frumoasă ornamentaţie. În pictura originală erau numai 2 icoane laterale, arcada fiind decorată cu ornamentaţii florale, medalioanele cu ceilalţi sfinţi, fiind adăugate ulterior.

Naosul include două abside laterale, iar altarul este amplasat într-o absidă semicirculară.

În partea dreaptă a naosului, între ferestre, sunt reprezentaţi: Sf. Victor, Sf. Teodor, Sf. Mina şi Sf. Gheorghe, care nu este reprezentat conform tradiţiei, călare pe un cal alb.

În partea stângă sunt pictaţi: Sf. Procopie, Sf. Teodor Tiron, Sf. Eustaţiu şi Sf. Dimitrie.

Pe bolta înstelată a altarului, se află pictată Maica Domnului cu Sfântul Prunc în braţe, iar absidele care dau măreţie naosului au reprezentate: Icoana Învierii Domnului şi Naşterea lui Isus.

Picturile de la baza turlei celei mari, inspirate după canoanele creştine, redau patimile Mântuitorului, începând cu Domnul Hristos care se roagă în grădina Ghetsimani, vânzarea lui Iuda, calvarul şi

răstignirea pe cruce.

Pictura făcută în pantocratorul din turlă reprezintă pe Fiul Domnului, binecuvântând. La baza turlei este reprezentată liturghia îngerilor.

În partea de sus, reţin atenţia cele cinci cadre de inspiraţie divină care reprezintă scene din viaţa Mântuitorului. În alte patru cadrane sunt redaţi cei patru mari evanghelişti ai religiei creştine. Toate sunt încadrate cu chenare şi rozete decorative.

Note:

1. Ibidem, pag. 100-104.
2. Ibidem, pag. 56.

(Va urma)

Biserica Mavromol
Mărturii Inedite (I)

Eugen Drăgoi
preot

În anul comemorativ al Sfinţilor Martiri Brâncoveni, când se împlinesc trei secole de la mucenicia voievodului Ţării Româneşti, Constantin Brâncoveanu (1688-1714), a fiilor săi şi a unuia dintre sfetnicii apropiaţi, readucem în atenţie o ctitorie monahală din vremea acestui însemnat domn român, care se află în funcţiune şi astăzi, Mănăstirea Mavromol din oraşul Galaţi, actualmente biserică parohială[1].

Mănăstirea cu hramul Adormirea Maicii Domnului a fost construită de ginerele lui Constantin Brâncoveanu, domnitorul moldovean Constantin Duca, cunoscut în istorie şi sub numele de „Duculeţ", în cea de a doua sa domnie pe tronul de la Iaşi (14 septembrie 1700-15 iunie 1703).

Voievodul Constantin Duca s-a căsătorit în septembrie 1693 cu Maria (născută în anul 1678), a doua fiică a lui Constantin Brâncoveanu, Taina Cununiei fiind oficiată în capitala Moldovei de Iacob, fost patriarh ecumenic[2], în prezenţa învăţatului stolnic Constantin Cantacuzino, reprezentantul socrului mic la acest eveniment. După detronarea de la sfârşitul anului 1695, Constantin Duca împreună cu doamna Maria se vor afla la Istanbul, unde în 1697 fiica lui Brâncoveanu – soţia lui Duculeţ – îşi dă obştescul sfârşit. Noi credem că în memoria acesteia, la revenirea pe tronul Moldovei pentru a doua şi ultima oară, Constantin Duca ridică în oraşul de pe Dunăre Mănăstirea Mavromol, aşezată sub ocrotirea Maicii Domnului. Închinată de către ctitor schitului omonim de pe malul Bosforului şi de către fiul acestuia, Grigorie, în martie 1735, Mitropoliei Moldovei, după secularizarea averilor bisericeşti din 1863 devine biserică de mir. În chiliile acestei mănăstiri s-a înfiinţat şi a funcţionat, în a doua jumătate a veacului al XVIII-lea prima şcoală domnească din Galaţi[3].

Între odoarele de preţ din patrimoniul sacru, biserica Mavromol păstrează şi astăzi o icoană a Maicii Domnului, făcătoare de minuni[4].

Scopul acestui studiu este de a completa cu mărturii necunoscute sau mai puţin cunoscute istoria Mănăstirii Mavromol.

Un zapis al lui Enache Pârvul de la 15 mai 1717, dat la mâna lui Deadiul, fost mare spătar, prin care se confirmă că a vândut acestuia, împreună cu fratele său, Ştefan Pârvu şi mama lor Zânica, jumătate din satul Filești, din ţinutul Covurlui, cuprinde şi următoarea afirmaţie: „Şi la domniia a doa a Mării Sale lui Constantin Duca Vod(ă), zidind Măria Sa m(ă)n(ă)stirea în Galaţi şi acea moşiea vânzătoaria vru mai să o vânzu Mării Sale"[5]. Prin această mărturie documentară contemporană se întăreşte opinia exprimată de unii din cei care s-au ocupat de istoria mănăstirii gălăţene că ea a fost ridicată în a doua domnie a lui Constantin Duca şi nu mai înainte. Credem că se poate accepta anul 1702, propus de Cronica atribuită lui Nicolae Costin, episcopul Melchisedec şi protopopul Ioan Severin.

În privinţa slujitorilor mănăstirii până la 1864 suntem în măsură a completa lista acestora cu câteva nume necunoscute. Astfel, înainte de 23 ianuarie 1803 slujea la Mavromol „Nitalcu erei Mavromolei"[6], cosemnatar între martorii testamentului lui Gheorghe Şişman, ctitorul Mănăstirii gălăţene Sf. Arhangheli-Metoc.

La 1809, după Corneliu Istrati, în Mănăstirea Mavromol vieţuiau doi ieromonahi, dintre care unul era grec şi celălalt moldovean[7]; catagrafia din acest an, publicată de profesorul Constantin N. Tomescu, înscrie însă doar pe ieromonahul Serafim, „igumen moldovan"[8], care slujea alături de „Dimitrachi, ficior părintelui Iordachii nevolnic"[9].

Între prenumeranţii Chiriacodromionului lui Neofit Teotochi, tipărit la Iaşi în 1816, se numără şi Ignatie, egumenul de la Mavromolu din Galaţi, cu un corp[10]. Nu ştim dacă este aceeaşi persoană cu Ignatie care a îndrumat ca stareţ soborul Mănăstirii Mavromol între anii 1831-1834[11].

Un Ghenadie, protosinghelul de la Mavromolu[12], se află între prenumeranţii cărţii Adoleschia Filoteos a lui Evghenie Vulgaris, tradusă şi tipărită de mitropolitul Veniamin Costachi între 1815-1819.

Stareţ al Mavromolului la 1840 era arhimandritul Veniamin. Acesta semnează un contract pe termen de trei ani prin care dă în folosinţa obştii oraşului un imaş pe moşia Mavromol, unde vor păşuna vitele locuitorilor[13].

În toamna anului 1847, sub egumenia arhimandritului Iosif Răşcanu, slujeau la Mavromol singhelul Ghenadie, „trecut în vărsta bătrâneţii şi obosit de putere“[14] şi preotul Efstati Sava, căruia episcopul Romanului, Veniamin Roset, pentru abateri de la rânduiala preoţească, i-a „rădicat pentru totdeauna darul preoţiei“[15]. În locul acestuia este recomandat de către protoiereul de Covurlui, Zaharia Rodocolat, „candidatul Gheorghi, fiul preotului Amfilohie“, „om cu ştiinţă de carti, cu purtări plăcute“[16].

Dintr-un raport al protoiereului Zaharia Rodocalat trimis Episcopiei Huşilor la 27 iulie 1853, aflăm că egumenul Mănăstirii Mavromol Iosif Evhaitos (Răşcanu, n. ns.), a dat voie diaconului Ioan Lefter să se încadreze la altă biserică. Protoiereul cere aprobarea episcopului de strămutare a diaconului la biserica Sf. Gheorghe din Galaţi[17]. Aşadar, diaconul Lefter slujea la Mavromol înainte de vara anului 1853. În anul 1874, Ioan Lefter era preot la Mavromol, având rangul de sachelar; acum se transferă la biserica Adormirea Maicii Domnului din cimitirul oraşului Galaţi[18].

Înainte de 1855, slujea la Mavromol iconomul Pavel Boţuroga, în acest an trecând la biserica Cuv. Parascheva, fără aprobare de transfer din partea autorităţii bisericeşti[19]. Se afla în serviciul bisericii Cuv. Parascheva şi în primăvara anului 1861.

Cu învoirea stareţului Iosif Răşcanu, din 1855 slujea la Mănăstirea Mavromol ierodiaconul Calistrat, care se afla în obştea aşezământului şi în aprilie 1861, când protoiereul Gheorghe

Budescu scrie arhiereului Melchisedec Ștefănescu Tripoleos, locțiitor al Episcopiei Hușilor, că ierodiaconul amintit „n-are învoirea episcopală sau a protoiereului pe această biserică, decât numai a arhiereului Răşcanu, fostul egumen a aceste(i) m(ănăs)tiri, cu data din 1855 şi nici nu arată cu ce învoire este călugărit şi hirotonisit“[20].

Note:

1. Despre Mănăstirea Mavromol a se vedea: Econom I. Severin, *Bisericile noastre. Notițe istorice despre fundarea Mănăstirei Mavromol din Rumelia și a aceleia din Galați,* în „Tribuna liberală“, nr. 1051, 7 aprilie 1904, p. 1-2; Paul Păltănea, *Informații inedite despre biserica Mavromol din Galați,* în „Buletinul monumentelor istorice“, XXXIX, 1970, p. 61-64; Nicolae Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova,* București, 1974, p. 316; T. Gh. Bulat, *Mănăstirea Mavromolu din Galați, închinată Mitropoliei din Moldova,* în „Mitropolia Moldovei şi Sucevei“, anul LII (1976), nr. 3-4, p. 292-293; Paul Păltănea, *Vechi locașuri de cult și viața bisericească în sudul Moldovei până în anul 1864,* în vol. „Monumente istorice și izvoare creștine“, Galați, 1987, p. 216-224; Pr. Petru Copceac, pr. Eugen Drăgoi, *Biserica Mavromol din Galați,* Galați, 1987; pr. Eugen Drăgoi, *Mărturii noi despre Mănăstirea Mavromol,* în „Călăuză ortodoxă“, nr. 128-129, iunie-iulie, Galați, 1999, p. 19; Prof. Corneliu Stoica, *Biserica mănăstirii Mavromol,* în „Școala gălățeană“, nr. 88-89, noiembrie-decembrie 2000, p. 11; Paul Păltănea, *Note despre averea Mănăstirii Mavromol din Galați,* în vol. „La cumpăna dintre milenii“, Galați, 2000, p. 223-230; Corneliu Stoica, *Monumente religioase din Municipiul Galați,* Editura Alma, Galați, 2001, p. 35-42; Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la începuturi până la 1918,* vol. I, ed. a doua, Editura Partener, Galați, 2008, p. 122-126; Arhim. Daniil Oltean, *Biserica Adormirea Maicii Domnului – Mavromol, Galați,* în vol. „Domnitorii și ierarhii Țării Românești. Ctitoriile și mormintele lor“, Editura Cuvântul Vieții, București, 2009, p. 982-984.

2. Patriarhul Iacob s-a aflat pe tronul ecumenic de la Constantinopol în trei rânduri: 10 august 1679-30 iulie 1682; 20 martie 1685-martie 1686; 12 octombrie 1687-3 martie 1688.

3. Pr. Constantin Cronț, *Școlile de pe lângă biserici în Galați,* în „Glasul Bisericii“, anul XXIX (1971), nr. 11-12, p. 1204-1205; *Tezaur documentar gălățean,* București, 1988, p. 460-48, doc. nr. 18; despre reînființarea școlii în 1803, la p. 60-61, doc. 30; Pr. Petru Copceac, pr. Eugen Drăgoi, *op. cit.,* p. 49-59.

4. [Melchisedec Ștefănescu, episcopul Dunării de Jos], *Oratoriu cuprinzând orațiunile și rugele (ce) adresează lui Dumnezeu crestinii ortodoxi, combinat în modul acesta de Melchisedek,* București, 1869, cap. VI, p. 70; Arhid. Lucian Petroaia, *Istoria unei icoane făcătoare de minuni: Maica Domnului de la Mănăstirea Mavromol,* în „Călăuză ortodoxă“, număr special, 25 octombrie 1999, p. 28-29.

5. Mariana-Delia Pohrib, *Doctorul Aristide Serfioti (1828-1905). Un destin în slujba comunității gălățene,* Editura Muzeului de istorie Galați, Galați, 2012, p. 126, doc. 8.

6. ASB, Mănăstirea Neamț, pachet CXXVII, 4. Reprodus în arhim. Daniil Oltean, *Mănăstirea „Sfinții Arhangheli“ din Galați,* Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2005, anexa II. 2, p. 68.

7. Corneliu Istrati, *Statistici eclesiastice efectuate în Moldova între anii 1808 și 1912,* în Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol“, vol. XXV, 1, Iași, 1988, p. 342.

8. Constantin N. Tomescu, *Biserica din principatele române la 1808-1812,* ediție îngrijită de pr. Eugen Drăgoi, Editura Partener, Galați, 2010, p. 122.

9. *Idem,* p. 66.

10. Constantin A. Stoide, *Comerțul cu cărți dintre Transilvania, Moldova și Țara Românească între 1730 și 1830,* Casa Editorială Demiurg, Iași, 2005, p. 266.

11. Paul Păltănea, *Noi completări la istoria Bisericii gălățene,* în vol. „La cumpăna dintre milenii“, Galați, 2000, p. 206 (republicare în vol. „Istorie bisericească, misiune creștină și viață culturală de la începuturi până în secolul al XIX-lea“, vol. I., Editura Arhiepiscopiei Dunării de Jos, Galați, 2009, p. 573).

12. Constantin A. Stoide, *op. cit.*, p. 288.

13. *Serviciul Județean al Arhivelor Statului Galați* (se abreviază *SJAN Galați),* Fond Primăria orașului Galați, dosar nr. 7/1840.

14. *SJAN Galați,* fond Protopopia ținutului Covurlui, dosar nr. 26/1846, f. 79. Singhelul Ghenadie era venit în Galați din 1843 și în anul 1861 slujea la biserica Sf. Nicolae din Galați, fără a avea învoirea ierarhului pentru aceasta. Vezi Pr. Eugen Drăgoi, *Preoți „iregulari“ la Galați în 1861,* în „Dunărea de Jos“, anul XI, nr. 124, iunie 2012, p. 26.

15. *Ibidem.*

16. *Ibidem.*

17. *Arhiva Protopopiatului Galați,* dosar nr. 412/1852-1854, f. 171.

18. *Arhiva Arhiepiscopiei Dunării de Jos,* fond dosare generale, dosar nr. 1319/1874.

19. Pr. Eugen Drăgoi, *Preoți „iregulari“ la Galați,* p. 26.

20. *Ibidem,* p. 27.

(Va urma)

Jurnalul unei misiuni spaţiale
Generalul maior (r) Dumitru Dorin Prunariu
Ambasadorul românilor în Cosmos (IV)

Maria Stanciu
jurnalistă

În discuția de astăzi cu general maior (r) Dumitru Dorin Prunariu, vom relata câteva aspecte ce privesc mentalități și atitudini dăunătoare vieții și creației și despre nevoia de a păstra armonia și echilibrul în mediul înconjurător.

Maria Stanciu: *Domnule Dumitru Dorin Prunariu, cum se vede Pământul din exterior?*

Dumitru Dorin Prunariu: Ajungând în cosmos am putut observa cât de subțire este atmosfera terestră, cât de poluate sunt anumite zone. De acolo, de sus, îți dai seama cât de fragil este stratul de ozon. Echilibrul, armonia aici pe Pământ chiar trebuie păstrate nu numai pentru noi, ci și pentru copiii copiilor noștri... Distrugerea mediului înconjurător, poluarea, doborârea pădurilor nu fac altceva decât să transforme pământul într-un spațiu selenar. Distrugerea stratului de ozon și creșterea nivelului de radiații pe pământ, efectele nefaste asupra vietăților, asupra omului, alimentele de calitate îndoielnică, pe care le consumăm, toate acestea duc la o degradare a vieții pe pământ. Noi nu trebuie să uităm că trăim într-un mediu care are foarte multă legătură cu un ecosistem care trebuie păstrat cu multă grijă; numai că omenirea nu a înțeles de la bun început acest lucru și a distrus Grădina Raiului. Revoluția industrială a dus la construirea de uzine întregi, s-a dezvoltat o industrie grea care a poluat puternic atmosfera, în continuare poluată, chiar și în țările cele mai dezvoltate. Toate aceste gaze degajate în atmosferă au dus la poluarea, la schimbarea mediului și a ambientului în care trăim, la încălzirea globală. Au contribuit și alți factori externi. Să nu uităm că noi respirăm, în special, datorită plantelor. Deci, pe pământ trebuie să existe o anumită suprafață de pădure, oricum, de plante, care să asigure schimbul de bioxid de carbon în oxigen. Bioxidul de carbon este produs - pe lângă expirația vietăților - și de industrie. În momentul în care noi defrișăm teritorii întregi și producem mult mai mult bioxid de carbon, decât se poate transforma în oxigen, am schimbat deja echilibrul Planetei și efectul de seră se face tot mai simțit, iar efectele poluării devin dezastruoase.

M.S.: *Într-un interviu televizat afirmați că la baza facerii[1] Universului stă o singură energie, o „putere" creatoare unică…*

D.D.P.: Da, nu e o presupunere, ci este o percepție. E clar că la baza creației Universului stă o singură Putere, o energie creatoare (și nu mai multe), o energie universală care guvernează tot ceea ce se întâmplă în Univers. Oricum, este o energie necreată pe care eu am perceput-o ca fiind una pozitivă, pacificatoare, armonioasă. Ea m-a însoțit și m-a înconjurat în timpul misiunii. Cât am fost în spațiul cosmic, am simțit că Cineva mă are în grijă, că o mâna ocrotitore a stat permanent întinsă asupra mea și mi-a fost ca o protecție…

M.S.: *Puterea necreată despre care vorbiți este, de fapt, o formă de manifestare în lume a harului dumnezeiesc. Dumnezeu-Creatorul și Atotțiitorul este „Totul în toate", ne spune Sfântul Ioan Damaschin, în Dogmatica sa. El este „Făcătorul Cerului și al Pământului, văzutelor tuturor și nevăzutelor…", mărturisim în Crez. De când e „cerul și pământul"[2], omul și-a pus întrebări, a născocit explicații una mai năstrușnică decât alta. De exemplu, Apocalipsa[3] este o temă care revine în prim-planul mediatic, adeseori. Ca om de știință, cum catalogați aceste așa-zise „apocalipse", anunțate care ar aduce sfârșitul lumii?*

D.D.P.: Nebunia aceasta cu apocalipsa este întâi de toate o mare afacere pentru unii. Să nu uităm câte „apocalipse" au fost anunțate numai după 1989 și cum am trecut peste ele. „Apocalipsa" (să nu uitați ghilimelele) de anul trecut, de exemplu, anunțată de presupusul calendar mayaș - despre lumea care „se sfârșește" - a avut în America, de acolo a venit „bomba mediatică", un pronunțat caracter comercial și un consistent plan de marketing economic. A adus peste cinci miliarde în plus firmelor care au promovat „apocalipsa mayașă". Am văzut în preajma „apocalipsei" mayașe din 2013 imagini cu oameni

care-şi făceau cumpărături pentru a putea rezista la adăpost, în cazul în care sfârşitul ar fi venit...

M.S.: *O lecţie sumară de deontologie profesională, de altădată, spune că ziaristul trebuie să aibă discernământ, să se documenteze, astfel ca prin demersul său să nu producă panică sau confuzie în comunitatea în care trăieşte. Astăzi, nu se prea mai are în vedere acest factor. Anunţul unei astfel de catastrofe, firește, produce multă zarvă, teamă, chiar acţiuni extreme… Dar nimeni nu mai explică consumatorului de media că e vorba de doctrina unor secte protestante, milenariste şi de doctrina lor devastatoare despre sfârşitul lumii.*

D.D.P.: E adevărat că se formează o psihoză. Premergător anunţului privind aşa-numita apocalipsă, mulţi americani, de exemplu, şi-au cumpărat arme. Tot în Statele Unite, din „motive" de apocalipsă, un tânăr chiar şi-a împuşcat mama, apoi, prietena… Acel ins făcea parte dintr-o familie care era convinsă că vine „sfârşitul lumii". În final, tânărul şi-a împuşcat şi colegii, apoi s-a sinucis…

M.S.: *Dincolo de aceste exagerări, cu accente comerciale, ca unul care aţi privit pământul din exteriorul lui - din cosmos - ştiţi mai bine decât noi că pe lângă intervenţiile nefaste ale omului în mediul înconjurător, există şi pericole care vin din partea unor corpuri cereşti, de exemplul, asteroizii…*

D.D.P.: Da şi care, de fiecare dată, duce la efecte negative, foarte dăunătoare societăţii. Pe de altă parte, prin iresponsabilitatea omului există posibilitatea de a „beneficia", în ghilimele, de o apocalipsă reală… Amintiţi-vă că în februarie 2013 se anunţa cu surle şi trâmbiţe că va trece un asteroid, la o altitudine de 28.000 de kilometri şi, de fapt, a venit altul. Mă refer la cel care a căzut în zona Celiabinsk din Urali care nu era cel anunţat! Acesta a constituit „surpriza" neplăcută pentru noi, pământenii, fiindcă „a dat buzna" peste aşezarea Celiabinsk şi a provocat numeroase pagube, a dus la rănirea a 1.300 de persoane.

M.S.: *Animatorii SF-urilor au făcut chiar şi un film ştiinţifico-fantastic, „Armaghedon", în care ne învaţă cum să ne apărăm în cazul unor "întâlniri" cu un satelit…*

D.D.P.: Filmul "Armaghedon" este o fantezie, nu are nimic în comun cu realitatea. Dimpotrivă a deformat foarte mult ideea oamenilor despre ce se poate realiza practic în această privinţă. Mulţi oameni au impresia că ce au văzut în filmul cu Bruce Willis - în rolul marelui petrolist - despre posibilităţile reale de intervenţie în vederea salvării planetei de la o coliziune cu un satelit, este realitate. Este o ficţiune şi atât. Avem chiar probleme cu o anumită parte a societăţii care nu înţelege că nu aşa trebuie făcut…

M.S.: *Ce sunt asteroizii?*

D.D.P.: Asteroizii sunt rămăşiţele de la formarea sistemului solar. Ei au structuri diferite, pot fi constituiţi din mase compacte metalice, pietroase, poroşi; în principiu, structura lor este total diferită, nu sunt asemănători unii cu alţii. În funcţie de compoziţia lor, de structura lor, se poate acţiona într-un anumit mod sau în altul asupra lor. Asta presupune o cercetare foarte bine pusă la punct. Problema este însă ca asteroizii să fie detectaţi la timp, pentru a avea posibilitatea să-i deviem înainte de impactul cu pământul. Dar, chiar dacă cercetările vor avansa, tot va mai exista o probabilitate de impact, de cel puţin zece la sută de nesiguranţă…

M.S.: *Până acum nu s-au mai întâmplat aceste fenomene?...*

D.D.P.: Ba, da. Dar am fost oarecum legaţi la ochi. Au zburat în continuare, mulţi au fost de dimensiuni mai mici, au intrat în atmosferă, s-au dezintegrat, dar au căzut în regiuni nelocuite sau în ocean. Nici măcar nu am marcat existenţa lor. Astăzi, cu telescoape puternice începem să investigăm Universul şi din punct de vedere al pericolului pe care-l prezintă aceşti asteroizi.

M.S.: *Din perspectiva cercetării ştiinţifice, ce scenarii de salvare există în acest moment pentru a preveni oamenii în eventualitatea unor fenomene de genul catastrofei de la Celiabinsk?*

D.D.P.: Pentru a putea fi detectate astfel de corpuri care ameninţă pământul, cum a fost cel de la Celiabinsk, ştiinţific vorbind, trebuie trimise în spaţiu rachete dotate cu echipamente speciale care să devieze traiectoria asteroidului şi să acţioneze asupra lui gravitaţional sau direct. În viitor, americanii prin Agenţia Spaţială Americană - NASA - îşi propun un astfel de program, să trimită pe un asteroid un echipaj care să-l studieze şi să cerceteze structura acelui asteroid la faţa locului. În prezent noi nu cunoaştem foarte multe lucruri despre aceste corpuri cereşti.

M.S.: *Să înţelegem că în acest moment „lupta" cu inerţia unor corpuri cereşti care ar putea da buzna oricând pe Pământ este la „mâna" lui Dumnezeu şi că doar El ne poate salva.*

D.D.P.: Poate fi şi aşa…

M.S.: *Aceşti „musafiri" nepoftiţi pe Terra pot fi văzuţi cu ochiul liber?*

D.D.P.: Tot ce vine în timpul zile nu se vede. Se văd doar în timpul nopţii, cam aşa cum se văd stelele pe cer.

M.S.: *Citeam cu ceva timp în urmă că un cetăţean din Chebec pretinde că şi-a cumpărat domenii pe… Lună! Din Sfânta Scriptură, din Dreptul divin, reţinem că întreaga creaţie, întregul cosmos, inclusiv omul - „corola de minuni a lumii" - sunt făcuţi de*

Dumnezeu, prin puterea Cuvântului, prin acea „suflare de viață". Asemenea și cei doi aștri - Soarele și Luna - și stelele… Ce spune Dreptul Internațional Cosmic, în aceste situații?

D.D.P.: E o inepție ceea ce pretinde cetățeanul din Chebec. În Tratatul de Drept Internațional din anul 1967 se precizează că corpurile cerești nu pot aparține unui anumit stat, nu pot fi însușite de vreun stat sau de vreun guvern… Nu se vorbea pe atunci de persoane, pentru că nu existau astfel de pretenții. Probabil că în viitor vor fi emise și astfel de reglementări. Pe cale de consecință, nici instituțiile, nici organizațiile internaționale, nici persoanele nu-și pot însuși părți din corpurile cerești, din Lună, ele fiind un bun universal. Cei care se declară proprietarii unor corpuri cerești se raportează la legi interne ale unor state care contravin principiilor de Drept internațional. Dar nici astrele, nici mările, oceanele - după 12 mile de la coasta unui stat sau altul - nu sunt proprietatea cuiva, ele sunt bunuri internaționale și ele se supun prevederilor de Drept Internațional.

M.S.: *Bun. Și totuși, „Cui aparține Luna?"*

D.D.P.: Pasionații de acest capitol fascinant pot studia lucrarea cu acest titlu - „Cui aparține Luna?" - volum scris de o somitate în materie, cercetătorul român Virgiliu Pop, de la Agenția Spațială Română (ROSA). Acest specialist în Drept Internațional Cosmic demontează pretențiile acelor „proprietari de Lună", și ne demonstrează că Luna nu aparține nimănui de aici, de pe Pământ. Luna este un bun universal.

M.S.: *Atunci, cui aparțin Soarele, Luna, stelele, întregul cosmos?*

D.D.P.: Toate aparțin Celui ce a făcut tot Universul.

M.S.: *Și Cine este „Făcătorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute"?*[4]*...*

D.D.P.: Noi, în spiritualitatea noastră, spunem că toate le-a făcut Dumnezeu și „le-a făcut bune". Fiecare popor Îl numește altfel, dar noi știm că Dumnezeu stă la baza întregii suflări, a vieții…

M.S.: *Potrivit concepției biblice, omul a fost pus stăpân peste întreaga creație și de milenii tot își pune amprenta asupra mediului în care trăim. Să rămânem la armonie. Sfinții Părinți ai Bisericii Creștine Primare, între aceștia Sfântul Maxim Mărturisitorul (570-642), aseamănă cosmosul cu locașul bisericesc, despre care spune că „este o imitație și chip al bisericii"; după Sfântul Maxim Mărturisitorul, cosmosul este chiar „Biserică nefăcută de mână". Omul, experiindu-L pe Hristos, punându-se în slujba aproapelui prin tot ceea ce face acasă, în Biserică, în comunitate, poate deveni el însuși „un microcosmos". E nevoie însă de o anumită educație. Domnule Dorin Prunariu, alergați de la un capăt la celălalt al Pământului, dar reușiți să vă faceți timp și pentru tinerii pasionați a descoperi „infinitul de după infinit", cum spune Tudor Arghezi. Propuneți ca în școli să se reintroducă studiul Astronomiei. La ce i-ar ajuta pe copii și tineri această disciplină?*

D.D.P.: I-ar ajuta să înțeleagă mai bine alcătuirea Universului și care este rostul și locul omului - „corolă de minuni a lumii", ca să-l citez și eu pe Lucian Blaga - în păstrarea armoniei pe Pământ și în întreg cosmosul. Între altele, prin studiul Astronomiei în școală, generațiile viitoare ar înțelege mai bine faptul că echilibrul și armonia în Univers sunt doar vocația omului și că e nevoie de discernământ atunci când rupem o floare, când tăiem un copac, când defrișăm hectare de pădure, când poluăm prin fel de fel de tehnologii care afectează mediul înconjurător, întreg cosmosul. Din această perspectivă, cu toții avem datoria să menținem armonia în jurul nostru, fiindcă frumusețile și rezervele naturale - pe care încă le avem aici pe Pământ - trebuie să le păstrăm pentru cei care vin după noi. Deocamdată, viața e doar aici, pe pământ și noi trebuie să lucrăm în sprijinul vieții.

Note:

1. Termenul este folosit de spiritualitatea răsăriteană și vine din grecescul „poieo" care înseamnă „a face" și îl traduce pe ebraicul „bara", „verb care în Vechiul Testament exprimă acțiunea creatoare a lui Dumnezeu". În versiunile moderne și în Biblia Vulgata (text receptat de Biserica Romano-Catolică; în Biserica Ortodoxă se slujește după Septuaginta) este folosit verbul ″a crea″ echivalentul românesc al lui a face. În Biblia Comentată (apărută la Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001), Mitropolitul Bartolomeu Anania ne spune că românescul a face „înseamnă nu numai a crea din nimic, ci și a crea în mod organizat, potrivit unui plan". Plan divin, firește, care aparține lui Dumnezeu-Creatorul.

2. Sfântul Vasile cel Mare astfel denumește „existența întregului Univers".

3. „Apocalipsa" vine din grecescul „apocalipsis" care înseamnă „descoperire", revelație. „Apocalipsa" este ultima carte a Noului Testament, revelată de Dumnezeu Sfântului Ioan Evanghelistul (sau Teologul, ucenicul cel iubit al Mântuitorului nostru Iisus Hristos) pe când se afla în exil, în Insula Patmos-Grecia, la sfârșitul secolului I după Hristos. În Apocalipsă, Sfântul Ioan Teologul ne relatează despre lupta Bisericii cu neputințele Imperiului Roman; ne revelează despre speranță, despre dragoste și credința că numai în Iisus Hristos răul va fi biruit și lumea se va mântui. În Dicționar enciclopedic de cunoștințe religioase, pr. prof. dr. Ene Branișteprof. Ecaterina Branișteprof., Editura Diecezană Caransebeș, 2001, pg. 41-42.

4. Simbolul Credinței sau Crezul ortodox, stabilit de Sfinții Părinți la primele două sinoade ecumenice: la Niceea, în 325 și la Constantinopol, în 381. Ibidem, pg. 119. În Biserica de Apus, Romano-Catolică, în Crezul stabilit de Sfinții Părinți a fost introdus termenul „Filioque", ceea ce a dus la modificarea doctrinei trinitare în bisericile din Apus…

Bennedict Corlaciu sau lirismul răzvrătit

Livia Ciupercă
scriitoare, jurnalistă

Poet, prozator, memorialist, traducător, Bennedict Corlaciu s-a născut la Galaţi, la 6 martie 1924 şi odihneşte întru eternitate, la Paris, din 16 iunie 1981. A absolvit Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti, în 1947. Debutul său – cu volumul **Tavernale** – trădează tipul omului rebel, nonconformist, cu trăiri uşor vulcanice, îmbrăcând masca avangardismului european. Şi pentru a-i înţelege stilul şi-nclinaţiile artisticului/poeticului, relevant este al său **Autoportret**: „*Pe fruntea ta păianjenii păianjenii torc balele uitării / şi călăreţii se revoltă în genunchi genunchi / Măria Ta, e-ngăduit e-ngăduit să nu ne mai supunem? / şi toţi te-au arătat cu degetul pe tine, răpciugosule, / căci numai tu le-ai refuzat grăunţele de dragul aventurii...*” (extras din volumul **Poeme florivore**, Ed. „Eminescu”, 1972, p. 53)

Era în 1941, în plin război. Pentru tânărul Ben. Corlaciu nu este un impediment. Este productiv. Îi apar unul după altul, volumele: **Pelerinul senior** şi **Arhipelag**. În 1945, volumul **Manifest liric** va obţine premiul literar „Forum”. Cronologia vieţii acestui scriitor o regăsim, detaliat conturată, atât în **Dicţionarul General al Literaturii Române** (vol. II, ed. 2008), cât şi în **Enciclopedia exilului literar românesc. 1945-1989**, de Florin Manolescu (Ed. Compania, 2010).

Sinceritatea nu-l ocoleşte: „*O viaţă-ntreagă am avut răbdare / şi am sperat că vine ea şi ziua / când să mi se dea ce e al meu / dacă nu tot, măcar pe jumătate...* ” (**Răbdare**), adică libertatea de a pleca în/prin lume. Era în 1972. Făcuse parte din „*cercul scriitorilor contestatari şi neconformişti, grupaţi în jurul revistei* <**Albatros**>”. Şi nu va mai avea mult de aşteptat. În 1975, deja va cere „*azil politic*”, în Franţa. S-a consumat multă energie şi solidaritate frăţească, „*26 de zile de grevă a foamei*” etc., pentru ca „*oficialităţile de la Bucureşti să le acorde soţiei şi celor doi copii rămaşi în România, permisiunea de a pleca în Franţa*”.

Cu vădită degajare (suntem în 1974), logic şi tranşant (călcând peste umilinţele anului 1957, reabilitat, reprimit în U.S.R., chiar membru P.C.R.), poetul îşi formulează **Ultimul cuvânt**, care este, de fapt, poezia ce deschide volumul **Arcul Mitologic**: „*Eu i-am dat / ţării mele poezie şi copii. / Înseamnă că şi sufletul / şi mintea şi datoria şi onoarea...*”

Şi numai lecturând titlurile care compun volumul **Arcul Mitologic** (1974)* şi înţelegem că modul de a gândi al poetului nu poate fi – în niciun fel – încorsetat. Cu orice risc. Decizional, vertical, obiectivat: **Elanul interzis**, **Minciună cu petale**, **Homo larves**, **Imperiul insular**, **Lihniţi în mijlocul cercului**, **Timpuri răsturnate**, **Cântec de urgenţă** etc. „*Vocea*” poetică transmite un mesaj al acelui timp, hotărât şi îndrăzneţ, în sintagme vii, răscolitoare: „*plini de strigăte*” , „*bolnavi de strigare*”, „*strigăte zări interzise*”, „*visurile-au început să prindă igrasie*” (**Mlaştini**), „*liberi, liberi, inima nu e un cufăr...*”, „*nu mă scuturaţi, sunt plin de răni...*” (**Arborele**) etc.

Faţetele acestui periculos joc, eliberator, din „*întunericul junglei*” se cer cufundate în magma fantasticului: „*Oglinda, peria, pieptenele, toate / le-am aruncat peste umeri, îmblânzind mlaştina, / păcălind zgripţuroaica, zburând peste muntele-vid din noi înşine...*” (**Da-Nu**)

Nici chiar nobilul sentiment al iubirii nu-i aduce liniştea, armonia şi-mpăcarea: „*Să te aprinzi în mine / seara / ca-ntr-un cufăr / abia închis / abia căzut pe gânduri*”. (**Iubire**) Oricât de metaforic ar fi exprimată această frumoasă trăire a umanului. Pentru noi cei care ne-ndreptăm – cu pioşenie – gândul spre zbuciumaţii ani 1914/16-1918, la 75 de ani de la Marea Unire (1 Decembrie 2013), cu

gândul înlăcrimat la suferinţele ce au urmat anului 1940 – prin răpirea Transilvaniei, nu avem voie a omite un poem al lui Ben. Corlaciu, intitulat: **Strigătul pământului**, poem care are şi o mică poveste. A fost lecturat la o şezătoare literară, în ziua de 30 octombrie 1943, „*cu asentimentul tacit al lui* Liviu Rebreanu", pe atunci, director al Teatrului Naţional din Bucureşti. Un „*strigăt*" sfâşietor de patriotic, pe care, cenzura de atunci, l-a respins pentru publicare. Se va putea (mare minune!) în 1972, în volumul **Poeme florivore**:

„*Adu-ţi, Doamne, urechea lângă pământ şi ascultă / dansul grâului mlădiat cu secara, / c-a-ngenuncheat în soare toată ţara – / şi dă-ne, Doamne, ploaie cât inima ta de multă / pentru izvoare, pentru pământ, / pentru păsările cerului care fug după vânt, / pentru lanul blond ca fata din munte / şi pentru copiii cu tristeţea în frunte...*"

Acest „***strigăt***" devine „*imn al pâinii*", „*brazdă*", „*grăunte de viaţă*", „*descântec / pentru martirii* Ştefan, Mihai *şi* Crişan", „*fântână de crez transilvan...*" Un „*strigăt*" mângâios pentru toate formele de „*robie de dincolo de veacuri...*"

Bennedict Corlaciu

Lacrima - „*strigăt*" se cere ostoită: „*Aşa cum eşti, cât toate la un loc, / şi aur şi pădure şi noroc, / te vor atâţia, plantă peste rană, / curgere, cascadă transilvană / şi Moldovă şi Oltenie şi toate / câte-ar reuşi să ducă-n spate...*"

Dar speranţa, augusta, este călăuzitoarea – decisivă, prin voinţă:

„*Dă-ne, Doamne, ţara dintru începuturi, / vom pleca altminteri s-o luăm şi singuri, / ţara grâul nostru, ţara noastră pâine, / cea de ieri, de astăzi şi de mâine*".

Evoluţia poeticului a cunoscut mutaţii nu tocmai tranşante. Primele creaţii imită tonalităţile lirismului bacovian (**Tavernale**), pentru ca tresăltările avangardismului să-l domine într-atât, încât să-şi descopere calea – nevoia de descătuşare, un „*drum*" „*imprevizibil şi nesupus legilor*", după cum apreciază Laurenţiu Ulici, în prefaţa la volumul **Poezii** (1969). Raţionalul străbate câmpul său ludic: „*Vino să vezi plantele care răsar, / când sunt mici ca nişte pui, / ca nişte pui de om, ca nişte pui de urs...*" (**Când ţi-e frică de tine**)

Poetul se lasă ancorat şi în miresmele ritmului popular:

„*Hai la doniţi şi ciubare, / hai la fluiere de fag, / punem doruri la ferestre / şi tăceri cârpim la prag . // Hai la cercuri şi butoaie, / hai la cântece de lemn / punem petice la suflet / şi la oameni punem semn...*" (**Pătrat**)

Ben. Corlaciu conştientizează menirea artistului şi a creaţiei sale:

„*Vânturile arse la răscrucile istoriei, / vânturile care niciodată n-au iubit decât pe viaţă şi pe moarte, / vânturile care veşnic i-au purtat pe oameni dintr-un loc într-altul / în căutarea rădăcinilor...*" (**Vânturile**)

Rămâne totuşi, un mare şi nelămurit semn de întrebare: cum de-au fost editate volumele **Poezii** (1969) şi mai ales... **Arcul biologic** (1974)? Vreţi s-ascultaţi, spicuiri, dintr-un **Cântec de urgenţă**?

„*Hai, hai, hai, viaţă, hai,*
singuri pe-o gură de Rai,
c-am intrat în putregai".

Veţi spune, c-a scăpat vigilenţilor, precum volumul **Întâmplări din grădina mea**, al poetei Ana Blandiana?! Dar asta se-ntâmpla în 1986. Cenzura, o, cenzura! „*Frunză inimă palpată, / gânduri sângerând în vată, / hai, hai, hai, să nu ne bată*". Sau doar, pentru că poezia purta o dedicaţie: „*În stilul Mamei mele, Rosalia*"? „*Cling şi clang, Cling şi clang, / viaţă de-agăţat în streang, / cum ar vrea cei mari în rang...*" Dar Rosalia are ca geneză un Rozariu, nu? Şi-atunci?

În mod cert, s-au citit aceste versuri, cu maximă atenţie, după plecarea poetului din ţară, din România... Şi-abia atunci s-a pus şi pecetea „***S***" – de la „***Secret***" pe-aceste volume... câte-au mai rămas prin biblioteci.

Şi totuşi, amintirea poetului renaşte!

Notă: Toate volumele sale publicate în România vor fi interzise şi scoase din circuitul bibliotecilor. „Anexa nr. I a listei cărţilor care trec la fond special, conform dispoziţiei C.S.C.A., din 7 august 1971". A se consulta **Gândirea interzisă. Scrieri cenzurate. România 1945-1989** (coordonator Paul Caravia), Ed. Enciclopedică, 2000.

Am fost și am rămas un cioranian prin temperament

Interviu cu Ionel Necula (I)

Ghiță Nazare
profesor, publicist

Ghiță Nazare: *Dragă Ionel, ți-ai petrecut copilăria și adolescența la țară. Ai trăit întreaga viață în preajma satului natal, la Tecuci. Cum a evoluat satul românesc în ultima jumătate de secol, supus unor experiențe dramatice – reforma agrară, colectivizarea, haosul de după 1990?*

Ionel Necula: De vreme ce-ai început acest dialog printr-o mărturisire din alte vremi, o să-ncerc să rămân puţin în acest cadru. Mă derobasem de la exerciţiul confesiunii desfăşurate, răspunzând la tot felul de întrebări ţepoase sau mandolinare. A fost o vreme când răspundeam cu un fel de mândrie egotică la toate solicitările de acest gen. Am dat atâtea interviuri că a trebuit până la urmă să le regrupez într-o carte specială. Volumul **Ceremonii maieutice** (Editura Rafet, Rm. Sărat, 2011) a adunat între două scoarţe toate aceste depoziţii acordate în timp şi risipite prin diferite reviste de cultură din ţară. Regret c-a trecut aproape neobservat, pentru că sunt acolo şi multe lucruri interesante.

Mă pliez însă pe întrebarea ta. Am cunoscut bine satul românesc şi-am fost martor ipohondric la toate devălmăşiile insanităţilor comuniste. Am cunoscut satul vechi, logodit cu veşnicia, cum spunea Blaga, cu divinul şi cu dezmărginirea naturii neinfestate. Am cunoscut vrednicia acelor oameni de cremene, care se mişcau după azimutul Rariţei de pe cer şi se sileau să-i prindă zorile în capul lanului de lucrat. Am ascultat muzica talgerelor de la carele trase de boi dimineaţa, când toată câmpia Moldovei era străbătută de simfonia căruţelor ce se-ndemnau spre proprietăţile moştenite din moşi-strămoşi. Încercam o admiraţie sinceră faţă de oamenii aceia telurici, vânjoşi, şi cu respect faţă de pământ, de animale, şi de tot ce însemna viaţă curată. Bătuţi de soare, de vânt, smoliţi şi nebărbieriţi, ştiau semnele cerului şi tainele pământului şi trăiau într-o deplină comuniune cu lumea şi cu cosmosul.

Apoi, îi priveam fascinat în zilele de sărbătoare, când arătau o înfăţişare dichisită, curată şi erau înveşmântaţi impecabil. A doua zi însă, pământul îi chema la alte trudnicii şi aceşti arhangheli ai câmpului îşi reluau vechea dietă de viaţă, păstrând însă câte ceva din această înfăţişare duminicală. O zi-două încă îşi păstrau înfăţişarea curată şi îngrijită, apoi din nou, până la următorul repaus duminical li se ponosea îmbrăcămintea, le creştea barba şi aşteptau să se supună aceluiaşi ritual de primenire.

Pe valea Călmăţuiului aveam pepenărie şi verile mi le petreceam, de regulă, în această împărăţie genuină cu o lume încremenită în haloul Facerii biblice. Dormeam sus în prepeleac, pe un strat subţire de fân şi-ntr-o liniște desăvârşită. Spre dimineaţă, simţeam cum bunicul coboară în vale să schimbe pripoanele la boi şi să controleze mrejele puse de cu seară. Era încă noapte şi-l auzeam murmurând una din cele două melodii, **I-auzi valea cum răsună** sau **Patru boi cu lanţu-n coarne,** amândouă constituind sărăcăciosul său repertoriu. Nu avea voce, dar în liniştea acelor nopţi de vară şi cu lună plină îmi părea un artist rătăcit şi anonim, distribuit de destin într-o lume primitivă. Totul în jurul meu degaja mulţumire, dor şi speranţă.

Apoi a venit tăvălugul colhoznic care a dislocuit formele de viaţă patriarhală şi-a smintit ţăranul din rânduielile lui ancestrale. La început s-a împotrivit, a rezistat echipelor de lămuritori. Strămoşii mei după mamă provin din Vadu Roşca şi toţi cei nouă morţi căzuţi sub ploaia de gloanţe securiste în 1956 îmi erau rude de sânge. Familia mea a dat cea mai năprasnică

jertfă de sânge, dar n-a putut stăvili trendul impus după modelul balşoiului vecin răsăritean.

Apoi, ţăranul român, cel care nu s-a refugiat la oraş, a căpătat deprinderi de salariat. La ora opt îl aştepta maşina să-l ducă la câmp de unde se-ntorcea cu aceeaşi maşină, după prânzul cel mare. A devenit făţarnic, ipocrit, a pierdut deprinderea de a lucra cu credinţă, cu zel şi nu se interesa decât să înregistreze un număr cât mai mare de zile-muncă. Trebuie să desfiinţaţi CAP-ul, le spuneam unor consăteni atunci, când ni se părea că s-a crăpat puţin a lumină. *Dar oare va fi mai bine?* Îmi spunea un ţăran acomodat cu noile imperative. *De unde mai furăm şi noi câte ceva, să ne acoperim vreo nevoie?* Am rămas năuc. Ce se mai poate face într-o societate în care furtul este privit ca virtute supremă?

G.N.: *Te-ai consacrat activităţii dintr-o instituţie de cultură din Tecuci, ca referent, şi ai colaborat la multe şi prestigioase reviste de cultură româneşti. Ai fost, şi ai rămas şi în prezent, în prim-planul culturii româneşti. Ce idei mai deosebite ai promovat?*

I.N.: Văd că eşti generos în aprecieri. Colaborez, într-adevăr, la peste 20 de reviste de cultură şi m-am risipit prin mai multe domenii ale cunoaşterii. Dar cel mai mult mă înspăimântă ofensiva mediocrităţii agresive. Am cunoscut atâţia poeţi şi prozatori care n-au auzit de Rilke, de Holderlin, de Emily Dickinson, de Walter Whitmann, dar cu pretenţii că scriu o poezie genială încât m-am speriat. Tractorişti, mecanici, frizeri, bucătari care nu ştiu ce înseamnă o metaforă, scriu literatură cu convingerea că talentul le dă în foc şi că sunt sortiţi unei cariere literare de excepţie. Câtă vreme a funcţionat TVR – Cultural, Alex Ştefănescu avea o emisiune specială în care încerca să mai descurajeze pe nechemaţi, dar numărul lor este prea mare şi fenomenul prea generalizat, ca să poată fi asanat de un singur om. E nevoie de o acţiune sinergică şi hotărâtă, dar criticii, din ce în ce mai puţini, preferă să nu-i bage în seamă, ceea ce nu este nici pe departe suficient. Mă sperie mai ales lipsa de modestie, convingerea lor că sunt genialităţi nerecunoscute şi că peste ani, peste decenii sau veacuri cineva îi vor descoperi şi-i vor aşeza pe soclul nerecunoscut acum de contemporani. Fenomenul autoamăgirii dă semnul maladiei care s-a întins ca o pecingine şi devine din ce în ce mai prăpăstios. O vorbă mai rezervată, o observaţie de bun simţ despre scrisul lor echivalează cu o tragedie şi dă naştere la reacţii mai mult decât virulente.

Există o explicaţie a fenomenului? Bineînţeles, chiar mai multe, dar esenţială rămâne râvna cu care regimul comunist a exagerat rolul şi importanţa clasei muncitoare, din care a făcut detaşamentul de nădejde, priceput în toate, în primul rând în plan politic, dar şi în plan cultural, în administrarea politică şi culturală a ţării. Am făcut din muncitor un erou al timpurilor noi, comuniste, l-am aşezat în prim-planul creaţiei literare, picturale, muzicale şi l-am girat ca tipologie exemplară şi purtătoare de drapel pentru înfăptuirea politicii de partid. Oţelarul, sondorul, minerul, strungarul sau lăcătuşul erau oamenii de nădejde ai partidului şi cu ascendent asupra oricărui intelectual autentic, cu studii, cu diplome şi cu reale active cărturăreşti. După atâtea decenii de exagerare a presupuselor calităţi muncitoreşti este greu acum să-i scoţi din cap ideea că nu este decât muncitor, onorabil, firește, dar fără atribute exagerate şi mai ales fără abilităţi în plan spiritual.

E adevărat, ne-a avertizat şi Constantin Noica, lumea evoluează prin negativ, prin partea ei rea, dar dacă societatea nu-şi formează anticorpii necesari care să neutralizeze răul, atunci riscă să instaureze o regretabilă confuzie a valorilor, să intre în recesiune şi până la urmă să degenereze. E o maladie necunoscută societăţilor care au avut o evoluţie normală, dar uşor de observat în societăţile trecute prin malaxorul comunist. Muncitorul din Germania, din Franţa, din SUA nu va arbora niciodată asemenea pretenţii de competenţă spirituală, pe considerentul că este clasă muncitoare. La noi însă…

Am abordat acest subiect în multe din eseurile mele, dar, desigur, nu cât ar fi fost necesar şi nici cât aş fi dorit.

G.N.: *Ai scris mult şi ai publicat destul de mult. Te-ai concentrat mai cu seamă asupra vieţii şi operei gânditorilor Ion Petrovici şi Emil Cioran. Poţi purta cu cinste titlul de scriitor cioranian, fiind, cred, cel care a scris cel mai mult despre marele român. Vrei să faci o trecere în revistă a cărţilor care ţi-au apărut până la această dată?*

I.N.: Faţă de Petrovici, aveam o datorie morală. Este cea mai importantă personalitate culturală, ridicată din arealul tecucean şi puţin cunoscută, dacă avem în vedere că decenii la rând numele i-a fost prohibit, iar cărţile indexate. Cine să-l scoată din uitare şi indiferenţă dacă nu tot un concetăţean

cu apetenţă pentru domeniile irizate de gânditor? Petrovici a fost o mare personalitate filosofică, cea mai importantă după Maiorescu și cu mari recunoașteri printre gânditorii europeni. A fost unul dintre cei mai mari oratori români, iar conferinţele sale susţinute în diferite capitale europene erau bine subliniate în revistele culturale ale vremii. Conferința sa, **Ideea de neant,** susținută la Academia de Ştiinţe Morale şi Politice din Paris, la 5 mai 1933, a ţinut prima pagină a gazetelor franceze vreme de trei luni de zile. A fost, de asemenea, ministru la cultură, culte și învăţământ și s-a remarcat prin decizii care au ridicat demnitatea școlii, a învăţământului și a cadrelor didactice. A predat multe decenii, la Universitatea din Iași, mai apoi la cea din București, disciplina logicii la care și-a adus contribuţii personale la dezvoltarea acestui obiect. Din păcate, publicate în limba română studiile sale n-au fost cunoscute în Europa și-au fost recunoscute ca aparţinând logicianului francez Edmond Goblot, deși cercetările acestuia au apărut cu circa zece ani mai târziu decât Ion Petrovici. Sub ministeriatul său, în plin război, a găsit resursele necesare și-a inaugurat rotonda scriitorilor din parcul Cișmigiu, cu busturile celor mai importanţi scriitori români.

Ionel Necula

Am prezentat doar câteva din realizări gânditorului tecucean și trebuia să mă aplec mai insistent asupra lui. I-am parcurs întreaga operă și-am dat seama de filosofia lui în vol. **Ion Petrovici – un capitol de filozofie românească** (Editura Fundaţiei Culturale Ideea Europeană, București, 2006). Ca membru în ultimul guvern antonescian, a fost condamnat la zece ani de temniță grea, pe care i-a executat la Aiud, i-am cercetat dosarul de la CNSAS și-am scris despre calvarul prin care-a trecut în vol. **Ion Petrovici în vizorul securităţii** (Editura Saeculum I.O. București, 2005)

De fapt, personalitatea lui Petrovici a reprezentat o constantă a preocupărilor mele și când am văzut că s-au adunat și alte materiale neincluse în cele două volume anterioare, le-am reunit într-un volum de **Recurenţe** (Editura Premier, Ploiești, 2011). N-aș zice că Petrovici este un subiect epuizat, pentru că, iată s-au adunat deja destule eseuri pe care va trebui să le adun într-un alt volum, la care mă gândesc ca perspectivă, dar pe care sper să-l împlinesc peste 3-4 ani.

M-am ocupat de asemenea de Emil Cioran, i-am parcurs opera în întregime și-am scris mult despre el, atât de mult că s-au adunat nouă volume. Le menţionez telegrafic, fără să fac o prezentare mai detaliată... **Cioran, scepticul nemântuit,** (Ed. Demiurg, 1995); **Cioran, de la identitatea popoarelor la neantul valah** (Editura Saeculum I.O. București, 2003); **Aurel Cioran, fratele din leprozerie** (Editura Publishing, București, 2009); **Cioran, Concepte și idei fundamentale** (Editura Rafet, Rm. Sărat, 2012); **Cioran, Mărturii și referinţe,** (Editura Axis libri, Galaţi, 2012); **Cioran în receptări epistemice,** (Editura Rafet, Rm. Sărat, 2012); **Cioran, Ou de l'identite des people** (Editura Brontozaur, Paris, 2013); **Cioran despre neantul valah ca identitate românească** (Editura Amurg sentimental, București, 2014); **Cioran despre identitatea popoarelor,** (Editura Amurg sentimental, București, 2014).

Cel puţin pentru o vreme Cioran este un subiect închis, deși nu promit că nu voi reveni în continuare la gândurile lui negre despre lumea pe care-o traversăm inconștienţi, cu pericole apocaliptice la cheia devenirii noastre diluvice.

Cu Cioran este o problemă mai delicată. Eu n-am devenit cioranian prin lecturarea disperărilor lui, am fost cioranian din totdeauna, prin naștere. Am simţit de la primele lecturi c-avem în comun anumite afinităţi, că suntem marcaţi de aceleași spaime metafizice și de aceleași neliniști existenţiale. Căci dincolo de toate contradicţiile asumate, (Cioran se contrazice la fiecare pagină), există câteva convingeri statornice și necompromise - derivate din vulnerabilităţile acestei lumi. Cioran nu lasă pe nimeni indiferent. Îl putem împărtăși sau, dimpotrivă, ne putem poziţiona antitetic faţă de el, dar impasibili sau apatici la frământările lui nu rămâne nimeni, dintre cei ce se apleacă asupra paginilor lui cătrănite. Pentru mine, întâlnirea cu Cioran, cu opera lui, mi-a adâncit apelpisirile și mi-a diversificat gama dezabuzărilor de care nu m-am lecuit niciodată.

(Va urma)

Interviu cu Dorin N. Uritescu

Festivalul „Axis Libri" a însemnat cinci zile de răsfăţ cu cele mai deosebite opere literare alături de unii dintre cei mai de seamă scriitori români. Romane, nuvele, povești pentru copii sau poezii toate au făcut deliciul publicului ce le-au savurat cu multă plăcere.

În a doua zi a acestui festival a avut loc lansarea volumului de poezii „Pe Rio Costa: balade erotice", scris de Dorin N. Uritescu. În aceste versuri, poetul reușește să surprindă toate ipostazele iubirii, de la vârsta inocenței, până la maturitate. Astfel, cu siguranţă, fiecare cititor se va putea regăsi măcar pentru un moment în ele. Am considerat că noi, elevii, avem ce învăța de la domnul profesor Uritescu, astfel am avut plăcerea de a discuta cu dumnealui, fiind de acord să ne ofere un scurt interviu.

Ce cărţi aţi publicat în ultima vreme?

În ultima vreme am publicat „Pe Rio Costa: balade erotice" care, de fapt, este o preluare a unor scrieri de acum 50 de ani, pe care le-am mai periat, și o carte, tot așa, scoasă din sertar, despre lectura adevărată și alegerea corectă a temei la unele opere literare. Foarte multe astfel de lucrări sunt interpretate greșit, iar eu numesc aceste greșeli care s-au perpetuat ani de zile, de aproximativ un secol, ca și critică literară expirată. Astăzi, tineretul trebuie să fie înarmat cu altfel de cunoștințe. Ani de zile s-au predat greșeli enorme, eu însumi am predat aiurea elevilor, deoarece nu am vrut să mă complic. Acum, am realizat că este păcat să nu cunoască elevii adevărul.

În timpul lansării volumului de poezii, Dorin Uritescu ne-a dat un exemplu de o greșeală din literatura română, unul foarte simplu, la care mulţi dintre noi nu ne-am gândit. Poetul consideră că mai bine de o sută de ani nimeni nu a găsit explicația simbolică a titlului poeziei „Plumb" de George Bacovia, acesta neînsemnând altceva decât „creion".

Cum se predă în general literatura în licee?

Greșit, total greșit. Nu este lecţie care să nu aibă în conţinutul ei ceva greșit. Ceea ce este trist este că profesorul de limba și literatura română nu vrea să-și îndrepte cunoștințele, el înţelegând că în poezia „Plumb" tema este a morţii, și nu vrea să își schimbe această părere formată de Manolescu, Călinescu. Deși am demonstrat că tema este cea a imposibilității comunicării care duce la nevroză pe scriitorul simbolist, încă nu s-a admis. Avem un corp de profesori, în care marea majoritate nu admit să-și schimbe, să-și îmbogățească și să-și clarifice cunoștințele, apoi să corecteze unele erori.

Dorin N. Uritescu

Scrieţi pentru dumneavoastră sau pentru societatea română?

Întotdeauna am scris pentru alţii. Întotdeauna m-am gândit pentru cine scriu, pentru elevi, profesori, oameni de ştiinţă. Niciodată nu am scris pentru că am vrut să mă remarc. Dacă aş fi scris pentru mine, poate aş fi dat frâu liber inspiraţiei şi ar fi fost altfel de cărţi cele pe care le-am publicat, dar m-am ţinut sistematic de probleme lingvistice şi în final am reuşit să le dau de capăt.

Ce sfaturi aţi putea să îi daţi unui scriitor amator?

Daca s-ar putea, să rămână toată viaţa amator, deoarece cum se specializează, cum se plafonează. Amatorul are voluptatea încercărilor, voluptatea de a iniţia un aspect sau altul al situaţiilor, cum s-a specializat, devine automat după o schemă. Să rămână toată viaţă un amator profesionist dacă se poate, o contradicţie în adaos.

Aşadar, dragi amatori ai artei scrisului frumos, străduiţi-vă să rămâneţi aşa cum sunteţi acum, ca să fiţi profesionişti. Ideea în acest domeniu nu este de a evolua până la un anumit nivel, ci de a-ţi păstra profunzimea căutărilor continue.

Cum v-aţi petrecut timpul atunci când aţi făcut pauze de scris?

Dacă devii scriitor, nu faci pauză de scris niciodată. Scrii în cap, e o boală rea de tot, nu se poate altfel. Sadoveanu scria întâi în cap romanele, ce crezi, că avea pauză? Scriitor e acela care nu poate să facă pauze, dacă nu mai scrie, el în cap tot compune, acesta este scriitorul.

Există anumite legi ale trupului şi ale fiinţei cărora trebuie să le dai pas când le vine vremea, altfel nu e bine. Între psihic şi fizic există o strânsă legătură, fizicul impresionează psihicul, psihicul poate să impresioneze fizicul. De exemplu, un bolnav de picioare poate căpăta o boală psihică din cauza acestui handicap.

Prin intermediul interviului adresat scriitorului Dorin Uritescu am obţinut informaţii ce privesc literatura, prezentate dintr-o perspectivă matură, accesibilă şi înţeleaptă. Deasemenea, scopul acestei întrebări era acela de a oferi tineretului de astăzi, pasionat de arta scrisului frumos, un răspuns ajutător în evoluţia lui.

Care este cea mai bună modalitate de a promova literatura?

Literatura trebuie citită, trebuie să fie accesibilă pentru a ajunge şi la cel mai inteligent şi complex intelect, şi la cel mai simplu şi mai pragmatic, că altfel nu faci nimic.

În operele mele, consider că iubirea începe de la vârsta inocenţei, o iubire inocentă până la o iubire matură şi uneori deviată, fără să fiu scabros, vulgar sau pornograf. Este o carte la care ţin foarte mult pentru că aş fi fost remarcat de foarte multă critică literară, deoarece eu prind toate ipostazele. Eu am considerat femeia un altar, am fost îndrăgostit cu adevărat. Niciodată nu m-am despărţit urât de o femeie. Când mă întâlneam cu ea, înainte îmi puneam întrebarea ce să fac să o bucur şi să îi fiu pe plac? Acum toată lumea vă învaţă de preludiu, despre importanţa lui, dar eu vă spun că nu are nicio importanţă. Nimeni nu vorbeşte de interludii care împrospătează bucuria plăcerii, a jocului erotic, iubirea este o chestiune foarte serioasă. Apoi postludiul, nimeni nu vorbeşte de el, fiind cel mai important căci atunci trebuie să fie ocrotită, să se simtă ea fericită şi adorată. Atunci trebuie să ai răbdare cu femeia. O să apară o carte, „Aperitivele tineretii", un roman care ar trebui citit de tot intelectul din ţara aceasta.

În concluzie, scriitorul Dorin N. Uritescu ne îndeamnă să citim, să îmbrăţişăm tainele literaturii şi să iubim, inocent sau matur, exact aşa cum simţim, în final spunându-ne: *„Naturalia non sunt turpia" - Lucrurile naturale nu sunt ruşinoase.*

Interviu adnotat, realizat de :

***Iancu Maria**, elevă, Colegiul Naţional „Costache Negri"*

***Onodi Gabriela**, elevă, Colegiul Naţional „Mihail Kogălniceanu"*

Lecţia lui Eminescu

Viorel Dinescu
scriitor

Pare cel puţin ciudat că şi acum la peste o sută de ani de la moartea Poetului nostru naţional, profanatorii de morminte se înverşunează să-i roadă cu dinţii lor galbeni şi cariaţi statuia pe care noi românii i-am ridicat-o în inimile noastre. Cine să fie aceste hiene care nu te iartă nici după un secol de trecerea ta în Nirvana? Dacă dăm un factor comun pentru toate demolările exercitate de-a lungul timpului asupra spiritualităţii autohtone, aproape că nici nu-şi mai are rost această întrebare. Vor răsări din inima necinstitelor lor ambuscade toţi aceia pe care Eminescu i-a demascat, arătându-le incompetenţa şi lipsa lor de dragoste pentru ţara care-i hrăneşte.

Dar, defăimarea lui Eminescu a fost şi este în mod abil nuanţată. În timpul vieţii au sărit la bătaie, cum era şi firesc, mai întâi un Bonifaciu Florescu, apoi tombatere inculte care abia dacă ieşiseră din poezia lăutărească, sau niscai Marius Cicoş Rostogan, universitari ţâfnoşi şi îngâmfaţi ca Aron Densuşianu cel care contesta frumuseţea versului eminescian: „Un mort frumos cu ochii vii/ Ce scânteie-n afară", ori boieri separatişti conservatori care-şi făcuseră din patriotismul lor local un dubios stindard. În spatele acestor atacatori, conştienţi sau nu, se aflau alte legi oculte, sau măcar acea nefirească pornire a rataţilor de a murdări totul în jur, asemenea păsărilor lacului Stympfal. Contracandidaţii care se opuneau marelui poet au fost şi atunci şi sunt şi astăzi, de râs sau de plâns; nici unul nu a rezistat timpului fiindcă nici unul nu a avut perspectiva universalităţii aşa cum a avut-o Eminescu. Un oarecare grande îl elogia pe Th. Şerbănescu pe simplul motiv că ar fi elev al lui Heine. Asta ne lipsea nouă atunci în vremurile de consolidare a propriei noastre vocaţii? Datoria noastră, mai bine-zis a poeţilor contemporani cu Eminescu era de a ne forma o personalitate proprie care să pună în valoare elementele culturale specifice naţiei, nu să imităm nişte elemente străine deja perimate în ţările de baştină.

Eminescu este un produs specific şi necesar al momentului său istoric proiectat însă pe ecranul luminos şi tragic al viitorului. Şi alţii au avut aripi şi au putut să zboare în jurul propriului lor cuib; Eminescu singur, însă, a reuşit să ţâşnească spre zodii nemuritoare, care, oricât de departe ar părea, rămân să guverneze statornic existenţele, speranţele şi utopiile noastre. Asta nu înţeleg şi nu vor înţelege niciodată demolatorii noştri.

În ultima vreme, se arată că mercenari şi activişti folosesc metode mai subtile. Mai zilele trecute, un ziar specializat în infamii, folosind masca transpiraţiei, pomeneşte de un liceu în care elevii se distrează trăgând statuia poetului de nas, şi conchide: „Aşa sunt băieţii!" Nu, domnilor, băieţii nu sunt aşa, sunt cum îi creştem şi cum îi educăm. Dar dacă or să audă părerile vicioase ale unor dascăli năimiţi care îi ridică în slăvile cerului pe Tristan Tzara, dar îl contestă pe Eminescu şi propun să ne despărţim de el; unii tineri mai slabi de el o să-i invite, în necunoştinţă de cauză, împinşi de acel spirit de frondă atât de lăudat de presa dizolvantă, pe care spiritele mai ieftine îl cultivă pentru a le ţine loc de cultură şi-i face egali (cred ei) cu cel insultat.

Acelor dascăli contestatari ar trebui să le spună cineva că Eminescu este o parte inalienabilă din însăşi fiinţa noastră colectivă şi că, dacă nu-l înţeleg ca atare, dau dovadă de cea mai elementară lipsă de vocaţie profesională, oricâte titluri academice sau oricâte cărţi mi-ar flutura prin faţa ochilor. De altfel, mulţi dintre ei, sub pretextul apărării limbii, au început să terorizeze lumea înlocuind argumentele de fond cu simple chiţibuşuri verbale.

Respectăm limba română, dar trebuie să respectăm şi vorbirea omului simplu care s-a născut, pur şi simplu, român, nu academician, nici măcar profesor.

Păstrarea şi cultivarea limbii se realizează prin sfaturi prietenești, binevoitoare, nu prin puneri la stâlpul infamiei.

Din această tagmă de pedanţi fac parte şi acei handicapaţi culturali care confundă poezia cu tehnica prozodiei. Să prezentăm aici un splendid protest pe care ni-l face Eminescu: ***„Şi râzând cum părăseşte bâiguind prin nori, prin Pruncul/ Îmi zâmbea cu bunătate, orice tont, orice Homuncul/ Şi cu mintea lor călţoasă, şi cu stilul lor bombastic/ Încercau să mă înveţe ce e rău şi ce e paznic, Întinzând pe-a mele versuri a lor minte şi-a lor labă/ I-arătam cum se cuvine să rimeze-un om de treabă,/ Când adânc ştiam tot graiul de la Tissa pân'la Nistru/ Tot măgarul sta să-mi taie/ Mutră gravă de magistru"***.

Pe detractorii săi, Eminescu i-a pus la punct chiar din timpul vieţii. Aceştia, însă, ca şi iarba proastă, răsar din nou după orice ploaie. Ar trebui un spirit înalt, ca Iorga şi ca Pârvan care să le mai reteze din gheare. Dar dacă n-avem, n-avem!...

Acum e vremea epigonilor şi călăuzelor cu două feţe. Să vedem dacă vor avea putere să se ridice până la Putere.

Că dacă nu, o să-i latre şi de jos lângă coteţe.

Lecţia de bunătate

Denisa Lepădatu
elevă, Școala Gimnazială nr. 11 „Mihail Sadoveanu” Galați

Suntem trecători prin lumea aceasta și nimeni nu poate opri, cu nicio poţiune magică, ceasul universului. Descoperim lumea prin ochii copilăriei și înţelegem rostul fiecărui lucru în timp ce creștem. Ne întrebăm cum și de ce am fost creaţi... Sunt mii de răspunsuri diferite, dar noi suntem mereu tentaţi să căutăm în minte o explicaţie nouă.

Într-o astfel de lume, plină de întrebări, m-am născut eu. La început un sâmbure, mai apoi copil de grădiniţă, iar acum, privindu-mă, sunt fericită să văd în oglindă o domnișoară de aproape doisprezece ani.

Născută în leagănul mirificului oraș Galaţi, am descoperit cu bucurie cât de bogată sunt, putând creşte lângă unul din cele mai mari fluvii din Europa: Dunărea. Poveștile Dunării se rostogolesc prin valurile pictate cu atâta măiestrie de creatorul întregii naturi. Dacă te aşezi cuminte pe malul ei, vei auzi foșnetul lin al apei desprinzând file din jurnalul pe care-l ţine strâns în palme. Îi place să vorbească cu oamenii, de aceea uneori se opreşte gânditoare, căutându-le privirea. Nimeni nu a văzut-o vreodată plângând sau râzând, dar eu știu, din spusele bunicului meu, că are un suflet foarte sensibil și darnic.

Când sunt tristă obișnuiesc să-mi aşez fruntea pe braţul ei și-o rog să-mi povestească ce a mai văzut în călătoria sa fără sfârșit. Îi place să mă mângâie, răcorindu-mi din când în când obrajii cu apa ce i se prelinge de pe degetele-i subţiri. Chipul i se înseninează, văzându-mă cât de atentă sunt la toate detaliile pe care mi le oferă și, într-un zâmbet, cuprinde întregul meu trup. Suntem atât de bune prietene, încât am început să ne spunem aproape toate secretele.

Am hotărât ca fiecare întâlnire a noastră să aibe un nume. Astfel, am completat zeci de file din agenda mea cu titluri și întâmplări prin care ea a trecut învingătoare, așa cum o știm dintotdeauna. Pe oriunde trece, presară câte puţin din bunătatea ei, sperând ca pe viitor să întâlnească numai oameni fericiţi. Adoră să privească cum pe malul ei copiii aleargă, înălţând zmeie ce ating cu bucurie cerul.

În joaca noastră împărţim inimi croite din bunătate și înţelepciune. Nimeni până acum nu a refuzat să primească o inimă nouă. Fiecare și-a dorit să redevină copil, măcar pentru o clipă, bucurându-se că mai poate juca șotron sau de-a v-aţi ascunselea. Eu și Dunărea am făcut o înţelegere: pentru fiecare om pe care eu îl pot face mai bun, primesc în schimb o nouă poveste.

Așa s-a întâmplat și în această dimineaţă, când soarele și-a făcut loc printre norii jucăuși ce-și suflecaseră mânecile pentru a se lua la trântă. Natura își acorda chitara cu vârful degetelor umezite în roua păpădiilor abia trezite din somnul îmbrăcat în vise stropite cu esenţa liniștii. Sub streașina firelor de iarbă stătea pitit, cu picioruşele strânse, un cărăbuș. I-am zâmbit și am plecat către prietena mea care sigur mă aștepta nerăbdătoare.

Am zărit-o fluturându-și volănașele rochiţei albastre ca într-un dans magic. Văzându-mă, a început să râdă în hohote, încrucișându-și valurile. Așa face ea, ori de câte ori e emoţionată, o cunosc atât de bine, încât știu ce înseamnă fiecare gest al ei. Am început să alerg către ea, simţind cum vântul mă ia de mână și mă ajută să ajung mai repede pe fantastica faleză. Apoi se strecoară jucăuș printre pletele despletite ale prietenei mele, ajutând astfel vapoarele și bărcile ce navighează pe luciul apei sale să se deplaseze cu ușurinţă. Păsările acompaniază acest joc cu sunete prinse pe ramurile înflorite ale cerului.

Mă simt ca într-o poveste, o poveste fascinantă, pe care mi-o doresc fără sfârșit. Tălpile mele nu mai ating asfaltul, pentru că boabe de dragoste infinită sosite din neant mă ridică deasupra tuturor. Fluturi incandescenţi aduc pe aripile lor petale din curcubeul apărut de niciunde și-mi colorează obrajii într-un fel numai de ei știut. Pământul se opreşte din rotaţia sa și îmi arată cum în fiecare punct cardinal încep să încolţească seminţele recunoștinţei și ale bunătăţii. Oamenii se opresc uimiţi și întreabă ce se întâmplă. Înţeleg că e timpul să revin lângă ei și rog vântul să mă ajute. Dunărea îmi face semn, arătându-mi sertarul de pe malul falezei unde noi păstrăm inimile ce trebuie dăruite. Iau câteva și le îndes în buzunărașele rochiţei mele.

Păşesc sfioasă către oamenii care încă mai pun întrebări... pe o bancă zăresc un bărbat trist, părând indiferent la tot ce se întâmplă. Alături de el se joacă nepoţelul său care nu primește nicio atenţie. Acesta împinge cu mânuţa o mașinuţă prin nisipul de lângă leagăn. O pasăre se apropie în zbor de cei doi. Bătrânul se ridică brusc și o gonește, simţindu-se deranjat.

Ţin în palmă o inimă și nu știu cum să fac să mă apropii de cei doi fără a-i supăra. Îi șoptesc inimioarei să fie răbdătoare. Ea clipește, în semn că a înţeles și se lipește de degeţelele mele. Ajunsă lângă bătrân, mă gândesc la înţelegerea pe care o am cu prietena mea și spun:

— Bună ziua! Aș dori...

—Te rog să nu mă deranjezi! îmi spuse răstit bărbatul.

Eu știu că oamenii triști nu vor să aibe pe nimeni lângă ei, de aceea îl înțeleg și încerc să mă retrag. Dunărea, prietena mea, se încruntă la mine și mă îndeamnă să încerc din nou.

— Omul are nevoie de tine, nu te opri! îmi împărtășește în șoaptă prietena mea dragă.

— Dar...

— Nu există "dar", atunci când ai o misiune de îndeplinit!

Strâng inima la pieptul meu și pășesc din nou sfioasă către bătrân.

— Aș dori să vă fac un cadou, e un cadou prețios pe care....

Bătrânul ridică ochii spre mine și văd cum două lacrimi înfloresc pe genele lui. Și le șterge grăbit, ia inima din palma mea întinsă spre el și, cu voce tremurândă, printre suspine, îmi spune:

— Nimeni nu mi-a mai dăruit ceva în ultimii douăzeci de ani. Pentru mine nici anotimpurile nu au mai fost aceleași. Am așteptat ca secundele vieții mele să se scurgă mai repede din clepsidra destinului meu. Îți mulțumesc mult, și aș vrea să-ți dăruiesc și eu ceva...

Ridicându-se, simt cum brațele care îi tremură de emoție mă țin strâns. Cred că această îmbrățișare e cel mai frumos dar pe care-l puteam primi. Văzându-ne, copilul se apropie de noi și întreabă curios:

— Bunicule, de ce nu vrei să te joci cu mine?

Bătrânul îmi zâmbește și, făcându-mi cu ochiul, spune șoptit:

— Simt că sunt alt om și îmi place! Nu știu dacă ești înger, însă știu că viața mea va fi alta de acum înainte și-ți mulțumesc!

Inimioarele din buzunarul meu dansează fericite, fiindcă una dintre surorile lor a reușit să schimbe viața unui om. Mă întorc liniștită pe malul Dunării și râd de bucurie, iar râsul meu se-amestecă cu trilul păsărilor. Privesc în urma mea și-i văd pe cei doi alergând printre copaci. Nu știu care e definiția fericirii, însă de acum știu că dăruind, poți fi fericit!

Și cum înțelegerea cu prietena mea era să îmi spună o poveste pentru fiecare inimă dăruită, mă așez cuminte în palma ei și-aștept să-și scoată din cufărul amintirilor una la fel de prețioasă ca toate celelalte pe care mi le împărtășise până atunci.

— Sunt mândră de tine și pentru că ești un copil bun, îți voi spune astăzi cea mai importantă poveste, cea a vieții mele.

Mă așez, mai bine pregătită să sorb fiecare cuvânt.

— După cum știi, m-am născut în munții Pădurea Neagră și sunt singurul fluviu european care curge de la vest la est. În călătoria mea trec prin zece țări cu tradiții și port diferit. De-a lungul vieții mele am văzut, am auzit și am povestit multe. Însă una din zilele vieții mele am păstrat-o ca pe cea mai mare taină. La naștere am fost două râuri, Brigach și Breg. Aveam fiecare alt drum, dar pentru că ne doream foarte mult să fim împreună, Dumnezeu a hotărât să ne unească pentru a fi tot timpul fericite și în calea noastră să înseninăm viețile celor ce ne privesc, ne ating și ne respectă, îngrijindu-ne. La început, au fost puțini oameni care făceau acest lucru, însă, cu timpul, și-au dat seama ce dar prețios suntem pentru ei. Sora mea, fiind mai timidă, vorbea puțin și se arăta rar privirilor, lăsându-mă pe mine să hotărăsc ce facem. Acum, am o surpriză pentru tine! Coboară în adâncul meu! Nu-ți fie teamă!

Simt cum frica își face culcuș în inima mea pentru că nu știu să înot. Mă las, totuși, să alunec între cercurile atinse de boarea răstignită pe cerul apusului ce găzduia norii cu obrajii colorați de picături de curcubeu amintit în filele poposite pe nenăscutele manuscrise ale timpului.

Peștișorii se-așază ca niște brățări în jurul gleznelor mele, purtându-mă așa către mijlocul apei. Cu cât ne apropiem mai mult, observ că verdele și albastrul sunt culorile lor preferate. Din adâncuri se aude un freamăt și văd cum împrejur se formează cercuri de diferite mărimi, ce îmi înconjoară trupul. Îmi dau seama că cineva se joacă cu mine și caut cu privirea printre valurile care se ridică pe vârfuri, dorindu-și să fie mai înalte decât mine.

O atingere pe brațul meu drept mă face să tresar. Aud hohote de râs și o voce diafană care îmi spune:

— Te-am speriat, nu-i așa? Vino să îți arăt câteva fotografii de când eram mici!

Pe malul drept stau prinse cu lipitori pozele învechite în care zăresc două râuri înguste ce privesc zâmbitoare la fotograf.

Încerc să-mi imaginez câte sute de ani au trecut de când au fost copii. Încep să mă simt din ce în ce mai mândră și mai hotărâtă să ajut, atât cât pot, la ocrotirea acestui fluviu.

— Vom avea multe proiecte împreună! îi spun, privind către ea, însă... surpriză! Amândouă, ținându-se de mână, mă priveau, oferindu-mi câte un colier. Vă mulțumesc tare mult! Am însă o singură întrebare: care dintre voi este Brigach și care Breg?

Privindu-se în ochi, încep să râdă și îmi spun în cor:

— Încearcă să ne prinzi! Dacă vei reuși, îți vom spune și, în plus, vei mai afla o poveste!

Amuzată, intru în jocul lor și încerc să alerg uitând că sunt în apă. Mă răsucesc într-un vârtej și mă sperii, văzând că nu reușesc să ies la suprafață. Două brațe puternice mă agață, ducându-mă către mal. Sunt prietenele mele, bineînțeles. Așezându-mă pe o piatră mă îmbrățișează pe rând, iar eu le promit că voi păstra secretul și voi fi acolo ori de câte ori voi avea timp. Pot spune că am cele mai bune și sincere prietene din lume! Sunt binecuvântată să-mi fie alături și știu că noi împreună vom face și de acum încolo multe lucruri frumoase.

Mai știu și că oricine vrea să se împrietenească cu ele o poate face cu o singură condiție: să fie bun, ca și ele!

Notă: Textul a primit Marele premiu, la categoria 8-14 ani, la Concursul „Scriitori de ieri, de azi și de mâine", ediția a VI-a 2014, în cadrul Festivalului Național al Cărții „Axis Libri"

Argint e pe ape și aur în aer!

Bianca-Stephanie Ion
elevă, Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Galați

Un oraș nu al umbrelor, ci al teilor... O localitate aflată în pragul unei multitudini de culori, nu în cel al unei urbanizări agitate... Și mai sunt sute, poate chiar mii de cuvinte care mi-ar putea caracteriza orașul natal... În fiecare dimineață mă trezesc, bucuroasă că există, în întreg Universul, un loc unde să mă simt ca... ACASĂ... Așa-zisa „Cetate de la Dunăre”, o flacără a speranței, Galațiul nu este așa cum și-l imaginează toți ceilalți oameni care nu-l cunosc cu adevărat...

Astăzi, din mulțimea de meserii pe care mi le puteam alege, m-am decis să vă fiu ghid... Însă, în primul rând, să nu uit să mai fiu și copil, un om aflat, ce-i drept, pe treptele maturizării preadolescentine...

Călătoria noastră nu va fi una obișnuită... Haideți să ne lăsăm imaginația să își dezvăluie secretele... Prima oară, mi-am propus să ne închipuim cu ar arăta Galațiul, nu peste 10 ani sau într-un viitor foarte, foarte îndepărtat, ci, mai exact... de-a-ndoaselea...

Aveți grijă! Pentru a explora acest tărâm magic, va trebui să cerem ajutorul unei porți (din nefericire, în acest caz nu este vorba despre „Poarta Sărutului”) invizibile și umblătoare, cu două stele în loc de ochi și un rubin uriaș pentru gura... Deși e cam veselă de felul ei, nu vă lăsați păcăliți de amabilitatea ei... De multe ori poate fi foarte rea și, credeți-mă, nu ați vrea să o vedeți în această postură... Ați putea rămâne blocați, PE VECIE, în Tărâmul De-a-ndoaselea, și, pentru că am corespondat cu niște nefericiți foarte bătrâni, nu e chiar atât de confortabil să mergi ca pe Lună pentru tot restul vieții... Concluzionând, țineți-vă bine de pelerina mea de Vrăjitor Junior (nu vă miraţi prea tare! Deși sunteți adulți, ar trebui să mai citiți enciclopedii scrise de copii, nu de oameni mari... Prichindeii observă cel mai bine mediul înconjurător și, Slavă Domnului!, nu sunt la fel de mincinoși ca ceilalți oameni maturi... De exemplu, gândiți-vă la continente... De fapt sunt cam vreo 10, printre care unul în Oceanul Pacific, însă aceasta este o poveste ce va fi povestita altădată... Avem prea multe de vizitat...)

Să nu vă speriați! Un dinozaur dresat, ei bine, de un dac, ne va conduce către Fluviul Dunărea... Eu, nu că m-aș lăuda, sunt o foarte bună prietenă de-a ei... În fiecare an, de ziua să, îmi povestește tot ce a văzut prin țările și orașele pe care le-a vizitat... Într-un an, mi-a spus un mare secret: toți „copiii” ei - Sulina, Chilia și Sfântul Gheorghe - se atașează emoțional de câte un copil.

Am înțeles, i-am spus eu revoltată. Ei ne ademenesc cu blândețe, furându-ne copilăria!

De ce mă acuzi?! răspunse Dunărea. Nu știi că ea te încântă, apoi pleacă pe neașteptate, lăsându-te singură? Nu știi că este asemeni unui fluture care zboară când ajunge la maturitate? Nu știi că nimic pe această lume nu are un asemenea râs amăgitor?

Nu îndrăzni să vorbești astfel despre copilăria mea! Nu îndrăzni să o critici așa! Nu, nu și nu!!! Nu-ți voi permite să...

Știu ce vrei să spui... Și mie îmi este greu să mă despart de copiii mei, lăsându-i în brațele binevoitoare ale Marii Negre! Poate că, în cazul tău, această perioadă a vieții încă nu a trecut. Poate că ea mai trăiește în sufletul tău... Încearcă să nu te întristezi. Dacă îți vei aduce aminte, peste ani, de copilărie, și îți va veni să plângi, repetă-ți în gând doar atât: „Zâmbește!”. Orice s-ar întâmpla, „vârsta de aur” va rămâne în sufletul tău pentru totdeauna, ca o amintire cu aromă de zăpadă, fericire și mister...

Abia acum îți înțeleg amarul.

De–a lungul anilor, generații întregi de gălățeni m-au acuzat de multe lucruri, toate fiind trecătoare ca valurile înspumate ce-ți clătesc privirea în fiecare zi. Pe la 1700, vestitul cârciumar Bariul a ctitorit o frumoasă biserica pe malul meu cel drept ca zid de apărarea Galațiului împotriva turcilor. Veneau

cu miile turcii, vrăjiţi de frumuseţea fetelor gălăţene... Eu mă luptam cu ei de multe ori, învolburându-mi apele, dar strămoşii tăi mă acuzau că nu fac decât să-i ajut! A fost multă durere în sufletul meu, dar bucuriile pe care mi le făceau în fiecare zi, mângâindu-mă cu vâslele lor, m-au făcut să uit aproape totul! Drept mărturie la cele ce ţi-am spus stau „Balada Galaţiului" sau „Cântecele de frontieră".

Mi-aduc aminte că, pe străzile ce acum le numiţi „Domnească", „Brăilei" sau „George Coşbuc" admiram cu mare drag ritualurile de altădată: „Caloianul" şi „Paparuda", ritualuri agrare, prin care încercau provocarea pe cale magică a ploii când mă vedeau slăbită... De Drăgaica, substitut al zeiţei Ceres, era „obiceiul Cununii". Cete întregi de feciori şi fete o însoţeau pe aceasta, de-a lungul falezei, având grijă să o apere şi să-i stropească coroniţă. Nici când erau motive de bucurie în viaţa lor nu mă uitau. Obiceiul de nuntă, ce se păstrează până în zilele tale, consta în umplutul carafei cu apă din valurile mele înspumate, tinerii căsătoriţi vărsând-o cu piciorul pentru a avea bogăţie în viaţă. „Iordănitul" sau „Bobotеaza" e una dintre cele mai puternice sărbători religioase care îmi bucura sufletul! Gălăţenii din toate generaţiile îmi binecuvântează apele, daruindu-mi puteri miraculoase!

... Galaţiul avea un parfum aparte... Mirosul unic al teilor se împletea în zilele de vară cu aroma graului proaspăt secerat. Până şi numele oraşului este special. Numeroase teorii au fost formulate de-a lungul secolelor. Unii istorici au afirmat, în timp ce se plimbau pe malurile mele, ca această denumire provine de la celţi. Pentru că era cea mai acceptată ipoteză, Nicolae Iorga, un bun al prieten de-al meu, a unit etimologia Cetăţii de la Dunăre de migraţia celţilor din tribul galatilor.

Alţii spun că de la gali a pornit totul sau de la o altă colonie asiatică, cu numele Gală, ori de la conducătorul de oşti romane Cocceius Galatus. Totuşi, eu cred că vechi locuitori ai fortăreţei, precum Vasile Galata sau Petrea Galaţi, au dat denumirea acestui tărâm sfânt. Te rog să nu mă crezi pe cuvânt, copile drag, dar îţi voi da un sfat: un om inteligent care nu crede orice-verifica. La început poate părea complicat, însă dacă vizitezi „Camera Comorilor" din Biblioteca V.A. Urechia, vei descoperi acolo întreaga istorie a Galaţiului: de la primele vieţuitoare din această zonă, până la caracteristicile viitorului, şi toate fiind scrise în original de către Mai-Marele Înţelept al Galaţiului, Complexus Museographus Stiintos Naturalis (numele său fiind tradus în limba romana din vechea latino-chineza şi atribuit unei importante instituţii cu un impact foarte mare asupra culturii din „Cetatea Mea de Aur"). Citeşte cât mai mult, cercetează, descoperă!

***

„Ce vrei să te faci când vei fi mare?"... Cred că am găsit răspunsul la această întrebare... Cu forţa dorinţei şi onoare, vreau să fiu NEMURITOARE ca Dunărea albastră ce o vedem curgând, purtând în valurile ei, de la toţi, câte-un gând... Sunt atât de multe poveşti fermecate, să le înşirui aici, cred că mi-ar lua o noapte... Poate am crescut, ne credem măturі, dar de un lucru putem fi însă siguri: „Oricât în lume ai colinda, Mai bine e la casa ta"... Într-un oraş străvechi şi cu parfum de tei, un farmec mistic simţi că-ţi dă idei...

„Argint e pe ape şi aur în aer!"(Mihai Eminescu)

Notă: Textul a primit Premiul Revistei Axis Libri, la categoria 8-14 ani, la Concursul „Scriitori de ieri, de azi şi de mâine", ediţia a VI-a 2014, în cadrul Festivalului Naţional al Cărţii „Axis Libri"

Îmbrățișați de valuri

Andreea-Violeta Bobe
publicist

Îmi amintesc cu tristeţe de nopţile în care mă plimbam aiurea prin Galaţi cu Alin şi Laurenţiu. Pe atunci nu ştiam că tot ceea ce-mi doream să realizez se va ruina, că tot efortul meu va fi călcat în picioare de ceilalţi şi de soartă, că acele amintiri alături de ei sunt doar poveşti iluzorii, dar în acelaşi timp tablouri de fabule, de poveţe în care cei doi doreau să mă maturizez. Una din cele mai pregnante amintiri e plimbarea pe faleza Dunării, unde o seară întreagă am cugetat cu cei doi despre rostul vieţii, despre ambiţie şi ceea ce e necesar să ştii din multitudinea de informaţii pe care şcoala şi societatea ţi le bagă pe gât, nu ca să te îmbogăţească, ci ca să te manipuleze şi să te îndepărteze de lucrurile cu adevărat importante creând o prăpastie între tine şi şansa de a te realiza cu adevărat. Noaptea e un sfeşnic pentru a divulga idei conspirative, iar valurile Dunării ne imbrăţişau pe toţi trei într-o armonie ocultă, ca o trinitate ce-şi regenerează încontinuu forţele. Eu eram veriga slabă, iar ceilalţi mă atacau încontinuu. Spuneau că doar aşa voi putea evolua înfruntând obstacolele puse de ei la cale.

Ne-am găsit cu toţii la Spicu. Ca de obicei Laur şi-a făcut apariţia într-un stil extravagant, iar Alin şi-a adus aparatul foto şi trepiedul. Am pornit spre Elice, apoi am coborât la malul Dunării. Deşi era seară, frig, peisajul falezei seducea, atrăgea prin calmitate, liniște, miros. Pe cer luna plină radia. Undele ei sidefii luceau în apă şi peştişorii argintii săreau scuturându-şi solzişorii.

— Ce frumos se văd prin obiectiv! Cred că o să iasă un album bun. Micuţilor, zâmbiţi la cadru! Aşa, staţi să vă prind bine.

— Heheheee! Ce buni o să fie micuţii ăştia pe grătar! Peşte adevărat de Dunăre, mâncare sănătoasă, făcută de mine, nea Laurenţiu. Ia spune, măi fato, te-ai descurca în Survivor? Poţi tu să prinzi peşte cu mâna goală?

— Învăţ, nu-i problemă. Nu mă crezi în stare sau ce? Nu m-aş descurca în sălbăticie, prin Deltă? Trebuie să să mă descurc.

— Tu? Nu mi-aş pune nicio bază-n tine. Dacă vrei să mergi la vară în excursie va trebui să semnezi cu mâna ta acte că îţi porţi singură de grijă. Nu vreau să fiu tras la răspundere în caz că păţeşti ceva.

— Chiar aşa! a răspuns Alin cu o doză mare de îngâmfare. Noi când eram de vârsta ta ne descurcam singuri. Nu stăteau părinţii după coada noastră. (…) Aşa de curiozitate, tu ce ştii să faci?

Am fugit de lângă ei. Nu mai suportam să mă jignească. Ajunsesem undeva pe o băncuţă rătăcită printre sălcii pletoase, stropite şi zoioase. Priveam Dunărea plângâng. Briza ei se ciocnea cu faţa arzândă, lacrimile curgeau usturându-mi carnea. Tremuram ţinând în mâini rucsacul. Şi el fierbea de parcă ar fi vrut să pocnească. Undeva luna mă privea de sus; ca un felinar mă lumina. Razele ei calme m-au liniştit. În acea liniște nu mai auzeam decât valurile Dunării. Ele mă chemau să le îmbrăţişez, să mă scufund în ele şi să-i găsesc pe cei ca mine, cei care mă vor aşa cum sunt, dincolo de apele tulburi. Doream să mă aştepte băiatul-lostriţă şi să înot cu el prin ape calde, să traversăm Dunărea şi să ne îndepărtăm de tărâmul acesta. Mi-ar fi plăcut să fim îmbrăţişaţi de valuri în timp ce vedeam minunăţiile Mediteranei. Luna, zână bună, ne-ar fi călăuzit în drumurile noastre spre necunoscut.

Brusc visarea mi-a fost ruptă de vocea brutală a lui Laur: „Ce faci, boceşti? Te pomeneşti că visezi feţi-frumoşi. Ne ai pe noi doi, lasă prostiile!” Mi-a luat rucsacul din mână şi a strigat după Alin: „Hai, măi băiatule, că ne apucă dimineaţa!” „Vin, dar să-mi strâng ustensilele”, i-a răspus acesta.

Ne plimbam toţi trei pe faleză. Laurenţiu o luase înainte. Eu rămăsesem în urmă cu Alin.

Tremuram şi mi-a dat geaca lui, apoi m-a apucat cu braţul de umăr. Mergea din ce în ce mai

încet. Aparatul îi atârna de gât. Se oprea să pozeze cucuvelele și alte drăcovenii nocturne. În acest timp îmi vorbea cu o voce blândă, joasă: „Of, măi, copchile, omul ăsta nu degeaba te bate atâta la cap, nu degeaba se ia de tine, are dreptate. Tu nu vezi că nu ești în stare să faci nimic practic? Mai vrei să te și angajezi." S-a oprit din fotografiat. M-a luat de mână și ne-am așezat pe o bancuță. M-a strâns în brațe apoi m-a sărutat pe frunte. „Of, fetiță, nu-ți stă deloc bine când plângi! Zâmbește, te rog! Arăți așa de bine când ești fericită. Ai momente când radiezi, chipul tău emană atâta frumusețe, atâta bunătate. Ești ca un soare pentru mine. Din păcate zâmbetul tău nu ține decât câteva secunde, apoi redevii tristă." Alin m-a strâns puternic în brațe lăsându-se cu capul pe umărul meu. Am stat așa câteva minute. Uitase complet de peisajul dimprejur, nu-l interesau decât bătăile inimii mele. Asculta atent cu urechea lipită de torace și ofta. Eu mă uitam spre Dunăre sperând ca ea să aprobe această apropiere dintre noi doi. Nu-mi doream ca Alin să fie cel cu care îmi voi împărți timpul, bucuriile, supărările. Vroiam să fie altcineva, o persoană care să mă accepte așa cum sunt, să mă iubească pentru ceea ce gândesc, ceea ce fac, să aprecieze eforturile și faptele mele. El nu mă iubea decât pentru ceea ce ar fi dorit el să fiu, dorea să mă schimbe după bunul său plac, dar nu l-am lăsat. El nu iubea decât fata blondă cu ochi albaștri, nimic mai mult; nu ținea la mine cu adevărat. Nici razele lunii nu mai băteau calm printre valuri, ci curentau energic malurile. Aș fi vrut sa vină băiatul-lostriță, să plec cu el în Mediterana, să scăp de zona asta urâtă și să trăiesc fericită în adâncuri printre corali. (...)

Din acea stare de calmitate ne-a trezit brusc Laurențiu. „Haideți, măi, porumbeilor! Acuma v-a găsit amorul, în mijlocul falezei? Haidem să plecăm, avem treabă la Sediu. Scularea, fato, că nu dormi aici pe bancă!"

Ne-am continuat toți trei drumul. Laurențiu și-a reluat rolul de șef de trib dictându-ne ce să facem, cum să facem, unde să mergem. Alin se prefăcea că-l ascultă.

— Auzi, fetițo! M-am gândit bine și nu o să te iau în Survivor. În timp ce noi o să urcăm pe stânci, o să traversăn Delta cu barca și o să dormim în cort tu vei privi toată vara pe fereastră de la etajul patru. Vai, da' ce frumos te vei distra! Sunt gelos pe tine. Hahahahaaaa!

— O să am grijă să-mi găsesc ceva important și frumos de făcut. Pot să mă descurc fără ajutorul tău, ai înțeles? Du-te și trăiește în sălbăticie dacă o iubești așa de mult.

Alin m-a luat de mână și m-a tras într-un colț spunându-mi:

— Lasă că va veni Svetlana la vară și ne vom face pașapoarte. O să vezi cât de frumoasă e Moldova. Lasă-l pe Laurențiu cu ale lui. O să ne plimbăm noi doi singuri în alte excursii, mult mai frumoase. O să-ți placă.

— Nu vreau să merg în Moldova. Nu mă interesează foștii tăi colegi de facultate, nici nu-mi plac prostiile pe care le adori. N-ai decât să mergi singur sau cu altcineva. Nu o să te însoțesc nicăieri.

S-a supărat și a mers înainte spre Laur. Amândoi mergeau țanțoși, rapid; eu am rămas în urmă. Începeam să-mi pierd din ce în ce mai mult încrederea în cei doi. Nu-i mai consideram prieteni. Seara aceea mi-a dovedit faptul că nu sunt decât o roată de rezervă în acest grup. Vroiam să plec departe de ei, de toți. Mirosul de pește al apei mă chema, mă chema să plec departe cu băiatul-lostriță și să fiu împreună cu el îmbrățișati de valuri.

Notă: Textul a primit Premiul Revistei Axis Libri, la categoria 15-21 ani, la Concursul „Scriitori de ieri, de azi și de mâine", ediția a VI-a 2014, în cadrul Festivalului Național al Cărții „Axis Libri"

Vreau să fiu exact ca el

Loredana Cărare
elevă, Liceul Economic „Virgil Madgearu” Galați

„— Îl puteai recunoaște după barba... și -

— Moșșș Crăciun! Pun pariu că era Moș Crăciun, bunicule!

Bătrânul o privi blajin și lăsă naivitatea feței să-l bucure pentru o secundă. Doi ochi mari și verzi îl priveau plini de speranță.

— Păăăi, cum să-ți spun... adică, eu nu pot să te mint în legătură cu identitatea lui, adevărul este că... era... MAI BUN DECÂT MOȘ CRĂCIUN!

Într-adevăr, bătrânul nu mințea, dar răspunsul lui a făcut ca fata fetei să se schimonosească, ca și cum nu era de-ajuns, aprobarea vocală a venit:

— Cine poate fi mai bun decât MOȘUL? El îmi aduce în fiecare an cadouri, deci, ce poate fi mai bun decât Moșul?

— Bunicul meu! se apăra acesta. Dar dacă nu ești atentă, nu are rost să mai continui.

Bătrânul dădu să se ridice de pe canapeaua imensă și portocalie care mirosea a fursecuri. Pentru un moment a fost tăcere, apoi un glas șoptit:

— Uite... eu vreau să știu, și am fost atentă, așa că... nu pleca, te rog! ultimele cuvinte rostindu-le încrezătoare.

„Judecătorul” își ridică privirea asupra „inculpatului”, verdictul fiind reașezarea lui pe marea și confortabilă „portocală”.

— De asemenea avea și ochelari rotunzi, spuse acesta repede părând nepăsător.

Ochii fetei străluceau, zâmbetul fiindu-i mai mare ca niciodată.

— Lumea îl știa sub numele de Alexandresco. Îmi amintesc și acum cum domnul Eminescu venea la noi și-l tachina, că mereu își schimbă numele, dar eu îi știam doar un nume, Vasile, nu mulți îl strigau așa, mă gândeam că sunt special dacă eram singurul care-l strigă așa, acum bătrânul visa cu ochii deschiși la vremurile de altădată.

— Așa cum te strig eu pe tine „bunicule”? Nimeni nu te strigă așa, deci sunt specială, constata fata. Dar el pe tine cum te strigă?

— ... nu mai țin minte, minți acesta. Tot ce trebuie să știi e că eu acum sunt Gregor, adică Bunicul.

Fata era puțin nedumerită dar nu insistă.

— Și cu ce se ocupă?

— Cu puțin din toate.

— A fost vreodată îndrăgostit?

La auzul întrebării, Gregor râse zdravăn.

— Oh, și încă cum!

— De cine?

— De cărți, istorie!

— Îmi pare rău, dar cred că-ți amintești prost, astea nu sunt nume de fete!

Gregor se aplecă spre fetița și îi spuse pe un ton mai șoptit dar care stârnea curiozitatea:

— Asta pentru că nu sunt! spuse acesta menținându-și tonalitatea vocală.

Acum, Gregor privea două pupile dilatate.

— Dar... a fost și o fată, frumoasă, care a fost ca o carte și a rămas în istorie.

— Puțin din toate! îi făcu fetița cu ochiul bunicului.”

Se auziră pași, iar ușa se deschise.

— Sebastian, dormi?

Un cap micuț își făcu apariția de sub plapumă.

— Ce faci? Citeai? îl întreba tatăl, în timp ce aprinse lampa și se așeză lângă băiat.

Sebastian se ridică și scoase cartea, care nu avea nici mai mult, nici mai puțin decât 100 de pagini, era pe alocuri pătată de cafea, mirosul acesteia fiind unul vechi, dar plăcut. Băiatului i se părea uneori că miroase a fursecuri, pentru el fiecare carte era un fursec, toate erau „dulci”, arătau diferit, iar când „mușcai” din ele îți puteai da seama de diferența de textură.

— Da. Îmi place foarte mult!

— Mă bucur că ești fericit, și cu acestea spuse, bărbatul își sărută fiul pe frunte și părăsi camera.

Acum soarele strălucea pe cer, iar din bucătărie venea mirosul înnebunitor al spaghetelor care îl trezi pe copil.

— Mami! Tati!

— Micul meu aventurier! îl îmbrățișa bărbatul.

— Tati, ce e asta? Sebastian scoase din spatele pantalonilor tatălui său un carnețel, îl deschise iar foile îi erau goale.

—Asta e pentru tine! Să scrii în el de fiecare dată când simți nevoia! Pentru că orice aventurier are nevoie să-și pună ordine în gânduri!

Băiatul, uitase total de spaghete și fugi în camera lui cu carnețelul începând să scrie:

„15 Noiembrie 1954

Eu sunt Sebastian și locuiesc cu tatăl și mama mea. Îmi plac cărțile pe care mi le aduce tata din război și acum am descoperit că-mi place și să scriu.

Tati spune că sunt un mic aventurier, dar când mă voi face mare vreau să fiu ca Alexandrescu Urechia, un mare aventurier. Vreau să fiu exact ca el! ”

Notă: Textul a primit Premiul „V.A. Urechia”, la categoria 15-21 ani, la Concursul „Scriitori de ieri, de azi și de mâine”, ediția a VI-a 2014, în cadrul Festivalului Național al Cărții „Axis Libri”

Expresii celebre

„Virtuozitate à la Paganini“
„Virtuosité à la Paganini“
„Paganini – like virtuosity“

Theodor Parapiru
profesor, scriitor

Între legendele muzicii, aceea a lui Nicolo Paganini ocupă un loc special. Reprezentant al romantismului în muzica instrumentală, el a dus arta viorii în locul unde perfecţiunea mai poate fi întrecută de imaginaţie, nu de realitate. S-a născut la 27 octombrie 1782, la Genova. Naşterii sale iau fost conferite semne premonitorii: copilul a venit pe lume întro noapte furtunoasă, la luminile fulgerelor şi a plâns fără încetare până sa luminat de ziuă. Are o copilărie fără mari evenimente, marcată de munca intensă pentru însuşirea cunoştinţelor muzicale, sub supravegherea severă a tatălui. Talentul său ieşit din comun uimeşte şi încântă, succesiv, pe exigentul părinte, pe profesori, publicul şi pe artiştii consacraţi, pe care îi întâlneşte cu diferite ocazii.

Din 1797, Paganini porneşte în turnee prin Italia, acumulând o faimă extraordinară. Îşi perfecţionează tehnica violonistică prin abilităţi care par magice pentru auditoriu. Eliberat de sub tutela tatălui, din 1801, duce o viaţă aventuroasă, între nopţi cu jocuri de noroc, relaţii amoroase de pomină, concerte cu performanţe artistice şi succese fabuloase, ori studii cu noutăţi de interpretare de mare dificultate. Treizeci de ani de triumf necontenit îi conferă aură de personaj de valoare naţională în conştiinţa admiratorilor, dar adaugă şi patimi meschine din partea celor ce suportau greu gloria lui: „În jurul apariţiei fenomenale a lui Paganini sau ţesut legende de tot felul, sau declanşat calomnii stupide, fiind acuzat de influenţe satanice, supranaturale sau chiar de şarlatanism şi vrăjitorie.” (Ion Sârbu, *Vioara şi maeştrii ei de la origini până azi*).

Tehnica miraculoasă a genialului genovez a rămas inegalabilă. Aspectul fizic al artistului favoriza ideal arta sa: „Degetele sale erau incredibil de puternice, ca nişte drugi de fier. El le putea folosi în orice direcţie la cea mai mare viteză şi aceasta îl făcea capabil să cânte acele pasaje cu acorduri multiple care păreau a fi imposibil de realizat de oricare alt violonist. Urechea sa pentru muzică şi auzul său în general erau extraordinare…” (*op. cit.*). Viena îl consacră pentru Europa ca „dumnezeu al viorii”, apoi alte capitale îşi alătură elogiile pentru măiestria lui incontestabilă. A murit la 27 mai 1840, după o carieră artistică fabuloasă. Personalitatea sa a rămas la fel de fascinantă şi de enigmatică pentru posteritate, cum a fost pentru contemporani, prin performanţele realizate în domeniul muzicii.

Expresia „virtuozitate a la Paganini” are în vedere capacitatea neverosimilă a unei persoane, în rezolvarea sau în realizarea dezinvoltă a unor situaţii, a unor performanţe dificile, pentru care sunt necesare cunoştinţe deosebite, talent desăvârşit, pasiune, perseverenţă şi geniu creator.

Spiritualitatea ţărănească, arhaică, în perspectiva unei cercetări moderne

Decupajul estetic

Eugen Holban
etnolog

Odată, într-un miez de vară, în apropierea unui sat de pe colinele Tutovei, un student de la Academia de Arte Plastice îşi plantase şevaletul pentru a transpune pe pânză impresiile sugerate de lumina unui anumit timp al zilei.

Pe lângă el au trecut două tinere ţărănci. Era în amurg şi chipurile lor arse de soare şi trudite arătau ca după o zi de muncă intensă, istovitoare. Una dintre ele, apropiindu-se mai mult de şevalet, s-a uitat cu atenţie la peisajul aproape terminat, apoi i-a şoptit celeilalte, ce nu s-a abătut din cărare: „*Îmi place stânjeniul acela, aşa am să fac şi eu florile de pe ghenarul cohorului*[1] *meu, pe care am să-l urzesc atunci când i-o veni sorocu*”.

Păşind apoi uşor spre a nu deranja, aşa cum şi veniseră, s-au îndepărtat treptat, pierzându-se printre dealurile pârjolite ce se învăluiau discret în umbrele serii. Preocupat de ultimele retuşuri ale tabloului, pictorul nu le-a dat prea multă atenţie. A întors doar o singură dată capul în direcţia în care mergeau, tocmai în momentul în care fetele ajunseseră pe zarea unei coline. Le-a privit doar câteva clipe cum se micşorau, alunecând pe celălalt versant, apoi şi-a reluat munca. O mişcare obişnuită, desigur nu-l interesau în acel moment decât elementele din spaţiul care făceau obiectul peisajului său. Dar vorbele fetei, în aparenţă banale, inofensive, i-au răscolit treptat, nu numai orgoliul, ci şi unele păreri referitoare la creaţia artistică, în general.

Mai întâi a fost o mare nedumerire supărătoare, desigur, pentru orice pictor: „*Se poate oare ca cineva care priveşte un tablou aproape terminat să reţină din el doar o singură pată de culoare?! Se ştie doar că o culoare nu poate fi apreciată separat, ea fiind funcţia unui ansamblu cromatic*”. Şi, după opinia pictorului, pata aceea „stânjenie” nici nu era măcar detaliul cel mai realizat din tablou, în cazul în care cineva ar fi ţinut – cu tot dinadinsul – să o analizeze în detaliu. Din contra, lui, pictorului, i se părea că tonul acesta era cel mai crud, cel mai neprelucrat din lucrare. Sau, poate că umbrele serii ce se insinuau treptat peste coline, diminuaseră violenţa unor tonuri pure, conferindu-le pentru o clipă o anume doză de preţiozitate ceea ce le făcea mai agreabile privirii. *Dar ce ştia oare acea ţărancă despre culoare, despre teoria culorilor? În mod sigur nu a înţeles nimic din tablou*. Şi, totuşi, vorbele ei ce fuseseră rostite foarte clar, foarte convingător, pe un ton care nu lăsa nici o umbră de îndoială, aveau să îi tulbure liniştea pentru foarte multă vreme.

Ceea ce nu a înţeles atunci studentul, dar avea să înţeleagă ceva mai târziu, este faptul că ţăranca ştia multe din tainele culorilor, dar opera cu o altă „metodă de creaţie” şi cu o altă tehnică decât cele învăţate de el în Academia de Arte, metodă şi tehnică specifice unui alt sistem de gândire, sistem propriu lumii ei – şi care avea soluţii tehnice mult mai vechi decât cele cunoscute de el.

Cu criterii selective foarte precise – şi fără a-şi exprima vreo apreciere referitoare la aspectul de ansamblu – ea a „decupat” spontan doar o singură pată de culoare din tablou, nu pentru a o contempla separat, ci pentru a o integra unui alt ansamblu compoziţional, ansamblu pe care îl purta tot timpul în memorie.

Şi, chiar dacă a avut – probabil – atunci şi vreo părere apreciativă relativ la ansamblu, bucuria ei a fost atât de mare când a descoperit tonul acela dorit de ea, încât l-a ignorat total.

Este posibil ca acel covor – „*cohorul*” ei – elaborat la nivelul memoriei, să fi fost finalizat chiar de mai multă vreme, dar să fi lipsit din el doar nuanţa aceea de stânjeniu. De fapt, cam aşa s-ar putea explica şi viteza cu care a făcut transferul.

Este posibil, de asemenea, ca şi nuanţa aceea, – de stânjeniu – să fi existat deja în memoria ei, dar să nu fi fost totuşi suficient de bine prelucrată pentru a fi integrată „definitiv” în gama cromatică, adică era singura pată de culoare care nu o mulţumea. Şi, când a găsit-o, aşa cum o dorea, *a decupat-o spontan şi a distribuit-o exact acolo unde îi era locul*. Este vorba, desigur, de un retuş.

Înseamnă că peisajul pictat de student, a devenit – fără ca el să intenţioneze şi fără ca să-şi fi dat măcar seama - o punte de trecere a unei culori, din natură, în ansamblul cromatic al unui viitor covor.

Lucrul acesta l-ar fi supărat, probabil şi mai mult, dacă i l-ar fi spus cineva atunci. Meditând

apoi ceva mai profund asupra evenimentului şi, întrezărind această posibilitate, a trăit o adevărată revelaţie. „Furtul" tinerei ţărănci nu era desigur, ceva întâmplător, ceva bizar, ci făcea parte dintr-o veritabilă metodă de creaţie, metoda fundamentală pentru spiritualitatea ţărănească, adică pentru un anumit tip de cultură. Este vorba de o metodă mai puţin cunoscută în lumea etnologilor şi a teoreticienilor de artă, dar care dăinuie – probabil – din începuturi greu de precizat.

Apoi, totul capătă o şi mai mare claritate, dacă ţinem cont şi de faptul că acel colţ din natură care îi slujise lui ca model, îi oferise şi fetei, în acelaşi timp şi, probabil, chiar şi ceva mai înainte, aceeaşi sugestie – pâlcul de imortele fiind partea cea mai viu colorată din peisaj. Fata nu a sesizat-o însă acolo, în natură, deşi ea trecuse probabil de mai multe ori pe acea potecă. Sau poate că o sesizase într-un anumit fel, dar nu ca pe un element capabil să fie integrat ca o pată de culoare în covorul purtat de ea în memorie, ci doar ca pe un pâlc de flori, care îi crea un anume confort psihic.

Părăsind apoi miriştile şi ogoarele, cu tonurile lor mai vii (mai crude) sau mai pastelate ce se gradau valoric pe o scară a intensităţilor cromatice, în funcţie de distanţa faţă de şevalet a planurilor, de intensitatea luminii solare şi de starea psihică a pictorului, studentul a încercat să înţeleagă mult mai temeinic taina vorbelor aruncate aşa, ca într-o doară de tânăra ţărancă.

Aflată atunci în plin sezon de munci agricole – sezon care începuse încă din primăvară – timp în care femeile din lumea satului nu mai aveau posibilitatea să se ocupe cât de cât şi de activităţi artistice, mai precis de ţesutul unor covoare, siguranţa cu care a operat decupajul acelei pete de culoare capătă o valoare excepţională şi ridică totodată şi unele întrebări esenţiale care ne obligă să investigăm mai în profunzime şi cu mai mult simţ al responsabilităţii creaţia artistică din lumea satului.

1. Este creaţia ţărănească rezultatul inspiraţiei directe după natură?

2. Este oare arta ţărănească o creaţie întrutotul anonimă, adică este lipsită de contribuţia (semnificativă) a individului, a personalităţii, aşa cum sunt înclinaţi unii să creadă?

3. Oare atunci când ţăranca ţesea un covor, un levicer ş.a., făcea doar o copie după un alt obiect şi atât?

Necunoaşterea în profunzime a acestei metode de creaţie specifică culturilor arhaice a produs o gravă confuzie în aprecierea caracterului şi a valorii artei ţărăneşti în general, considerată fiind aceasta doar ca rezultatul unei permanente copieri (adică o copiere mecanică, lipsită întrutotul de creativitate) a unor modele existente în cadrul comunităţii şi în niciun caz rezultatul unui act creator autentic şi profund, revivacizat la nivelul fiecărei generaţii şi prin fiecare individ. Interesant este că şi autoarele – ţesătoarele – credeau şi spuneau tot cam la fel, la începutul dialogului, atunci când erau chestionate, în timpul cercetărilor de teren.

Întâmplarea relatată mai sus, întâmplare care relevă, pe lângă un adevăr fundamental implicat în creaţia artistică şi, anume, ***decupajul estetic,*** şi un alt adevăr – deosebit de important în acest context –, ce îi conferă evenimentului girul autenticităţii. Şi anume, pictorul – studentul – din faţa şevaletului era însuşi autorul acestor rânduri.

Dacă aş spune acum că întâmplarea aceea mi-a schimbat în bună parte destinul, ar părea ceva artificial, ceva forţat şi nici nu ar fi întru totul adevărat. Orientarea spre cercetarea culturii ţărăneşti mi-a fost determinată de un complex de factori, pe care am să îi enumăr cu o altă ocazie.

Cercetarea insistentă a culturii ţărăneşti, în mod deosebit pe latura etnoestetică, latură prin care am reuşit să pătrund mai profund în tainele spiritualităţii celor care au vieţuit şi creat pe aceste meleaguri, mi-a fost impulsionată însă, în bună măsură şi de vorbele acelei ţărănci aflată atunci în plin sezon de munci agricole. Ce s-ar fi întâmplat dacă nu aş fi întâlnit-o? Nu ştiu!

Desigur, nu toate sătencele mai aveau chef să se gândească la culorile de pe viitorul lor covor, după o zi de muncă la seceriş - treieriş - cu aceeaşi voinţă şi reacţie spontană, şi cu o adevărată voluptate, ca aceasta. (Pe vremea aceea se mai secera încă, în bună parte şi manual şi se treiera doar cu batoza). Dovadă că prietena ei nu s-a manifestat în nici un fel. Despre existenţa aceluiaşi tip de voinţă creatoare aveam să aflu ceva mai târziu, de la foarte multe ţărănci pe care le-am chestionat în timpul cercetărilor de teren.

Intervenţia atât de categorică, atât de clară a fetei, a dezvăluit un lucru excepţional şi, anume, ceea ce am spus şi mai sus (adică) existenţa – în lumea satului – a unei veritabile metode de creaţie, metodă ce persistă din începuturile artei şi care explică, de fapt, în bună măsură, atât continuitatea multimilenară, precum şi valoarea şi originalitatea fiecărui obiect de artă ţărănească. Demonstrează pregnant complexitatea artei ţărăneşti, determinată de implicarea conştientă, responsabilă, a fiecărui individ într-un act creator profund. Demonstrează, pe de o parte, că ţăranca, folosind ca model un covor din sat, aşa cum făcuseră toate stră-strămoaşele ei de-a lungul secolelor şi mileniilor, asigura transmiterea „**matricei**" spirituale a propriului grup etnic, dar totul nu se limita doar la atât. Prin această operaţiune, ea nu făcea doar o simplă copiere. Alegând din sat covorul cel mai asemănător cu cel pe care îl elaborase deja de foarte multă vreme la nivelul memoriei, ea îşi transpunea

de fapt în străvechea **matrice** spirituală propria ei gândire sensibilă, propriul ei vis. De precizat însă că tot acel „joc" de forme şi culori care se înfiripa la nivelul memoriei, pe toată perioada copilăriei, se făcea în odaia în care războiul de ţesut nu contenea pe durata unei bune părţi a anului, lucru care se întâmpla în fiecare locuinţă din sat. În acest tip de conlucrare se află de fapt marea taină care explică valoarea excepţională a artei ţărăneşti.

Ţăranca nu copia deci, compoziţia covorului pe care îl împrumuta ca model şi pe care îl ţinea tot timpul în faţă atunci când ţesea. Săteanca transpunea, de fapt, în material definitiv – adică ţesea – acel covor aflat în memoria ei sensibilă, covor pe care îl concepuse toată copilăria şi adolescenţa, dar pentru a facilita rezolvarea tuturor elementelor compoziţiei, a tuturor detaliilor, lucru extrem de dificil pentru orice artist, avea nevoie neapărat şi de covorul din sat. Acela avea rolul de **carton**. **Cartonul** este, de fapt ultimul stadiu din fazele premergătoare, ce însoţesc elaborarea unei lucrări de artă monumentală şi decorativă, începând de la primele schiţe. Cartonul este folosit de absolut toţi artiştii care lucrează în tehnici decorative, cum ar fi tapiseria, fresca, tempera – pe perete – mozaic şi sgraffito. Cartonul se face pe hârtie, la dimensiunile reale ale lucrării şi înseamnă doar desen. Adevărata lucrare ce trebuie executată în cele mai mici detalii şi bineînţeles, şi în culori, este realizată la mici dimensiuni şi, bineînţeles, se află şi în memoria artistului. (În cazul sătencelor, această fază a lucrării se afla elaborată întrutotul doar la nivelul memoriei). Toate fazele premergătoare formei finale se fac – de către artiştii plastici – cu ajutorul creioanelor, a pensulei şi a hârtiei, accesorii ignorate dintotdeauna în lumea satului. **Cartonul** a fost înlocuit aici cu un obiect împrumutat din cadrul comunităţii, obiect cu acelaşi desen, cu aceleaşi dimensiuni şi aceeaşi temă, lucrat cândva de o altă gospodină – de fapt cel mai asemănător cu cel elaborat de tânăra săteancă doar la nivelul memoriei – şi care îi ajută să-şi transpună formele şi culorile gândite de ea în formă definitivă, respectiv în lână. Altfel, covorul din memoria ei ar fi fost imposibil de transpus, de materializat.

Menţionăm însă, încă o dată, spre o mai clară înţelegere, că săteanca se orienta după desenul covorului (în linii generale) şi nu copia mecanic. Dar, mai ales, nu copia culorile, ci le distribuia pe cele prelucrate la nivelul memoriei sale.

Unele ţărănci nu puteau să ţească decât un singur covor în toată viaţa lor, iar altele – cazuri excepţionale, desigur – nu aveau lână nici măcar pentru un covor. Acestea se duceau însă ca să le ajute la ţesut pe alte gospodine din sat, chiar şi fără nici o retribuţie, doar pentru a-şi elibera memoria de acea formidabilă încărcătură emoţional-artistică pe care o purtau – compunând-o şi recompunând-o la nivelul memoriei – încă din copilărie. Majoritatea sătencelor ţeseau însă multe – şi foarte multe levicere şi covoare[2]. Nu toate ţesăturile erau nişte capodopere. În marea lor majoritate se simţea, însă, pe lângă *amprenta istoricităţii* şi *amprenta personalităţii* – fiorul dublei autenticităţi – exprimat, în bună parte şi prin ceea ce teoreticienii numesc **culoare – lumină**. Este vorba de un atribut cromatic, atribut care se observă cel mai bine la marii pictori ai Prerenaşterii, până la Boticelli inclusiv, precum şi la pictorii curentelor moderne, începând cu impresioniştii.

Am încercat în aceste câteva rânduri să redăm un aspect – ce ni se pare fundamental – şi care explică valoarea, autenticitatea şi perenitatea creaţiei artistice ţărăneşti, într-o formă oarecum simplificată. În creaţia artistică din lumea satului, lume în care frumosul se îmbină în mod armonios cu utilul, iar străvechiul fond comunitar-etnic se revivacizează – se reînnoieşte continuu, la nivelul fiecărei generaţii, prin implicarea profund creatoare, a fiecărui individ, procesul este mult mai complex, iar cei care vor să-l perceapă la adevăratele sale dimensiuni, trebuie să se descurce foarte bine în istoria artelor şi, neapărat, atât în arta culturilor primitive, precum şi în curentele artei moderne.

Vom reveni, credem, în viitor şi cu alte texte lămuritoare – texte în care vom relata de fapt rezultatul unor ample cercetări de teren realizate în mod deosebit pe această temă, printr-un dialog direct şi insistent cu autoarele unor adevărate capodopere ale artei, precum şi cu însăşi operele lor. La începutul dialogului acestea spuneau foarte simplu, foarte clar şi convingător că au ţesut un levicer doar ca să acopere peretele – *„ca să nu rămână peretele gol"* – şi că au folosit un model luat din sat. Reieşea, din cele spuse de ele că au făcut doar o copie. Având însă în faţă o operă de artă autentică, inconfundabilă, iar în memorie spusele acelei tinere ţărănci – prăfuită şi istovită de muncă – am insistat cu întrebările şi, până la urmă am pătruns în adevăratele taine ale acestui străvechi meşteşug prin care sătencele noastre au creat artă la cea mai înaltă cotă a spiritualităţii universale, fără ca – măcar ele însele – să realizeze dimensiunile propriului lor act creator.

Menţionez că am avut marea şansă să mai întâlnesc o parte din bătrânele născute în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, adică în perioada în care spiritualitatea sătească arhaică mai crea încă artă la adevărata ei cotă valorică.

Note:

1. N.r. – chenarul covorului.

2. Unele sătence din Cudalbi au ţesut chiar şi câte 4-5 covoare şi ceva mai multe levicere pentru fiecare fată. Deseori, într-o familie existau şi câte 4-5 fete.

Moşia de Ioan Toderiţă
sau realul îmbrăcat în haina fabulosului trecut prin filtrul amintirilor (II)

Titi Damian
profesor, scriitor

Cea de-a doua secvenţă a romanului urmăreşte minuţioasele şi tăinuitele pregătiri pentru marea confruntare dintre cele două tabere. Ţăraniihaiduci sunt conduşi şi reprezentaţi de fraţii Sărmaru - Costache şi Hristache care *„încep să adune neamurile."* Pătrund până în „pătulul" de pază al ruşilor. Le înşală vigilenţa cu vorbe meşteşugite, spionând. În sat e forfotă. Poliţiştii, vopsiţi în uniforme de miliţieni, cercetează pe presupuşii incendiatori ai tancurilor. Sătenii se împart în două: unii trec la comunişti, alţii rămân loiali regalităţii, tocmai în pragul alegerilor. Lozincile de pe garduri spun totul: „Votaţi soarele!", „Jos comunismul!" Împroprietărirea se face după criterii politice, uneori cinice. Unei femei îi mor copiii şi soţul în război - şi la Stalingrad, şi în Tatra -, dar este sfătuită să facă cerere de împroprietărire numai pentru cei din Tatra: *„Ei, pe ăsta te rog să nu-l numeri în cerere, că nu le place ruşilor, a fost cotropitor, înţelegi? –Da, Da, Costache şi Melinte au murit în Tatra. Ăştia sunt eliberatori. Trece două hectatre."*(p.199) Preotul Ciobanu şi preotul Ciorpec cară cu roabele cenuşa căminului incendiat în cimitir: *„Cenuşa s-o împrăştiem pe morminte, să răsară flori şi liliac. Să sfinţim totul, că-i ţărână păcătoasă, că-i lut de casă comunistă!"*

Peagătirile pentru confruntare continuă. Este adus pe ascuns chiar un tun, nişte mitraliere, pistoale, cartuşe. Forfota se mută în Bostane. Vătaful Tufă este împuşcat la conac, nu de ruşi, ci de jandarmul Parfene. Despina îşi face datoria de infirmieră şi-l salvează miraculos. Sunt depistaţi şi dezarmaţi nişte ruşi apăruţi în bostană. Acum motivul literar este BORDEIUL, care nu mai este loc de odihnă, ci locul statului major. Tensiunea creşte. Sabotajul este iminent. Vorba este scurtă, îngrijorată. Scriitorul se dovedeşte un fin cunoscător al graiului moldovenesc, în care se născuse, de aceea reproduce în multe locuri vorbirea dulce-neaoşă a ţăranilor: *„—Vorghiai di marşina ruşilor. Cum dracu s-o ridicat la dial pi dialul Pailor? — Cum dracu o ajuns la şireada lu Voicu? — Vo şinşi soldaţi. O împuşcat vrio două vaşi... şi pi Voicu.."*(p.262) Se împart comenzile pentru luptă: *„Tu, Miroane, intri în pădurea lor să vezi cam câţi crapă! Tu, frate, vezi pe Vârlan! Un cuţit şi taie-i pofta di comunism! Tu, Roşule, să-l scoţi din iad pe basarabean şi să-l duci în beci la Brusture, cât îi chisăm noi pe ruşi!"*

Finalul este alegoric, duce cu gândul la cel din „Ţiganiada" lui Budai Deleanu. Totul degenerează într-o beţie la care iau parte şi miliţienii, şi trădătorii, şi sabotorii. Cristache turna din om în om putoarea ţuicii de cazan. Toţi cântă un imn-colind, un imn - baladă, revoltă strigată striat*: „Noi suntem golanii/ Noi suntem golanii cu chistolu-n şold/...Plece rusu-acasă/ Că n-avem pe masă/ Cudric, tămâioasă/, Pâine să-i hrănim!/[...] Jos comunismu,/ Jos internaţionalismu,/ Noi suntem golani!/"* Mascarada este deja în floare. Toţi sunt rătăciţi în „pădure", bucuroşi că vor veni americanii. Replica ironic-amară a autorului face cât o carte de sociologie: *„Au venit americanii, şi tare mă tem că moşia lui Ciucă, moşia lui Decebal, va fi jucată la bursă,* up and down *pe balansoarul altor istorii încrâncenate."*

Notaţia eseistică de final este cutremurătoare, încărcată de amărăciune şi dezamăgire, de har patriotic, justificând şi titlul romanului: *„Îşi doreau o* moşie *Sărmarii, a lui Valinatos. Fraţii, Brânză Ion, Hristache şi Miron - moşia lui Ciucă, fiecare cu vătaf destoinic, cu slugi vrednice, cu argaţi credincioşi. Mai mult decât fusese – la începutul lumii – moşia lumii, dată omului s-o înflorească, mai puţin decât* moşia *României fusese înainte de război. Cât*

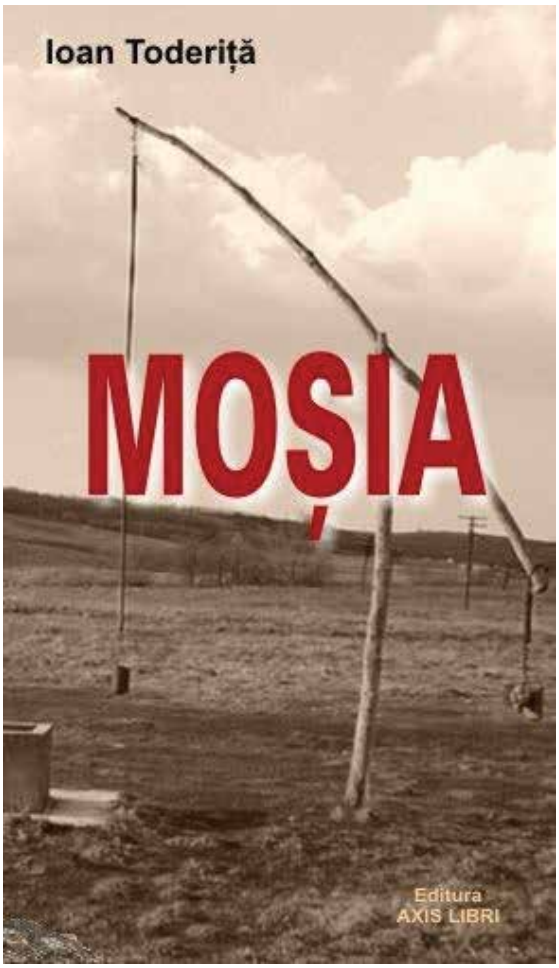

comunismul s-o ocolească, să-i cinstească dreptul la moșia unui neam. *Nu puteam înțelege* imnul *lor. Noaptea îmi închise ochii în* bordeiul *plin de flăcări.*" Propoziția finală este transformată într-o poezie care cumulează suferință: *„Focul des ne-des-cântat e ca apa nesfințită/ Poartă-n el doar un oftat/ Și-o tăcere grea, cumplită/."*

Parcă dorind să-mi confirme apropierea lui Toderiță de marele bijutier al limbii române Fănuș Neagu, la o recitire cu creionul în mână al romanului său, descopăr, peste motivele literare (bostana, fântâna și bordeiul), un laitmotiv, de data aceasta liric, ce contrapunctează pasajele epice și dialogate, evidențiind poetul. Este laitmotivul SOARELUI, sub straja căruia viețuiesc oamenii și evenimentele:

„Soarele învineța cu albastru și fum de apă poienile pădurii." (p. 34)

„Intra în ograda argaților cam în același loc unde-și făcea cuib soarele, vara pe amurg." (p. 56)

„Focul cerului, strâns în lumina soarelui, stingea cu alt foc, picurat, cărbunii pământului." (p. 59)

„Soarele râdea ca un zeu nesimțit, râdea de bărbăția lui vrednică." (p. 63)

„Nu reuși călărețul să fie observat de soare. Lumina amiezii topi brațele lui." (p. 64)

„Când să-mi azvârle pieptănul în ochi, soarele din creștetul meu a împietrit o clipă." (p. 66)

„Soarele își dădea suflarea pe Drumul Mare, cu lumina aprinsă a unui salcâm la capul lui." (p. 73)

Soarele își ținea ascuns diamantul privirii sale pe lume." (p. 100)

„Soarele vărui depărtarea cu lumina cenușie a după-amiezii." (p. 128)

„Soarele privea cu ochi de bou înjunghiat, cu cercăne vinete de nori în jurul lui." (p. 141)

„Soarele, de cerneală, vânăt de așteptare, roșu de mânie și violet de regret, se topi." (p. 142)

„Soarele, cu ochi de om ascuns la rădăcina unui nor și în trunchiul stejarului, plesni în două și în mai multe fărâme de diamant." (p. 176)

„Soarele începu să ardă coarnele boilor, ochii și fruntea omenească." (p. 215)

„Soarele purta umbra lor, a uriașilor încălecați pe cai fără culoare." (p. 221)

„Tancul alerga să prindă soarele în amurg." (p. 229)

„Păsările cântătoare slăbeau răsăritul soarelui. Soarele cu ochii deschiși în silă, privea indiferent." (p. 245)

„Soarele ardea coliba ei cu foc de gheață." (p. 249)

„Soarele apăru oval, ou fiert într-un ceaun de tuci, întors cu gura în jos pe pământ, cu torțile pe zări fumegânde. (p. 265)

Modernitatea romanului este realizată cu știință, de un autor care are exercițiul dialogului cu o largă categorie de cititori. Sunt mulți dispuși să savureze stilistica textului, alții urmăresc pasajele descriptive, iar mulți, pur și simplu, epica. Există o categorie de cititori care gustă înțelepciunea, manifestată în proverbe și maxime, învățături de viață trecute printr-o lungă experiență de viață, care încântă și înnobilează spiritul:

„Gândurilor n-ai cum să le strigi." (p. 15)

„Culorile, când se vestejesc pe cer, se împământenesc în fructele pământului." (p. 16)

„Bucuria e de preț când durerea e întreagă."(p. 18)

„De multă dulceață poți muri îndulcindu-ți închipuirea." (p. 21)

„Vorbele au nevoie de mult venin pentru a fi vorbite." (p. 29)

„Cu o femeie încruntată, orice bărbat se poartă cu... minte." (p. 42)

„Omul flămând mai întotdeauna fuge în pădure.” (p. 44)

„Inima, de lemn de-ar fi, are funii şi zale care să ne lege de roţile ceasornicului ei.” (p. 66)

„Îngerii pot avea nevoie de diavoli, dar tot îngeri rămân.” (p. 68)

„Omul macină ce a însămânţat. Marea ştiinţă a vieţii este să însămânţăm din cât n-am măcinat.” (p. 74)

„În cruce cred doar păcătoşii, doar necredincioşii în om.” (p. 76)

„Toate celelalte urmări ale focului, precum viaţa, nu-s decât fum!” (p. 83)

„Omul şi boii lui în acelaşi jug îşi împart durerea împovărării.” (p. 91)

„Vremea amintirii e mai de preţ ca vremea retrăirii.” (p. 92)

„Nu există realitate, totul este vis. Cei ce nu visează sunt morţi, morţi reali.” (p. 94)

„Neliniştea, nelinişte seamănă, precum liniştea, tăcere de moarte, tăcerea suverană oricărei tăceri.” (p. 103)

„Omul în pădure e o sălbăticiune firavă, mai fără rost ca fiara, ca firul de iarbă, de păpădie, mai fără înrudire cu alt om.” (p. 114)

„Împăraţii au picioare de om de rând.” (p. 117)

„Urechea vede ce nu aude ochiul!” (p. 127)

Ioan Toderiță

„Toate drumurile văzute şi nevăzute străbat cerul şi pământul, precum destinele însoţesc fiinţa în neant.” (p. 137)

„Clopotele au glasul focului prins în ţărână.” (p. 140)

„Puterea omenească stă în picioare. În cât pot ele călca pământul. Până unde ochii lui Dumnezeu văd pământul.” (p. 155)

„Mintea omenească poartă înfăţişarea lumii de dincolo pentru a înţelege lumea de aici.” (p. 157)

„Omul iubeşte mărul înainte de a înflori.” (p. 163)

„Viclenia este înţelepciunea omului viclean.” (p. 174)

„Cei care văd uită să audă. După cum cei care iubesc uită să urască.” (p. 176)

„Taina este o minciună convingătoare ca şi adevărul.” (p. 186)

„Vorbele neînţelese nu ne uimesc, cât ne înfurie.” (p. 187)

„Între suflete nu există porţi, ci o veşnică ascultare.” (p. 209)

„În cer şi copiii sunt moşnegi.” (p. 216)

„Viaţa este o iubire pe ascuns.” (p. 226)

„E prea devreme să-ţi pese de ziua de mâine, când nu ştii cum se sfârşeşte ziua de azi.” (p. 247)

„În orice mormânt intrăm pe brânci, cum venim pe lume la naştere.” (p. 247)

„Când apa se sfârşeşte, ecourile pădurii sugrumă stejarii.” (p. 268)

Aceste inserţii aparţinând registrului stilistic cult, aforistic, sunt echilibrate în roman printr-o tot atât de bogată paletă populară, reprezentată prin texte folclorice având tâlcul lor. Doar din considerente ţinând de economia textului nu le transcriem pe toate, dar în roman, pentru cititor, au savoarea şi înţelepciunea lor. Transcriem câteva care sună a descântec:

„Frunza codrului răstoarnă/ pofta noastră de război/ de-i muşcată-n dinţi cu teamă/ şi-i suită-n cer napoi.” (p. 148)

„Adă, adă tătăneasă/ gălbenele de mireasă/ frunze, frunza pălămidei/ suc din gurile omidei.” (p. 227)

„Focul des ne-des-cântat/ e ca apa nesfinţită/ Poartă-n el doar un oftat/ şi-o tăcere grea, cumplită/.” (p. 271)

MOŞIA este o carte care dovedeşte o înteligenţă artistică superioară şi o înzestrare lingvistică nebănuită, a unui matemetician de vocaţie, pătruns în lumea literelor prin talent şi prin pasiunea pentru cuvântul românesc frumos. O carte căreia îi savurezi, ca cititor, dulceaţa şi înţelepciunea zicerii, căci limba ei foşneşte asemeni câmpiei Tuluceştilor, este o carte izvorâtă din vraja amintirii. O carte care pune în vorbirea personajelor savurosul grai sud-moldovean. O carte scrisă în registre stilistice diferite, dar şi cu inserţii eseistice, lirice, şi populare. O carte care învăluie realul în haina nobilă a fabulosului trecut prin filtrul amintirilor.

Povestea lui Harap-Alb

Jocuri simbolice în naraţiunea lui Ion Creangă

Gabriela Ciobanu
profesor

Conform clasificării făcute de Jean Boutiere „Povestea lui Harap-Alb" aparţine grupului basmelor fantastice, meritul lui Ion Creangă fiind acela de a fi scos basmul din circuitul folcloric şi a-l fi introdus în literatura cultă. Dar dincolo de schema narativă a basmului popular conservată până în amănunt, autorul inserează în textul său o tematică şi o simbolistică specifice basmelor populare româneşti.

Deşi astăzi basmele reprezintă o literatură recomandată în mod curent copiilor, semnificaţiile profunde şi multiple ale acestui tip de naraţiune povestesc despre experienţe iniţiatice care pot fi întrezărite doar de lectorii avizaţi. Călătoria este simbolul dorinţei profunde de schimbare interioară, pentru Harap-Alb aceasta este una iniţiatică, de cunoaştere spirituală, de autocunoaştere şi în final de maturizare. Drumul parcurs de erou este unul interior către centru şi capătă valenţele unei întoarceri la origini, echivalând cu coborârea în infern. Textul conţine numeroase simboluri care să susţină ideea catabazei. Nu oricine poate parcurge un astfel de drum, ci doar un ales. Că Harap-Alb este un astfel de erou o dovedeşte iscusinţa cu care trece proba podului, precum şi originea nobilă - fiu de împărat, şi prin extindere cu origini divine. Astfel se explică apariţia sfintei Duminici, personaj mitic ce trăieşte dincolo de Apa Sâmbetei, care, asemenea ursitoarelor, are menirea de a cunoaşte destinul eroului. Adevărata ei identitate rămâne ascunsă tânărului, căci acesta nu are încă experienţa necesară de a o recunoaşte.

Plecarea într-o astfel de călătorie decisivă presupune şi o pregătire deosebită. Harap-Alb obţine, la sfatul sfintei Duminici, armura, armele de tinereţe ale Craiului (simboluri ale tinereţii, curajului, virilităţii) şi calul acestuia, la rândul lui personificare a inteligenţei şi experienţei de viaţă a strămoşilor, trecute astfel în posesia urmaşului. În iniţierea cavalerească din perioada medievală, calul era animalul care însoţea căutarea spirituală, fiind dotat cu atributul clarviziunii. În basmul lui Creangă acesta are dublă valenţă, simbolisticii de mai sus adăugându-se şi cea de animal psihopomp, căci el este în primă instanţă ghidul către tărâmul celălalt, podul devenind o poartă de trecere către altă lume. Remarcăm două elemente în legătură cu motivul podului: simbolul trecerii şi caracterul deseori primejdios al acestei treceri specifice oricărei călătorii iniţiatice. Podul reprezintă primejdia ce

trebuie depăşită, dar şi necesitatea de a face un pas important.

Tărâmul celălalt, dimensiune arhaică a lumii infernale, este un loc în care călătorul se poate lesne rătăci. Acest labirint, materializat sub forma unei păduri, este înainte de toate o încrucişare de drumuri, unele dintre acestea fără ieşire. Ajungerea în centrul labirintului echivalează cu finalul iniţierii. Aici sălăşuieşte împăratul Roşu, întrupare a forţelor htoniene originare care-l va supune pe erou probelor. Spânul, imagine deformată a împăratului Roşu, devine călăuza lui Harap-Alb în călătoria sa prin labirint. Personaj care ar fi trebuit evitat, conform sfatului Craiului, devine indispensabil eroului, căci fără acesta rătăcirea ar fi fost inevitabilă, Harap-Alb ratând astfel posibilitatea de a parcurge labirintul şi de a renaşte spiritual la ieşirea din acesta. Cu cât călătoria este mai grea şi cu cât probele sunt mai dificile, cu atât mai mult eroul se transformă în cursul iniţierii. Trecerea din final de la întuneric la lumină reprezintă victoria spiritului asupra materialului, al inteligenţei asupra instinctului.

Călătoria simbolică se efectuează în mod curent post-mortem, astfel asistăm la o nouă coborâre a eroului în infern. Fântâna devine deţinătoarea apei morţii, cufundarea în acesta semnifică trecerea Stixului. La ieşire, personajul îşi pierde identitatea – din fiu de crai devine slugă, căpătând un alt nume, cel de Harap-Alb (construcţie în oximoron ce are ca fundament antagonismul alb-negru, lumină-întuneric, *harap* desemnând numele dat sclavilor de culoare neagră). Jurământul de supunere se face pe sabie, devenind astfel o promisiune constelată cu valenţe sacre, încălcarea acestuia fiind la final pedepsită tocmai prin tăişul paloşului. Asistăm la o nouă moarte, urmată de de renaşterea eroului la un nivel spiritual superior. Harap-Alb este pregătit acum să preia împărăţia, căci iniţierea s-a finalizat odată cu trecerea probelor şi ieşirea de sub dominaţia Spânului.

Tovarăşii de drum ai eroului, Gerilă, Flămânzilă, Setilă, Păsări-Lăţi-Lungilă sunt şi ei personificări ale forţelor primare, interioare, pe care eroul trebuie să înveţe să le stăpânească, de aceea aceştia nu-l vor însoţi pe drumul de întoarcere.

Naraţiunea este presărată cu numeroase simboluri ale lumii de dincolo. Sugestia focului primordial, infernal întrezăriţă în jăratecul pe care

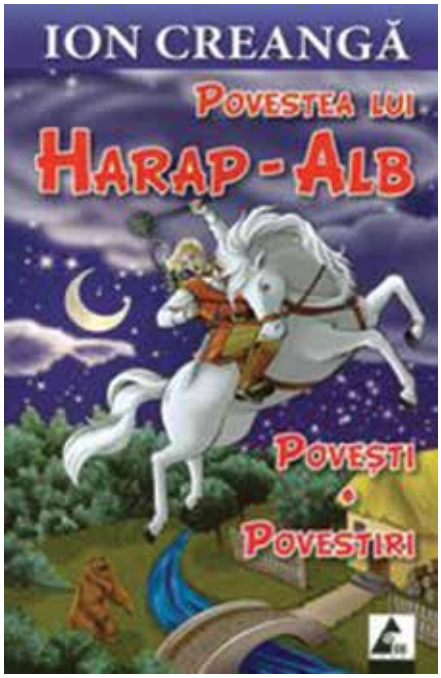

calul îl mănâncă, revine în imaginea omului roş, Spânul, în cea a împăratului Roşu şi, nu în ultimul rând, în sângele cerbului. Amintim în această ordine de idei seminţele de mac pe care trebuie să le aleagă personajele din nisip – sursă a somnului veşnic în credinţele populare – sau groapa în care se ascunde Harap Alb pentru a scăpa de privirea cerbului – imagine simbolică a mormântului. Pentru a se ascunde, fata împăratului Roşu alege locuri care amintesc de mormânt: în spatele pământului sau în spatele muntelui. Ultima oară alege ca ascunzătoare spatele lunii, astru al nopţii şi al întunericului ce stăpâneşte ţinutul morţii prin care călătoreşte Harap-Alb.

Basmul poate fi interpretat aşadar şi ca un un bildungsroman, roman iniţiatic, structura compoziţională având ca element constitutiv călătoria pe care o întreprinde Harap-Alb în vederea formării eroului pentru viaţă.

Bibliografie:

Jean Chevalier, Alain Gheerbrant – *Dicţionar de simboluri*, ed. Artemis, Bucureşti

Victor Kernbach – *Dicţionar de mitologie generală*, ed. Albatros, Bucureşti, 1995

Studii despre Ion Creangă, ediţie îngrijită şi prefaţată de Ilie Dan, ed. Alabatros, 1973

Vasile Lovinescu – *Creangă şi creanga de aur*, ed. Cartea românească, 1989

Adrian Dinu Rachieru: *Legea conservării scaunului (I)*

Mioara Bahna
scriitoare

Eliminând barierele tradiţionale dintre real şi ficţional şi delimitarea competenţelor instanţelor comunicării narative, romanul lui Adrian Dinu Rachieru – critic şi teoretician literar, prin excelenţă – **Legea conservării scaunului**, anunţat ca trilogie, dar rămas, deocamdată, la primele două volume, **Vina** (Editura Eubeea, Timişoara, 2002) şi **Frica** (Editura Eubeea, Timişoara, 2004), spre deosebire de scrierile literare ale altor confraţi ai săi, nu este – ori nu lasă deloc această impresie – o demonstraţie ostentativă a acumulărilor livreşti ale autorului, a celor din domeniul naratologiei, în primul rând, cu toată complexitatea pe care o are. De aceea, preocuparea pentru actul creaţiei în sine, face ca, în universul romanesc etalat de autor, fireştile influenţe, venind din direcţii distincte, să capete complementaritate.

Început pirandellian, cu un **Prolog**. **În căutarea personajului**, în **Vina**, primul volum din proiectata trilogie a lui Adrian Dinu Rachieru, atribute (ce e drept, mai puţine) ale romanului tradiţional şi altele, majoritare, ale celui modern, coexistă, remarcabilă fiind, de pildă, diversitatea perspectivelor narative, cu pondere diferită însă, între care, destul de discretă, cea a naratorului auctorial, ceea ce face ca desfăşurarea materialului narativ, în ciuda organicităţii manifestărilor lui, pe ansamblu, să apară, de multe ori, ca derutantă (totuşi, capacitat de fluxul narativ, lectorul poate să treacă în plan secund sursa /vocea care îl dezvăluie). În felul acesta, de pildă, alternând focalizarea externă (***Alex părea obosit...***) cu cea internă (acelaşi Alex, ***sperând că va publica***... sau ***se simţi vizat***), stârnind complicitatea cititorului, ***între noi fie vorba***, în evaluarea unui ***epic somnolent, aşadar***, încât ***ar fi cazul să se întâmple ceva***, în plină epocă a postmodernismului invaziv, autorul nu putea să rămână total neatins de influenţele acestuia. Mai mult, pentru ca ambiguitatea să sporească, între vocea personajelor şi cea a naratorului, oricare ar fi, deosebirea nu se realizează grafic. Pe de altă parte, în relaţie cu romanul pe care intenţionează să-l scrie, Alex Trifa doreşte să fie doar ***scribul umil***, adică ***fără infatuarea demiurgică*** a romancierului tradiţional. În plus, personajul e mai preocupat de adunarea mărturiilor, de pregătirea procesului de creaţie decât de produsul propriu-zis al muncii sale, visând ca, în cele din urmă, ***să mă las pătruns de ebrietatea scrisului, navetând între real şi fictiv, deformând (fără imaginaţie nu te descurci, nu-i aşa?), locuind într-o invenţie care se umflă, autogenerându-se.***

Deşi nu e miza romanului, autorul demonstrează, încă o dată, posibilitatea multiplei interpretări a majorităţii factorilor constitutivi ai existenţei sau ai celor din perimetrul preocupărilor teoretice, chiar direcţiile în care s-a desfăşurat războiul, pentru români, „împotriva” şi „alături de” ruşi, fiind un argument în acest sens, mai ales că dintre actanţi destui au fost siliţi să-şi îndrepte armele ba într-un sens, ba în altul, fără să aibă, desigur, putinţa/permisiunea de a înţelege ce se petrece.

Situat, prin particularităţile dialectale ale exprimării unora dintre personaje, în Transilvania, mai mult decât în Moldova, spaţiul stăpânit de personajele lui Adrian Dinu Rachieru e surprins într-o vreme a tentativelor de racordare la imediat şi, totodată, de punere între paranteze a ceea ce a marcat existenţa multora, într-o epocă încă recentă, din moment ce mai sunt supravieţuitori: războiul.

În arealul rural în care trăieşte, Alex Trifa, profesorul din Strâmtura – sat cu nume sugestiv, transparent, trimiţând la limitările de tot felul, impuse, îndeosebi, de destin – personajul devine un fel de „povestaş”, dar cu alte competenţe decât cel al lui Llosa, care caută mărturii în special pentru sine. Acesta se transformă în depozitarul unui trecut secvenţial, recuperînd ceea ce a rămas sau s-a impus

ca fapt, gest, cuvânt etc., trăit, la un moment dat, în memoria celor al căror destin s-a intersectat cu al tatălui său și ale căror amintiri, tezaurizate prin timp, le investighează. Obiectivul lui e, prin urmare, sui-generis: în primul rând, să-și reconstruiască imaginea părintelui, personajul absent, pe care nu l-a cunoscut, să-l inventeze, mixând propria imaginație cu reminiscențe de ce a fost, păstrate de alții. În consecință, reliefându-se sau estompându-se, de la o mărturie la alta, imaginea lui Ion Trifa, învățătorul plecat din Strâmtura și pierdut pe undeva prin Rusia, fără a avea vocația războiului, care l-a scos din rosturile lui, este discontinuă, personajul fiind un pacifist, așa cum îl receptează cei din jur și cum îl identifică între amintirile lor fiul. În aceste condiții, sensul demersului personajului e insolit, el ***ajungând la adevăr prin ficțiune***, cu toate că ***nimeni nu se poate lepăda de trecut*** și, din acest motiv, în situații grave, ***cerșește amnezia***.

În ce privește istoria, aceasta, în romanul lui Adrian Dinu Rachieru, este exploatată, dar și considerată într-un mod aparte, fiindcă, de pildă, prin conturarea unor exemplare ale faunei conducătorilor, scriitorul reiterează observații cu privire la pretenția acestora, dintotdeauna, de a fi receptați ca făuritori ai ei, fiindcă ***Bă, noi producem Istorie!*** – cum clamează, cu emfază, doctorul ***rotofei***, ajuns prefect, fericit că a știut să valorifice condițiile prielnice de după Revoluție, ținându-i o lecție lui Alex Trifa: ***Am prins momentul. Ce, credea cineva că se surpă șandramaua? Au țâșnit inșii mioritici, au înșfăcat ciolanul. Tu moțăi, ai dormitat, scăpași Revoluția. Te-ai ales cu praful de pe tobă.*** O experiență de viață, traversată de funcții, cu știința, deci, a ***conservării scaunului***, îl face pe acest Teo Popescu, ***fostul tovarăș, înșurubat în fotoliu***, să se desfășoare în fața profesorului (aspirant la statutul de romancier, a cărui dobândire o tergiversează, cu toate că, pentru el, celebra aserțiune carteziană se modifică în ***scriu, deci exist***) într-o cascadă aforistică: ***toți vor ceva; nu ai ceea ce meriți, ci ceea ce negociezi; dacă n-ai spate, nu te bagi; ai partid, ai parte*** etc. Lucid și cinic, cu evidente și declarate note de grobianism, personajul își expune, ori de câte ori are prilejul, observațiile, spre exemplu că, în goana după orice fel de profit, contemporanii săi ***nu încap unii de alții***, în timp ce el știe să-și demonstreză, în orice moment, măiestria de a face slalomuri printre toți, așa cum, pe loc, cuiva important îi urează, la telefon, ***Sănătate etanșă, boierule!*** Pentru ca, apoi, să continue tirada: ***Ne-a uzat istoria (...) Mi-e greață. Tropăie pe la uși o șleahtă de imbecili și lingăi. Ceata lui Vodă, ha, ha! Turma de aplaudaci. Pe lângă cei puternici și utili.***

Alex Trifa însă, personajul care se impune atenției cititorului încă din prolog, nu caută ***istoria*** (deși datele acesteia abundă în roman, surprinse de autor cu finețe de mare cunoscător), în ipostaza definită de Lucian Boia (în **Istorie și mit în conștiința românească**) ca fiind ***ceea ce s-a petrecut cu adevărat și reconstituirea a ceea ce s-a petrecut cu adevărat***, ci, cu deosebire, tot în termenii acestuia, ***discursul nostru despre istorie***, adică ***imaginea inevitabil incompletă, simplificată și deformată a trecutului pe care prezentul o recompune fără încetare***. Dar imaginea aceasta are un obiectiv complex, care însumează atât dorința de a afla cât mai multe despre tatăl necunoscut, dar intuit, imaginat, cât și evidenta nevoie de completare a cunoașterii de sine, prin proiectarea în celălalt, mai ales că Ion Trifa, tatăl, se recompune din răsfrângerile sale în „oglinzi paralele", inconstante, așa cum, în unele cazuri, recunoaște chiar „sursa" de informare. Și însuși Alex, naratorul, observă că faptele ***se estompează, se duc la fund***, o dată cu martorii puțini care au mai rămas (ca ***moș Anghel – o fosilă doldora de amintiri***) și, atunci, se întreabă: ***Cine ar putea răspunde acestor întrebări? Nimeni. Investigațiile mele nu fac decât să sporească șirul lor.*** Rezultatul acestora nu poate fi, deci, decât ***o ficțiune în plus care îngroașă o altă ficțiune***. Ceea ce-l surprinde însă pe Alex e că între realitatea, așa cum o culege de la martori ai trecutului, și propria imaginație, observă uneori o ***ciudată potrivealã a sorții, regia unei întâmplări fericite***.

(Va urma)

Grigore Postelnicu – un izvoditor oţărât în cadrele imaginarului narativ

Ionel Necula
filosof, scriitor

Grigore Postelnicu este o apariţie mai nouă în peisajul imaginarului narativ românesc. Multă vreme a cochetat cu teatrul şi-a avut chiar unele recunoaşteri scenice, până când a-nţeles că genul narativ este mai generos în posibilităţile de cuprindere a realităţii româneşti, cu derapajele şi vraiştile ei postdecembriste care-o macină în adânc. Era evident că toposul românesc, aşa cum se profilează în vremea din urmă, cu ulcerările, fripturiştii şi hahalerele ei, îi oferă atâta material epic, atâtea fapte şi întâmplări neobişnuite că replierea în cadrele genului narativ devenise, de departe, o opţiune imperativă.

Simţise această nevoie - de un cadru mai desfăşurat pentru abudenţa materialului oferit de realitatea noastră etnică - încă din primul său roman, **Zile şi nopţi la şes,** (Editura „Eleonora", Tecuci, 2010), unde, tot aşa, şi-a decupat acţiunea din deşănţările României postrevoluţionare de-a impresionat critica literară şi-a cumulat atâtea aprecieri pozitive, printre cei ce s-au încumetat în lecturarea lui, unele risipite deja prin revistele de cultură. A intrat în lumea scriitorilor pe uşile mari, din faţă şi-ar fi fost penibil ca ulterior să coboare ştacheta exigenţei narative.

Nu, n-o coboară nici în recentul roman (**Femei tinere pe calea regală,** Editura „Axis libri", Galaţi, 2014), ba chiar o înalţă, ca la săritura în înălţime, cu câţiva centimetri mai sus. Ca unul care a intrat în competiţia scriitoricească mai târziu, când ştacheta era deja destul de ridicată, n-a mai fost nevoie să urmeze parcursul tuturor treptelor afirmării, pentru a activa o înălţare spectaculoasă. A intrat în joc când deja ajunsese la o maturitate robustă, care-i permitea să înţeleagă exigenţele istoriei, o istorie trudnică şi virusată care imprimă şi toposului, de unde-şi recoltează personajele, malignităţi zălude şi greu de vindecat.

Noul său roman, îl plasează prin apropierea lui Buzura, dar, firește, fără risipa de sagacitate a autorului clujean. Acţiunea este decupată din atmosfera unei clinici de psihiatrie, populată preponderent cu personaje feminine, fiecare cu povestea ei, de unde impresia de **Halima** cu perspectiva unor prelungiri neîngrădite. Într-o istorie bolnavă, clinica rămâne deschisă şi oricând poate fi populată cu o altă pacientă, cu o altă patologie şi, bineînţeles, cu o altă poveste de viaţă. Este un fel de roman deschis, greu de încheiat, căci exact când presupui c-ai pus ultimul punct naraţiunii, porţile sanatoriului se pot redeschide şi din ambulanţă poate fi coborâtă o altă pacientă, cu alte manifestări bizare, poate chiar mai prăpăstioase decât cele anterioare, care-şi cere dreptul de a intra în paginile cărţii. Istoria este prea infectată, pentru a fi considerată ca epuizată sub aspectul posibilităţii de a furniza mereu alte cazuri patologice şi, bien sur, alte pretexte epice.

Acum despre carte. Personajul principal, Amelia Crihană, este o siameză a Ioanei Măgură din **Refugiile** lui Augustin Buzura, şi ea victimă unui viol săvârşit de Costi Mitroi, fiul doctoriţei de la clinica unde va fi internată eroina. Personalul medical aplică, pe lângă medicamentaţia chimică şi psihanaliza freudiană şi-i recomandă bolnavei, ca tratament complementar, ţinerea unui jurnal personal în care să consemneze momentele mai importante din viaţa sa, întâmplările la care participă sau doar asistă. Pornind de la tezele învăţatului vienez, medicii speră ca prin intermediul acestor confesiuni benevole să pătrundă în chivotul interior

al bolnavei, să excaveze în tectonica subiectivă, să-i proceseze stările de spirit și să formuleze concluziile cele mai potrivite.

Autorului nu-i mai rămâne decât să reproducă aceste mărturisiri personale, așa cum au fost redactate de bolnavă, să le facă publice, să le propună ca material clinic pentru evaluarea gradului de dezechilibru psihiatric, să le cuantifice în stabilirea unui diagnostic cât mai exact și în administrarea tratamentului potrivit. Există, în fiecare om o *ușă interzisă*, cum rezona și Gabriel Liiceanu, o barieră subiectivă, dincolo de care nu se mai poate pătrunde decât prin intermediul confesiunii sincere sau prin taina spovedaniei duhovnicești. Dar în timp ce spovedania se pecetluiește într-o taină menită să rămână necompromisă vreodată, confesiunea de jurnal se ecranează ca o formă permisă de scotocire prin interioarele Eului și de evaluare clinică a autoarei.

Jurnalul confesiv este un substitut al dialogului intim prin intermediul căruia Sigmund Freud obținuse câteva rezultate neîndoielnice - pe baza cărora își edificase de fapt întreaga sa teorie psihanalitică, prin care a marcat întreaga spiritualitate europeană și-a propulsat decisiv teoriile despre om. și umanitate. La mijloc a fost, probabil, și ideea tatălui bolnavei care, într-o scrisoare-reclamație adresată către Protecția Cumpărătorului cerea ca *doamna doctor Mitroi să continue aplicarea acelor metode moderne de ultimă oră, printre care terapia de grup sau metoda scrierii de jurnale. Închei asigurându-vă de înalta mea considerație și sper că veți interveni cu un telefon cât mai urgent pe lângă cei în cauză, pentru ca fiica mea să continue scrierea jurnalului și să scape astfel de amintirile ce o răscolesc în momentele de restriște și de singurătate.*

Cu informații prinse din zbor de pe unde se întâmpla să le afle, tatăl bolnavei credea sincer în *stabilizarea emoțională prin deblocarea comunicării.* Prelua din mers ideile pretins-terapeutice pentru astfel de cazuri și le livra nu doar fiicei sale bolnave, dar și medicilor pe care îi suspecta că n-au cunoștință de ceea ce întâlnea el întâmplător prin publicații de o seriozitate discutabilă. Oricum, terapeutica prin intermediul jurnalului intim era în topul susținerilor tatălui-ceferist și temeiurile sale, așa cum le-a preluat aleatoriu, erau susținute pe baza mai multor considerente plauzibile.

- Prin scrierea unui jurnal diminuezi tensiunea interioară diversificând comunicarea prin implicarea mai multor actanți…

- Te eliberezi de povara emoțională pe care o duci în cârcă de atâția ani

- O iei pe firul apei pentru a dibui căile pe care au sosit fricile, obsesiile și anxietățile din capul tău…

- Îți însușești perspectiva altor persoane pe măsură ce povestești. Scrutează așadar lumea prin ochii altcuiva și te vei pomeni înnobilată cu darul compasiunii, al empatiei profund umane și nu te vei mai simți singură niciodată.

Pentru cei familiarizați cu doctrina lui Sigmund Freud, nu este nimic surprinzător în ceea ce privește originea acestor idei și chiar Amelia Crihană, o ziaristă cu frumoase posibilități intelectuale, e convinsă de virtuțile terapeutice ale jurnalului pe care îl redactează conștiincios și amănunțit.

Altfel, viața în spital curge banal și firesc, cu paciente dereglate, vizitate de rude, prieteni și cunoștințe - fiecare internată având propriile ei probleme biografice, maladiile și nălucirile ei - și cu doctori *ageamii* și la fel de stresați și de dezolați ca și pacientele aflate sub supravegherea lor.

Notaţiile din jurnalul Ameliei Crihană încep la 4 iunie 2006 şi continuă pe toată perioada, de un an de zile, cât durează internarea. E o carte stufoasă, cu întâmplări şi fapte ciudate, multe din ele ieşite din cadrul normalităţii, cu conştiinţe nefericite, încărcate, pe alocuri vinovate, dar dispuse să admită ideea terapeutică a jurnalului intim. Sunt pacientele mai însănătoşite ca urmare a redactării acestor jurnale? Greu de răspuns câtă vreme se menţin neschimbate, se radicalizează chiar, cauzele care au generat psihozele pentru care pacientele au fost internate. Nu sunt mai sănătoşi cei din afara sanatoriului decât cei din interiorul lui. Linia de demarcaţie, cea care desparte lumea sănătoasă de cea alterată psihologic este provizorie, labilă şi aleatorie, ca şi distincţiile care le copleşesc pe cei din urmă. Societatea în general are nevoie de o profilaxie eficientă, de intervenţii terapeutice calificate şi nu doar cazurile izolate - cele deja internate, având un grad mai ridicat de acutizare. Degeaba avertiza doctorul Sfarog claxonând în pâlnia unei porta-voce că nu este nici un motiv ca pacienţii să intre în panică, că *toate-s bune şi la locul lor, că cineva veghează ca fluxul vieţii să se desfăşoare în bune condiţii. Că ţara merge înainte, Europa merge înainte, lumea în sine merge înainte. Gândiţi-vă numai la lucruri frumoase şi nu vă trageţi deoparte chibzuind nehotărât la taina amară a vieţii. O zi cât mai bună, iubiţii, înţelepţii mei semeni (p. 101).*

Grigore Postelnicu

Nu era nici pe departe adevărat. Ceva, în angrenajul vieţii se dereglase, maşinăria era gresată, reclama reparaţii capitale, iar terapia scotocirii prin *memoria reprimată* nu dă rezultatele aşteptate. Pacienta Amelia Crihană - eroina principală a romanului – are halucinaţii, crede că a căpătat aripi, că poate să zboare şi, prin urmare, se aruncă din salcâmul japonez aflat în curtea spitalului. Gestul o transformă într-un fel de mumie, gipsul îi încorsetează corpul în întregime, *din cap până în picioare şi cu nişte găuri în dreptul ochilor şi a gurii (p. 297).* Toată lumea din personalul spitalului - macerat şi el de invidii şi ostilităţi umbroase - este interesată acum de jurnalul ţinut de eroină. În dorinţa lui de a lua conducerea clinicii în locul directoarei în funcţie, Petrina Mitroi, doctorul Sfarog speră să găsească în jurnal pacientei aspecte compromiţătoare de necontestat pentru demiterea conducerii în funcţie şi promovarea lui în scaunul rămas gol.

Altfel, acţiunea romanului circumscrie o lume stranie şi se resoarbe dintr-o realitate fractală mai puţin obişnuită, cu comportamente deviate, ieşite din normalitate şi din rigorile logicii. Este aceeaşi lume din care Augustin Buzura a extras atâtea pretexte narative, dar, firește, privită dintr-o altă perspectivă.

Oricum, romanul este interesant, scris alert şi constituie o lectură agreabilă pentru toţi cei interesaţi de maladiile acestui veac. Personajele nu-şi mai expediază scrisori lungi şi lămuritoare pentru structurarea acţiunii, dar îşi trimit mail-uri generoase, se întreţin online şi se informează reciproc pe cale electronică. Subliniez mai ales e-mail-ul transmis de Georgiana Dumitrache Silvia lui Daniel Mitroi, aflat la muncă în Anglia, la 30.12.2006, unde este reprodusă şi viziunea bunicii Amaliei din timpul unei slujbe religioase petrecută de Paştele Blajinilor este savuroasă şi pune în evidenţă calităţile narative ale autorului. Bunica ei îşi aştepta încă soţul, pe Delu, din prizonieratul siberian şi la slujba de pomenire, când Buna a dus coşul cu ofrande să fie binecuvântate de preot, o rândunică a intrat în biserică şi s-a aşezat exact de coşul cu ofrande adus de Buna ei. Mai mult, bătrâna a auzit vocea soţului ei venită dinspre locul unde se aşezase rândunica. *Bucură-te din nou, biata mea soaţă. Îmi este mai bine acum, Lia*, (numele bunicii, ad.n), *chinurile mele au luat sfârşit, sunt acum lângă Tatăl nostru Ceresc. Nu-mi mai purta de grijă în inima ta, că nu-mi mai trebuie nimic.*

Cartea este bine scrisă, stilul este alert, captivant şi ademenitor. O recomand cu căldură şi cred că autorul are toate şansele de a se remarca, printre prozatorii actuali cu ştaif, cu nerv şi cu abilităţi neîndoielnice pentru a ventila imaginarul narativ românesc. Eu l-am citit cu plăcere, îl creditez fără rezerve şi-i întrevăd o frumoasă carieră de prozator.

Cultura ca dimensiune universală. Festivalul Naţional al Cărţii „Axis Libri”, Galaţi, 2014, Ediţia a VI-a (I)

Cezarina Adamescu
scriitoare, eseistă

Dacă ar fi să ne gândim numai la cultura scrisă pe suport clasic şi tot ar fi o mare sărbătoare a naţiunii.

Am încercat o palidă trecere în revistă, o cronică afectivă, un fel de oglindă a importantelor manifestări generate de Festivalul Cărţii, a cărui dimensiune istorică nu mai poate fi ignorată.

Festivalul Naţional al Cărţii „Axis Libri”, ediţia a VI-a, Galaţi, 20-24 mai 2014 un eveniment aşteptat cu nerăbdare şi emoţie de editori, scriitori, cititori, oameni de cultură şi artă.

Ţinut la Galaţi, în zona Falezei, într-un cadru natural superb, sub oblăduirea coroanelor falnice de tei venerabili, abia stând să înflorească în acest sfârşit de mai, dar sub stăpânirea ameţitoare a florilor de salcâm care, nemaiputând fi oprite, odorau atmosfera, îmbătând nările asistenţilor, într-o vrajă continuă.

Şi gălăţenii nu s-au lăsat aşteptaţi. Aleile dintre blocurile turn, veteranele Galaţiului – pe Aleea Domnească, la doi paşi de fluviu, loc de recreere a localnicilor, de la copii la bunici şi pe esplanade încăpătoare, cadru perfect pentru amenajarea scenei şi a scaunelor unde spectatorii, vizitatorii, turiştii au putut asista la o gamă variată de manifestări pe care nu le vor uita prea lesne. Un program generos prin diversitate şi calitate. Un drum parcurs împreună de creatori-editori-difuzori, într-o ambianţă perfectă.

Până la următoarea ediţie, cei care au trecut, fie şi o dată în aceste zile în spaţiul acesta miraculos, dominat de cuvinte, de imagine, de jocuri, de reprezentări teatrale, lirice, şi de estradă, festivităţi de premiere, concursuri, tombole, presărate cu surprize din belşug, vor fi unanim de acord că asemenea „sărbători ale Galaţiului” şi-au atins ţelul.

Ca să nu mai punem la socoteală manifestările continue cu editorii, scriitorii şi cititorii, recitalurile de poezie din lirica gălăţenilor şi a oaspeţilor din ţară, muzica folk care a întregit atmosfera acestei sărbători, piesele de teatru, programele Teatrului Muzical „Nae Leonard”, de muzică uşoară precum şi ale Fanfarei „Valurile Dunării” de la Centrul Cultural Dunărea de Jos.

Ceea ce s-a remarcat în chip deosebit a fost faptul că gălăţenii şi oaspeţii din ţară şi de peste hotare care ne-au onorat cu prezenţa nu se îndurau să plece şi mai zăboveau chiar şi după terminarea programului lor, prelungind în felul acesta atmosfera sărbătorească.

Zile magice, seri magice, nopţi de amintire, întâmplate vreme de aproape o săptămână, la malurile Dunării, din locul acesta pitoresc, putându-se zări, fâşii mari de fluviu, străjuit de sălcii, de opera de sculptură în metal, rod al Taberei

de Sculptură ce a avut așezământul chiar pe faleza inferioară acum câteva decenii lăsându-ne mărturie în piatră și în metal, semnăturile unor artiști de talie internațională, opere monumentale înscrise în patrimoniul Galaților și care definesc portul dunărean, singularizându-l ca așezare geografică, lungime, peisaj și domeniu cultural, din toate falezele țării.

De fiecare dată o continuare și un nou început.

Festivalul și Târgul Național de Carte „Axis Libri" constituie, încă de la prima ediție, un prilej fericit și binecuvântat de conexiuni între oameni de carte, de comuniuni de spirit între scriitori, poeți, dramaturgi, editori de carte sau doar lucrători în Câmpiile Elizee ale cuvintelor scrise și aranjate cu măiestrie în pagini, între coperți atractive, spre bucuria ochiului și a minții celor care trăiesc sub acest semn binecuvântat al Cuvântului bun și ziditor de suflete.

Copii de grădiniță, de clasele primare, de gimnaziu, de liceu, adolescenți și tineri de pe băncile facultăților, oameni maturi, ca și cei în etate (unii au venit să defileze-n bastoane și chiar în cadre metalice) printre căsuțele și standurile înțesate de cărți, de CD-uri și DVD-uri ispititoare.

Artiști cunoscuți precum Leon Magdan cu atelierul lui neconvențional de cultură generală, atât de spectaculosul Leonard Iozefini așteptat de copii și de adulți deopotrivă, să le dezvăluie câte ceva din misterele magiei sale, expoziții diverse, făcând parte din același proiect cultural, atât în spațiul Târgului de Carte, cât și la sediul Bibliotecii „V.A. Urechia" , dar și la filialele acesteia, proiecții de filme, periodic, pe toată durata târgului, cum au fost filmele didactice: „Nichita Stănescu – Cununa de aur"; „I.L.Caragiale – Dl Goe"; portrete de autori, un Atelier de origami și tombola copiilor, realizată cu sprijinul membrilor Clubului Curioșilor și multe alte tentații.

Ansamblul folcloric „Doina Covurluiului" al Centrului Cultural Dunărea de Jos, muzică, dans și voie bună cu Ansamblul Estrada Copiilor de la Casa de Cultură a sindicatelor Galați, instructor coregraf: Andreea Ignat – s-au întrecut în a oferi spectatorilor momente artistice remarcabile.

O întâlnire memorabilă cu academicianul Nicolae Dabija – care nu ocolește niciodată Galațiul, un spectacol de cântece și scenete în limba franceză „La Joie de Chanter/ Bucuria de a cânta" și „Un conte de fees"/Un basm cu zâne – Autoare: Nina Mihaela Sava de la Palatul Copiilor Galați.

Muzică de promenadă în interpretarea Fanfarei „Valurile Dunării" a Centrului Cultural Dunărea de Jos – un evantai înmiresmat de evenimente și manifestări cultural-artistice și tot atâtea tentații. N-au lipsit baloanele colorate, mascota Festivalului, banerele, afișe, programe, broșuri, pliante care anunțau programul zilnic, pe ore și minute.

Acreditare pentru jurnaliști, fotografi profesioniști, cineaști, disk-jokey, muzica ambientală în pauzele dintre manifestări.

O expoziție de artă fotografică permanentă a fost vizitată de gălățenii în trecere pe aleile lăturalnice. Toată gama lucrătorilor media care vor transmite, difuza și populariza acest eveniment de excepție, depășind granițele locale și naționale.

Nu au lipsit interviurile luate ad-hoc cu personalitățile prezente, la care jurnaliștii gălățeni nu au rămas indiferenți.

Și totul petrecut în cea mai perfectă armonie, gălățenii și oaspeții păstrând cu sfințenie duhul locului și dând mărturie prin purtarea lor exemplară, că știu să respecte cartea și cultura națională și universală sub diversele ei aspecte și manifestări.

Pentru cinci zile oamenii nu s-au mai uitat la tablete și telefoane mobile ca la icoane, ci au avut sub priviri cărți – sumedenie, iar în auz, manifestări cultural artistice de prestigiu pentru toate gusturile și vârstele. Iar formulele: „*Deschide o carte! Deschide-ți mintea*!" au avut cu adevărat efectul scontat. Prin aceste modalități itinerante, gradul de accesibilitate la lectură este mai mare decât în sălile bibliotecilor, sporind interesul cititorilor.

O emblemă, un brand, o garanție. Garanția valorii, garanția reușitei – toate într-o sintagmă „Axis Libri" – care a depășit granițele orașului și ale țării.

Strategii de marketing, atracții, amuzamente, spirit ludic, tot ce poate un Târg oferi mai bun, mai frumos.

Nu au lipsit sesiunile permanente de autografe, atât la standuri, cât și în cadrul manifestărilor.

Statisticile vorbesc de la sine în privința utilității acestor formule de atragere a cititorilor. Toți cei care și-au dat mâna în organizarea și desfășurarea în bune condițiuni a Festivalului cât și a Târgului de Carte – pot fi mulțumiți.

Pentru cei interesați, menționăm că ilustrarea acestor momente unice din viața cultural-artistică a Galațiului se află pe site-ul www.bvau.ro – Galerie foto, unde sunt 140 de imagini cu Deschiderea festivă a Festivalului Național.

Ziariști renumiți, scriitori, foto-reporteri, video-reporteri, video-jurnaliști, graficieni, directori de edituri, redactori și tehnoredactori, toți cei care lucrează în fascinanta industrie a cărții, poeți, dramaturgi, actori, improvizatori, folkiști, dansatori, interpreți, iluziniști, vreme de cinci zile au stat în atenția publicului, cu ceea ce au creat ei mai bun. Și lumea le-a dăruit aplauze din belșug.

Prelungirea programelor zilnice de manifestări și transformarea serilor în seri magice constituie o dovadă că gălățenii sunt receptivi la cultură și artă.

Pentru cinci zile, copiii și-au lăsat joaca, și-au lăsat tabletele, calculatorul, chiar și lecțiile și au venit la Festival.

Pentru cinci zile, gospodinele și-au uitat treburile domestice și au ieșit să se recreeze, să-și bucure sufletul, alături de copii și nepoți.

Pentru cinci zile bătrânii și-au lăsat programul de somn și ritualul zilnic al siestei și au venit să socializeze, să ia câte o carte în mâinile lor tremurânde, să mai simtă parfumul cernelii din cărțile abia ieșite de sub tipar, unele aduse direct din tipografie – pe mesele prezidiului, să fie prezentate, receptate, recenzate, recomandate, dăruite.

Cu toții și-au smuls clipe din timpul lor obișnuit ca să facă altceva. Și acest „altceva" e un omagiu plin de respect adus Cărții – sărbătorită în fel și chip în aceste zile.

Biblioteca „Vasile Alexandrescu Urechia" a avut o inițiativă remarcabilă. La un stand special amenajat, a împărțit cărți gratuit fiecărui trecător sau vizitator al standurilor. Am văzut oameni fericiți, emoționați că strâng la piept sau în mâini câte o carte primită-n dar, poate singura din ultimii ani pe care au putut s-o atingă, să o răsfoiască, să-i soarbă miresmele. Nimeni n-a plecat fără un asemenea dar de suflet. Poate amintirile se vor estompa cu timpul, dar această carte rămâne în biblioteca lor personală, ca mărturie.

Sute și mii de mărturii fotografice pe site-ul amintit, într-o galerie fotografică de excepție realizată de artiști profesioniști. Designeri reputați s-au întrecut în a alcătui simboluri, vignete, ex-librisuri ale acestui brand care este Axis Libri, Bibliotecă, Salon literar, revistă, Casă a cărții, Tărâm magic, Editură, gazdă bună a Salonului Literar din Sala Mihai Eminescu.

Manifestarea a fost organizată în parteneriat cu Editurii Eikon, sub patronajul Ministerului Culturii și a avut ca organizatori: Consiliul Județului Galați, Primăria Municipiului, Centrul Cultural „Dunărea de Jos"; Universitratea Galați, Inspectoratul Școlar județean, Universitatea „Apollonia" Iași, Direcția Județeană pentru Cultură, Palatul Copiilor, Universitatea „Danubius", iar ca parteneri culturali, Teatrul Muzical „Nae Leonard", Teatrul Dramatic „Fani Tardini", Teatrul de păpuși „Gulliver", Muzeul de Istorie Galați, Complexul Muzeal de Științe ale Naturii „Răzvan Angheluță" Galați, Uniunea Scriitorilor din Galați, Filiala de Sud-Est, Institutul Cultural Român, Filiala Moldova.

Ca parteneri Media au fost: Cotidianul „Viața Liberă", „Monitorul de Galați", „Imparțial", „Realitatea", „Antares", revista „Dunărea de Jos", „Expres TV", „TV Galați", „RTV Galați-Brăila", „VOX TV Galați-Brăila", „Zile și nopți", revista „Dominus", revista „Convorbiri literare", revista „Contemporanul". Printre sponsori amintim: Hotel Vega, Cozamin, Galtour Dunărea, Don-Star SRL Tipografie, Pancronex, Pibunni, Gestrom, Martens, Arcada Company, Damen și alții.

Câte 11 ore pe zi (10,00-21,00) standurile au fost deschise permanent, iar Festivalul s-a desfășurat sub acest îndemn: „*Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!*"

O campanie fără precedent de promovare a lecturii, adresată tuturor categoriilor de cititori și tuturor vârstelor.

(Va urma)

Greu și ambițios demers

Ilie Tănăsache
scriitor

Al **cincilea** volum „Oameni în memoria Galațiului”?

Performanța în sine pledează strălucit că, o idee inspirată poate râvni la o longevitate pe măsură. Dincolo de cuvinte, oricât de măgulitoare ar fi acestea, se află, desigur, o imensă strădanie. De ... arheologie spirituală, am spune, în primul rând. Pentru că, la urma urmei, cum am fi în măsură să numim altfel această autentică călătorie prin labirintul memoriei? Memoria trecutului. Incursiunea pentru inventarierea reperelor prezentului.

Jos pălăria în fața acestui ambițios - și necesar! - proiect care poartă semnătura, demnă de toată prețuirea, profesioniștilor de la *Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați*. Cu siguranță, nu-i ușor să-ți propui și să reușești să atingi o asemenea altitudine de competență. Cine parcurge paginile acestor volume; cine ia aminte la acribia ordonării nenumăratelor informații esențiale; cine ia în calcul, fie și numai pentru o clipă, la câte izvoare s-a făcut apel, de pe câte mii și mii de pagini s-a scuturat colbul, pentru a extrage picătura de polen cu oarece valoare documentară va înțelege, neîndoios, câtă materie cenușie s-a pus în mișcare. Pentru ca salutara idee să se convertească în realitate. Aurului cenușiu i s-a adăugat cu generozitate devoțiunea, dedicația unor oameni cu vocația lucrului dus până la capăt, misiunii îndeplinite (care, pentru destui, ar fi părut ca fiind imposibilă).

Aminteam pe la începutul acestor rânduri ceva despre repere. Întotdeauna - iar azi, mai mult decât altădată, când destule ... clone bicisnice se lăbărțează obraznic deseori în spațiul sacru al valorilor autentice - deci, azi mai mult decât oricând avem nevoie de reperele pe care volumele asupra cărora ne aplecăm aici le promovează cu demnă și admirabilă strădanie. Avem nevoie să știm ce lăsăm în urma noastră. Altfel, cum să măsurăm drumurile pe care le străbatem? Despre succesiunea generațiilor prin timp depun mărturie, înainte de toate, tocmai aceste repere. Ele sunt cheia de boltă a existenței noastre pământești.

În cele cinci volume despre ce a reținut ... memoria plaiurilor gălățene sunt evocate numeroase personalități, care fac parte din tezaurul spiritual național. Să încercăm un nesăbuit exercițiu: să zicem că autorii volumelor ar fi omis din laborioasele lor investigații niște nume care înseamnă mult nu numai pentru zestrea de valori a acestor locuri, ci și pentru zestrea de însemnătate națională. De exemplu, ar fi fost „uitat” ilustrul nume al lui Iorgu Iordan. Cu siguranță, lingvistica românească ar fi rămas cu un gol imens fără această strălucitoare verigă în cultura noastră. Cum să lipsească din acest florilegiu al oamenilor intrați pe poarta de aur a acestor locuri un Anghel Rugină ori Mihail Manoilescu, creatori de modele economice, gânditori de proiecte de anvergură, nu numai pentru România, ci autentici vizionari ai fenomenului economic global? Își au locul lor, pe drept și pe merite, în volumele bibliotecii gălățene, un Dimitrie Cuclin ori Constant Tonegaru, ilustrul Victor Ion Popa, Temistocle Popa, Iordan Chimet (scriitorul care ... închidea „ochii și vedea orașul” - Galați n.n.) ori poetul de mare vocație Grigore Hagiu. Toți aceștia - și mulți alții - își au locul în memoria locurilor Moldovei de Jos. Și nu numai.

Iată tot atâtea argumente pentru care este exemplar demersul bibliotecii din orașul lui Vodă Cuza, pârcălabul de cândva al portului dunărean. Demers având o singură țintă, atinsă cu certitudine: aceea de a așeza, cu trudă și migală, cu dreaptă cumpănire în talgerele perenității, ceea ce trecutul a zămislit în timp, în aceste locuri. Ceea ce prezentul adaugă necontenit.

Ceea ce s-a adunat, până în prezent în lada de zestre a celor cinci volume încredințate tiparului, reprezintă nu numai o ofertă de cunoaștere ci, în egală măsură, și o provocare. O provocare, deopotrivă, pentru cei de azi și de mâine. Aceea de a spori ce s-a izbutit până acum. Un îndemn să punem cu îndoită speranță „cap compas” spre noi orizonturi gălățene și naționale.

Zanfir Ilie, *Dunărea: Poveste și adevăr eseuri danubiene*

Emilian Marcu
scriitor

Cartea a apărut la editura *Ideea europeană*, București, 2013, 206 p, prefațată de *Theodor Codreanu* și cuvânt de însoțire de *Adrian Dinu Rachieru* și *Theodor Parapiru*.

Într-o ținută grafică de invidiat, apare cartea semnată de Zanfir Ilie „Dunărea, poveste și adevăr", carte care conține o serie de eseuri danubiene, eseuri scrise „cu sufletul la gură", anume să facă în așa fel încât cititorul să devină captivat de acest oraș numit Galați. Nu mai puțin de 20 de repere culturale gălățene sunt prezentate, cu lux de amănunte, cu picanteriile necesare unei lecturi antrenante, de un scriitor cu har, febril și extrem de curios din fire, exact așa cum îi stă bine unui intelectual ce-și propune să scrie astfel de cărți. *Dunărea, poveste și adevăr* a fost subiect de exprimare scrisă sau vorbită, pentru foarte mulți intelectuali care au fost atinși de aripa acestei lumi. Misterul acestui fluviu, cu vestitele Bălți ale Brăilei, cu Delta sa, cu tumultul de exprimări, a făcut să vibreze nenumărate „inimi și conștiințe". Zanfir Ilie este și el prins în această „dureros de dulce" capcană și ne dăruiește o carte chiar cu acest titlu „*Dunărea. Poveste și adevăr*". Pentru el Dunărea este pretextul de a face o prezentare amănunțită, documentată, dar și sentimentală despre orașul vechi și nou, despre legendarul oraș Galați. Cronicar modern, dar înmuindu-și penița în cernelurile fine ale bătrânilor cronicari moldoveni, Zanfir Ilie devine acel îndrăgit și atât de util Cicerone din antica civilizație, și ne prezintă, (cu lux de amănunte, aceasta este și latura extrem de interesantă a cărții, provocarea, pe mai multe paliere pentru descoperirea laturilor sentimentale), un oraș, pe care, oricât ne-am strădui nu-l putem simți cu adevărat în totalitate decât doar după lecturarea acestei cărți. Tainițele acestui oraș misterios, așa cum misterioasă este chiar Dunărea, ascunzând atâtea și atâtea taine, ni se devoalează din fiecare eseu dunărean, din fiecare poveste pe care autorul ne-o prezintă. La descoperirea acestor secrete trudește „cronicarul" Zanfir Ilie și truda sa este cu atât mai folositoare cu cât te face, pe tine ca și cititor, să devii, fie și pentru puțin timp, gălățean, cu acte în regulă, dar și admirator al portului prins în cleștele celor trei ape care îl îmbracă și-l ocrotesc. În chingile Prutului, Siretului și Dunării se hârjonește acest oraș și oamenii săi pe care atât de generos îi descrie autorul acestei cărți. Despre ce ne vorbește Zanfir Ilie în această carte? Care sunt *punctele tari* cu care se mândrește și ni le propune spre admirație? Cele 20 de repere turistice sunt doar o parte din îndemnurile la cunoaștere și reverie. *Biserica redută Precista, Biserica pescarilor, Dispeceratul mersului pe apă, Dunărea și Albastrul cel mai albastru, Maica Teodosia de Vladimirești, Biblioteca aproape cosmică, Casa Domnului de pe strada Domnească* sau *Scriitori ambasadori ai Galațiului, Pledoarie pentru permanența lecturii* și *Învățăturile lui Urechia* către urmașii săi ziariști, constituie, pe lângă alte eseuri provocatoare, un adevărat imbold spre cunoaștere a acestui oraș Galați, oraș de visători, cum îl numește el, inspirat, într-un eseu. Toate acestea ne vorbesc „*Despre identitate, la mal* de *timp și de Porto-Franco*" cum spune Theodor Parapiru, sau cum spune Adrian Dinu Rachieru, că acest consum de ființă se revarsă în pagină, în eseurile danubiene, scrise cu iubire, depănând sfătos povestea Dunării, a locurilor și a oamenilor. Zanfir Ilie redă cititorului, prin această carte „*Dunărea. Poveste și adevăr*", o lume mirifică, o lume care merită să fie cunoscută, și de ce nu, chiar trăită intens. Prin lecturarea acestor eseuri danubiene, o părticică din frumusețea orașului îmbrățișat de cele trei ape se va atașa și de sufletul cititorului pentru eternitate.

Dincolo de poezie

Năstase Marin
scriitor

Se știe că toți scriitorii lumii au fost (și sunt) niște argonauți ai Cuvântului, într-o permanentă căutare a misteriosului Adevăr de aur al omenirii. Căci ce pot fi altceva celebrele povești și poezii nemuritoare scrise până acum, decât aventurile omului în căutarea Adevărului despre existența sa în lumea de aici și de Dincolo? Despre sensul și rostul existenței sale au gândit și au scris toți poeții și gânditorii lumii, fiecare aducându-ne mesaje cu imagini mai mult sau mai puțin luminoase, mai mult sau mai puțin complete, uneori clare, alteori amăgitoare, ale ascunsului Adevăr. Însuși Marele Eminescu a căutat cuvântul magic pentru găsirea lui: „unde vei găsi cuvântul…"

Cred că un asfel de argonaut poate fi considerat și poetul gălățean Constantin Oancă, autorul volumului întitulat simplu: „Lot", publicat în acest an la editura InfoRapArt și prezentat la Festivalul Cărții „Axis Libri", organizat de Biblioteca „V.A. Urechia", în luna mai 2014.

Cartea „Lot" reprezintă pentru poetul Constantin Oancă acea emoționantă călătorie în căutarea „Adevărului de aur" al omului, care nu-i altul decât însuși Dumnezeu. Călătorie în care și-a fixat drept stea polară călăuzitoare chiar Biblia. A considerat că „poezia nu-i scop în sine, ci o cărare înflorită care duce la Dumnezeu" și poate ajunge acolo doar dacă este „un bun cunoscător al Bibliei - reperul gândirii noastre" (pag. 13 - „Talent și inspirație"). Așa a pornit pe luminosul drum spre Dumnezeu după un prealabil și aprofundat studiu al Bibliei, pentru a găsi răspunsuri la numeroasele întrebări ce i le-a pus necontenit existența în această lume.

Răspunsurile i s-au revelat în chinuitoarele căutări, pe care le-a concretizat în surprinzătoare observații și comentarii asupra marilor probleme existențiale și fapte din viața noastră.

Volumul cuprinde două părți: prima, reflectă fascinanta călătorie a poetului pe înflorita cale spre Dumnezeu, unde i se revelează strălucitoarele aspecte ale Adevărului divin, transpuse în concise și clare observații și comentarii. A doua, dezvăluie edenicul tărâm de „Dincolo de poezie", unde ajunge poetul, după ce a găsit pe Dumnezeu în inima sa. Mirifica privelişte este descrisă într-o suită de poeme, din care picură esențe aurii de sacralitate.

Împreună cu poetul, să mergem și noi pe calea poeziei, prin văile adevărurilor biblice și să ne „înduhovnicim" odată cu el. Pentru că observațiile și comentariile autorului la problemele și trăirile noastre în această lume sunt raportate numai la învățăturile cristice, când „gândirea noastră duhovnicească este puțină, ca la orice început, dar în acest nivel al evoluției spirituale se ascunde viitorul adevăratei noastre înțelegeri" (pag. 20 - „Nevoia de înduhovnicire").

Mai trebuie să menționez că poetul se sprijină în raționamentele sale și pe suporții fundamentali ai poeziei românești, Mihail Eminescu, Nichita Stănescu, Lucian Blaga, poeți „de Dumnezeu inspirați" și, nu în ultimul rând, soarbe din izvorul nesecat al creației populare, raportându-se deseori la mesajele metafizice ale nemuritoarei Miorița.

Tot în drumul său de căutare a „Dumnezeului cel viu", poetul a întâlnit „Martirii care au călcat din dragoste pe urmele Mântuitorului… preferând să plece din lume și să cânte în fața morții", martiri care i-au servit drept modele în calea sa. Așa a aflat că „lumea aceasta este trecătoare" și că ieșirea din ea „este soluția salvării de la ceea ce numim sfârșitul lumii" (pag. 77- Ieșirea din lume).

De fapt, toate observațiile și comentariile ce formează corpusul primei părți a cărții, eu le consider revelațiile poetului obținute în condițiile menționate mai sus. Așa a ajuns la adevărata înțelegere a învățămintelor biblice și a mesajelor din operele marilor poeți români, cu privire la problemele fundamentele ale oamenilor. Poetul doar le-a transpus în microeseuri sau aforisme clare, limpezi, precum undele cristaline, concise și pe-nțelesul tuturor. Uneori, constatările sale sunt simple propoziții-panseuri de tipul : „Gândul este trup iar cuvântul haină" (pag. 59 - Gândul și cuvântul), sau „Înțelepciunea este înțelegerea în

duh și adevăr a tainelor lui Dumnezeu." (pag. 68 - Înțelepciunea).

Desigur că adevărurile relevate de poet, părți din Adevărul de aur, numit Dumnezeu, sunt numeroase, fiindu-mi imposibil să mă refer la toate. Las plăcerea oricărui cititor, de a gusta din miezul lor dulce, dar îmi rezerv, totuși, câteva felii din aceasta, în scopul de a stârni interesul față de uimitoarele meditații revelatoare ale autorului:

- În „Moarte și înviere" poetul caută sensul Morții în lungul drum al Eternității, descoperind „două sensuri ale acesteia, cel propriu și cel dorit, dătător de viață". De aici explicația sensului unic al Morții, ca trecere a Vieții dintr-o stare în alta, poetul considerând că este „o schimbare de mentalitate, care-ți oferă o stare de entuziasm și o sete nemaiîntâlnită de viață, echivalentul a ceea ce numește Biblia „ieșirea din lume" și urmată de facerea voii lui Dumnezeu." O revelație ce explică într-un fel și credințele dacilor „nemuritori", mai apropiați de adevărul dumnezeesc decât contemporanii noștri, care au o teribilă frică de moarte.

- În „Sfârșitul lumii" poetul atrage atenția asupra deosebirii dintre două înțelegeri ale acestei sintagme: cea greșită „sfârșitul naturii și realizărilor umane" și cea corectă „sfârșitul mentalităților deviate, când lumea nu mai trăiește în noi, ci Dumnezeu, punctul terminus al evoluției noastre sufletești în lumea de pe pământ".

- În „Talent și inspirație" observă că inspirația „venită de la Dumnezeu, nu de la muze, reprezintă tainele lui Dumnezeu revelate poetului". Aceasta este „Poezia de Dincolo de poezie".

- „Muzica și poezia" sunt „două căi de comunicare cu Dumnezeu". Apoi, citează pe Beethoven: „unde se termină cuvântul acolo începe muzica". Mai constată că granița dintre poezie și muzică este imperceptibilă, lumea fiind zidită pe acestea.

- Interesantă observația privind relația dintre adevăr și metaforă: „adevărul nu se descoperă la prima vedere, cel puțin din două motive: ca să fie protejat de profanatori(cei ce înțeleg doar văzutele) și, ca să ajungem la el prin efort. De aceea el se ascunde în metaforă".

- În „Păcatul estetic" poetul demască urâtul „venit în lume în numele frumosului". Cu urâtul, „răul a golit pământul de normalitate". Acest păcat este considerat tot atât de mare, dacă nu chiar mai mare decât păcatele morale, întrucât lumea este murdărită de falsitate și minciună, derutând oamenii prin inversarea valorilor. De aici, observația pertinentă a poetului: „urâtul are mare succes, deoarece vine când omul doarme, furându-i trezirea numită „bun gust".

- În „Nevoia de simplificare": [...] „adevărata bogăție este cea spirituală. Bogăția materială este sărăcie când dă pe-afară sub forma unor grămezi de bunuri materiale".

- „În lume nu stăpânim nimic", deși toate sunt pentru noi. Dovada, „apa, ploaia, vântul, soarele, care vorbesc despre acest adevăr". Doamne, cât de greu ne este să acceptăm acest crud adevăr al Tău! Simțul nostru de proprietate ne-a orbit atât de mult, încât vrem să fie numai ale noastre, soarele, vântul, apa, fulgerele, tunetele și să câștigăm bani grei pe ele, înrobindu-i pe semenii noștri. Iartă-ne, Doamne, orbirea!

- Prin comentariul făcut poeziei eminesciene, poetul ajunge la o concluzie-esență: „prin iubire învățăm să murim cotidian pentru a renaște în eternitatea din noi". A doua concluzie (amară): „unii înțeleg după o viață cum se cuvine pe Eminescu, iar alții niciodată, deși el vorbește pe înțelesul tuturor".

- „Împărăția cerurilor" nu este „un loc, ci o stare", iar „credința-n Dumnezeu trebuie să fie desprinsă de repere materiale".

- „Lot și femeia lui" un episod biblic ce l-a fascinat pe autor prin învățămintele acestei parabole care cuprinde adevărul dureros că „ieșirea din lumea aceasta se face numai scuturându-ne în totalitate de cele lumești".

- În „Marea confuzie" poetul revine obsedant la alt adevăr dureros: „minciuna și kitschul n-ar avea trecere dacă n-ar semăna cu adevărul și, respectiv, frumosul", completând cu afirmația: „lucrurile materiale sunt doar aparente, în spatele lor ascunzându-se cele adevărate".

- „Ce înseamnă a avea totul" (pag. 35)? Poetul răspunde simplu: „cine are pe Dumnezeu n-are trebuință de nimic, deoarece Dumnezeu însuși se va îngriji de cele trebuitoare lui". De aici concluzia logică: dorința noastră de a stăpâni cât mai multe lucruri materiale din lumea asta, este o iluzorie deșertăciune. Ca să o înțelegem, poetul ne trimite la capitolul „Ecleziastul" din Biblie. Și cât ne mai zbatem noi, rugându-ne la Dumnezeu să ne dea, să ne tot dea, aia, ailaltă, dacă se poate, pe toate, să fie numai ale noastre. A trebuit să ne reamintească poetul acest adevăr simplu din Biblie: îl aveți pe Dumnezeu, nu vă mai trebuie nimic! Lăsați-L pe El să aibă grijă de cele necesare vouă!

- În „Puterea falsului", poetul revine obsedant cu ideea: „Lumea știe că doar frumusețea o va salva, și atunci vine răul cu imitarea frumuseții". Pentru

că, se pare, mai presus de criza economică sau criza morală, lumea este bântuită de o criză estetică, o criză a frumuseţii, o criză de autentic, de normalitate şi adevăr. Ca să îndepărteze oamenii de Dumnezeu, răul a venit cu minciuna, contrafacerea, falsul, otrăvuri fumigene, cu care a manipulat omenirea, a derutat-o, reuşind cu ceaţa falsului s-o abată din drumul limpede care duce la Adevărul trăirilor sale curate.

Mă opresc aici cu incursiunea pe „cărarea înflorită" a poetului, din partea întâi a cărţii, invitându-vă pe dvs., stimaţi cititori, să-i descoperiţi comorile de spirit, risipite de dânsul pe această cale a Poeziei.

Voi poposi în partea a doua a volumului, căreia i-am zis „Dincolo de poezie", sintagmă folosită de altfel şi de poet, undeva, în textele volumului. Cred că suita acestor poeme din această parte reprezintă acel tărâm edenic găsit în inima sa după „ieşirea din lume" de care a pomenit în prima parte. Aici, poezia lui Constantin Oancă s-a eliberat de cătuşele lumii pământeşti şi a îmbrăcat hainele moi de mătase cerească, brodate cu metafore sclipitoare, în care sunt încrustate nestematele înţelegerii adevărate, ale vieţii de lângă Dumnezeu.

Poemele sunt limpezi şi simple în claritatea lor, scrise pe-nţelesul tuturor, dar în adâncul limpezimilor, înţelesurile sunt prea multe şi de neînţeles pentru cei care nu s-au străduit să iasă din întunericul acestei lumi. Aceştia nu le vor vedea, vor fi contrariaţi şi chiar stupefiaţi de versurile poetului.

Întrebările şi mirările poetului din poeme sunt încrustate în lacrimi de chihlimbar care „îşi caută ochii de plâns", aşa cum exclamă în poezia cu acest titlu: „unde eşti aproapele meu?/vino să mă vezi cât de mult te caut/şi ce sunt eu fără tine".

De fapt, chiar în primul poem, ne atrage atenţia şi este dezamăgit că, „După restaurarea omului/prin Iisus Hristos/şarpele a venit iar cu fructul oprit/şi omul iar a muşcat"… (pag. 107, „Omul iar a muşcat"). De aici mirarea poetului, tot dezamăgitoare, de ce „o plantă sau un animal/reacţionează pozitiv la o muzică/simfonică/în timp ce el abia aşteaptă să se termine" (pag. 110 - „Regn"). De-acolo, din Eden, poetul ne spune că „muzica este o mare fiinţă rănită de moarte/al cărei sânge curge/spre iertarea păcatelor noastre estetice" (pag. 111 - „Muzica").

În „Potopul neînţelegerii" (pag. 112), poetul ne avertizează că, din lumea pământeană „scapă numai cine înţelege", cine se apropie şi-l primeşte pe Dumnezeu în sine, aflând Adevărul de aur că „Lumea cealaltă este făcută/din nemuritori", atrăgându-ne atenţia că „inima omului nu încape în lume/deşi tot ce vedem în jur/sunt sentimentele noastre:/frunze/păsări călătoare/înserări" („Pe lac" - pag. 114).

Tot din Edenul de „Dincolo de poezie" poetul vede cum în lumea pământeană „timpul trece leneş dar la timp/cu plugul pe chipul nostru"(Timpul"- pag. 115) şi tot în lumea noastră observă că „dragostea iartă totul/timpul în schimb nu iartă pe nimeni", concluzionând la pag. 117 că „Tinereţea fără bătrâneţe/este a omului de lângă Dumnezeu/ iar bătrâneţea fără tinereţe este a fiului rătăcit". („Tinereţe fără bătrâneţe"). La aceste idei revine şi le completează în poezia „Tinereţe fără bătrâneţe (2)": „tinereţea propriu-zisă/şi viaţa aceasta/ nu sunt nimic pe lângă/tinereţea fără bătrâneţe şi viaţa fără de/moarte./La fel şi cu prigonirea din lumea asta…/ Fără prigonire/nici n-ar fi posibilă/ieşirea din lume/ aşa cum cere Dumnezeu".

Declarând: „Pentru mine lumea s-a şi sfârşit" (pag. 125 - „Lumea s-a şi sfârşit"), ne reaminteşte îndemnul biblic prin care „suntem sfătuiţi să ieşim" din lume, primindu-L pe Dumnezeu în noi chiar din lumea asta. Atunci vom înţelege limba adamică şi vom afla Adevărul mult căutat. (pag. 127 - „Limba adamică"). Atunci vom auzi şi înţelege „Simfonia a opta de Gustav Mahler" unde „cerul trece prin paginile Bibliei,/salcâmii trec prin mijlocul păsărilor/şi florile prin inima culorilor".

Când aduce vorba de crizele lumeşti, poetul atrage atenţia că acestea reprezintă „doar o posibilitate de/verificare a prezenţei lui Dumnezeu/ în viaţa noastră" („Criza de Dumnezeu").

Nu voi extinde căutările nestematelor poetice în toate poemele de „Dincolo de poezie". Sunt convins că oricare cititor cu inima curată şi deschisă a-L primi pe Dumnezeu, va fi încântat de frumuseţile acestora, cel puţin tot atât cât m-au fermecat pe mine. Pentru că, terminând citirea lor, inima îţi dă ghes să le recitești ca să descoperi alte şi alte frumuseţi şi înţelesuri.

De aceea nu reuşesc să termin aceste rânduri, până nu voi reda o poezie care m-a făcut să o recitesc de mai multe ori: „DREPTATEA"- „Cerul a fost conceput ca dreptate făcută/pământului/ cum copilul este dreptatea făcută/braţelor/mamei/ cum deşertul este dreptatea făcută/deşertăciunii/ cum ochiul este dreptatea făcută/frumuseţii/cum dragostea este dreptatea făcută/inimii."…Aici aş completa: cum poetul Constantin Oancă este dreptatea făcută/nevoii noastre de înţelegere şi apropiere de Dumnezeu.

Lumea ca un concert cosmo-teandric sau Între Faust și călugărul Vasile

Vasile Andru
scriitor

Radu Comănescu (n. 1956) este cunoscut până acum ca *hermeneut biblic*, autor de texte enciclopedice și realizator de emisiuni religioase. Acum se înfățișează ca prozator, printr-un roman scurt și percutant (formula ideală!), numit *Povestea Apărătorului și a reginei din Mikasori*.

Se vede că este romanul unui hermeneut biblic: cartea e plină de simboluri religioase cu referiri la marile sisteme de decriptat misterul omului și misterul Fericirii a Treia (despre moștenitorii pământului) și misterul Fericirii a șaptea (despre topirea agresivității și permanența drepților).

Romanul începe cu un capitol pe care-l numesc „prolog în cer". Faptele de pe pământ, istoria și post-istoria, sunt citite și prin determinări din lumea nevăzută, și ca o confruntare de forțe redutabile între tăietorii vieții („Inamicul") și păstrătorii vieții („Demiurgul"), cu ierarhiile lor și ciocnirea lor cu creaturile biosferei… din lume și din spațiul românesc.

În aventura bezmetică a Valahiei la 2012, să zicem, ca și *în marea suferință a lumii* (expresia lui Radu Comănescu) rămâne mereu constantă *o cifră a drepților*! Inamicul vrea să suprime măcar parțial această „formațiune" salvatoare. Dar nu reușește. Cei drepți scapă chiar și legii entropiei, cu atât mai lesne scapă de „Îngerii căzuți", agenții entropiei universale, sau doar gestionarii ei.

Așadar, de la *prolog în cer*… facem pasul spre o epopee românească, aș zice: o *Țiganiada*… Acum voi spune, pentru cine nu știe, că referința la *Țiganiada* este laudativă. De altfel, *Țiganiada* este singura epopee reușită a literaturii române!

Soarta spațiului românesc e „programată" în cer.

Pentru victoria Binelui, în plan ceresc se hotărăște construirea la Lehliu a unei cetăți pentru gloria unicului Dumnezeu (p. 40). Alegerea orașului Lehliu pentru acest proiect ar sugera că Dumnezeu are umor.

Există forțe ascunse care ne vor binele: o armată templieră și presiunea civilizatoare a reginei Mika Ella, (replică feminină a arhanghelului Mihail!).

Lucifer este mereu *în opoziție*, mereu uneltește eficient, dar se laudă – folosind dublul limbaj politic – că nu încalcă *Constituția* lui Dumnezeu! Există o „curte constituțională" cerească, dar mereu idealistă, utopică. (Peste ani, nici nu se va ști că aici sunt și posibile ecouri după panoul electoral al unui Traian Băsescu suspendat, panou care reprezenta coperta Constituției !)

„Niciodată n-am înțeles cum funcționează îngerii…" zice Radu Comănescu, diplomatic. În cartea sa anterioară, *Miracole și fapte din această lume*, se întrezărește că totuși a înțeles. Îngerii, în tradiție, sunt doar „vestitori", și numai familiaritatea omului cu ei a pus pe seama lor și o funcție… de protecție și de consiliere contra sabotajelor malefice.

În romanul lui Comănescu: Un așezământ al cavalerilor apărători e ridicat în Județul Călărași, iar managera lui este chiar Juna Rodica!

Radu Comănescu, în foarte sobra lui parodie celestă, se folosește de mituri locale, mituri generate de folclor, mituri corupte de circulație periferică. Juna Rodica „poseda potențialul unui **brand** de calitate", zice. Evident, în roman, apar și branduri uriașe, cum sunt Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, care au (înaintea numelui) cuvântul sacru *Ioan,* scris prescurtat **Io**.

Un brand cu potențial mare este și Călugărul Vasile. Cu acesta, intrăm în plină contemporaneitate.

Cine-i în realitate Călugărul Vasile? Dincolo de faptul că-i un clișeu semnificativ într-o *Țiganiadă* restaurată!… (Între paranteze notez că, într-o proză mai nouă, *Roșu de Basarabia*, Andru a folosit și el acest personaj, dezvăluindu-i identitatea respectabilă!) Lansat în campania lui Emil Constantinescu, călugărul Vasile are un fulgerător traseu folcloric, iar în romanul lui Comănescu, el reflectă ceva din pitorescul democrației balcanice. Oricum, ambiguul Călugăr Vasile face și pereche asortativă cu juna Rodică și, împreună cu Autorul, vor fi de față la „sfârșitul istoriei".

Nimic tragic, totuși, pentru că, după istorie, va urma *post-istoria*, în care cred că ne aflăm astăzi.

Și chiar cu insistența lui pe Istorie, în perimetrul Lehliu, acest roman se revarsă în meta-istorie.

Din jale și din ludus se întrupează un edificiu faustic.

Este un roman criptic, condensând cunoaștere multă, un rezumat al lumii, cum și-ar dori să facă orice scriitor la capăt de drum.

Constantin Virgil Negoiță a scris, cu zece ani în urmă, un *roman-concert*. Este un gen actual, cuprinzător, un gen al epocilor bătrâne, muribunde nu decadente… când apare dorința cărții testamentare. Roman-concert este o variantă a romanului de tip „comedie umană".

Comedie a pastorației a scris Ciprian Mega: *Pântecele desfrânatei,* tot cu note apocaliptice. Dar și Tatiana Niculescu-Bran: *Moartea Patriarhului.*

Comedie pedagogică a scris Paul Sârbu: *Vremea chiropterelor…*

Comănescu scrie un roman-concert teandric, cu corespondențe între planuri vaste: cerul și istoria. Pe același gen mai merg și alți prozatori de azi, Dan Stanca între ei.

„Nu mă bag în găzdușarul lui Dumnezeu, așa că n-am schimbat mare lucru din fapte.", zice. Așadar nu schimbă faptele, ci revelează unele relații vaste între ele.

Rămâne valoroasă, aici, o lecție de înțelepciune, adusă în cotidian: un fel de a rezista – spiritual - entropiei universale.

Dialectică şi filosofie

Gabriela Dică
profesor

Sub aspect etimologic, metoda (de la gr. „methodos"= drum, cale) înseamnă calea pe care o urmează gândirea pentru obţinerea adevărului şi are o maximă însemnătate[1] pentru orice tip de cunoaştere. Adevărurile nu sunt gata elaborate aşteptând să fie culese. Ele trebuie formulate iar formularea lor este rezultatul unui îndelungat efort cognitiv irealizabil în absenţa unei metode.

A avea metodă înseamnă a proceda după o cale, ea fiind caracterizată ca un sistem de norme ce organizează mental, demersul de cunoaştere sau pe cel practic-materia[2]. Metoda va exprima astfel o dedublare specifică omului, prin care acesta va organiza şi va domina propria sa activitate de cunoaştere şi de transformare practică a realului.

Victor Voicu este de părere că în filosofie au fost şi sunt folosite şi teoretizate metode destul de variate (unele opuse, altele complementare) cum sunt: metoda dialectică, metoda intuitivă, metoda fenomenologică şi metoda hermeneutică.

Termenul „dialectică"[3] este unul din termenii filosofici cei mai utilizaţi de la marii gânditori greci şi până la Hegel, Marx şi contemporanii noştri. Totuşi, identificarea cuvântului, acoperă o multitudine de înţelesuri, după cele trei mari concepţii ale dialecticii.

La început, prin dialectică se înţelegea arta discuţiei, a dialogului, priceperea de a purta discuţii şi de a ajunge la adevăr prin scoaterea la iveală şi combaterea contradicţiilor opinentului. În această accepţiune, cel mai strălucit dialectician al antichităţii a fost Socrate care avea convingerea că adevărul există în străfundurile conştiinţei[4] fiecărui om şi poate fi scos la lumină cu ajutorul unor întrebări meşteşugit formulate şi a unor răspunsuri concrete, deci cu ajutorul dialogului, al discuţiei purtate cu măiestrie.

Un alt mare dialectician al antichităţii a fost Platon, discipolul lui Socrate. Acesta a transformat dialectica socratică într-o metodă de construire a discursului filosofic înţeles ca o cunoaştere, nu a anumitor adevăruri particulare, ci a adevărului absolut. Pentru Platon, dialectica este mai mult o „artă"[5] de a ne ridica de la adevăruri.

Tot în filosofia antică greacă întâlnim dialectica şi la Heraclit, dar cu o altă semnificaţie. La el nu este vorba de o dialectică sub forma artei dialogării ci de o dialectică obiectivă, proprie lucrurilor înseşi. După Heraclit totul se află în mişcare, „totul curge"[6].

Metoda dialectică avea şi unele vicii de fond, pe care filosofii antici nu le-au putut depăşi. A fost dat unui filosof modern, lui George Wilhem Friederich Hegel (1770-1831), să sesizeze şi să sistematizeze concepţia privind succesiunea, devenirea proceselor şi fenomenelor din natură şi societate. Metoda dialectică a găsit, în timpul lui, materialul de construcţie din care şi-a făcut „aripi"[7].

Geniul lui Hegel a contopit procesele reale, pe care le exprimau noţiunile de organism şi devenire, cu procesele însişi ale argumentării logice. Devenirile din lăuntrul unităţilor naturii sunt pentru el identice cu devenirile din urmă şi sunt evidente prin simpla lor gândire. În acest fel, raţionalul a luat locul realului, nu numai sub formă statică, ca în cazul filosofilor eleni, ci şi sub formă dinamică. Devenirea este aceeaşi la idei, ca şi în natură. Ca atare, poţi cunoaşte devenirea din natură prin anticipaţiile date de devenirea din raţiune. Ceea ce este logic să devină în organismul ideilor este logic[8] să se producă şi în lumea reală. Şi cum, în logică, o idee se determină prin negaţia sa, tot aşa şi în natură, o forţă se determină prin contrariul său. Astfel, Hegel ajunge la concluzii, limitate istoric, întrucât la el natura cunoaşte o dezvoltare numai în spaţiu, nu şi în timp, fiind o alteritate a ideii absolute. Chiar şi cu limitele invocate mai sus, pentru psihologie multă vreme de la întemeierea sa ca ştiinţă şi până astăzi s-a dovedit a fi benefică.

Pornind de la Hegel, Karl Marx şi Friedich Engels au elaborat dialectica materialistă care porneşte de la mişcarea reală din natură şi societate. Karl Marx scria: „ Metoda mea dialectică, este, în ceea ce priveşte baza ei, nu numai diferită de cea a lui Hegel, ci este exact opusul ei. Pentru Hegel, procesul gândirii, pe care, sub denumirea de idee, el îl transformă într-un subiect de sine stătător, este demiurgul realului, care nu constituie decât forma de manifestare exterioară a acestuia. La mine, dimpotrivă, idealul nu este nimic altceva decât materialul transpus şi tradus în capul omului".

Dialectica marxistă este o metodă de cunoaştere şi de transformare revoluţionară a naturii, societăţii şi gândirii. Reflectând fidel legile lumii obiective, ea constituie o metodă de cercetare consecvent ştiinţifică, o metodologie generală corespunzătoare nivelului de dezvoltare a ştiinţei modeme, reprezentând fundamentul teoretic al metodelor particulare folosite de toate domeniile ştiinţei.

În funcţie de diferite alte orientări filozofice în care mai apare, termenul de dialectică are diverse semnificaţii: la neoraţionalişti dialectica este concepută ca modalitate epistemologică fundamentală [9] (G. Bachelard, F. Gonseth). În filozofia fizicii (Bohr, Heisenberg) este înţeleasă ca expresie a ideii de complementaritate; în perspectiva existenţialismului capătă înţelesul de dialectică „tragică"[10] şi exprimă o contradicţie insolubilă dintre „Eu" şi lume. Gurvitch preconizează o dialectică „empirico-realistă" ca o metodă esenţialmente critică a realului şi a cunoaşterii. Şcoala de la Frankfurt concepe o „dialectică negativă" sau o „dialectică paradoxală" care elimină momentul pozitiv al dialecticii hegeliene (negarea negaţiei) şi extinde negaţia.

Note:

1. Victor Voicu- Op.cit., p.85.
2. I. Petrovici- Op.cit., p.30.
3. Victor Voicu- Op. cit., p.89.
4. Ibidem, p.90.
5. Ibidem, p.90.
6. Ibidem, p.91.
7. C. Rădulescu-Motru- Op. cit., p.19.
8. Ibidem, p.20.
9. C. Rădulescu-Motru- Op. cit., p.19.
10. Ibidem, p.20.

Marile bătălii de la Mărăști, Mărășești și Oituz (1917)

Constantin Doca Trincu
profesor

La 4/17 august 1916, a fost semnat la București, Tratatul de alianță dintre România, Rusia, Franța, Anglia și Italia, inclusiv Convenția militară. În conformitate cu prevederile acestui tratat care stipulau în mare, satisfacerea deziderateloor naționale ale poporului român, la 14/27 august 1916, România a declarat război Austro-Ungariei.

Campania militară începe în a doua parte a lunii august 1916 cu traversarea trupelor române peste linia Carpaților Meridionali și înaintarea vertiginoasă a acestora în Transilvania (Orșova, Sibiu, Brașov, Sfântu Gheorghe, Făgăraș, Miercurea Ciuc, prima luptă victorioasă la Oituz ce a avut loc în ziua de 6/19 octombrie 1916). Urmează defensiva și apărarea cu tărie a Armatei Române care se vor încheia nefavorabil în luna decembrie 1916 cu ocuparea de către inamic a Bucureștilor și a două treimi din teritoriul statului nostru.

Frontul se va stabiliza în sudul Moldovei.

Zidul viu de netrecut al înaintării gigantului agresor invincibil va deveni răspântia mediană a Țării de Jos.

Prin eroismul și tributul de sânge al soldaților români în „triunghiul de foc: Mărăști, Mărășești și Oituz“ în vara anului 1917, vor fi năruite visele grăbite de cotropire ale Puterilor Centrale, care țînteau: obținerea triumfului pe Frontul de Est, scoaterea României din război și înaintarea invadatoare rapidă dincolo de Nistru.

1. ***Bătălia de la Mărăști***

A avut loc în intervalul 22 iulie-1 august 1917. Operațiunea înverșunată a armatelor române și rusești i-a îngrijorat pe generalii germani. Aceștia au solicitat imediat întăriri pentru a fortifica liniile de apărare în acel moment critic creat de asaltul înaintașilor români.

Armata a II-a română aflată sub conducerea generalului Alexandru Averescu a fost nevoită să-și mărească frontul, reușind să elibereze și 30 de localități în zona respectivă. Prin foc și prin sabie, în dispozitivul inamic, s-a croit o breșă care putea fi dezvoltată, apărând în felul acesta condițiile extinderii operațiunilor ofensive pe frontul românesc ale trupelor aliate.

În iureșul cumplitei bătălii, s-au confruntat următoarele efective militare în mod aprig: Armata a-II-a română: 4 divizii de infanterie, o brigadă de cavalerie, 228 de piese de artilerie, 21 de avioane, Corpul 8 de armată rus pe de o parte; și Grupul Gerock, aripa dreaptă a Armatei I austro-ungare, 142 de piese de artilerie, pe de altă parte.

Victoria obținută pe frontul românesc a fost înscrisă pe altarul nemuririi neamului carpatin, cu tributul de sânge a 1460 de ostași, 3419 de răniți și dispăruți. Pierderile suferite de inamic au fost estimate astfel: 2200 de morți, 4700 de răniți și dispăruți, 2700 de prizonieri.

După încheierea bătăliei de la Mărăști, publicația „The Times“ arăta următoarele: „singurul punct strălucitor în Răsărit se găsește în România, unde armata reconstituită atacă viguros fronturile Carpaților, obținând succese apreciabile“.

În mod demonstrativ, trupele române au dovedit că pot fi un adversar redutabil de a crea situații de atac străpungătoare, și chiar de a înfrânge irezistibilele armate germane, austro-ungare și ale celor aliate acestora.

2. ***Bătălia de la Mărășești***

Germanii își continuau punerea în aplicare a planului războiului-fulger și după victoria românilor de la Mărăști.

În mod insistent se depun eforturi pentru răzbirea frontului în zona Oituz, inclusiv a unui atac, succesiv, la nord de Focșani, pentru atingerea punctului strategic Mărășești.

Germania și aliații săi de pe frontul de răsărit (Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia) prin cele două operațiuni militare complexe și de amploare, sperau să determine România să capituleze, și, totodată, să forțeze pătrunderea în sudul Ucrainei, creând astfel șansele câștigării războiului în est, de către Puterile Centrale.

În bătălia de la Mărășești – cea mai încrâncenată confruntare militară de pe frontul român - (24 iulie/6 august-21 august/3 septembrie 1917) s-au aliniat gata de luptă următoarele efective militare: de-o parte Armata a IV-a rusă, care includea: 84 de batalioane, 32 de escadroane și 79 de baterii; și Armata I-a română, alcătuită din 6 divizii, dintre care una de cavalerie, 3 brigăzi, Grupul de artilerie grea, Grupul Aeronautic, și altele (forțele luptătoare ale Armatei Române însumau 170.000 de oameni); de cealaltă parte: Armata a IX-a germană, condusă de feldmareșalul August von Mackensen, cu: 174 de batalioane, 16 escadroane, 150 baterii, 3 escadrile, o companie de ciclișți și altele.

Cu privire la desfășurarea acestei răsunătoare bătălii, istoricul german M. Schwartze face următoarea apreciere: „Printr-o rezistență îndârjită opusă unei ofensive bine pregătite și prin numeroase contraatacuri energice până la lupta corp la corp, fără nicio considerație față de grelele pierderi suferite, diviziile române (...) au știut să apere patria lor de o completă cucerire. Luptele de la Focșani și Târgu Ocna (Oituz) sau bătălia de la Mărășești, cum îi zic românii, au devenit mândria armatei române, în războiul mondial".

La Mărășești și aportul aviației a fost notabil. Comandantul Armatei I-a română, generalul Eremia Grigorescu, în ordinul de zi nr. 96 din 12/25 august 1917 sublinia: „atunci când la vuietul asurzitor, nu vă vedeam decât pe voi, nu primeam decât de la voi știri că năvălitorii au fost stăviliți, că valurile dușmane s-au sfărâmat și dau înapoi și totodată 3 avioane doborâte sunt proba bărbăției aviatorilor în luptă".

În timp și spațiu încleștarea încinsă de la Mărășești a fost continuarea vectorului incendiar a celei de la Mărăști într-un interval de 28 de zile, între care 15 au fost cu operațiuni militare intense și zguduitoare, iar 13 caracterizate prin acalmie relativă.

„Armata I-a română a pierdut 27.410 oameni, ceea ce reprezintă 16% din efectivul avut la începutul bătăliei, între aceștia 5125 de morți, 9818 dipăruți și 12.467 răniți. Armata a IV-a rusă a avut și ea pierderi serioase, cifrate la circa 25.650 oameni, între care: 7083 morți, 10.400 răniți și 8167 dispăruți. De cealaltă parte, Armata a IX-a germană, principala grupare de forță a inamicului, a avut 60.000 de oameni scoși din luptă (morți, răniți și dispăruți)".

Confruntarea vitejească de la Mărășești a reprezentat lovitura cea mai puternică pe care au primit-o germanii în estul Europei.

3. ***Bătălia de la Oituz***

La 26 iulie/8 august 1917, la două zile după cea de la Mărășești, s-a declanșat a doua bătălie de la Oituz. Apogeul acestei înfruntări militare a avut loc în zilele de 29 iulie/11 august – 31 iulie/13 august, când inamicul a făcut eforturi uriașe pentru a depăși concentrarea de trupe române. Animați de lozinca: „Pe aici nu se trece!" ostașii noștri au rezistat cu eroism, zădărnicind planurile adversarilor. Până la 5/18 august, luptele au scăzut în intensitate, limitându-se la dueluri de artilerie și la ciocniri ale patrulelor. Exemplul ostașului neînfricat pentru vitejii noștri a fost prezența activă și mobilizatoare a fostului erou legendar Peneș Curcanul – dorobanțul înflăcărat de la Grivița (1877), pe numele său adevărat Constantin Țurcanu, născut la 1 martie 1854, în Vaslui.

„După 9/22 august s-a instaurat treptat acalmia, inamicul fiind epuizat de eforturile făcute. Pierderile Armatei a II-a în bătălia de la Oituz, au fost însemnate, ele cifrându-se la 12.350 de militari, între care 1800 de morți, 4850 răniți și 1570 de dispăruți".

La 23 septembrie 1917, generalul Henri Berthlot, șeful misiunii franceze în țara noastră, arăta: „chemată la supremă încercare... Armata României a dat nenumărate dovezi de eroism. Soldații români luptă admirabil. Ei sunt la înălțimea celor mai viteji apărători. Sunt cei mai buni soldați din lume".

În cruntele confruntări militare de la Mărăști, Mărășești și Oituz, au fost spulberate proiectele de invadare ale Triplei Alianțe, care-și dorea, spumegând zi și noapte: biruința, scoaterea României din război și înaintarea amenințătoare în sudul Rusiei.

„Luptele eroice purtate de Armata Română în vara anului 1917 au avut un puternic ecou în întreaga lume, fiind apreciate ca unele din cele mai importante victorii ale aliaților împotriva Puterilor Centrale".

În noianul evenimentelor interne și internaționale din toamna anului 1918, se prefigura și împlinirea dezideratului istoric: desăvârșirea statului național unitar român (1 decembrie 1918).

Festivalul/Târgul Naţional de Carte „Axis Libri”
Ediţia a VI-a

Anual, sfârşitul lunii florar aduce la Galaţi unul dintre cele mai aşteptate evenimente, fapt care transformă municipiul nostru în centrul cultural al ţării, pentru aproximativ o săptămână. Astfel, în perioada 20-24 mai 2014, *Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia”* Galaţi în parteneriat cu *Editura Eikon*, sub patronajul *Ministerului Culturii*, cu sprijinul *Consiliului Judeţului*, *Consiliului Local* şi *Primăriei Municipiului Galaţi* şi în colaborare cu instituţiile de cultură: Centrul Cultural „Dunărea de Jos”, Universitatea „Dunărea de Jos”, Inspectoratul Şcolar, Palatul Copiilor, Teatrul Muzical „Nae Leonard”, Teatrul Dramatic „Fani Tardini”, Teatrul de Păpuşi „Gulliver”, Muzeul de Istorie, Muzeul de Artă Vizuală, Casa de Cultură a Sindicatelor şi Casa de Cultură a Studenţilor a organizat a VI-a ediţie a Festivalului/Târgului Naţional al Cărţii „Axis Libri”, adresat iubitorilor de carte şi lectură atât cititori, cât şi creatori, editori şi difuzori, pe care i-a invitat să participe la un program generos prin amplitudinea şi adresabilitatea sa.

Organizat pentru prima dată la Galaţi în vara anului 2009, Târgul de Carte „Axis Libri” şi-a căpătat dimensiunea de Festival, devenind cea mai importantă componentă culturală a brandului omonim. Inspirata iniţiativă culturală este aşteptată de atunci cu emoţie şi primită cu deosebită căldură de gălăţeni, şi nu numai, care vin aici, la un ansamblu de manifestări, pentru a se întâlni cu autorii şi operele acestora, cu criticii şi editorii preţuiţi, dar şi cu personajele de neuitat, spectacolele de muzică şi poezie, concursurile cu premii pentru copii şi tineret, tombole, ateliere de creaţie, prelegeri, lansări de carte şi alte surprize adecvate evenimentului.

Desfăşurat în afara zidurilor cetăţii mamă, într-un spaţiu neconvenţional, spaţiul de promenadă dintre P-uri spre Faleză, sub adierea crengilor teilor gata să dea în floare şi sub mireasma salcâmului, Târgul a fost realizat sub forma unui complex expoziţional cu 35 de standuri mobile outdoor, cuprinzând produsele a cca 220 de edituri româneşti şi străine, un motiv în plus pentru participanţi de a împărtăşi împreună cu cei mai cunoscuţi scriitori din ţară şi de peste hotare bucuria întâlnirii sau chiar a reîntâlnirii.

Cum era şi firesc să debuteze un festival, începând cu ora 10 a zilei de marţi, 20 mai 2014, atmosfera de cântec, joc şi voie bună a fost deschisă de muzica de promenadă în interpretarea Fanfarei „Valurile Dunării” de la Centrul Cultural „Dunărea de Jos” şi de un recital oferit de grupul vocal „Allegria”, condus de prof. Alice Silvia Niţă.

Deschiderea oficială a *Festivalului* s-a realizat de către directorul Bibliotecii, dr. prof. Zanfir Ilie, cu mesajul de *Bun venit! la oaza de spritualitate în care este sărbătorită cultura şi, implicit, Măria Sa Cartea*, şi de mesajele transmise de către autorităţile şi personalităţile locale - scriitorul Nicolae Dobrovici Bacalbaşa, preşedintele Consiliului Judeţului Galaţi, care a ţinut să transmită după o constatare un mesaj imperativ: *Acum trăim într-o epocă în care electronicul vine şi ameninţă cărţile. Nu lăsaţi pe nimeni să vină şi să vă fure dreptul de a citi şi dreptul la o carte!*, precum şi de către invitaţii de marcă ai Festivalului: ing. Florin-Costin Pâslaru, deputat, scriitorul Cassian Maria Spiridon, preşedintele Filialei Iaşi a Uniunii Scriitorilor, Corneliu Antoniu, preşedintele Filialei Galaţi a USR, Sterian Vicol, preşedintele Societăţii Scriitorilor „C. Negri” Galaţi, conf. dr. Elena Tîrziman, directorul Bibliotecii Naţionale care a urat *viaţă lungă festivalului*, fiind impresionată de modul de a-şi deschide porţile o Bibliotecă Judeţeană, alţi prieteni ai Bibliotecii şi ai culturii, reprezentanţi ai instituţiilor judeţului şi municipiului Galaţi.

Anul 2014, aflându-se sub numele patronului spiritual al Bibliotecii „V.A. Urechia”, de la a cărui naştere s-au împlinit 180 de ani, a constituit un motiv în plus de a ne strădui să oferim gălăţenilor iubitori de frumos clipe de neuitat în compania paginilor scrise de literatură, ştiinţă, artă şi a slujitorilor

lor: scriitori, editori, librari, anticari, bibliotecari, personalităţi, creatori de valori culturale.

Pe parcursul celor cinci zile, îndrăgostiţii de carte au putut lua parte la momente culturale şi artistice diverse: spectacol de divertisment cu Şcoala populară de artă, *Folk session - George Constantin şi invitaţii săi, Pe aripile muzicii* - spectacol de muzică uşoară cu artişti de la Teatrul Muzical „Nae Leonard" (Mariana Pisică, Luminiţa Vologa, Emilia Savu), *Muzică, dans şi voie bună* cu Ansamblul Estrada Copiilor, de la Casa de Cultură a Sindicatelor Galaţi, un recital sub titlul *Armonii dunărene*, prezentat de poetele Mariana Eftimie-Kabbout şi Geta Muscă-Oană, acompaniate la chitară de cantautorul Săndel Spânu, spectacolul *Cei trei purceluşi* oferit de Teatrul de Păpuşi „Gulliver" ş.a.

Prima lansare a acestei ediţii a început cu jurnaliştii de marcă ai ziarului local „Viaţa liberă": Nicoleta Onofrei, care a prezentat publicului volumul de poezii *Chimera între ziduri*, publicarea acestuia reprezentând câştigarea concursului pentru debutanţi, de la Botoşani. Katia Nanu şi-a lansat volumul *Ochiul de sticlă*, iar Victor Cilincă a lansat romanul de ficţiune *Das Mioritza Reich* - publicat în urma câştigării unui concurs de roman al editurii Tracus Arte.

Au urmat prezentările: *„Luceafărul"* de Mihai Eminescu, *Portretul unei zeităţi întunecate*, de Gisele Vanhese, *Literatura română de azi*, vol I. Poezie română contemporană, de Ioan Holban la care au participat: Cassian Maria Spiridon, Aurel Ştefanache, Sterian Vicol şi Nicoleta Onofrei şi *Cantilene în poezia zilei* de Liliana Spătaru.

Revistele şcolare gălăţene au fost prezentate de către prof. Onorica Tofan şi prof. Vasile Leonte, de la Liceul Pedagogic „C. Negri", precum şi de către elevi de la şcoli şi licee gălăţene.

Au urmat lansările: *Căderea în sus a corpurilor grele*, de Ioan Es Pop, *Stăpânul spaimei* de Cornel Ivanciuc, *Sissi* de Pavel Şuşară, *Viaţa pe bază de abonament* de Ioan Matei.

Lucrările editurii Epigraf din Chişinău au fost prezentate de autori, de a.g. secară şi de directorul editurii, Oleg Bujor: *Proiecţii ale mitului în creaţia lui Victor Teleucă, Leo Butnaru şi Arcadie Suceveanu* de Victoria Fonari, *Isprăvile lui Guguţă* în viziune cinematografică de Violeta Tipa, *Scenete pentru copii* de Vitalie Filip, *Cu carte sunt mai mare* şi *Lumea din jur în ghicitori* de Ala Bujor.

Tot în prima zi, s-au mai lansat: revista *Carmina Balcanica*, nr. 12 şi 13; *Et in America... Lumi în oglindă*. (*Jurnal româno-american 1999-2009*) de Mihaela Albu, *Excomunicările maşinului de scris* de Dan Anghelescu, *Atlas. Prin lume şi prin noi înşine* de Horea Porumb, beneficiind de prezenţa Mihaelei Albu, a lui Dan Anghelescu şi a lui Valentin Ajder; *Poemele Cotnarului* şi *Din poemele vinului* cu participarea lui Valentin Talpalaru; *Galaţiul, aşa cum mi-l amintesc* de Săndel Dumitru; *Din cauza poeţilor din preajmă* de Gelu Ciorici-Şipote, moderator fiind profesorul şi scriitorul Theodor Parapiru.

Seara a adus: *Apusul Agorei: România sub al şaselea „...escu", 1989: Dintr-o iarnă în alta... România în resorturile secrete ale istoriei, Fereastra serviciilor secrete: România în jocul strategiilor globale*, autor Aurel I. Rogojan, moderatori fiind Zanfir Ilie şi Cătălin Negoiţă.

Cea de-a doua zi a festivalului a avut de dimineată, ca oaspete, pe Gherghina Tofan cu volumul *Spre ţărmul liniştit*, prezentat de Ion Manea.

Graţie prezenţei unor personalităţi remarcabile ale culturii, ziua de miercuri a fost o reală reuşită: Nicolae Melinescu, jurnalist, realizator, fost coordonator de programe CNN şi EURONEWS la TVR a prezentat publicului *Uriaşul care se trezeşte. Africa subsahariană comunicator internaţional în ultimele trei decenii*, Neagu Udroiu, publicist, fost ambasador al României în Finlanda, a adus în atenţia celor prezenţi studiul în trei volume *Mass media şi societatea*, Dan Lionte-Maluş şi Leon Magdan au lansat lucrarea *Fapte minunate din vieţile sfinţilor în bandă desenată*, iar editura 24:00 (Iaşi) şi-a prezentat invitaţii: Paul Leibovici cu *Secret de familie* şi Adi Cristi cu *Aproapele meu, Dumnezeu*. Au urmat prelegerea şi lansările de carte ale profesorului Dorin N. Uritescu de la Glendon College, Canada - *Pe Rio Costa*: balade erotice şi *Pentru o lectură adevărată şi o percepere corectă a temei*.

În după-amiaza celei de-a doua zile au fost prezentate noile apariţii ale editurii Olimpias: *Scrisori către mine însumi* de Filuş Julea, *Din tolba sufletului* de Dorin Moldovan, *Simfonie în albastru şi violet* de Gheorghe Antohi, *Aripi spre zbor* de Ionel Marin cu participarea poeţilor şi scriitorilor gălăţeni: Filuş Julea, Cezarina Adamescu, Speranţa Miron, Năstase Marin şi a editoarei Olimpia Sava.

Seara, Eliza Macadan şi Valentin Ajder, directorul Editurii Eikon, Cluj-Napoca au prezentat lucrările: *Când vor veni extratereştrii* de Ion Maria, *Nişte poezii*, de Traian Furnea, *Scrieri, Volumul I* – Poeme de Darie Magheru, *Mâna scrie sunetul. Elecţiuni afective de poezie italiană contemporană*, ediţie îngrijită, selecţie şi traducere de Eliza Macadan.

Cea de-a treia zi a festivalului a debutat cu: *Vocea tăcerii*, *Plăcerea rostirii* şi *Mărturisiri de seară*, *Aventurile lui Bobiţă cineastul*, autoare Maria Mânzală, dar şi cu prezentarea de către

Petre Rău, directorul editurii InfoRapArt Galaţi, a invitaţilor săi şi a noutăţilor editoriale - poetul Paul Sân-Petru, Constantin Oancă – Lot, Petre Rău, Denisa Lepădatu – *Vampirii din poveste*, Cezarina Adamescu – *Literatură pentru copii şi alte cărţi*.

După-amiaza zilei a treia s-a bucurat de prezenţa unui oaspete mult aşteptat - comandor în rezervă Alexandru Popa – venit pentru lansarea lucrării *Ultimul zbor cu soţii Ceauşescu*, o istorie a ultimelor clipe din viaţa dictatorilor, pe care autorul a trăit-o şi care a suscitat o serie de întrebări din partea audienţei. A urmat lansarea în lipsa autorului a monografiei: *Românii la Odesa: Pagini de istorie (1764 – 2012)* de Vadim Bacinski, prezentată de Victor Cilincă şi Tudose Tatu.

Surpriza zilei a fost invitatul Leonard Iosefini care a încântat pe cei prezenţi cu trucurile sale într-o lansare de carte inedită. Domnul preşedinte al Consiliului Judeţului Galaţi, Nicolae Dobrovici-Bacalbaşa, ne-a onorat cu prezenţa pentru a lansa lucrarea fratelui domniei sale, Gheorghe Bacalbaşa, *Căprioara din vis*, urmată de *Fălticenii: mic lexicon cultural-artistic* de Vasile Gh. Popa.

O conferinţă extrem de interesantă a fost susţinută de prof. univ. dr. Pavel Abraham - *Împăcare prin cunoaştere şi cultură* - şi a constituit un real motiv de dezbatere între oamenii de cultură aflaţi în Sala Panoramic, fiind urmată de lansarea cărţii autorului - *Detectiv particular în România* – şi de prezentările lucrărilor: *Martor vizual*, autor Corneliu Ostahie, *Mit şi timp în basmul tradiţional* - autor dr. Marian Nencescu, avându-l ca moderator pe directorul editurii Detectiv, Firiţă Carp.

Sub titlul *Scriitori tecuceni la Galaţi* au fost invitaţi: Ionel Necula pentru a lansa lucrarea *Spiritul gălăţean pe treptele afirmării de sine*, alături de Grigore Postelnicu cu *Femei tinere pe calea regală*, lucrări prezentate de a.g. secară şi Vasile Ghica, ultimul încântându-ne cu aforismele publicate în *Prix litteraires* (antologie), Beirut, Ed. Foundation Gratis Culture.

Scriitorii români din diaspora: Elena Nentwig-Dumitrescu - *Naufragiaţii din Brăila*, Liana Mânzat - *Visul şi Venetica*, Nicholas Kazan - *Sub tăvălugul istoriei şi al religiei; Under the Juggernaut of History and religion*, Dragoş Neculce - *Ecolog rătăcitor prin lume*, Şerban Chelariu - *Gălbenuşul soare*, Gavril Şedran – *Strigi*, au fost prezentaţi de Maria Cogălniceanu şi Mircea Petean, directorul Editurii Limes, Cluj-Napoca.

Lansările de carte au continuat cu Monica Ramirez – *Seria Alina Marinescu*: *Asasin la feminin* (vol. I); *Identităţi secrete* (vol. II); *Balanţa puterii* (vol. III); *Bariere de fum* (vol. IV), în prezenţa Monicăi Ramirez şi a Anei-Maria Ionescu.

Dimineaţa zilei de vineri, 23 mai, a debutat cu prezentarea lucrărilor: *La joie de chanter/Bucuria de a cânta, Un conte de fees/Un basm cu zâne*, autoare Nina-Mihaela Sava şi *Vulpea cea cu ghinion, Un pisic de la oraş, Numai tată să nu fii, Învârtind cuvintele*, autoare Olimpia Sava.

După-amiază, şi-au lansat lucrările gălăţenii: *Coşmarul unei prinţese*, *Dor de copilărie*, autor Ionel Jecu, *La girafe nu mă bag* de Ion Manea, *Candidatul* de Nicolae Mihai Cârciumaru, *După Pharsalus*, dar şi prietenul bucureştean al bibliotecii, Adrian Georgescu, care a venit cu o literatură de tip religios, *Dulcea sărutare*.

Au urmat lansările lucrărilor: *Comunismul cu rele şi rele* de Magda Ursache, *Etnosofia, Etnoestetica, Etnofrumosul sau cazul Mărie* de Petru Ursache, *Eminescu, securitatea şi siguranţa naţională a României* de George Ene, *Mirări din alte veacuri* de Emilian Marcu, *Aventura lecturii* de Mioara Bahna, *Demonii mărunţi* de acad. Nicolae Breban, *Dostoievski-Nietzsche: elogiul suferinţei* de Aura Christi, prezentate de Aura Christi, *3+1/ povestiri*, de Bogdan Hrib, *Julieta avea un pistol* de Tony Mott, *Crime la festival* de Lucia Verona şi conferinţa *Autorii de crime-fiction faţă în faţă cu occidentul*, susţinută de Bogdan Hrib, directorul Editurii Tritonic.

Seara, Editura Humanitas a realizat *Prezentarea noutăţilor 2014 din Colecţia Raftul Denisei*, având-o ca invitată specială pe Denisa Comănescu, iar Constantin Costache a prezentat volumul I - *Să mori făcând orice să scapi de comunism* - al romanului *Urme pe oglinda apei*.

Ultima zi a festivalului s-a deschis cu prezentările revistelor Bibliotecii Judeţene „V.A Urechia" şi a producţiei editoriale a acesteia: Axis Libri, Buletinul Fundaţiei, Revista A (Antares-Axis Libri) Oameni în memoria Galaţiului care au fost realizate de directorul instituţiei, Zanfir Ilie, de Letiţia Buruiană, Dorina Bălan şi Camelia Toporaş.

Au urmat lansările de carte: *Viaţă cu lupi, bani şi moarte*, *Campionul învinşilor* de Mihai Vişoiu, *Dunărea, poveste şi adevăr*, *Galaţiul şi Dunărea* (în limba engleză), *Wuhan – viteza clipei*, autor Zanfir Ilie, directorul Editurii Axis Libri a Bibliotecii „V.A. Urechia", *Oraliciu, sta(r)tul global mişto* de Theodor Parapiru, *Imposibila mireasă, Dumnezeu de lângă mine, A Deauville* - autoare Stela Iorga, *Logos: Time and text* de Silviu Lupaşcu, *Primăvară fără sigiliu*, *Simfonia cuvintelor inocente* de Denisa Lepădatu şi *Criza din Ucraina – începutul unui nou război rece* a profesorului universitar dr. Mircea Orzeaţă.

După-amiaza ultimei zile a fost un nou prilej de bucurie deoarece a debutat cu premierea Concursului de creaţie literară *Scriitori de ieri, de azi*

și de mâine unde ne-am bucurat de prezența unui număr mare de copii, elevi, tineri, cadre didactice și părinți.

Cea de-a doua ediție a Cupei „Axis Libri", o competiție organizată la inițiativa instituției noastre în colaborare cu *Șah Club* Galați, s-a bucurat de aprecieri nu numai din partea micuților concurenți, ci și a părinților acestora și a spectatorilor.

Ora 17:00 a adus micuții la Târg pentru că *Cei trei purcelușI* – spectacolul de teatru de păpuși prezentat de Teatrul Gulliver - nu putea să nu îi încânte cu muzica, dansul și povestea celor trei protagoniști din basmul pus în scenă cu talent de către actorii gălățeni.

Tombola Festivalului a constituit pentru organizatori un mod de a le mulțumi cumpărătorilor fideli, tuturor iubitorilor de carte, oferindu-le ca răsplată premii constând în cărți.

Maratonul lansărilor de carte a continuat cu *Medalion Maria Cogălniceanu: Năvodul răspântiilor (poeme), Ondoiement du temps, Candori/ Candeurs* și *N. Carandino. Labirinturi* la care au participat autoarea și Mircea Petean, directorul Editurii Limes, Cluj-Napoca.

În încheierea festivalului, Editura Eikon, Cluj-Napoca și-a prezentat producția editorială: *Universalism românesc* de Sandu Tudor, *Isografii* de Christian Crăciun, *Încercări de hermeneutică antropologică asupra ritualurilor religios-creștine* de Bogdan Costin-Georgescu, *Studii etnosociologice* de Dumitru Cristian Amzăr, *Nae Ionescu și discipolii săi în arhiva Securității. Volumul V: Mircea Vulcănescu*, toate prezentările fiind realizate de Christian Crăciun, George Viorel Precup, Marius Vasileanu, Valentin Ajder.

Pe toată perioada desfășurării Festivalului s-a derulat a V-a ediție a Campaniei de promovare a lecturii *Să ne întoarcem la lectură*. Citește și tu!

La standul Editurii Olimpias au avut loc periodic, proiecții de filme didactice: *Nichita Stănescu – Cununa de aur*, *I.L. Caragiale – Dl Goe*, *Portrete de autori: Bucur Chiriac și Olimpia Sava*, autoare Maria Mânzală.

Au putut încânta privirea și sufletul în toată perioada celor 5 zile expozițiile de pe Aleea Domnească: *Portrete* - vernisajul expoziției de fotografie fiind prezentat de autorii Cornel Gingărașu și Cristian Năstase, *Galațiul de ieri și de astăzi* – expoziție iconografică, *Simfonie florală* - expoziție realizată de Complexul Muzeal de Științe ale Naturii.

La Sediul Central al bibliotecii, au putut fi admirate: *Motivul antropomorf și costumul tradițional în scoarțele din sud-estul Moldovei* - expoziție de fotografii din colecția etnologului Eugen Holban, *Incunabule și ediții Elzevir* - expoziție de documente iconografice, *Râsul, sursă de sănătate și fericire - Ziua Mondială a râsului* - expoziție de documente multimedia, *Honore de Balzac, scriitor francez – 215 ani de la naștere* - expoziție aniversară, *Paul Popa – fotoreporterul care a surprins peste patru decenii din istoria în imagini a Galațiului* - expoziție comemorativă cu documente inedite din ciclul Oameni în memoria Galațiului, *Incursiune în istoria fabricilor gălățene de altădată*.

Filiala nr. 1 „*Costache Negri*" a prezentat expoziția-concurs de creații plastice realizate de elevii Școlii nr. 9, coord. Drăgan Ramona Vica - *Eroul preferat al cărților citite*, Filiala nr. 2 „Paul Păltănea" - expoziția de carte *Honore de Balzac - romancier, critic literar, eseist, jurnalist și scriitor francez: 215 ani de la naștere*, iar Filiala nr. 4 „Grigore Vieru" - expoziția de documente de bibliotecă - *Brandul Axis Libri: Salon literar, Reviste și Editură proprii Bibliotecii „V. A. Urechia"*.

Manifestarea s-a adresat tuturor instituțiilor județului: biblioteci, muzee, centre și cămine culturale, școli, invitate să împărtășească din bucuria cunoașterii ofertelor editoriale și frumuseții lecturii, dansului, muzicii prezente pe toată durata desfășurării evenimentului.

Ce mai poate fi de adăugat, când la finalul celei de-a VI-a ediții a Festivalului, doamna conferențiar universitar Elena Târziman, director general al Bibliotecii Naționale a României, scrie în cartea de onoare a evenimentului: „Un festival de carte la Galați (la a VI-a ediție) arată dimensiunea națională a acestei comunități. Toată admirația pentru lumea culturală a Galațiului și pentru instituția catalizatoare...", iar doamna Denisa Comănescu, director Humanitas Fiction, considerată de Gabriel Liiceanu *cel mai bun editor din spațiul românesc pe literatură străină*, adaugă: „Felicitări pentru acest târg de carte! Seamănă – în mic – cu târgul de carte din celebrul parc Retiro din Madrid."

Ca organizatori, putem afirma că există toate premisele ca următoarea ediție să se bucure de o participare și mai numeroasă din partea editurilor și a personalităților culturale, precum și de o extensie culturală a Festivalului care să-l transforme într-o manifestare internațională.

Redacția „Axis Libri"

Impresii de la Festivalul/Târgul Național de Carte „Axis Libri" Ediția a VI-a

Pentru mine, Galațiul este un loc magic, special - și din rațiuni personale - și pentru tot ce reprezintă acest oraș în cultura românească. Un festival de carte la Galați (la a VI-a ediție) arată dimensiunea națională a acestei comunități. Toată admirația pentru lumea culturală a Galațiului și pentru instituția catalizatoare: Biblioteca V.A Urechia – devenită un adevărat spațiu comunitar.

Dr. Elena Tîrziman,
Director general al Bibliotecii Naționale a României

Invitația de a participa la un festival al cărții organizat de Biblioteca Județeană a orașului unde vreme de 20 de ani am trăit, reprezintă o emoție și o mândrie deopotrivă.

Felicit atât Biblioteca Județeană "V.A. Urechia" pentru impunerea în spațiul public al unui brand cu impact național și de asemenea colegii bibliotecari alături de managerul acestei instituții.

Dragoș Adrian Neagu,
Președinte ANBPR

Sunt foarte mândru că sunt prezent la astfel de manifestări în orașul de la Dunăre – Galați.

Florin Pâslaru, deputat

La vremea la care cei mai mulți nu mai știu să citească o carte, mă bucur că mai există oameni care au timp și talent să scrie o carte. Mă bucur că putem contribui și noi ca autoritate locală la astfel de evenimente!

Felicitări și la mai mulți ani!

Marius Stan,
Primarul Galațiului

Un eveniment de excepție! Felicitări tuturor celor care s-au osârdit pentru acest festival.

Prof. Cristian Căldăraru,
Director Muzeul de Istorie Galați

Întotdeauna cu mare bucurie să fiu înconjurat de „bogăția" dintre coperte.

Aurel Vlaicu – City Manager Galați

Întreaga admirație pentru Galați, urbe unde Eminescu a fost eternizat într-o statuie de marmură, pentru prima oară. Felicitări și nenumărate ediții Festivalului Cărții.

Cassian Maria Spiridon,
Președinte USR, Filiala Iași

Un eveniment excelent. Să se repete.

Aurel Ștefanachi, scriitor și director Editură

Tot ce rămâne după noi, oamenii, este ceea ce dăruim de-a lungul vieții – vorbind de dăruirea din suflet către suflet… DARUL Târgul de carte este un dar. Și ca orice dar aduce bucuria împlinirii celor ce-l oferă, dar și celor ce-l primesc!

Așadar, DARUL de aici e ceea ce rămâne pentru noi toți printre celelalte minuni pe care Dumnezeu ni le oferă secundă de secundă cu drag.

Dana Vlad, jurnalist

Festivalul Naţional „Axis Libri", ajuns la a VI-a ediţie, a devenit o tradiţie onorantă pentru municipiul Galaţi. Depinde de scriitorii gălăţeni, dar în mare măsură de cetăţenii gălăţeni să lanseze acest festival pe orbita culturii româneşti şi, de ce nu, europene.

Trebuie să mulţumim şi să fim recunoscători dlui director al Bibliotecii „V.A. Urechia", Ilie Zanfir, precum şi întregului colectiv de profesioniste ale bibliotecii.

Nu, în ultimul rând, domnului Valentin Ajder, organizatorul târgului.

Marin Năstase, scriitor gălăţean

Festival acesta, aflat deja în inima mea, şi sper a tuturor gălăţenilor – este semn al preţuirii reale pe care biblioteca noastră o are faţă de carte şi autori. Mulţumim!

Katia Nanu, scriitoare gălăţeană

Târg de carte, femei frumoase, poezie; revin după 30 de ani la Galaţi, oraşul unde iubirea pare a pluti prin aer şi acum, ca şi atunci.

Mulţumesc!

Ioan Cristescu,
Director Muzeul Literaturii Române

Acest festival este unul dintre cele mai importante evenimente culturale din România. Într-o perioadă, în care cultura este lăsată „în umbră" din punct de vedere al decidenţilor politici.

Felicitări minunaţilor oameni ai Galaţiului, ai Bibliotecii şi ai tuturor celor care aici cred în necesitatea culturii.

Dan Anghelescu, scriitor

Pentru un trecător, prieten dedicat al gălăţenilor şi al slujitorilor cărţii din Biblioteca Judeţeană „V.A Urechia", în mod particular, întâlnirea cu profesorul Zanfir Ilie şi cu distinsele sale colaboratoare rămâne un eveniment fericit. Îl antrenează atmosfera distinsă, vibraţia culturală şi ospitalitatea irezistibilă. Mereu un gând bun şi plecată gratitudine.

Nicolae Melinescu,
jurnalist şi om de televiziune

Citeşte şi tu!
Să ne întoarcem la lectură!

Campanie de promovare a lecturii, „Să ne întoarcem la lectură. Citeşte şi tu!", ediţia a V-a, a debutat în prima zi a Festivalului Naţional al Cărţii „Axis Libri". Elevii clasei a III-a şi a IV-a ai Şcolii Gimnaziale nr. 1 Tulucești, coordonaţi de înv. Chirănuș Tatiana şi înv. Codreanu Ionica au prezentat o frumoasă expoziţie de obiecte şi cusături populare, specifice zonei de sud a Moldovei şi au încântat publicul prezent cu o suită de dansuri populare. Miercuri, 21 mai 2014, orele 11,00 a avut loc „Atelierul de lectură" cu participarea elevilor şcolilor gimnaziale din Galaţi, înscrişi la concursul de creaţie „Scriitori de ieri, de azi şi de mâine", categoria de vârstă 8 – 14 ani. În a patra zi a Festivalului, elevii clasei a II-a B ai Şcolii Gimnaziale „Mihail Sadoveanu", coordonaţi de înv. Ţelinoiu Marieta, elevii Şc. Gim. nr. 16, coordonaţi de prof. Mogoş Mariana şi elevii trupei de teatru „Micii mari actori" ai Şc. Gimnaziale nr. 28, coordonaţi de înv. Mirică-Bobiţ Luminiţa şi bibliotecar Tănase Victoriţa au susţinut un recital din lirica eminesciană, intitulat „Veniţi copii, veniţi la Ipoteşti!" Invitat special a fost domnul profesor Nica Gheorghe. Campania s-a încheiat sâmbătă, 24 mai, orele 12,00 cu un „Atelier de origami" şi o tombolă a copiilor, cu participarea elevilor şcolilor gălăţene şi ai membrilor Clubului Curioşilor. Pe întreaga perioadă a Festivalului Naţional al Cărţii „Axis Libri" a fost deschis Punctul de înscriere la Bibliotecă, între orele 10,00 – 18,00, astfel încât orice doritor putea obţine imediat permis de intrare la Bibliotecă.

Redacţia „Axis Libri"

Carnavalul Cărţii pentru Copii. Ediţia a XXXIV-a. „În căutare de talente”

Florica Şerban
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Carnavalul Cărţii pentru Copii, aflat la a 34-a ediţie, dedicat Zilei Internaţionale a Copilului, a fost organizat de colectivul Secţiei pentru copii din cadrul Bibliotecii Judeţene „V.A.Urechia” şi s-a desfăşurat în Grădina de Vară a Teatrului Muzical „Nae Leonard” din Galaţi. După zile cu ploi şi furtună, ziua de 1 iunie s-a arătat frumoasă, încă de dimineaţă, precum sufletele copiilor prezenţi la eveniment. Programul a început la ora 9,00, prin cuvântul de deschidere al Prof. Dr. Ilie Zanfir, managerul Bibliotecii, care a ţinut să le ureze: „La mulţi ani turor copiilor, mai mari sau mai mici, multă sănătate şi fericire, o viaţă liniştită şi fără griji, cu părinţi atenţi şi mai ales îngăduitori şi iertători, tandri, cu chef de joacă şi de cumpărat mereu cărţi şi jucării… Evident, pentru părinţi, aceste urări sunt sfaturi imperative! Vă doresc tuturor să vă păstraţi cât mai mult în viaţă sufletul curat, inima deschisă şi mintea plină de întrebări şi să nu uitaţi niciodată să zâmbiţi! O viaţă senină cu vise frumoase transformate în realitate! La mulţi ani copii!” după care a urmat de un program artistic susţinut de membrii Asociaţiei „Shock Models”.

Surpriza manifestării a constituit-o, vedeta Andreea Antonescu, o prezenţă constantă mulţi ani la Carnavalul cărţii, începând cu anul 1985, când avea doar 3 ani şi participa în calitate de concurenţă, iar acum, în anul 2014 s-a întors la această sărbătoare a cărţii, în calitate de părinte. Artista a cântat şi a dansat ca şi altă dată, numai că acum era împreună cu fetiţa ei dragă, concurenţa de azi. Ce poate fi mai îmbucurător decât să vezi cum concurenţii de ieri, vin astăzi în calitate de părinţi chiar şi de bunici, la longevivul carnaval al cărţii pentru copii, să-i vezi cum participă cu plăcere şi bucurie pentru a duce mai departe această tradiţie. Prin această atitudine a publicului cititor, care ne frecventează biblioteca, consider că munca noastră ne-a fost răsplătită şi spunem cu mândrie că nu e singura concurenţă a carnavalului de ieri, care astăzi, vine la bibliotecă în calitate de părinte, participând cu copilul său, la mult îndrăgita paradă a costumelor, din program.

În acest an au participat la concurs în jur de 300 de concurenţi, costumaţi în cele mai îndrăgite personaje din poveştile citite, care s-au întrecut în prezentarea cât mai fidelă a personajului din poveste. Parada costumelor şi interpretarea personajelor de basm, a fost prezentată cu talent şi spontaneitate de domnişoara Elena Iancu, drd. profesor, care a încântat prin frumuseţea fizică şi ţinuta ei, desprinsă parcă din poveşti. Printre concurenţi s-a remarcat un elev al Şcolii Gimnaziale nr. 20, Ionuţ Pricopi, care a încântat publicul prin interpretarea unei melodii din folclorul românesc, având un talent nativ, remarcabil. De asemenea inedit a fost momentul artistic al grupului de elevi ai Şcolii Gimnaziale nr. 16, coordonat de domnul profesor Leon Dumitru, care a prezentat o scenetă din I.L. Caragiale, spre încântarea spectatorilor. În jur de 300 de concurenţi şi-au aşteptat nerăbdători şi emoţionaţi, rândul pentru a defila pe scena Teatrului Muzical. Prezenţi la manifestare au fost: copii, părinţi, bunici, cadre didactice, artişti, personalităţi gălăţene şi oameni de cultură. Juriul a avut o misiune grea, selectând pe cei mai buni dintre cei buni. Câştigătorii au fost următorii concurenţi: Miss Carnaval nr. 75 – Spak Sienna; Mister Carnaval nr. 85 – Cristea Alexandru; Cel mai bun dansator nr. 77– Stan Ana Maria; Cel mai bun actor nr. 14 – Matei Elena; Cel mai bun magician nr. 59 – Târâlă-Sava Teodor; Cel mai comic personaj - nr. 51 Onici Robert; Marele premiu pentru interpretare muzicala nr. 38 – Mazăre Cristian.

Pentru înfrumuseţarea personajelor s-au realizat picturi pe faţă, de renumita şi talentata colaboratoare a Bibliotecii, doamna profesoară Lenuţa Bâzu.

Carnavalul cărţii 2014, s-a încheiat cu o tombolă a copiilor, iar câştigătorii au primit în dar multe cărţi valoroase. Ca în fiecare an toţi copiii au plecat de la carnaval cu cel puţin o carte în mână şi cu dulciuri, ceea ce-i încântă de fiecare dată. Carnavalul Cărţii pentru Copii al Bibliotecii „V.A. Urechia”, atrage an de an tot mai mulţi participanţi care pleacă fericiţi de fiecare dată cu speranţa de a reveni anul următor, iar noi îi aşteptăm de fiecare dată cu drag.

În realizarea acestui eveniment, am beneficiat de sprijinul Primăriei Municipiului Galaţi şi a Teatrului Muzical „Nae Leonard”.

Eminescu – identitatea noastră națională 125 de ani de la moarte

Mireasma florilor de tei a chemat duminică, 15 iunie, pe toți iubitorii de Eminescu în parcul care-i poartă spre cinstire numele, în preajma primei statui din țară ridicată de gălățeni în memoria poetului, pentru a comemora 125 de ani de la moartea celui ce va străluci veșnic pe firmamentul literaturii române.

Organizată de **Biblioteca Județeană „V.A. Urechia" Galați** în parteneriat cu **Primăria Municipiului Galați**, cu sprijinul **Consiliului Județului** și **Consiliului Local** și în colaborare cu instituțiile de cultură: Centrul Cultural „Dunărea de Jos", Inspectoratul Școlar, Teatrul Muzical „Nae Leonard", Teatrul Dramatic „Fani Tardini", comemorarea a debutat cu muzica de fanfară a Centrului Cultural „Dunărea de Jos", culminând cu imnul României, în semn de prețuire al geniului totalitar al literaturii române. A urmat slujba de pomenire realizată de preotul Eugen Drăgoi împreună cu elevii de la Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Andrei", Galați.

În fiecare an, la 15 iunie, parfumul teilor devine un poem de chemare a admiratorilor lui Eminescu în jurul primei statui a poetului, amplasată în parcul care-i poartă numele. Același lucru s-a întâmplat și ieri, când s-au împlinit 125 de ani de la trecerea la cele veșnice a Luceafărului poeziei românești, iar Biblioteca „V. A Urechia" și autoritățile locale au ținut să marcheze cum se cuvine evenimentul. S-au depus coroane, jerbe și flori și s-a vorbit de și despre Eminescu. Au luat cuvântul directorul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" Galați, Zanfir Ilie, scriitorul Corneliu Antoniu, președintele Filialei S-E Galați-Brăila a Uniunii Scriitorilor din România, dr. Gheorghe Bugeac, președintele Comisiei de Cultură în Consiliul Local Galați, alți invitați și iubitori de Eminescu.

Actorul Lică Dănilă a făcut ca versurile Poetului nepereche să răsune în auzul și sufletul tuturor celor care, deși duminică, nu au uitat că în Eminescu găsim rădăcinile limbii române, că ne regăsim în opera și în viața lui și au venit într-un număr impresionant de mare. Au urmat studenți, poeți și elevi care au recitat cu glasuri tremurânde din repertoriul eminescian. Redăm o parte din alocuțiunea directorului Bibliotecii Județene „V.A Urechia", Zanfir Ilie: *Fiecare zi de **15 Iunie** ne înalță cu încă un pas pe trunchiul spiritualității românești, anul acesta fiind cel de-al 125-lea. Plecând chiar de la spusele titanului Eminescu - „fiece popor și fiece epocă stă pe umerii vremurilor trecute" - este clar că omagierea lui **Mihai Eminescu**, cel care prin opera sa reprezintă identitatea noastră națională și sensibilitatea cugetului și graiului românesc, se constituie într-un fericit prilej de a-i omagia pe toți cei care au contribuit prin opera lor la continuitatea noastră ca neam.*

***Eminescu** este totalitatea biografiei noastre spirituale, este mitul venit din alte lumi, care a reușit să asimileze în splendoarea scrierilor și în destinul său aproape toate marile teme și simboluri ale literaturii, în special, și ale culturii române, în general.*

A fost bibliotecar în patru rânduri de-a lungul vieții și director al celei mai mari biblioteci universitare, cea din Iași, redactor șef la Timpul, dar, în primul rând, a fost și va rămâne „Luceafărul" poeziei românești, geniul unic și inegalabil al culturii române.

*De fapt, Galațiul este locul unde respectul pentru **Eminescu** a fost de multă vreme împământenit: la 16 octombrie 1911, pentru prima dată în țară, aici, este dezvelită Statuia lui Mihai Eminescu, parte dintr-un ansamblu arhitectonic realizat de sculptorul Frederic Stork. Cuvântul lui A.D. Xenopol rămâne memorabil pentru atașamentul și prețuirea gălățenilor față de cauza eminesciană: „Cinste vouă gălățenilor! ... prin acest frumos început dovediți că Galațiul este nu numai un centru mare de viață materială, ci că și răsunetul celei intelectuale găsește în el un puternic ecou. După voi s-a deșteptat toată lumea spre sărbătorirea marelui poet."*

Se impune deci, dragi gălățeni, să rămânem cu atitudinea contemplativă, așa cum o făcea și poetul, crezând că face parte din veșnicia cosmică: „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată;/ Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,/ Ochii mei nălțam visători la Steaua/ Singurătății." și să considerăm că eternitatea neamului poate fi menținută prin cultură.

*Contemporan cu **Eminescu**, **V.A. Urechia** - ctitorul Bibliotecii gălățene care-i poartă numele, de la a cărui naștere se împlinesc anul acesta 180 de ani, an pe care noi îl declarăm **Anul Urechia** - este cel care și-a dăruit biblioteca personală, subordonând-o crezului său: continuitatea și perenitatea românității, educația românilor și modernizarea statului. Astăzi, noi, bibliotecarii care purtăm frumoasa povară a concepțiilor sale, deschidem pentru al doilea an consecutiv **Biblioteca estivală** sub pavăza și în cinstea marelui Eminescu, apărătorul culturii române, și vă invităm să vă bucurați zilnic de aceasta în Parcul care-i poartă numele!*

Și cum prima statuie a poetului a fost ridicată la Galați, tot la Galați, de această data prin intermediul Teatrului Muzical „Nae Leonard", a avut loc premiera operei „Luceafărul", de Nicolae Bretan, în regia regretatului Emil Pinghireac, prima punere în scenă din țară a poeziei reprezentative a liricii eminesciene.

Redacția „Axis Libri"

Deschiderea Bibliotecii Estivale

Andreea Iorga
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Cea de-a 125 comemorare a marelui poet Mihai Eminescu a avut loc la Galaţi în data de 15 iunie 2014, începând cu orele 11.00, în parcul care îi poartă numele. Participarea la ceremonie a fost cu acces liber şi a avut un program variat: muzică de promenadă, cu fanfară, o slujbă de pomenire, cor, recital poetic din lirica eminesciană, alocuţiuni.

În aceeaşi zi, la ora 12.45 Biblioteca Estivală şi-a deschis pentru a doua oară porţile către cetăţenii oraşului Galaţi cu lansarea unor programe educativ-recreative, funcţionând până în data de 15 septembrie în fiecare zi a săptămânii, mai puţin sâmbăta în intervalul orar 09.00 – 21.00, iar duminica între orele 8 -13.

În tot acest timp, aproximativ 2.000 de cărţi ale Bibliotecii Judeţene au aşteptat şi încă aşteaptă, să fie împrumutate şi citite în cadrul Bibliotecii estivale, tot atâtea volume au fost scoase şi la vânzare de către librăriile din oraş la preţ de stand, oferind cititorilor oportunitatea de a achiziţiona o carte la un preţ mai bun decât în librăriile din oraşul Galaţi.

Pe lângă aceste beneficii, au fost asigurate şi facilităţi pentru jocuri de şah, rummy şi domino, dar şi participarea la diferitele programe organizate de Biblioteca „V.A. Urechia”: Clubul curioşilor în fiecare zi de miercuri la orele 10.00, Cafeneaua culturală în fiecare zi de joi între orele12.00 - 14.00, Clubul lui Snoopy în fiecare zi de luni şi joi începând cu orele 18.00, Seara folk la Bibliotecă în fiecare seară a zilei de miercuri, între orele 18.00-20.00, dar şi Tabăra de creaţie AXIS LIBRI, eveniment central al Bibliotecii estivale care s-a desfăşurat marţea între orele 10.00 - 12.00 pentru categoria mică de vârstă (7-9 ani) şi vinerea pentru copii cu vârsta cuprinsă între (10-15 ani) în acelaşi interval orar.

Tabăra de creaţie „Axis Libri” este un program educativ-recreativ care a început pe data de 7 iulie şi s-a desfăşurat pe perioada vacanţei de vară, cu câte două întâlniri pe săptămână, fiind structurată pe trei secţiuni: artă plastică, artă fotografică şi creaţie literară, pe câte două categorii de vârstă – 7-9 ani şi 10-15 ani.

Atelierele de pictură s-au desfăşurat în perioada 7 iulie – 1 august, cele de fotografie între 4-29 august, iar cele de beletristică între 1-12 septembrie. Lucrările realizate de către copii au intrat în competiţie, repartizate pe cele trei secţiuni. „Metropolitan Life” a oferit un premiu la fiecare dintre aceste competiţii, iar Biblioteca „V.A. Urechia” a oferit cărţi şi diplome de participare celor mai creativi dintre copii.

Biblioteca Estivală va rămâne deschisă până pe 15 septembrie, în intervalul orar 09.00 – 21.00, oferind acces la servicii de lectură, informare şi recreere pentru cei care îşi petrec timpul liber in parcul Mihai Eminescu din municipiul Galaţi.

Impresii de la Clubul de vacanţă- Cafeneaua culturală

Violeta Opaiţ
şef birou, Împrumut la domiciliu pentru adulţi, Biblioteca „V.A. Urechia”

Este vară. Este vacanţă. Este joi. Este ora douăsprezece??? Încă nu? Prea bine! Mă spăl, mă îmbrac repede, cafeaua o beau cu prietenii în parc, la Cafenea, privind statuia lui Eminescu, simţind natura, cum i-a plăcut şi poetului. Ai înţeles! Despre Parcul Eminescu este vorba. Pe noii mei prieteni i-am cunoscut la Clubul de vacanţă - Cafeneaua culturală. Nu ai auzit de Cafeneaua culturală? Dar pe ce lume trăieşti? Nu eşti din Galaţi? Nu ai fost în viaţa ta la Biblioteca „V.A. Urechia”? Când ai citit ultima carte? Glumesc! Nu te supăra! Doar ai simţul umorului.

La început, până vin toţi prietenii, ascultăm *Happy*, ne povestim ultimele întâmplări palpitante, vorbim despre hobby-urile noastre, despre muzică, despre cărţile pe care le-am citit, despre campionatul de fotbal sau despre performanţele tenismenei Simona Halep.

Vine şi doamna Camelia Nenu - profesoara de istorie şi directoare la Palatul copiilor. Este o tipa cool. Nu ne plictiseşte. Ne vorbeşte despre evenimente importante din istoria ţării noastre şi despre oameni de seamă, precum Constantin Brâncoveanu de exemplu.

Am fost şi la Bucureşti, la Muzeul Naţional de Artă al României, şi am văzut un manuscris brâncovenesc redactat în urmă cu peste 300 de ani. Specialiştii presupun că a aparţinut voievodului. A fost super! Păcat că n-ai fost!

Te cred că-ţi pare rău! Ai pierdut şi concursul de şah, concursul de biciclete, discuţiile despre o

lume mai bună, despre prietenie şi iubire, despre artă, frumuseţe, sensibilitate, despre posibilităţile de a ne învinge frica, care ne împiedică să facem ce ne dorim. Am discutat chiar şi despre şcoală, despre educaţie şi despre sensul vieţii. Am făcut cunoştinţă şi cu muzica cultă, graţie domnişoarei Ana care a terminat Conservatorul. Nu ştii ce ai pierdut! Cântă la flaut ca un înger! Nu exagerez! Te invit s-o asculţi.

Mai avem o întâlnire vara asta. Mergem la Pădurea Garboavele, la picnic. Am fost şi anul trecut. Este foarte plăcut în pădure, simţi că eşti una cu natura, cu oamenii toţi, cu nemărginirea... Vino şi tu! Te aştept!

Clubul de vacanţă – Clubul curioşilor

Program educaţional de vacanţă pentru copiii cu vârsta: 7 – 14 ani

Maricica Târâlă-Sava
şef birou, Împrumut la domiciliu pentru copii, Biblioteca „V.A. Urechia”

Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia” le-a oferit și în această vară cititorilor copii o paletă largă de activităţi educative și distractive. Încă din data de 15 iunie 2014, în Parcul „Mihai Eminescu” s-a deschis Biblioteca Estivală și totodată și Clubul de vacanţă – Clubul Curioşilor. Programul s-a desfăşurat în fiecare zi de miercuri, câte două ore (10,00-12,00), în perioada 2 iulie – 10 septembrie 2014. Anul acesta am avut parte de un număr de 150 de copii înscrişi, care au venit în medie de 100 la fiecare întâlnire, dar și de mulţi colaboratori, care s-au implicat și au sprijinit desfăşurarea programului. Din activităţile realizate menţionăm: ***Cuvintele magice!*** – Atelier de comunicare. Invitat special – Dana Vlad, jurnalist Radio ProFM, ***Învăţ să-mi investesc banii!*** Invitat special Cristian Munteanu, om de afaceri; ***Hobby-urile copilăriei; „Siguranţă în vacanţă”*** – invitat Dura Adrian, comisar şef al Inspectoratul Judeţean de Poliţie Galaţi; ***O călătorie în lumea şahului!*** Invitaţi speciali Adrian Smărăndoiu și Lucian Jugaru, reprezentanţii Asociaţiei „Șah – Club”, Galaţi; ***Ora de nutriţie***. Invitat special Radu Frâncu, nutriţionist la S.C. MedicoTest S.R.L.; ***Să stăm de vorbă cu scriitorii de carte pentru copii.*** Invitaţi speciali: Cezarina Adamescu și Olimpia Sava, Editura „Olimpias”; ***Meşteşuguri populare – expoziţie.*** Invitat special Paul Buţa, reprezentant Centrul Cultural „Dunărea de Jos”; ***Între conflict şi mediere*** – jocuri interactive. A prezentat Tincuţa Tufă, prof. înv. primar Școala nr. 20. Invitaţi speciali: Andrei Alexandrov, psiholog și Laurenţiu Dumbravă, mediator; ***Ghid de vacanţă – impresii, amintiri.*** Cea mai atractivă și interesantă activitate a Clubului de vacanţă a fost concursul de lectură „Citeşte și dă mai departe”, ediţia a II-a. Conform regulamentului de concurs, concurenţii au avut obligaţia să citească, în decurs de o săptămână o poveste, un fragment sau chiar o carte din cărţile propuse de organizatori. La următoarea întâlnire ei aveau de prezentat ce au citit, iar juriul ales dintre copiii prezenţi hotărau câștigătorii. La înscrierea la concurs concurenţii primeau un bilet de tombolă, pe care îl completau și cu care participau la extragerea la sorţi, care avea loc la sfârşitul fiecărei întâlniri, dar și la extragerea finală, la ultima întâlnire a clubului. Participanţii la concurs erau emoţionaţi și bucuroşi atunci când primeau ecusonul sub formă de carte, cu numele lor, pe care îl atașau în ***Copacul înţelepciunii.*** Pe tot parcursul activităţilor copiii au primit dulciuri, cărţi, steluţe și multe alte recompense. Activitatea clubului s-a încheiat pe data de 10 septembrie, când cei mai fideli membri ai Clubului Curioşilor au primit diplome, cărţi și alte premii. Clubul a fost organizat și coordonat de colectivul Secţiei pentru Copii din cadrul Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia”, iar toate activităţile s-au desfăşurat în Parcul „Mihai Eminescu” la Biblioteca Estivală.

Ședința Consiliului științific al Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi iunie, 2014

În data de 17 iunie 2014, ora 11:00, la Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia” a avut loc o nouă întrunire a *Consiliului ştiinţific*, care a fost constituit şi îşi desfăşoară activitatea în conformitate cu art. 55 al Legii nr. 334/2002, Legea bibliotecilor. Acesta este alcătuit din personalităţi gălăţene din diverse instituţii de cultură, învăţământ şi administraţie şi are rol consultativ în domeniul cercetării ştiinţifice, al activităţilor culturale şi în dezvoltarea colecţiilor. Ordinea de zi anunţată a inclus: prezentarea Raportului Consiliului ştiinţific pe trimestrul al II-lea al anului 2014, înaintarea propunerilor de activităţi pentru trimestrul al III-lea şi aprobarea acestora cu completările rezultate în urma dezbaterilor.

Şedinţa a debutat cu urările de *bun venit!* adresate participanţilor de către prof. dr. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”. A fost prezentată ordinea de zi, apoi s-a trecut la discuţii şi propuneri.

Prof. dr. Zanfir Ilie a prezentat Raportul Consiliului ştiinţific pe trim. al II-lea 2014, după care a semnalat cele mai recente evenimente culturale de amploare organizate de Biblioteca „V.A. Urechia” sau în care a fost implicată: ediţia a VII-a a Congresului Naţional de Istorie a Presei, cu tema *Presa Primului Război Mondial,* la organizarea căreia a participat şi instituţia noastră; ediţia a VI-a a Festivalului Naţional de Carte „Axis Libri”; ediţia a XVI-a a Festivalului Internaţional „Serile de Literatură ale Revistei Antares”, care a avut invitaţi din Spania, Germania, Italia, Turcia, Uruguay, Irak, Israel, Franţa; ediţia a XXXIV-a a Carnavalului Cărţii pentru Copii, intitulată *În căutare de talente* şi desfăşurată în data de 1 iunie, cu prilejul Zilei Internaţionale a Copilului; manifestarea *Eminescu – identitatea noastră naţională*, desfăşurată în data de 15 iunie 2014, în Parcul Eminescu, la Statuia Poetului, cu prilejul împlinirii a 125 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu, ocazie cu care a avut loc şi redeschiderea Bibliotecii estivale care a funcţionat pe toată perioada verii.

Cu privire la Congresului Naţional de Istorie a Presei, prof. dr. Zanfir Ilie a specificat că lucrările susţinute în cadrul acestuia vor fi publicate prin intermediul Editurilor Tritonic şi Axis Libri. În acest context, lect. univ. dr. Negoiţă Valerică-Cătălin s-a oferit să acorde ajutor pentru întocmirea documentaţiei în vederea acreditării CNCS a Editurii Axis Libri şi a revistei omonime.

În ceea ce priveşte *Istoria literaturii de la Dunărea de Jos*, prof. dr. Zanfir Ilie a menţionat că se va realiza în colaborare cu Facultatea de Litere şi cu scriitorul Corneliu Antoniu, dar trebuie găsite fonduri pentru plata celor care vor lucra în cadrul acestui proiect.

Managerul Bibliotecii „V.A. Urechia” a precizat ultimele apariţii editoriale ale Editurii Axis Libri: revistele „Axis Libri”, „A” (Antares-Axis Libri), precum şi lucrările „Oameni în memoria Galaţiului” vol. 5, „Românii la Odesa”, autor Vadim Bacinschi. Urmează, în perioada următoare, să fie editate lucrările: „Anuarul evenimentelor culturale” – 2015, „Oameni în memoria Galaţiului” - vol. 6, „Fondul Cantacuzino al Bibliotecii Judeţene «V.A. Urechia»” - vol. 2, autor Gabriela Debita, „Buletinul Fundaţiei Urechia” - 2014, revistele „Axis Libri” şi „A”.

Prof. dr. Zanfir Ilie a amintit celor prezenţi că, în data de 29 iunie, se sărbătoreşte Ziua Dunării, prilej fericit pentru locuitorii meleagurilor dunărene de a celebra apele bătrânului fluviu prin manifestări de amploare: culturale, ştiinţifice, educative sau recreative.

Lect. univ. dr. Cătălin Negoiţă a adus la cunoştinţa auditoriului că în data de 21 iunie 2014 se va desfăşura la Galaţi festivalului antic „Antiquitas Rediviva", pe baza unui proiect cu temă istorică, realizat de către Direcţia Judeţeană pentru Cultură Galaţi în parteneriat cu Primăria Galaţi. În cadrul evenimentului, gălăţenii au putut asista la o simulare de luptă între daci şi romani, la antrenamente militare ale strămoşilor noştri de acum 2000 de ani, acţiuni care s-au desfăşurat la Castrul roman de la Tirighina şi s-au putut delecta prin participarea la atelierele de ceramică, fierărie şi pielărie organizate pe Faleza inferioară a Dunării, zona Foişorul mare. De asemenea, au putut fi degustate bucate preparate de specialişti în gastronomie antică, după reţetele romane. Evenimentul a fost finanţat din sponsorizări, în baza unui proiect.

În continuare, scriitorul Theodor Parapiru a subliniat succesul de care a avut parte ediţia din acest an a Festivalului de Carte „Axis Libri". Dacă înainte scriitorii manifestau un oarecare aer de superioritate în abordarea fenomenului cultural, atunci când ajungeau la Galaţi, acum se observă o sfială şi un sentiment de consideraţie faţă de ceea ce găsesc aici. Prof. Theodor Parapiru apreciază că Galaţiul a început să aibă un renume, atâta timp cât în puţine locuri din ţară se întâmplă lucruri similare.

În acest context, jurnalistul Victor Cilincă a făcut propunerea ca evenimentele de anvergură care se desfăşoară la Galaţi, cu implicarea Bibliotecii „V.A. Urechia" - cum ar fi Târgul/Festivalul „Axis Libri", să fie mediatizate şi promovate şi în presa centrală, în acest sens putându-se încheia un parteneriat cu posturile naţionale de televiziune sau de radio. Lect. univ. dr. Cătălin Negoiţă a recomandat, în acest sens, menţinerea legăturii cu corespondenţii locali ai posturilor naţionale. De asemenea, a subliniat faptul că dacă revista „Axis Libri" va fi acreditată, va fi mediatizată la un alt nivel.

Prof. dr. Zanfir Ilie a subliniat că acreditarea revistei şi a editurii omonime reprezintă un obiectiv principal pe care şi l-a propus instituţia.

În altă ordine de idei, a fost abordată problema realizării unui studiu dedicat clădirilor de patrimoniu din municipiul Galaţi. Dr. Adrian Pohrib a precizat că parteneriatul între Biblioteca „V.A. Urechia", Arhivele Naţionale ale României, Filiala Galaţi şi Primăria Galaţi, prevăzut a se realiza până pe data de 15 septembrie 2014, reprezintă primul demers pentru realizarea acestui obiectiv. S-a semnalat faptul că Biblioteca „V.A. Urechia" deţine în cadrul colecţiilor speciale peste 200 de fotografii referitoare la clădirile de patrimoniu, dar aceste imobile trebuiesc identificate fizic. Instituţia Arhivelor Naţionale ale României, Filiala Galaţi dispune de baza documentară care poate constitui punctul de plecare în reconstituirea datelor. Dr. Adrian Pohrib, directorul acestei instituţii, a propus o soluţie mai rapidă: editarea unui album de artă în care să fie ilustrate clădirile care există încă, dar şi cele care au fost demolate. Florenţiu Tanascov s-a oferit să pună la dispoziţie peste 2000 de vederi ale oraşului de dinainte de perioada comunismului. Ca resursă bibliografică importantă pentru cercetarea propusă, a fost semnalată şi lucrarea referitoare la monumentele istorice şi de arhitectură, în două volume, semnată de prof. Valentin Bodea. În acest context, dr. Adrian Pohrib a apreciat ca fiind de importanţă pentru comunitatea gălăţeană şi realizarea, în viitor, a unei monografii a Cimitirului Eternitatea, cu implicarea Arhiepiscopiei.

În continuare, ing. Mioara Voncilă a abordat problema referitoare la softul de bibliotecă pe care Biblioteca „V.A. Urechia" urmează să îl achiziţioneze. Prof. dr. Zanfir Ilie, directorul instituţiei, a precizat faptul că acesta reprezintă o nevoie stringentă a instituţiei noastre, la care nu putem renunţa şi că se vor face demersuri, ajungându-se chiar până la prim-ministru, pentru a fi obţinute fondurile necesare.

În final, prof. dr. Zanfir Ilie şi-a exprimat regretul că universităţile gălăţene nu au fost prezente la Festivalul Cărţii „Axis Libri", deşi evenimentul a înregistrat un succes deosebit în acest an, determinat atât de manifestările derulate pe întreaga perioadă, cât şi de cele peste 220 de edituri venite din ţară.

Întâlnirea s-a încheiat într-un spirit optimist, prof. dr. Zanfir Ilie adresând celor prezenţi mulţumiri pentru implicarea activă în discuţii, împreună cu invitaţia de a participa la activităţile estivale organizate de Biblioteca „V.A. Urechia".

Consiliul Ştiinţific al Bibliotecii „V.A. Urechia"

Programul *BVAU – Star Voluntar*

Letiția Buruiană
publicistă, eseistă

A fi voluntar în folosul comunităţii a devenit o opţiune dezirabilă pentru tot mai mulţi tineri, elevi sau studenţi, mai ales în perioada vacanţei de vară. Printre instituţiile gălăţene aflate în topul preferinţelor elevilor de liceu şi ale studenţilor se numără şi Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia”, care, de la an la an, primeşte tot mai multe cereri pentru stagii de voluntariat. Astfel, dacă în anul 2011 s-au înscris doar 60 de voluntari, numărul acestora a crescut progresiv în următorii ani: 95 - în anul 2012 şi 108 - în 2013. Anul 2014, atinge la jumătatea sa, deja, un număr de 68 de voluntari cu contracte încheiate, alte 10 cereri fiind în curs de soluţionare.

Cele mai multe opţiuni au fost formulate pentru perioada vacanţei de vară de către liceeni, de aceea a fost iniţiat programul de activităţi de voluntariat intitulat „BVAU – Star Voluntar”, cu derulare în perioada 15 iunie - 15 septembrie 2014. După câteva cereri aprobate în a doua jumătate a lunii iunie, primele serii compacte, însumând 56 de participanţi, au fost instruite pe 3 şi 17 iulie a.c., tinerii fiind puşi în temă de către managerul instituţiei prof. Zanfir ILIE asupra istoricului şi misiunii instituţiei, precum şi a rolului formativ deosebit al programului de voluntariat oferit de instituţia gazdă. Informaţii despre organizaţie şi specificul profesiei de bibliotecar, despre îndeplinirea formalităţilor de înscriere şi oferta de opţiuni de lucru au fost prezentate de prof. Letiţia Buruiană, şef serviciu Relaţii cu publicul, precum şi de prof. Simona Haidu şi Lucian Pleşa, bibliotecari la Secţia de împrumut pentru adulţi. De asemenea, voluntarii au beneficiat de instruire preventivă în domeniul securităţii şi sănătăţii în muncă şi al situaţiilor de urgenţă, realizată de responsabilii atestaţi: Catrina Căluian, Cecilia Nistorencu şi Răzvan Iordache, apoi au fost ghidaţi într-un tur de recunoaştere în bibliotecă.

Interesul voluntarilor s-a îndreptat atât asupra activităţilor din sfera relaţiilor cu publicul: activităţi corespunzătoare postului de mânuitor carte la secţiile de împrumut la domiciliu de la sediul central, diverse activităţi la filiale, precum şi în domeniul prelucrării documentelor şi al informaţiilor, unde au avut prilejul să cunoască partea mai puţin vizibilă a muncii de bibliotecă. Totodată, în spiritul vacanţei, li s-a oferit oportunitatea să participe la organizarea de evenimente în cadrul programelor de vacanţă: *Cafeneau culturală BVAU*, *Clubul curioşilor*, *Tabăra de creaţie Axis Libri*, *BiblioVACANŢA*, *Petrece vacanţa ALTFEL la bibliotecă*.

Programul „BVAU – Star Voluntar” reprezintă pentru tineri un bun prilej de educare prin muncă în folosul public, care duce, implicit, la creşterea stimei de sine, dar şi o oportunitate atractivă de a se deprinde cu exercitarea unor drepturi, cu asumarea unor responsabilităţi şi obligaţii faţă de colegii de echipă şi de comunitatea profesională a bibliotecarilor. Sperăm că acest program îi va transforma, cel puţin, în cititori fervenţi şi, de ce nu, în colegi de breaslă pe viitor.

Boris Volodarsky, *Între Stalin și Franco: spionajul sovietic în Războiul civil din Spania, 1936-1938*

traducere de Petru Iamandi

Petru Iamandi
traducător, conf. univ. dr. Universitatea „Dunărea de Jos" Galați

Fost căpitan în serviciul de informații militare al URSS, în 1989 Boris Volodarsky a rămas în Occident, unde a publicat mai multe cărți despre KGB și predecesorii acestuia: Ceka și NKVD. În 2010 și-a prezentat teza de doctorat „Serviciile sovietice de informații în Războiul Civil din Spania, 1936-1939" care, trei ani mai târziu, a apărut în Spania sub titlul de mai sus. În prezent este consultant pe probleme de securitate internațională. Fragmentul de mai jos îl are drept protagonist pe scriitorul și jurnalistul Mihail Kolțov, corespondent al ziarului ***Pravda*** *pe frontul spaniol, victimă a represiunii staliniste.*

Fragment

Pe 27 septembrie 1938, în cealaltă parte a lumii, fostul șef al lui Orlov, Nikolai Iejov, i-a înmânat personal lui Stalin „primul raport" despre Mihail Kolțov. Stalin a scris pe prima pagină: „Să fie chemat Kolțov". Nu se știe dacă vroia ca Mihail Kolțov să vină la el în birou sau în altă parte, cert este că pe 13 decembrie 1938 Kolțov a fost arestat în Moscova. Cu o vară în urmă, Kolțov, unul dintre cei mai populari scriitori și jurnaliști ruși, era ales în Sovietul Suprem al Republicii Sovietice Socialiste Rusia. „A fost o recompensă pentru o carieră ieșită din comun", scrie Paul Preston, „din care făcea parte și rolul activ, chiar temerar, jucat în timpul Războiului Civil din Spania. Articolele trimise din Spania și publicate zilnic în *Pravda*, din 9 august 1936 până în 6 noiembrie 1937, fuseseră devorate de ruși. În primăvara și vara anului 1938, jurnalul lui atât de plin de viață despre ce se întâmpla în Spania a fost publicat în foileton, bucurându-se de un succes uriaș. Kolțov se afla la apogeul popularității. În toamna aceluiași an, într-o seară, la Teatrul Bolșoi, Stalin l-a invitat în loja lui și i-a spus cât de mult îi plăcea jurnalul din Spania. Apoi dictatorul l-a invitat să prezinte *Istoria Partidului Bolșevic* pe care el însuși o redactase. Invitația era un semn extraordinar al prețuirii de care se bucura Kolțov din partea conducerii. Cu două zile înainte de conferință, Kolțov a mai avut parte de o bucurie – a devenit membru corespondent al Academiei de Științe. În ziua de 12 decembrie, spre seară, Kolțov a îndeplinit dorința lui Stalin prezentând cu mult entuziasm cartea dictatorului în fața membrilor Uniunii Scriitorilor" În aceeași seară, la scurt timp după ce a sosit la biroul lui de la *Pravda*, a fost reținut de NKVD.

Boris Volodarsky

Arestarea lui i-a luat prin surprindere pe mulți, mai ales în Europa, dar probabil nu și pe Kolțov. Nu numai că atitudinea lui Stalin față de el îi trezise suspiciuni cu un an în urmă, după ce fusese chemat la Kremlin ca să raporteze despre situația din Spania, dar, nefiind nici orb și nici naiv, își dăduse seama că, atunci când atâția oameni importanți, aflați în poziții mult mai înalte decât un scriitor și redactor al ziarului *Pravda*, chiar dacă foarte popular, erau arestați, închiși și împușcați în fiecare noapte, propria lui viață atârna de un fir de păr. Iar Stalin

avea foarfeci ascuţiţi.

Ca să devină un corespondent sovietic de frunte şi „ochii şi urechile lui Stalin în Madrid", Kolţov trebuie să fi avut o foarte bună intuiţie. Chiar îi spunea fratelui său, Boris Efimov: „Nu înţeleg ce s-a întâmplat, dar simt că ceva s-a schimbat. Mă întreb de unde bate vântul ăsta de rău augur." Kolţov l-a simţit după prima lui vizită la Kremlin. În seara zilei de 15 aprilie 1937 a fost chestionat de însuşi Stalin, flancat de Lazar Kaganovici (secretarul Comitetului Central al Partidului), Viaceslav Molotov (preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului), mareşalul Voroşilov (apărare) şi Nikolai Iejov (NKVD). Aceştia erau tovarăşii de arme cu care Stalin declanşase Marea Teroare.

Referindu-se la corespondenţii de război, Preston descrie cu multă culoare ce s-a întâmplat când Kolţov s-a întors acasă. „În aceeaşi seară Kolţov i-a povestit fratelui său sfârşitul bizar al întrunirii. Stalin a început să o facă pe clovnul:

S-a oprit în faţa mea, şi-a încrucişat braţele pe piept, s-a înclinat şi a întrebat: „Cum ţi se spune în Spania? Migel?" „Miguel, tovarăşe Stalin". „Foarte bine, Don Miguel. Noi, nobilii spanioli, îţi mulţumim din inimă pentru raportul deosebit de interesant. Toate cele bune, Don Miguel. Pe curând". „Servesc Uniunea Sovietică, tovarăşe Stalin!" M-am îndreptat spre uşă dar m-a chemat înapoi şi a urmat o conversaţie ciudată: „Ai un revolver, tovarăşe Kolţov?" Derutat complet am răspuns: „Am, tovarăşe Stalin". „Sper că nu ai de gând să te sinucizi." Şi mai perplex am răspuns: „Bineînţeles că nu. Nici nu mi-a trecut prin gând". Atunci Stalin a spus: „Excelent. Excelent. Mulţumesc din nou, tovarăşe Kolţov. Pe foarte curând, Don Miguel".

A doua zi, îşi amintea fratele lui Kolţov, Mişa încă se mai gândea cât de ciudat se încheiase întrunirea: „Ştii ce-am citit cu o certitudine absolută în ochii Stăpânului?" „Ce?" „Am citit: E prea deştept".

La sfârşitul lunii mai 1937, Kolţov era în Franţa, în drum spre Spania. A petrecut două săptămâni periculoase, din 24 mai până în 11iunie, la început încercând să intre în Ţara Bascilor şi apoi să scrie despre situaţia din ce în ce mai disperată din Bilbao. Demonstrând un curaj şi o îndrăzneală ieşită din comun, Kolţov a luat de mai multe ori avionul din Franţa până în capitala bască, unde l-a intervievat pe preşedinte, José Antonio Aguirre, şi i-a întâlnit pe reprezentantul sovietic, Tumanov, şi pe secretarul delegaţiei, Strigunov. Apoi a încercat ceva nou, organizarea, împreună cu Ehrenburg, a Congresului Internaţional al Scriitorilor Anti-fascişti, în primele două săptămâni ale lunii iulie. Scopul principal al congresului era să demonstreze că marea majoritate a intelectualilor lumii sprijineau Republica; exista însă şi o agendă ascunsă – înfierarea „trădării" lui André Gide a cărui carte, *Retour de l'URSS*, o critică neaşteptată şi vehementă a Uniunii Sovietice, apăruse la Paris în noiembrie 1936. Delegaţii au fost duşi cu limuzinele de la Barcelona la Valencia, apoi la Madrid, şi au ţinut-o într-un banchet într-o ţară care răbda de foame, ceea ce i-a şi iritat pe unii participanţi. Lui Stephen Spender, delegat britanic, i s-a părut grotesc tot „acest circ al intelectualilor, trataţi ca nişte prinţi sau miniştri, duşi sute de kilometri printr-un peisaj magnific şi oraşe distruse de război, printre urale şi inimi frânte, în Rolls Royce-uri, ospătaţi, sărbătoriţi cu cântece şi dansuri, fotografiaţi şi desenaţi". Jef Last, romancier şi poet olandez, membru al Brigăzilor Internaţionale, s-a aflat şi el printre participanţii la congres. Deşi prieten cu Gide, îi considera cartea părtinitoare şi inoportună. În acelaşi timp obsesia ruşilor de a ataca troţkismul şi pe Gide i se părea total contraproductivă. Kolţov a primit oficial sarcina de a-l însoţi pe Gide în călătoria acestuia prin Uniunea Sovietică, declarând ulterior prietenilor săi că „mulţi scriitori (Roger Martin du Gard, Jules Romains şi alţii) erau de partea lui Gide din cauza ultimelor epurări". Dar, când tot circul s-a mutat la Madrid, pe 7 iulie, a ţinut un discurs în care a premărit spiritul anti-fascismului care îi adunase pe intelectuali la un loc şi a criticat cartea lui Gide, etichetând-o drept „calomnie sfruntată". Fără să aibă habar că între timp i se deschisese un dosar de cultivare operaţională la Moscova.

Decizia de a deschide dosarul s-a bazat pe un denunţ provenit exact din locul în care activităţile temerare ale lui Kolţov îi aduseseră recunoaştere şi popularitate, adică din Spania. Scrisoarea secretă a fost concepută în franceză şi i-a fost adresată tovarăşului Stalin personal. Nu a fost primul „semnal" trimis de autorul ei, care îi raportase lui Stalin şi înainte:

Cu alte ocazii, tovarăşe Stalin, v-am făcut atent asupra acelor activităţi ale lui Kolţov care îi

depășesc prerogativele de corespondent, nesocotite cu regularitate. Amestecul lui în chestiuni militare, făcând uz de poziția de reprezentant al Moscovei, merită condamnată. Dar acum aș dori să vă fac atent asupra unor lucruri mai serioase pe care sper că și dumneavoastră, tovarășe Stalin, le veți considera că aduc a trădare.

1. Împreună cu tovarășul lui nedespărțit [André] Malraux, Kolțov a stabilit contacte cu POUM-ul troțkist. Dacă ne gândim la vechea simpatie a lui Kolțov față de Troțki, aceste contacte nu sunt deloc întâmplătoare;

2. Așa-zisa soție legitimă a lui Kolțov, Maria Osten (Greßhöner) este – nu am nicio îndoială – agent secret al serviciului german de informații. Sunt convins că multe eșecuri suferite în confruntarea militară [cu fascismul] sunt o consecință a activităților ei de spionaj.

Semnat: André Marty
Baza Brigăzilor Internaționale, Albacete, Spania

În timp ce Kolțov îl acuza pe Gide de troțkism, ofițerii NKVD culegeau dovezi citind discursurile, articolele, foiletoanele și cărțile lui, interogând martori, verificând dosare operaționale. Într-un cuvânt, încercau să îl incrimineze pentru activitatea lui troțkistă contra-revoluționară (KRTD). După cum se spune în Rusia, unde-i un om, e și o fărădelege.

Oare Hemingway bănuia ceva? În *Pentru cine bat clopotele* a povestit, poate cu un anumit grad de veridicitate, o scenă în care Karkov (Kolțov) îi reproșează lui Marty o greșeală grosolană, amenințându-l: „N-avea grijă, văd eu cât de intangibil ești". Marty îl privește „doar cu furie și dezgust. Karkov îi făcuse un rău, la altceva nu se mai putea gândi. Mda, cu toată autoritatea lui, de-acum încolo Karkov avea de ce să se ferească". Kolțov nu a avut ocazia să vadă cât de mult seamănă cu Karkov sau să își aducă aminte dacă această întâmplare chiar a avut loc. Nu a apucat să citească romanul, apărut în 1940.

Întors la Moscova, Kolțov a simțit că ceva nu era în regulă. În discuțiile avute cu fratele lui spunea lucruri pe care nu le putea scrie în ziar și nici să le facă publice. I-a povestit lui Boris Efimov o întâmplare din vara anului 1938, când l-a vizitat pe Lev Mehlis, fost redactor șef al *Pravdei*, care, în vreme ce Kolțov se afla în Spania, în 1937, a fost numit adjunct al lui Voroșilov și șef al Direcției Politice Principale a RKKA. Mehlis i-a arătat un dosar gros, întocmit de NKVD, care conținea declarațiile unui redactor al *Izvestiei*, B. M. Tal, aflat la închisoare. Pe prima pagină era ordinul lui Stalin către Mehlis și Iejov de a-i aresta pe toți cei care apăreau în depoziția lui Tal. Ca de obicei, Stalin își scria ordinele cu creion roșu.

Discutând cu fratele lui, Kolțov a încercat să își explice situația bizară în care se afla țara: „Stau și mă gândesc și nu înțeleg nimic. Ce se întâmplă? Cum se face că dintr-o dată avem atâția dușmani? Sunt oameni pe care îi știm de ani de zile, cu care am trăit cot la cot! Comandanți de armată, eroi ai Războiului Civl, veterani de partid! Și dintr-un motiv sau altul, de îndată ce ajung în spatele gratiilor, recunosc că sunt dușmani ai poporului, spioni, agenți ai serviciilor străine de informații. Ce se întâmplă? Simt că-mi pierd mințile. Sigur, ca membru al colectivului de redacție al *Pravdei*, jurnalist binecunoscut și deputat, ar trebui să fiu în stare să le explic altora ce se întâmplă,cauzele atâtor denunțuri și arestări. Dar, de fapt, ca orice mic burghez înspăimântat, nu știu nimic, nu înțeleg nimic. Sunt uluit, habar n-am ce se petrece".

Nici măcar în cel mai înfricoșător coșmar Kolțov nu și-ar fi imaginat că foarte curând și el va recunoaște că este dușman al poporului, spion, agent al serviciilor străine de informații și troțkist. Sau că va spune același lucru despre alții.

La scurt timp după ce s-a trezit într-o celulă din Lubianka, Kolțov a mai fost dat peste cap de o întâmplare. La începutul lunii noiembrie, generalul Ignacio Hidalgo de Cisneros, membru al Partidului Comunist Spaniol și comandant al Aviației Republicane, împreună cu soția lui, Constancia de la Mora, a mers la Moscova ca să negocieze noi livrări de armament. Hidalgo de Cisneros își va aminti mai târziu, în cartea de memorii *Cambio de Rumbo*, că sovieticii promiseseră să trimită arme pe credit și tocmai acesta era motivul vizitei lui. Până la urmă armele sovietice au început să sosească în Spania în primele zile ale anului 1939, deși trebuie să fi fost clar pentru toată lumea că era prea târziu. Kolțov îi cunoștea pe amândoi, fiind prieten și cu generalul și cu soția lui. Jurnalistul a fost trimis să îi întâmpine și să îi însoțească pe toată durata vizitei. Au fost multe întâlniri, discuții și recepții dar, când cei doi au fost invitați de Stalin, Kolțov a fost lăsat deoparte. Un semn de rău augur.

(Va urma)

N.R.: Volum în curs de apariție la Editura Litera Internațional, București.

Editura „AXIS LIBRI”

a Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi

semnalează următoarele apariții:

2013

Incompatibila noapte / Coriolan Păunescu
Regele ghioceilor / Ion Manea
Sărutul lui Simun / Rareș Strat
Viața ca o poveste lagărul - un coșmar / Lina Codreanu
The cork from Badalan to New York / Grid Modorcea
Caietele Colocviilor Constructorilor de Nave 2011 nr. 2
Oameni în memoria Galațiului: Aniversări 2011
Umbra sunetului / Valentina Leonte
Vâltoarea clipelor eșarfe / Ioan Toderiță
Fațete ale publicistului și memorialistului V.A. Urechia / Zanfir Ilie
Non moriro' a causa della mia morte / Mihail Gălățanu
Ochiul de sticlă / Katia Nanu
Fie ca morții să rămână morți / Rareș Strat
La triste France / Rareș Strat
Aventurile lui SpiderVlăduț: Banda Șobolanilor / Iulian Voicu

2014

Românii la Odesa: Pagini de istorie (1764-2012) / Vadim Bacinski
Galații în timpul Marelui Războiu: 1916-1918 / George Munteanu
Poezii, epigrame, proză scurtă / Petre Grigore
Mângâiați de ploi sunt macii / Gheorghe Gurău
Galați and the Danube: Danubian essays / Zanfir Ilie
Wuhan: Viteza clipei / Zanfir Ilie
Oameni în memoria Galațiului: Aniversări 2012-2013
Femei tinere pe calea regală / Grigore Postelnicu
Marafeturi marginale / Toader Buhăescu

◇◇◇

SUMAR

2014 - Anul Vasile Alexandrescu Urechia — Coperta 2
ZANFIR ILIE - În primele rânduri ale iubirii de carte — pag. 1

BIBLIO-BREVIAR

VIOLETA IONESCU - Donaţia Schwartz (scrisori, fotografii, autografe) O comoară dăruită Bibliotecii „V.A. Urechia” (III) — pag. 3
MIHAELA BĂRBULESCU - Biblioteca, un univers de imagini în continuă mișcare — pag. 6
ANDREI PARAPIRU - Fluxul comunicării în biblioteca publică (II) — pag. 8
MIHAELA BUTE - Aspecte generale privind descrierea bibliografică a unei resurse — pag. 10
ADA TĂBĂCARU - Biblioteca în literatură (I) — pag. 12
LAURENȚIU DUMBRAVĂ - Biblioteca, centru de informare în mediere — pag. 14
LOREDANA MUNTEANU - Din activităţile Filialei nr. 2 „Paul Păltănea” - Fascinaţia caligramelor eminesciene — pag. 17

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI: RECENZII

CATRINA CĂLUIAN - Georgescu, Adrian. *Dulcea sărutare*. București: Editura No 14 Plus, 2014 — pag. 18
DORINA BĂLAN - Postelnicu, Grigore. *Femei tinere pe calea regală*. Galaţi: Axis Libri, 2014 — pag. 19
VIOLETA MORARU - Ilie, Zanfir. *Wuhan: Viteza clipei*. Galaţi: Axis Libri, 2014 — pag. 20
VERONICA STRUNGĂ - Lămureanu, Constantin. *Exil la Pontul Euxin*. Constanţa: Neliniști metafizice, 2014 — pag. 21
CĂTĂLINA ȘOLTUZ - Nentwig-Dumitrescu, Elena. *Naufragiaţii din Brăila*. Cluj-Napoca: Limes, 2014 — pag. 22
DANA IFRIM - Rogojan, Aurel I. *Apusul Agorei – Românii sub al șaselea „...Escu”*. Baia Mare: Proema, 2013 — pag. 23
SIMONA FELEA - Ciorici-Șipote, Gelu. *Din cauza poeţilor din preajmă*. Galaţi: Axis Libri, 2014 — pag. 24
LUCIAN FLORIN PLEȘA - Melinescu, Nicolae. *Uriașul care se trezește*. Cluj-Napoca: CA Publishing, 2009 — pag. 25
LUMINIȚA OBREJA - Mânzat, Liana. *Visul*. Cluj-Napoca: Limes, 2013 — pag. 26

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI: EPIGRAME

ION GROSU — pag. 27
VASILE MANOLE — pag. 28
IOAN FĂRCĂȘANU — pag. 29

GALERIA DE ARTĂ

MARIA DUNAVĂȚU - Flora — pag. 30
EUGEN HOLBAN - Un basm se înfiripă — pag. 31
CORNELIU STOICA - Oameni și locuri din Ţara Făgărașului Expoziţia „Pro Boholţ”, ediţia a II-a — pag. 32

LOCALIA

RADU MOȚOC - Biserica „Sfântul Gheorghe” din Ivești (II) pag. 35

EUGEN DRĂGOI - Biserica Mavromol. Mărturii Inedite (I) pag. 38

PERSONALIA

MARIA STANCIU - Jurnalul unei misiuni spaţiale: Generalul maior (r) Dumitru Dorin Prunariu Ambasadorul românilor în Cosmos (IV) pag. 41

LIVIA CIUPERCĂ - Bennedict Corlaciu sau lirismul răzvrătit pag. 44

REFLECŢII DIALOGICE

GHIȚĂ NAZARE - Am fost și am rămas un cioranian prin temperament: Interviu cu Ionel Necula (I) pag. 46

MARIA IANCU, GABRIELA ONODI - Interviu cu Dorin N. Uritescu pag. 49

CUTIA DE REZONANŢĂ

VIOREL DINESCU - Lecţia lui Eminescu pag. 51

DENISA LEPĂDATU - Lecţia de bunătate pag. 52

ION BIANCA STEPHANIE - Argint e pe ape și aur în aer! pag. 54

ANDREEA VIOLETA BOBE - Îmbrăţișaţi de valuri pag. 56

LOREDANA CĂRARE - Vreau să fiu exact ca el pag. 58

CONFLUENŢE CULTURALE

THEODOR PARAPIRU - „Virtuozitate à la Paganini“/„Virtuosité à la Paganini“/ „Paganini – like virtuosity“ pag. 59

EUGEN HOLBAN - Spiritualitatea ţărănească, arhaică, în perspectiva unei cercetări moderne pag. 60

TITI DAMIAN - Moșia de Ioan Toderiţă sau realul îmbrăcat în haina fabulosului trecut prin filtrul amintirilor (II) pag. 63

GABRIELA CIOBANU - *Povestea lui Harap-Alb*: Jocuri simbolice în naraţiunea lui Ion Creangă pag. 66

MIOARA BAHNA - Adrian Dinu Rachieru: Legea conservării scaunului (I) pag. 68

IONEL NECULA - Grigore Postelnicu – un izvoditor oţărât în cadrele imaginarului narativ pag. 70

CEZARINA ADAMESCU - Cultura ca dimensiune universală. Festivalul Naţional al Cărţii „Axis Libri”, Galaţi, 2014, Ediţia a VI-a (I) pag. 73

ILIE TĂNĂSACHE - Greu și ambiţios demers pag. 76

EMILIAN MARCU - Zanfir Ilie, Dunărea: Poveste și adevăr: eseuri danubiene pag. 77

MARIN NĂSTASE - Dincolo de poezie pag. 78

VASILE ANDRU - Lumea ca un concert cosmo-teandric sau Între Faust și călugărul Vasile pag. 81

GABRIELA DICA - Dialectică și filosofie pag. 82

CONSTANTIN DOCA TRINCU - Marile bătălii de la Mărăști, Mărășești și Oituz (1917) pag. 83

EVENIMENT

Festivalul/Târgul Naţional de Carte „Axis Libri”: Ediţia a VI-a pag. 85

Impresii de la Festivalul/Târgul Naţional de Carte „Axis Libri” Ediția a VI-a pag. 89

Citește și tu! Să ne întoarcem la lectură! pag. 90

FLORICA ȘERBAN - Carnavalul Cărţii pentru Copii. Ediţia a XXXIV-a. „În căutare de talente” pag. 91

Eminescu – identitatea noastră naţională: 125 de ani de la moarte pag. 92

ANDREEA IORGA - Deschiderea Biblioteciii Estivale pag. 93

VIOLETA OPAIȚ - Impresii de la Clubul de vacanţă - Cafeneaua culturală pag. 94

MARICICA TÂRÂLĂ-SAVA - Clubul de vacanţă – Clubul curioșilor: Program educaţional de vacanţă pentru copiii cu vârsta: 7 – 14 ani pag. 95

Ședinţa Consiliului știinţific al Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi - iunie, 2014 pag. 96

Letiția Buruiană - Programul BVAU - Star Voluntar pag. 98

SEMNAL EDITORIAL

BORIS VOLODARSKY, *Între Stalin și Franco*: spionajul sovietic în Războiul civil din Spania, 1936-1938 traducere de Petru Iamandi pag. 99

◇◇◇

N.R.: ***În numărul următor al revistei vom prezenta aspecte de la manifestările culturale prilejuite de Zilele Bibliotecii, Serbările Galațiului și a Sărbătorile de iarnă și ale Anului Nou.***

Director: **ZANFIR ILIE**
Redactor-șef: **Letiția Buruiană**
Secretar general de redacţie: **Dorina Bălan**
Redactori: Silvia Matei, Camelia Toporaş, Violeta Moraru
Tehnoredactare: Cătălina Ciomaga, Adina Vasilică, Sorina Radu
Ilustraţia revistei a fost realizată după colecţiile Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi.
Adresa: Galaţi, str. Mihai Bravu, nr. 16.
Tel: 0236/411037, Fax: 0236/311060
E-mail: axislibri@gmail.com; axislibri@bvau.ro
Web: http://www.bvau.ro/axislibri
ISSN: 1844-9603

Revista **Axis Libri** este membră **ARPE** (Asociația Revistelor, Publicațiilor şi Editurilor).

Responsabilitatea asupra conținutului intelectual al articolelor aparține în exclusivitate autorilor.

Cupidon
Pointe sèche (12,6 X 9,3).

Gravură existentă în albumul Recueil de Quatre-Vingt-Cinq Estampes originales dessinées et gravées par Rembrandt, Paris: Ches H.-L. Basan, [sec. XVIII], aflată în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”Galați

1844- 9603